

کتابخانه PDF

پرفروشترین کتیب له لیستی ئەمازۆن و نیویورک تایمز

ریچارد تېمپلار

پاساگانى

بیرکردنهوه

وهەر گێرانی: زۆزگ نومیّد

THE RULES OF THINKING
RICHARD TEMPLAR

پیراست

به شی یه که م

۱۱ خۆت بیربکه ره وه

به شی دووه م

۳۲ بیرکردنه وهی نوشتۆك

به شی سییه م

۶۸ بیرکردنه وهی ته ندروست

به شی چواره م

۱۱۶ بیرکردنه وهی ریکراو

به شی پینجه م

۱۳۹ بیرکردنه وهی داهینه رانه

به شی شه شه م

۱۷۱ چاره سه رکردنی کیشه

به شی حه وته م

۲۰۶ بیرکردنه وهی به کۆمه ل

به شی هه شته م

۲۳۷ بریاردان

به شی نۆیه م

۲۸۰ بیرکردنه وهی ره خنه گرانه

ناساندن

دیکارتي فہیلہ سوفی فہرہ نسی لہ ووتہ بہ ناوبانگہ کہ یدا دلّیت " من
بیردہ کہ مہ وہ، کہ واتہ من ہم " بویہ ئہ وکاتہ بہ تہ واوی ہست بہ بوونی
خوت دہ کہ یت کہ خاوه نی توانا گہ لیک بیت بؤ پرسیار کردن لہ بارہ ی ژیان
و بوونی خوتہ وہ. ہرچہ ندہ ئہ م ووتہ یہ زورتر بہ لای فہلسہ فہ دا
دہ پوات، بہ لام ئہ و راستیہ دہ خاتہ پوو کہ بیرکردنہ وہ پہ گی بوونمانہ و
گرنگترین کارہ ئہ نجامی بدہ ین.

کہ واتہ چہ ند بہ پوونی و چالاکي و یہ کگرتووی بی بکہ ینہ وہ، ہیندہ
باشتر و چاکتر دہ توانین بژین. سہرکہ وتن و بہ ختہ وہ ری لہ پڑنہ ی
بیرکردنہ وہ ئہ رینہ کانمانہ وہ سہرچاوه دہ گریت، ئہ گہر ہہ میشہ
بیروکہ کانی میشکمان بہ نارپک بزاین و ہہردہ م ہول و کوششمان بؤ
بہرہ و پیش بردنیان بیت. بیرکردنہ وہ کانی ئیمہ کاریگہ ری لہ سہر
ہہستہ کانمان ہہ یہ، بویہ گرنگترین کار ئہ وہ یہ کہ ئہ م بناغہ یہ بہ راستی
و دروستی بنیات بنین. جارپک بہ باشی بیربکہرہ وہ، دواتر دہ توانیت
تہ واوی بناغہ ی ژیان ت لہ سہر ئہ و بیرکردنہ وہ راستہ دابنیت.

ئہ م کتیبہ بریتی نییہ لہ چہ ند ستراتیجی و زانیاریہ ک تا لہ ریہ وہ
بیربکہ یتہ وہ. لہ جیگای دی کتیبگہ لیک زور ہن کہ دہ کریت بہ سوودتر
بن، بہ لام ئہ و تہ کنیکہ ی لیہرہ ہہ یہ دہستخستنی لہ شوینیکي تر
ئہستہ مہ. ئہ م کتیبہ لہ وہ دا جیاوازہ کہ لہ بارہ ی ژیری میشک و پگاکانی

بیرکردنه وه وه ده دویت. له باره ی تیگه شتن له پرسپاری " من بو بیر ده که مه وه ؟ " و به کارهینانی ئهم بیریژییه به بو بره ودان به شیوازی بیرکردنه وه ت. هه ره وه کو ئهم قسه باوه ی که ده لیت " کاتیك بیرۆکه یه ک ده ده ییت به که سیک، ئه وا به شی یه ک پۆژی ده کات، کاتیك خودی بیرکردنه وه فییری که سیک ده که ییت، ئه وا بو هه موو ژیانانی به سیه تی "، منیش ده مه ویت سه رگوزه ری ژیانیکی پر ئه زموون و تیبینیتان له باره ی جوړه کانی بیرکردنه وه وه بو بگیر مه وه که له و باوه پردام سوودیکی ئیجگار زۆری ده بییت بۆتان و به خووگه لیکتان بنا سینم که میشتکتان ده باته ئاستی میشکه گوره و ناوازه کانه وه، ده تکات به که سیک که له ریگه ی یاسا و ریساوه بیربکه یته وه .

خو له هه موو شتیك گرنگتره . ئیمه هه موو ژیانمان له بیرکردنه وه دا به سه رده به یین و ناشزانین چۆن بیربکه ینه وه و به چ شیوه یه ک کۆنترۆلی بکه یین، که مه ترخه م و ته مبه ل ده بین به بی ئه وه ی خو مان هه سستی پیبکه یین. کاتیك له تاقیکردنه وه ی لیخوری نی ئۆتۆمۆبیلدا ییت هه موو شته کان ریک وه کو ئه وه ی پیشتی فیروبوویت به کاریان ده هیئیت، به پیی یاسا کارده که ییت، به لام دوا ی چه ند سالیك له ده ستخستی مؤله ته که ت ده ست له سووکانی ئۆتۆمۆبیله که ت به رده ده ییت و پییت به ئه سته م له کلاجه که ده ده ییت و ئیتر بیر ناکه یته وه . شتیکی باشه که ئیستا ده توانییت نه وه نده ئه نجام بده ییت و سووکانه که به شیوه یه کی هه په مه کی با بده ییت، به لام له هه مانکادا خاله سه ره کی و گرنگه کانت له بیرچووه ته وه به بی ئه وه ی خوشت هه سستی پیبکه ییت.

لهوانه يه له منداليدا هه نديك بيركردنه وه و شيوازي بيركردنه وه ي باش و به سوود فيربووبين، به لام ده بيت به فيلته ري بيركردنه وه ئيستا ماندا تيبه پرن و كوئترپوليان بكه ين. ده توانين كارامه يي و خووي نوئ فيرببين و كوئنه كانيش له تووز و خوول پاكبكه ينه وه و خراپه كانيش له ژيانماندا بكه ينه دهره وه. تويزه ره وه كان گه شتوونه ته ئه و راستيه ي كه جيگيربووني خوويه كي نوئ پيوستى به ٦٦ پوژه. ته نها دوو مانگ به سه. تويزينه وه يه كي گونجاو و بي سه رباس و به رنامه ي كار بوو، بويه پيوست ناكات گومانمان بو دروستبيت له باره ي ئه و ئاماره و زانياريه ي داويه تي به ده سه ته وه، له هه مان كاتيشدا تويزينه وه يه كي ئاسايبوو و به پئي پيوستيش ئامازه ي به خووشى و به سوودى و كاتى خووه نوئكه و ئه و كليلانه ي نه كردبوو كه پيوستن بو دروستكردنى جياوازي. به لام هيشتا شتيكى بوو پوون كردووينه ته وه، ئه و شته ش برتته له وه ي كه ده توانين ژيرانه تر بيربكه ينه وه ئه گه ر بتوانين بو ماوه ي دوو مانگ كار به كتيبي ياساكان بكه ين (له كوئايى كتيبه كه دا به شيك هه يه كه زياتر يارمه تيت ده دات له چوئيه تي ئه نجامدانى). هه ر كه ده ستت پيكرد به كسه ر جياوازيه كه له خوئدا به دى ده كه يت، له وانه يه له ٦٦ پوژيش كه مترت پي بچيت، كه واته له ئيستاوه ده توانيت خوويه كي نوئ فيرببيت.

زانياريه كان هه ر ئاوا له ميشكى ناخودئاگادا ناميننه وه، به لكو له به ر ئه وه ي كتيبي ياساكانى بيركردنه وه ده خوئينيته وه بوئ دهرده كه ويئ كه نوڤبه ي ياساكان له پرؤسه خودئاگاييه كانى ميشكتدا به كارديت. نوڤبه ي ئه و بيركردنه وه خراپ و نه ريئيه يه بو مان دروست ده بيت، دهرئه نجامى

ئەو راستىيە يە كە ئاگادار نىن لەو ەى مېشكمان چۆن كار دەكات. كەواتە دەبىت فېربىن چۆن مېشكمان زياتر كۆنترۆل بىكەين و بە رېگە راستە كە دا بىبەين. كە ئەم شىۋازە بىر كىردنە ۋە يەت كىرد بە خوۋى خۆت، ئەوا بىر كىردنە ۋە ەيندە كاتت بە فېرۆ نادات. زۆربەى جار ەول و كۆششېكى زۆر دەدەن - ە رچەندە دەشزانين كە بە باشى و ئەرىنى بىرنا كەينە ۋە - بۆيە لە ۋانە يە ئەم جۆرە بىر كىردنە ۋە نوڤيە بە ەمان قە بارەى بىر كىردنە ۋە كۆنەكانت كاتت لىبگرېت. شتېكى تر، بوون بە كەسېك كە بە ياسا بىردە كاتە ۋە ماناى ئە ۋە نييە كە ەىچ كاتېك پشوو نە دەيت و نە توانيت لە بەرنامە يە كى تە لە قىزىۋىدا قسە بىكەيت. لە بەر ئە ۋە دەبىت پشوو بە مېشكت بدەيت بە ەمان شىۋەى پشودان بە جەستەت.

كۆنترۆل كىردنى بىر كىردنە ۋە كانت برىتتە لە پرسىار كىردن لە خودى خۆت و تىبىن كىردنى چۆن يە تى كار كىردنى مېشكت، چۈنكە مېشك بىرۆكەت - بە باش و خراپە ۋە - پىدەدات، بۆيە دەبىت ئاگادارى بىت. بۆ نمونە ئەگەر خۆت و ەورپىيەكت لە سەر شۆردنى قاپەكان دەمە قالىتانبوو، ئە ۋە دەتوانن ەردووكتان پىكە ۋە بېشۆن بە بى گۆيدانە ئە ۋە ەى سەرەى كىيە. ئە ۋە كەسەى بە ياسا بىردە كاتە ۋە دەپرسىت " باشە بۆ ئەم دەمە قالە يە مان كىرد ؟ ئەمە چىيە پوودەدات " دەمە قالە و ەلپىرژان لە سەر قاپشۆردنىك شتېكى بى مانايە و ەيندە ناھىنيت. ئە ۋان ۋا ەست دەكەن كە بە پى پىۋىست گىرنگيان پى نە دراۋە و ۋە لا نراون، ۋا ەست دەكەن كە كەسانى دى سووديان لە دلسافى ئەمان ۋە رگرتووە. لە كاتېكدا سەرقالى ئەم بىر كىردنە ۋانەيت دەبىنى قاپ شوشتەنە كە كۆتايى پىھاتووە

و تۆش كېشەكەت ديارينه كردهوه . راسته هەردووكتان پيڤكه وه شۆردتان، به لام به هۆي ديارينه كردني كېشەكه وه جاريكي ديكه دەمه قاله كه تان له سەر قاپ شوشتنیک دەستپيڤده كاته وه .

هەندى شيوازي بيركردنه وهى ژيرانه واتليده كەن هەست به دلخوشي و گونجانيكي زياتر بكهيت، و له هەمانكاتدا رېخوشكه ره بۆ ئە وهى هەست به يارمه تي و دەستيازي كه ساني دي بۆ برپاردانيكي باشترو كاركردنيكي چالاكتربكهيت. ياساكانى بيركردنه وه پەره به تواناي داهينان، كارامه يي چاره سه ركردني كيشه، تواناي شيكردنه وهى حاله ته كان، هەلسه نگاندن و ره خنه گرتنيكي ژيرانه دەدات. بيركردنه وهى ئەريني كاريگه ريه كي به رچاوي له سەر هەموو به شه كانى ژيانته دەبيت، كارگه ريه كانى له شوينكار و مال و له په يوه نديه كانته دەرده كه ويته .

ئەم كتيبه به شيوه يه كي گشتي و تا راده يه ك باسي چۆنيه تي بيركردنه وه ناكات. به لكو زۆربه ي ياساكان بۆ لابردي ئەو رېگرو پوش و په لاشانه يه كه له كاتي بيركردنه وه دا دينه مه يدان و له مپەر له پيش بيركردنه وه پوون و باشه كاندا دروست ده كەن. ناواخني كتيبه كه باس له خۆبه دوورگرتن له هه زه كه سيته كان و گوماني باش و خراپ به رامبه ر ئەوانى دي و چاله كانى كاتي بيردنه وه ده كات. گه ريه كجار به م كارانه هه ستايت، دواتر شيوازه كانى بيركردنه وه لات پوون و ئاسانتر ده بن.

ناچيته ميشكه وه گه ر بلين ته نها ۱۰۰ ياساي بيركردنه وه هه يه . به لام ئەم ۱۰۰ كليله زۆر زياترن له و پيويستيه كانت زياترن و ده توانيت به چند ياسايه كي كه م گۆرانكاريه كي به رچاو له خۆتدا به دي بكهيت. كاتيک كۆنترۆلى ئەم ياسانه ت كرد، زياترو باشترو تيبيني شته كان له خۆتدا

دهكەيت و چاكتەر له خۆت تێدهگهيت. تكايه نهگه رهه زتان ليه دهتوانن
ياسا و بير و بۆچووني خۆتان له پهيجي فهيسبووکه که م بلاوبکه نهوه و
دهستگيرۆيي که سانی دی بکهن تا ببن به بيرکه رهوهيه کی باش.

ريچارڊ تيمپلار

www.facebook.com/richardtemplar

به شى يه كه م خۆت بىر كه ره وه

ئه گهر بته وئيت ببیت به بىر كه ره وه يه كه سهر كه وتوو، ده بئيت خۆت
هه ولبد هيت و كۆشش بكه يت. ده بئيت خۆت بىر كه يته وه. نابئيت رپگه به
هيج كه سيك بده يت له جياتى تو بىر بكاته وه. له وان هيه هه ستت پى
نه كر دبئيت، به لام زور سهرت ده سورمئيت له وهى ئيمه چهند زور به ئاسانى
بىر كردنه وه كانى كه سانى دى له خۆماندا جي به جى ده كه ين و كار يگه ريان
له سهر ژيانمان هه يه.

زور باشه، من رپتپئيد ده م تا خۆت كار له سهر بىر دؤزى رپژه يى بكه يت.
هه نديك بوارى تاي بهت هه يه كه زانيار يه كه ته واوت پى نييه هه تا خۆت
بىر كه يته وه، له بهر ئه وه ده بئيت رپگه به زانا و ئابووريناس و ئه نداد زيارى
و ئامار چيه كان بده يت تا له جيگه ي تو بىر كه نه وه. ته نانهت ئه گهر
به كار يكى له م شيوه يه ش هه ستيت ئه وا نابئيت باوه ر به هيج وشه يه كيان
بكه يت هه تا دلنيا ده بئيه وه له وهى ئه وان له كاره كه ي خۆياندا شاره زان
و لايه نگرى هيج شت يكى ديار كر او نين.

جگه له و شتانه ي پيشتر باس مان لي وه كرد، ئه گهر پئويستت به
راهينان يكى باش و ئاستبه رز بوو تا له خودى پرؤسه ي بىر كردنه وه
تئبگه يت، ئه وا له ئيستاره من پئيت ده ليم ده بئيت بو خۆت و خودى خۆت
بىر كه يته وه. هه تا بىر كه ره وه يه كه سهر به ست و سهر به خۆ نه بئيت،
ناتوانيت به خۆت بلئيت بىر كه ره وه م.

هه ركه سه و جيهانبينى جياوازى هه يه و له گوشه نيگايه كى تره وه
ته ماشاى پروداوه كان ده كه ن، هه موو جاريك لوجيكي كه سانى دى بو تو
ناگونجيت. هه موومان وه كو تاكيك دروستكراوين، ته مبه ليه نه گه ركه سيك
له جياتى تو بيربكاته وه، ته نانه ت به مشيوه يه به پيى پيوست نه نجاميكي
باش و ماقوولت نابيت. كه واته ياساكانى به شى يه كه م بناغه گه ليكه ن كه
ده بيت له پيشچاوت بن هه تا سوود له ياساكانى تر وه ربگريت.

خۆت له لاسايکردنه وه به دوور بگره

کاتیك كه مندالیټ هه ر ئه وه نده ده زانیت بکهیت که دایک و باوکت پیتده لێن، ئه گه ر بلین ئانیشک خستنه سه ر میز خراپه، وه چاکه ئه گه ر هه موو پوژیک جل و به رگی ژیره وه بگوپیت، ئه وا باوه پریان پیتده کهیت. گرتنه خۆی به ها و یاسا و سیسته مه کانی خیزانه که ت به شیکه له قوئاغی مندالیټ، که گه وره تر ده بیټ، هه ست ده کهیت ماموستاکه ت توژیک یاسا و پيساکانی له دایک و باوکت جیاوازتره، وه دواتر هاوپریانی قوتابخانه ت له وانه یه خاوه نی چه ن بیروپا و به هاگه لیک بن که تیکرا جیاوازی له ئه وانیدی. له به ر ئه وه گوپانگاری له دیدگا و گوشه نیگا کانی پیشوو تر تدا پرووده دات و ئه و بیروکانه ش له و هاوپری و هاوپولانه ته وه وه رده گریټ که له وانه یه ئیجگار جیاواز له خیزانه که ت بیربکه نه وه. دواتر له ته مه نی گه نجیټیتدا زور به ووردی بیر له مانه و له شته کانی تریش به گشتی ده که یته وه.

بی گومان هیچ شتیك له وه ئاسانتر و ئیسراحه تر نییه له گه ل ئه و که سانه دا بیټ که له زوربه ی پروه کانه وه وه کو خۆت بیرده که نه وه. کاتیك به ها، پیوانه و سنوور بو خۆت داده نیټ، ئه وا به دوا ی که سیکی هاو دید و گونجاودا ده گه ریټ. ئه مه ش مانای ئه وه یه له گه ل ئه و که سه دا زور له یه ک ده چن، توشی ده مه قالیټی بی سه ر و بن نابن. وه ختیك گوټ له شتانیك ده بیټ که توش به هه مان شیوه بیرت لیکردو وه ته وه، ئه وا هه ست به باوه ربه خو بوون و پشتگیرییه ک له ناوه وه تدا سه ر هه لده دات، واتلیده کات هه ستبکه یټ که تو له سه ر پیگه راسته کهیت، تین و تاو

دەدات بە تېروانينە کانت. ئەمە ھەستىكى تا بلىي باشە و دەتوانن کاتيكي زۆر لە گەل يە کديدا بە سەربەن ھەميشە بېن بە پشتگيريكارى بېرپراکانى بە رامبەر و وا لە يە کدى بکەن ھەست بە جەوھەر و بە ھای خۆتان بکەن. دەتوانيت ھاوړپيەك بدۆزيتەو ھە پړيک و ھکو خۆت بېرېکاتەو ھ، يان دەتوانيت لە شويننک کاربکەيت کە تەواوى کە سەکانى دى کە لە وى کاردە کەن و ھکو تۆ بېر بکەن ھو ھ. ئەمە ئەو زاراو ھە يە کە باسى ليو ھ دە کەين، "ھۆدەى دەنگدانەو ھ"، بە لى ئەم شيوازە زۆر ئاسان و بى کيشە يە، بە لام ناھيتت ببيت بە خۆت. لە جیھانە کەى خۆتاندا ھە مووتان دەنگتان بۆ يە ک شتە، ھە مان باو ھ پتان ھە يە، لايەنگيرى يە ک ئامانج دە کەن، بە ھە مان پيو ھ دادگايى دە کەن و گشت خاو ھنى يە ک بە ھان. تیکرا بۆ تۆرپىكى کۆمە لايەتى دە گەرينەو ھ کە و ھک ئيو ھ پشتگيرى ھە مان مە بە ست و ئامانج دە کات.

ئيتير بېرکرنەو ھ بە شيو ھە يە کى دى تا بيت قورستر و تاقە تپرووکينتر دە بيت. ليرە دا شتیک ھە يە، لە پاستيدا تۆ خۆت لە توشبوون بە ھەر تېروانينىكى جياواز دە پاريزيت بە رامبەر ئەو جیھانە کەى کە بۆ خۆت دروستکردو ھو، مە گەر لە ھە زاردا يە ک خۆت و ھاوړپيکانت ھە موو کۆبينەو ھ و خۆبە زلزانانە بلىن کە ئيو ھە لە ن. ئەم کارە شت مانای ئەو ھى کە ناتە ویت تېروانينە کانت بگورپيت، گەر گورپيشت لە وانە يە ھاوړپيکانت پیت بلىن کە چە ند ھە لە يت، و ھ ئەم کاردانە و ھ شیان شتیکى خۆش نابیت بۆت.

بە لام ھيشتا دنيا ليوړپيژە لە خە لک، لە خە لکانیک کە لە ھە موو شتیکدا ھاوړپانين لە گە لندا. لە وانە يە بە دە گمە ن توشیان بيت، بە س ئايا دە کرى

ئۇ ھەموو خەلگە ھەلە بن؟ ھەندىكىيان ھەر ۋەكو تۆ زىرەك و لىھاتوون و ۋەكو تۆش متمانەيان بە بىر و باۋەرەكانيان ھەيە . لەوانەيە زياتر لە تۆش متمانەيان بە بىر و باۋەرپيان ھەبىت و لە راستيدا لەوانەيە رەوا و ماقوولترىش بن لە تۆ - چونكە تۆ وازت لە بىرکردنەۋە ھىناۋە، خۆت بىرناكەيتەۋە، لەجياتى ئەۋە چويتەتە ناو گروپىكەۋە كە تىپروانىنەكانتان تىپروانىنى كۆمەلە، ئەمەش ھۆكارە بۆ ئەۋەى خۆت ھىندە ماندوۋنەكەيت تا بەرەۋپىش بچىت . لەۋى تۆ ئىدى كەسىكى سەربەخۆ نىت، بەلكو كالفامانە بویت بە سەرىك لە رانەمەرەكە .

ئەگەر دەتەۋىت ببىت بە كەسىك كە تواناي بىرکردنەۋەى لە ياساكان ھەيە، ئەۋا دەبىت ئەم بارودۆخە بگۆرپىت و سەرتاپا ھەلسەنگاندنىكى نوئى بۆ شتەكان بەكەيتەۋە و مەۋداى تىپروانىنەكانت زيادبەكەيت و بە مېشكىكى كراۋەى راستەقىنەۋە گوى بۆ بىرۆكەى كەسانى دى شل بەكەيت . باشتىن رېگاش برىتتە لە ھەلبىزاردنى ھاۋرپىكانت بەپىئى ئەۋەى كىن، نەك بەپىئى ئەۋەى باۋەرپيان بە چىيە . با لە ھەموو تەمەنىك ھاۋرپىت ھەبىت، لە كلتورى جياواز و پىشىنەى ھەمەجۆر . لەۋ نىۋانەدا بەشپۆەيەكت لىدەكەن ژيان و جىھان جياوازتر ببىنيت، ۋە ئەگەر لە تىپروانىنەكانتدا لەگەل ھەمووياندا ھاۋرا نەبوويت - چونكە ئەۋانيش ھەموويان ۋەكو يەك نىن - ئەۋكات دەبىت خۆت بىر بەكەيتەۋە .

**ھاۋرپىكانت لەسەر بناغەى كەسىتيان ھەلبىزىرە نەك
لەسەر بناغەى باۋەرپيان**

ياساى دووه م له هيچ مه ترسه

له وانه يه له بيركردنه وه و ميشكى خۆت بترسيت. كى ده زانيت سه ر بۆ كوى ده كيشيت؟ له وانه يه نه و كه سانه ي له گه ليدا ده ژيت تووشى چه ند ياسا و ريسا و بناغه يه ك بيت ژيان و گوزه رانت بۆ قورس بكات. له وانه يه خۆت وه كو كه سيك ببيني كه له تاوا ده ستى به چله پووشيكه وه گرتووه مه تا ئاو له گه ل خۆيدا نه بيات. ده كریت پووبه پرووى دانپيدانان ببسته وه، دانپيدانانك كه كه تيدا ده لیت " من هه له م "، يان به لايه نى كه مه وه به پاستى و دروستى بۆى نه چووم و هه لمنه هيناوه. يه كيك له وه له مپه رانه ي كه له به رده م كه سيكى سه ربه ست و سه ربه خۆدايه ترسانه له جياوازبوون له كه سه كانى تر.

سه ير كه، ليت تيده گه م. به لام ده توانيت ته ماشاى شته كان به چاويكى نه رم و نيان و ميانره و بكه يت. هيچ پولىس و سه ربازيك ليتنا پرسيتته وه له سه ر نه وه ي چۆن بيرده كه يتته وه. پيوست ناكات هيچ كه سيك بزانيت بيركردنه وه ت چۆنه هه تا خۆت پيان نه لیت. پيوست ناكات له گه ل خيزانه كه تدا دابنیشيت و بلیت " نه و شيوازه ي ئيوه ده ژين من به هه له ي ده زانم و به هه موو شيوه يه ك ره تى ده كه مه وه ". بيركردنه وه بۆ خۆت ماناى نه وه نيه يه كسه ر بجيت هاوبه شى پى بكه يت له گه ل كه سانى تردا، مه گه ر خۆت بته وييت و رپگه ي پييده يت.

نه گه ر هاوپريكانت خاوه نى پيشخان و باوه رى جياوازبوون، نه وا نه م كاره ت بۆ ئاسانتر ده بييت. كاتيک لاساى خه لكانى دى ناكه يتته وه و بيركردنه وه يه كى سه ربه خۆت هه يه، نه وا بير و بۆچوونه كانت ئاسانتر

وہ ردہ گیرین و خوشی دہ بینی له گفتوگو کردن له گهل نه و که سانہی که
هاویر و هاویراتن و تہ نانت نه و که سانہشی له گهل پیکناہن.
به دلنیاہیہ وه دہ بیٹ جیاوازیہ کانی که سانہی دی قبول بکہیت و لییان
نہ ترسیت. گوییان بو بگرہ و دواتر خوت بیربکہرہ وه.

نہ گہر وا راہاتوویت له گهل هہ موو که سانہی دہ وروبہ رتدا هاویرابیت، شتیکی
بی شکہ کہ بوت سہخت و پرہہ لڈیرہ نہ گہر پییان بلتیت کہ من ہمان
بیر و بوچوونی نیوہم نیہ. بوہ بوہستہ و نارام بگرہ پیش نہ وہی
بیروکہ کانت بخہیتہ پروو، پاشان خوت به شیوہیہ ک نامادہ بکہ کہ نہ وان
له تو بترسین. تو خوت بریار دہ دہیت چون نہ م کارہ دہ کہیت، به لام زور
به اختیار و ناسوودہ تر دہ بیت له بارہی ہلبراردہ کہ تہ وه گہر پیشتر بیرت
لیکریڈیتہ وه و خوتت بو نامادہ کردیبت. زیاد له وه، نہ گہر ریز له بیر و
بوچوونہ کانی که سانہی دی بگریت، نہ گہری زیاترہ نہ وانیش ریز له
بیروکہ کانی تو بگرن، وه دہ بیت ہہر بہم شیوہیہش بیت. خوم تیبنیم
کردوہ نہ و کہ سانہی کہ ریز له پوانگہی کہ سانہی دی دہ گرن - نہ گہر
له گہ لیشیدا هاویرا نہ بن - نہ وا ریزی زیاتریان لیدہ گریٹ له چاو نہ و
کہ سانہی جیاوازی قبول ناکہن.

بیرکردنہ وہی خودی مانای نہ وه نیہ تہنا له شتہ گشتیہ کانی وه کو
سیاسہت و ناین خوت بیربکہیتہ وه و بہہایان بو دابنییت و خاوہنی
بیروکہی تایبہت به خوت بیت. بہ لکو دہ بیت له بواری کارکردن و شتہ
کرداریہ کانیشدا به خوت بیربکہیتہ وه. نہ گہر کارہ کہت له گهل کہ سانہی
دیدا هاوبہشہ و له گهل نہ واندا کار دہ کہیت نہ و شتیکی تارادہیہ ک و
قورس و سامناکہ پییان بلتیت " من پیم وایہ ریگہیہ کی باشتر ہیہ بو

ئەنجامدانى ئەم كارانە. " بەلام بۆ يەكجارىش بىت پىيان بلى و
مەترسە، بە بەپىزى و بى سەرزەنشەت كەردن، بەدواى وەلام و
كاردانە وەيەكى ئەرىنىدا بگەرى. ئەگەر بە وردى و وريايىە وە
بىرتكرىبىتە وە، ئەوا لەوانە يە لەسەر پىچكە راستەكە بىت و خەلكىش
بۆچوونەكانت بەرز بنرخىنن. ئەگەر گوتيان بىرۆكەكانت بەپى پىويست
باش نىن، ئەوا شتەكە بەسەر كەسايەتى خۆتدا مەشكىنە رە وە و
شىكرىنە وە بۆ سەرنجەكانيان بگە - چونكە ئەگەر ھەيە راستەن. كەواتە
كارامەيىەكانى بىركىرنە وەت بۆ جارىكى دى زاخا و تىژ بگەرە وە و
نەكەى واز بەيىت. ھەموو بىركەرە وە سەربەخۆكان پىويستيان بە بوپى
ھەيە. تەماشاي گالىليۆ و داروين بگە، تەنھا ئە وەت بەسە كە ھاورى يان
ھاوپىشەكەت پىت بلىت " بىرۆكەيەكى جوانە! " بۆ ئە وەى دووبارە پىر
ووزە و تىن بىتە وە ھەتا جارىكى دى دەنگت بە زولالى دەربىرپىت.

**ئەگەر رىز لە بىر و بۆچوونەكانيان بگىت، ئەوا رىزگرتى
ئەوانىش لە بىر و بۆچوونەكانى تۆ ئەگەرى زياترە**

بىر لە ھاندەر و مەبەستەكان بىرەوۋە

ھەندىك كەس تواناى قايلىردىيان لە كەسانى دى زياترە، ئەگەر بىتو ئەو كەسانە بيانە وىت ئۆتۆمۆبىللىكت پى بفرۆشن، لە كارەكەتدا بىرۆكە و پلانى ئەوان بەكاربەينىت، بەشدارى ئاھەنگە كەيان بىكەيت يان باسى چۆنيەتى خراپبوونى عەلاگەى نايلۆن بۆ ژىنگەت لەگەلدا بىكەن. دەبىت خۆت بەدوور بىگريت لەوہى كویرانە و پىش قايىمىردنى بىرۆكەكانت لە مېشكتدا دوایان بىكەويت و بە بۆچوونەكانيان قايلىت بىت.

ئىستا لەوانەيە ھىچ پىويستت بە ئۆتۆمۆبىلەكەى ئەو نەبىت. لەلايەكى دىشەوہ عەلاگەى نايلۆنىش بۆ ژىنگە خراپ بىت. كەوايە ئەگەر كەسىك وىستى قايلىت بىكات بە بىروباوہرەكەى خۆى يان گوئى لە ئامۆژگارىەكانى بىگريت، ناتوانىت يەكسەر لەسەر ئەو قسەيەيان بىريار لەسەر باشى و خراپى پوانگەى بىركردنەوہيان بدەيت. دەبىت بزانىت بۆچى دەيانەوئىت قايلىت بىكەن.

ھەمىشە باشە ئەگەر تىبىگەيت لەوہى كەسانى دى چيان لە تۆ دەوئىت و بۆچى ئەو شتە دىارىكراوہت لى داوا دەكەن. ھەندىك جار لەوانەيە بەس لەبەر گەيشتن بەو ئامانج و ئەنجامانەى خۆيان بيانەوئىت تۆ قايلى بىكەن، ئەوان دەيانەوئىت شتىكىيان لىبىكرىت، بەشدارى لە شتىكدا بىكەيت، ھاوپرايان بىت لە شتىك، لە بۆنەيەكدا ئامادە بىت يان واژۆ لەسەر سكالانىمەيەك بىكەيت ھەتا بگەن بە مەرامى تايبەتى خۆيان. ھەندىك جار بە ئاسانى بىرۆكەيەكت پى دەلئىن و دەيانەوئىت لەگەلئاندا ھاوپرا بىت - لەوانەيە بيانەوئىت قايلىت بىكەن لەسەر ئەوہى ئەنجومەنى سەرۆكايەتى

ههساوه به كردنه وهى گه راجيكي نوي ئوتوموبيلله كان. ههستيكي زور
خوش و پرئاسوودهيه كه دهبينيت كه سيك له گه لتدا هاوپرايه، به لام
له دواي ئه وهى كاره يان پيٽ نه ما راستيه كه ت بۆ دهرده كه ويٽ.

هه ر كه له ميشكي خوتدا به جواني و به پووني گه شتي به وهى چيان له تو
ده ويٽ، بريارداني خوت له سه ر ويست و ئامانجه كانيان زور ئاسان
ده بيٽ. هاوپريكه ت باسي خوشي و به زمي ئاهه نكه كه نت بۆ دهكات چونكه
دهيه ويٽ توش له گه ليذا به شداربيٽ. ئه و له هيچ شتيك دلنيا نيه، ته نها
وادا ده نيٽ خوش ده بيٽ. ئايا له گه ل هاوپريكه تدا هاوپرايت؟ ئايا ده ته ويٽ
برويٽ بۆ ئاهه نكه كه؟ ئايا له به ر خوشي ده چيت بۆ ئاهه نكه كه يان بۆ
ئه وهى هاوپريكه ت به ته نها به جيئه هيٽيٽ؟ ئه گه ر له مه رامى پشت هه وه
قايلكه ره كانى هاوپريكه ت تيگه يت، ئه و ئاسانتر ده توانيت بزانيت
به راستي چيان ده ويٽ.

بي شك و گومان ده كريت ئه و ئوتوموبيلله بۆ تو زور گونجاو بيٽ، ئيتر چ
كارت به وهيه كه سي فرؤشيار هانت ده دات يان نا. به لام خو ناشتوانيت
ده ست له كرپيني ئه و ئوتوموبيلله هه لبگريت ته نها له به ر ئه وهى هانيان
داويت هه تا بيكرپيت، ئه گه ر ئه و بيركردنه وه بيٽ به ياسايه ك، ئه وكات
كه س شتي له فرؤشيار ناكريٽ. زانيني هانده ري كه ساني دي، بيانوو و
هؤكاريك نيه هه تا بيركردنه وه كانيان ره ت بكه يته وه. خالي جه وهه ري
ئه م شيوازه بيركردنه وهيه بۆ ئه وهيه ورياتر بيٽ، دووبار و سيٽار
پشكنين بۆ هانده ره كانيان بكه يت و بزانيت ئه و قسانه ت بۆ ده كه ن كه له
پاستيدا پيويسته يا خود نا.

فرۆشیاریکی ئۆتۆمۆبیل له وانهیه زۆر جۆش و خرۆش و تاسه مه ندیت بۆ دروست بکات له باره ی خیرایی ئۆتۆمۆبیله که و ئه و ئاسووده ییه ی ههستی پێده کهیت له کاتی دانیشتن له سه ر کوشنه کانی، به لام به بی بیرکردنه وه یه کی ورد له شته که قایل مه به . ئایا ئه و شتانه ی ئه و باسی ده کات هه مان ئه و شتانه ن که بۆ تۆ گرنگه ؟ له وانه یه هاوڕیکه ت بلیت ئه م پیشانگایه ته نها پێگایه بۆ ئه وه ی دواتر کارت له بواری ئه ندازاییدا ده ستبه ویت. ئایا ئه گه ری چه نده کپاره کانت ئه م به ره مه ت لی بکپن؟ ئه دی باشه بۆ هاوڕیکه ت ده یه ویت ئه و کاره ی ده ستبه ویت؟ ته نها به ناسینه وه ی هانده ره کان ده توانیت بزانیته ئه و زانیاریانه ی که ده رخواردت دراو ن چه نده بۆ تۆ گرنگه .

**زانینی هاندهری کهسانی دی بیانوو و هۆکاریک نییه
ههتا بیرکردنه وه کانیان رهت بکه یته وه**

ناکات له ههز و نارەزووه کانت بېت

بۆ خوله کیک بیر له هاندەرەکانی خەلکی مه که ره وه، له جیاتی نه وه بیر له هاندەرەکانی خۆت بکه ره وه. نه ی هاندەرەکانی خۆت چی؟ چی سوودیک له وه ده بینیت به و شیوه یه بیر بکه یته وه که خۆت ده ته ویت؟ بیر کردنه وه به و شیوازه ی که بۆ تۆ گونجاوه و پئویستی نارەزووه کانی تۆ دابین ده کات زۆر ئاسانه. ده کریت بریاره کانت بته که نه خاوه نی سه روه ت و سامانیکی زۆرتر، یان بته ته شوینیکی به رزتر و له شوینیکی باشترا ژیان به سه ر ببه یته. ئه م حاله ته له سیاسیه کاندایه دی ده که م، ئه و سیاسیه ی که زۆر باش ده زانن چۆن بیر بکه نه وه هه تا متمانه ی خه لکی به ده ست به یئن. زۆر به یان کاریک ئه نجام ناده ن که بزانه جه ماوه رو پشتگیری کاره کانیان لی ده تۆرینیت.

هه موومان ئه و پوهه کخۆرانه مان بینیه وه که به هوی پوانگه ئه خلاقیه کانیانه وه له خواردنی گوشت به دوور بوون به لام دواتر پیدایه و نه وه یان بۆ بریاره کانیان کرد که زانیان چه ند گوشتیان له ده ستچوه، نه خیر به هیچ جۆریک من سه رزه نشتیان ناکه م، چونکه خۆم یه کیکم له وان. وه لامه که ئه وه یه پئویست ناکات ببیت به پوهه کخۆر، به س بزانه ئه و هاندەرانه چین که نایه لئ ببیت به پوهه کخۆر و به س.

هه رچۆنیک بېت بیر کردنه وه به پیی ههز و نارەزووه کانت هینده دیار و راسته قینه نییه. به م دواییانه قسه م له گه ل که سیک کرد که زۆر ههزی له کاریک بوو و داوای کاره که ی کرد، به لام دهستی نه کهوت و پیی نه درا. داوای نه وه ی کرد بۆ وه رنه گیراوه و وه لامه که ی پیدرا. به لام داوی

ماوهیهك هاتهوه و لیژنه‌ی چاوپیکه‌وتنی به نادادپه‌روه‌ر و به هه‌له‌ زانی و تاوانباری کردن به‌وه‌ی خاله به‌هیزه‌کانی نه‌میان به‌دینه‌کردووه . له‌راستیدا نه‌وه نه‌رك و لیپرسراویه‌تی لیژنه‌ی چاوپیکه‌وتن نییه به‌دوای نه‌و کوالیتیانه‌دا بگه‌رین که ده‌یانه‌ویت، به‌لکو لیپرسراویه‌تی کارویسته نه‌و کوالیتی و کارامه‌بیانه پیشانی لیژنه‌که بدات. به‌لام نه‌م هاورپیه‌مان ده‌یویست هه‌له‌که بخاته ملی لیژنه‌که، چونکه نه‌وه ته‌نیا ریگه بوو که ئیسراحت و ئاسووده‌یی به‌دلی بدات و هیشتا و ابزانیت که باشترین و کارامه‌ترین کارویسته . کیشه‌که نه‌وه‌یه که نه‌م که‌سه شتیك فی‌ر نه‌بووه له‌م چاوپیکه‌وتنه‌دا، له‌به‌ر نه‌وه له‌ چاوپیکه‌وتنه‌کانی دواتریشدا نه‌گه‌ری زوره‌قبوولی نه‌که‌ن و شکست به‌ینیت.

ده‌بیټ هه‌میشه له‌گه‌ل خوتدا سه‌رپاست و پاستگو بیت، نه‌وه‌شت له‌به‌ر چاوبیت که هه‌موو جاریک به‌م پاستگو‌ییته دلخوش نابیت. نه‌گه‌ر کارویستی له‌گه‌ل خویدا پاست بیت و به‌ویژدانه‌وه قسه بکات، ده‌بیټ بلیت یان نه‌م شیاوی کاره‌که نه‌بووه، یان تواناکانی خوی به‌پیی پیویست ده‌رنه‌خستووه .

ریزی خودی به‌شیکی گه‌وره‌ی نه‌و ته‌له‌یه‌یه که هه‌ولده‌دات فریومان بدات هه‌تا بیرکردنه‌وه‌مان به‌لاپیدا ببات و ئاراسته‌ی مه‌به‌سته‌کانمان بگورین . به‌غیلی به‌شیکی دی نه‌م داوه‌یه و په‌یوه‌ندی به‌ریزی خودیه‌وه هه‌یه . شتیکی زور ئاسانه به‌شیوه‌یه‌ك بیر بکه‌یته‌وه که هاورپیکه‌ت بویه نه‌و کاره‌چه‌ور و خووش و پر‌داهاته‌ی ده‌ستکه‌وتووه له‌به‌ر نه‌وه‌ی به‌رپوبه‌ره‌که‌ی یارمه‌تی داوه، بیر ناکه‌یته‌وه له‌وه‌ی توانای به‌رپوه‌بردنی نه‌و کاره‌ی له‌تو باشتر بیت. دووباره ده‌یلیمه‌وه، نه‌گه‌ر به‌م شیوازه

بیرکردنه وهیه برۆیت ئەوا دەر فەتی کاری داها تووشت لە دەست دەچیت، چونکە ئەم جوۆره تیرامانه پڕگره له وهی خۆت به رهو پیشه وه ببهیت و بره و به تواناکانت بدهیت.

ئەگەر که سیکیت که خه لکانی دی که یفیان پیت دیت، ئەوا ده بیت زۆر ناگادار بیت له خستنه پرووی بیر و بۆچوونه کانت. زۆر به مان ده مانه ویت خه لکی ئیمه ی خوشبویت و ئیمه ش دلخوشیان بکهین، وه ئەگەر ده زانیت به پرتوبه ره کهت وا چه ز ده کات که له گه لیان هاو پابیت یان جیی خۆت هم له کار و هم له لای هاو پیکانت قایمتر ده کهیت گەر بۆچوونه کانت پیشان بدهیت، ئەوا ئیدی هانده ریکت ههیه ههتا روانگه کانت ریکبخته وه و به شیوهیه کی لیبکهیت که له گه ل ئەواندا بگونجیت. ئەم ته کنیکه شتیکی زۆر باشه ههتا لای هاو پیکانت بمینیته وه، به لام شتیکی هینده باش نییه گەر بته ویت ببیت به بیرکه ره وهیه کی سه ره به خو.

**رێزی خودی به شیکێ گه وره ی ئەو ته له یهیه که
هه ولده دات فریومان بدات ههتا بیرکردنه وه مان به
لاریدا ببات .**

ئاگات لە سۆزى ناو قوولايەكانى دلت بيت

ئەگەر زۆر سووريت لەسەر ئەوەى كەسانى دى كۆنترۆلت نەكەن و بەكارتنەهينن، ئەوا دەبيت ئاشناى ئەو پىگايانەش بيت كە لەلايەن ئەوانەو بەكاردىت تا كاريگەريت لەسەر دروستبەكەن. ئەگەر شوينەكەيان بناسيتهو و دەستنيشانيان بەكەيت، ئەوا بەرگريکردنت زۆر ئاسان دەبيت. كەواتە ئەگەر ئەمجارە كەسيك ويستی قايل، رازى و باوهرت پى بكات و ماستاوت بۆ بكات هەتا گوشەنيگاي بينيني ئەوان قبوول بەكەيت، ئەوا بىر لەو تەكنيكانە بەرەووە كە بەكاريدەهينن. بەشيۆەيهكى گشتى زياتر هەست و سۆز بەكار دەهينن لەجياتى حيكمت و ژيرى. ئيشى تۆش وەكو بىر كەرەووەيهك بەرگريکردنە.

لە گوشەنيگاي ئەووە بەكارهينانى سۆز و خوشەويستی دەسپيكيكى زۆر چاكە. ئەگەر كەسيك قايلت بكات لەسەر ئەوەى هەردووكتان هەمان بىر و بۆچوونتان هەيه ئەوا هەنگاويكى زۆر باشى ناو. بۆيه كەسيكى قايلكەر دەيه وييت رازيت بكات كە بۆچوونى هەردووكتان لە يەك جيگاوه دييت و لە هەمان گوشەنيگاوه تەماشاي رپوداوهكان دەكەن. بەردەوام جەخت لەسەر ليكچوونەكانى نيوانتان دەكاتەو، هەميشە لەسەر جودانەبوونەوہى بەها و بارودۆخەكانتان دەدويت. ئەوان پيتان دەلين ئەوانيش دركيان بەوہ كردووہ كە هەستى بوون بەباوك چۆنە، هەستى كارکردن لە ئوفيس، هەولدان و كۆششکردن بۆ گيپرانەوہى قەرز، خوشى وەرگرتن لە كرپنى پۆشاك و جلو بەرگ و بوون بە خاوەنى پشيلەيهك چۆنە. ئەزموونە هاوبەشەكان هەردووكتان پيکەوہ لە يەك قالبى

بیرکردنه وه دا داده نیت، بویه ئیستا ده توانن دهستان بگرن و بتانده نه
پیش خویان و بتان بهن بۆ ئه و ئه نجامه ی که خویان مه به ستیانه . گوئیان
بۆ رادیره، به س کویرانه دویان مه که وه . پرسیری ئه و شوینه یان لیکه
که ده یانه ویت بتهن، تا بزانیته هه مان شوینه که تۆش مه به سته .

ئه گه ر سۆزیارانه و به هه ست و سۆز کۆنترۆلت بکه ن، ئه وا دواتر ده تبه ن
بۆ ئه و شوینه ی که خویان مه به ستیانه . ده زانین که هه ست و سۆز
چه کیکی گه لیک به هیزه، بویه ده یانه ویت تووره و دل پر له قینت بکه ن
به رامبه ر ئه و ناداد په روه رییه ی که خویان کامپه یینیان دژی راگه یاندوه یان
بتخرۆشیین و بتوو روژینن له باره ی ئه و پۆشاکه ی که ده یانه ویت پیته
بفرۆشن یاخود دوودلت بکه ن له باره ی په یدا کردنی پاره و داهاتی
زیاتره وه . کاتیکیش به هه ست و سۆز بیرده که یته وه ئه وا ئه گه ری زۆره
هۆشیاریته له ده ست بده یته . هه تا زیاتر ده ست به سه ر هه ست و
سۆزه کانتدا بگرن، زیاتر ده چیه ژیر کۆنترۆله وه و ناتوانیته
به شیوه یه کی هۆشیارانه وه لامیان بده یته وه . ئه گه ر بیرکردنه وه ی
هۆشیارانه بکه یته ئامانجی خۆت ئه وا ده توانیته وه لامی قسه پر هه ست و
سۆزه کانیان بده یته وه و باشته ره مه به ستیان تیبه گه یته .

یه کیکی دی له فیله و ته له که کان بریتییه له قسه ی زل و باقوبریق . ئه م
جۆره یان به شیوه یه کی په نهان و ورد کاریگه ری له سه ر میشکی ناخود ناگا
هه یه . هه موومان هه لده ستین به کردنی ئه م کاره، ته نانه ت خودی خۆشت
ئه نجامی ده ده یته، به لام ئه وه گرنگه که به شیوه یه کی ژیرانه له ناو خۆتدا
په ی پیبه یته بیدۆزیته وه . ریگا گالیکی هه مه جۆر هه یه بۆ په سنکردنی
شته کان و پووداوه کان، له هه مان کاتدا ئه و هاوه لئاوانه ی به کاریان

دههينيت دهكريت زور بههيز و كاريگه ر بن. وادابني دهتهويت دوو پوژنامه
لهسهر سياسيكه بخوينيتهوه كه تييدا وهسفرکراوه، نهگه رهردوو
پوژنامهكه له گوشه نيگايه كي جياوازه وه ته ماشاي سياسي ته مه داره كه
بكه ن، دههينيت هر يه كيكيان به شيويه كه و جياواز له يه كدي وهسفي
دهكه ن. له وانه يه يه كيك له پوژنامه كه يدا به كه سيكي بوير و نازا
ناوزه ندي بكات، له هه مان كاتدا پوژنامه كه ي دي وه كو كه سيكي
سه ركه ش بيناسينيت، خو هه ر دوو كيان له باره ي كه سيكه وه دواون و
په سنيان كر دووه، به لام هر يه كيكيان كاريگه ريه كي جياوازي لهسهر تو
هه يه. نايا كابر اي سياسي ته مه دار كه سيكي بههيز و بويره؟ يان توندره وه؟
نايا ناگاي له باري كومه لايه تي به شيويه كه ي باش هه يه يان نا؟ نه م
وشه و هاوه لئاوانه ده توانن ته واوي نه و كه سايه تيه ي ناو پوژنامه كه ت
له پيشچاو دروستبكه ن. بوخوم هه ميشه حه زم له وه بووه بزانه ميديا به
كي ده لئيت تيروريسست، به كي ده لئيت ياخي، به كام گروپ ده لئيت
شه ركه راني نازادي و به كيش ده لئيت هيزي به رگري. زوربه ي كات ته نها
جياوازي نيوان نه م كه س و گرووپانه نه و وشه و شيوازانه يه كه كه سي
نووسه ر هه ولده دات وه سفياي پييكات. بويه ناگات له و وشانه بيت كه
كه سي به رامبه ر ده يه ويت شويني وشه كاني نيو ميشكي خوتي
پيگريته وه. با هه ميشه له ميشكتدا زارواه گه ليكي بيلايه ن هه بيت تا
به جواني بيربكه يته وه و ناسوت پوون و ناشكرا لي ديار بيت.

نه م ووته يه بكه به نه لقه يه ك و بيكه به گويتدا، به شيويه كه ي ناگايي يان
ناناگايي بيت، توش تووشي نه و ته كنيكانه ده بيت كه خوت
به كاريده هينيت بو قايلكردي خه لكي دي. كه واته هر كه سينك ويستي بير

و بۆچوونه كانى ئەوت پى پاست بى ماناى ئەوه نىيە ھەولدهدات
كۆنترۆلت بكات يان ھەلتبەخەلە تىننيت. لەگەلئان ھاوپا بيت و ھاوپا نەبيت،
ئەوه مافى خۆيانە كە پارىزگارى لە بىر بۆچوونه كانى خۆيان بكن و
دەريىبىرن. تۆش دواى ئەوهى بە شىوہىەكى ھۆشيارانە و دوور لە ھەمور
خەوشىك بىرت لى كردهوہ دەتوانىت قبولى بكەيت يان نا.

**ئەگەر شوینەكەيان بناسیتەوہ و دەستنىشانىان
بكەيت، ئەوا بەرگىکردنت زۆر ئاسان دەبىت**

ياساى شه شه م ساويلكه مه به

ئەگەر باوەرپت بە و قسانە کردووہ کہ تا ئیستا بۆم کردوویت، ئەگەر لە بەر
ئەوہ باوەرپم پیدەکہیت کہ قسەى بریقوباقەت بۆ ناکەم، ئەوا جارێکی دی
بیربکەرەوہ. بەلێ، خۆم باوەرپم بە ھەموویانە، بەس دەبیەت تۆ خودی
خۆت بیریان لێبکەیتەوہ. چۆن دەزانیت من کہ سیکی راستگۆم؟ خۆ تۆ
مەنت نەبینیەوہ، نازانی من کیم و شیوہ و شکلم چۆنە. تەنھا لە بەر
ئەوہی کتیبیکم نووسیوہ و لە چاپمداوہ مانای ئەوہ نییە زانام بە ھەموو
شتیک.

تەماشام بکە، ناتوانیت لە تەواوی ژيانندا باوەرپ بە کەس نەکہیت، بەس
شتیکی باشیش نییە زۆر باوەرپ بە خەلکی بکەیت و نابیت زیادەرۆی تیدا
بکەیت. باشترین چارەسەریش ئەوہیە خۆت بیربکەیتەوہ. سوپاست
دەکہم کہ کتیبەکہمت کپیوہ یان لای ھاوڕیکەیت بە قەرز ھیناوتە و
تکایە بە ئیسراحتی خۆت بیخوینرەوہ. ھیوادارم کاتیک دەبخوینیتەوہ و
بیری لیدەکہیتەوہ ھەست نەکہیت کہ کات و پارەکہت بە فیرۆ چووہ.
بەس باوەرپ بە ھەموو شتیک مەکہ کہ نووسیومە بەس تەنھا لە بەر ئەوہی
لەم کتیبەدا نووسیومە.

باسی ئەو رینگایانەم کرد کہ خەلکی بەکاری دەھینن ھەتا بیر و
بۆچوونەکانی خۆیان لە جیگەى ئەوانەى خۆت بژەننە میشتکت. بەلام
ھیشتا کہ سانیک ھەن کہ بە بیروکەى نوێ و زیرەکانەوہ دینە پیشی، یان
ھیندە باش تۆ بناسن خالی لاوازەت بزانی و بەرامبەرت بە کاریبھینن.
شتەکہ ئەوہیە کہ ئەگەر خۆت بیر بکەیتەوہ، ئەوا پیویست ناکات باوەرپ

به که سانی دی بکهیت یان نه یکهیت. شتیکی وا گرنگ نییه و نایه ویت، چونکه تو له ژیر دهستی نه واندا نیت به لکو تو له ژیر دهستی خوتدایت. بی شک و گومان له هندی بواری ژیاندا مهسه له ی باوهر دیته مهیدان، بهس له کاتی قایلکردندا باشترین شت نه وهیه که خوت بیربکه یته وه، بو نه وهی له دووره وه و له نیو میشکی خوتدا هه لسه نگاندنی بو بکهیت.

له بهر نه وهی بیکردنه وه تاکه چاره سهره، بو نه وهی نه بیت به که سیکی ساویلکه هه میشه بواری به میشتک بده هه تا بیر له شته کان بکاته وه و بووداو و قسه کان هه لسه نگینیت. هه رگیز ریگه به که سیک مه ده شیوازکی بیرکردنه وهت پیبلتیت که خوت پیت خوش نییه. نه گه په ستانیکی زورت بخه نه سهر مانای وایه نه وان ده ترسن کاتیک خوت بیرتکرده وه به راستیه کان گه یشتیت نه وا به رپه رچیان ده ده یته وه. نه و ئوفه رانه ده زانیت که ده لیت ناوت لیله تومار بکه و سبه یینی خه لاتیکت پیده دریت یان داشکاندنیکی گه ورهت بو ده کریت، یاسایه که ی په ها له ژیانی خومدا نه وهیه که هه رگیز باوهر به و ئوفه رانه ناکه م و به ده گمه نیش قایله بم به وهی نه و به خشیشانه ته نها بو یه ک پوژ بیت و بهس.

قته باوهرم به سه و دایه ک نییه هه تا خوم بیرم لی نه کرد بیته وه و هه لمنه سه نگاند بیت. نه گه ر شته که م به راستی بویت نه وا نرخه که ی چه ند بیت ده دیده م، نه گه ر له راستیدا به دلّم نه بیت و نه مه ویت نه وا چه ند فلسیکیش زوره تا پیی بده م.

بو هسته، شتیکی دی هه یه ده بیت بیری لیبکه یته وه ... پاره خرکردنه وهی ده زگا خیرخواریه کان، به ناوی پیروزیه کانه وه فیلت ده کریت فیلت لیبکه ن و پارهت لیبکشنه وه! جبه خانه که یان به بیانوی

پاكبوونه وه له گوناھ و تاوان پر كردووه، هه نديچار راسته وخو پيټ ده لښ و هه نديك جاري ديش به ناراسته وخو. من وه كو خوځم باوه پيكي زورم به كاري خيرخوazi هه يه، به لام ئيمه نه وهنده داهاتمان هه يه له ساليكدا كه تهنه به شي كاري خيرخوazi و پاكبوونه وه له تاوان دهكات. بويه به جواني بير له كاري خيرخوazi بكه ره وه، ده ته ويټ هاوكاري نازه ل، جه نگاوه راني كوڼي جهنگ، خه لكي به سالد اچوو، من دال يان ژينگه بكه يت، پاره يان بده ري نه گه ر ماوه ماوه بيټ يان له بونه و مه راسيمي تايبه تدا بيټ. پاره مه كه به خير به س تهنه له بهر نه وه ي كه سيك ديټ و داواي يارمه تي و پاره ت ليدهكات و توش هه ست به تاوان ده كه يت. نه گه ر تهنه له بهر پيويستي و ناتا جي نه وان نه بوو يارمه تيان بده يت، نه وا له و شوينه دوور بكه وه ره وه و بزانه ده ته ويټ يارمه تيان بده يت يان نا. هه موو كاتيڪ ده توانيت له ريگه ي توږي ئينته رنيته وه خير بكه يت، يان هيج نه بيټ به ياني بيټه وه. نه گه ر وا بير ده كه يته وه كه نه م جاره ره ق و زبر بووي له هه لسه نگاننده كاندا، كي شه نييه، به س نييه بير ده كه يته وه.

**باوه ر به هه موو شتيك مه كه كه نووسيو مه به س
ته نه له بهر نه وه ي له م كتيبه دا نووسيو مه.**

بەشى دووھم

بىر كىردنە ۋە ى نۇشتۇك

يەككە لە بنە پە تە پە ھاكانى بىر كىردنە ۋە يەككى تە ندرۇست برىتتە لە نۇشتۇكى. ھەندىكمان بە سىرۇشتى خۇى بە نۇشتۇكى لە داىك دەبىت، بە لام ھە ۋالە خۇشەكە ئە ۋە يە ھە موومان بە شىك لە نۇشتۇكىمان تىدايە. ھە ۋاللىكى خۇشترىشم پىيە، ھە ۋالە كەش ئە ۋە يە دە تۋانى پىژەى نۇشتۇكبوون لە خۇتدا زىادبەكەيت، ئە ۋىش بە مە شقىپىكردنى مىشكت تا گونجاوتر بىر بىكەتە ۋە ۋ شتە كان باشتر ھە لىسە نىگىنىت.

با زىاتر نۇشتۇكى پوونبەكەينە ۋە. ھە تا زىاتر نۇشتۇك بىت، خىراتر ۋ باشتر دە تۋانىت لە ھە ر شتىكى نە رىنى، خىراپ ۋ ئاقارىبە لاداچوۋ بگە رىتتە ۋە. زۇربە مان دە تۋانىن ئە ۋ كاتە مان بىر بچىتە ۋە كە پاسەكە مان لە دە ستداۋە ۋ بە بۇنە يە ۋە دواكە ۋ تۋوون لە كارەكە مان، بە لام ھە موومان ناتۋانىن بە رگەى ژيانىكى پىر ناخۇشى ۋ جنىۋدان ۋ نە خۇشىەكى سەخت بگرىن. بى گومان بە رگەى ناگرىن، بە لام ھىشتا كە سانىك باشتر لە ۋانى دى بە رگەى دە گرن. كە ۋاتە چ شتىك ۋ ايان لىدە كات مانا بدەن بە ۋ ژيانە پىر ناسۇر ۋ تراژىدىايەى تىيدان؟

كە سە نۇشتۇكە كان باۋە رپكى زىاترىان بە خۇيان ھە يە، متمانە يان بە ۋ ھىزە يان ھە يە كە كۇنترۇلى ژيانىانى پىدەكەن. ئە م نۇشتۇكىەش باۋە ر ۋ متمانە ۋ ھىۋايە كيان پىدە دات كە ھە ر پۇژىك دىت ۋ ئە مان لە م ناخۇشىە نە جاتيان دە بىت.

لە ئە زموونى خۇمە ۋە ئە ۋ كە سانەى كە بە باشترىن شىۋە مامە لە لە گە ل كارە ساتە كانى ژيانىاندا دەكەن، ھە مان ئە ۋانەن كە بە باشترىن شىۋاز

مامه له له گه له ده ستدانی پاسه که دا ده که ن. شتیکی زور باشه، چونکه له ریگه ی نه م پووداوانه ی وه کو له ده ستدانی پاس، سووتانی خوانیک یان توو شبوون به هه لامه تیکی قورس و ده ستکورتی به پاده یه ک نه توانیت شتیکی بوخوت بکریت، ده توانیت ریژه ی نوشتوکی خوت زیاد بکه ییت. کاتیکی باوه ر به توانا کانی خوت ده که ییت له مامه له که ردن له گه له شته بچوو که کاندای، نه وایا متمانه به خشین به توانا کانت له مامه له که ردن له گه له شته گه وره کاندای ئاسانتر ده بییت. ده ی که وایه با ته ماشایه کی نه و شیوازه بیرکردنه وانه بکه یین که ریژه ی نوشتوکی له که سایه تیتدا زیاتر ده کات.

ياسای حه و ته م

خۆت بناسه

هاورپیه کم تووشی نه خوشیه کی زۆر مه ترسیدار بوو. به دنیاییه وه خه لکی پرسیاریان له حال و گوزه رانی ده کرد، پرسیاریان له باری ئیستای نه خوشیه که ی و نه و شتانه ی ده توانیت بیانکات و نه و شتانه شی ناتوانیت بیانکات ده کرد، ده یانویست بزانی چۆن ده توانن یارمه تی بده ن. نه م هه والپرسینه ی نه وان هاورپیه که می زۆر ئیزعاج و بیوره کردبوو بویه له کۆتاییدا ئیمه یلکی بو گشتیان نارد و سوپاسی خه مخواردنه که یانی کرد و گویشی چیدی نایه ویت له سه ر نه و بابه ته قسه یان له گه لدا بکات. دواتر بۆی پوونکردمه وه له بهر خودی نه خوشیه که نه و کاره ی نه کردوه، به لکو به هوی نه وه وه کردوو یه تی که خه لکی نه و به نه خوشیه که ی پیناسه ده که ن و به ده رده داریه که یدا ده یناسنه وه.

ئیسنا نه م هاورپیه م که سیکی زۆر نوشتۆکه و تیگه شتنیکی دی بو نه خوشیه که ی هیه و خوی و نه خوشیه که یشی به دوو بوونی جیاواز ده زانیت. نه و ده بویه وه کو که سیکی نه خوش به رده وام بویه له ژیان و له هه مان کاتیشدا نه م هه لویسته ی هه والپرسینه ی که سانی تری له خوی دوورده خسته وه. نه و نه یده ویست که سه نزیك و هاورپیکانی وه کو که سیکی نه خوش و بیمار ته ماشای بکه ن، چونکه نه م کاره یان وای لیده کرت نه ویش به هه مان چا و سه یری خوی بکات. نه و چه ند پۆلیکی گرنگ و بهرچاوی وه کو دایک، هاورپیه و هاورپیه هه بوو، بویه ده یویستی به و شیوازه بنا سریتته وه که خوی پیخۆشه. هاورپیه م حه زیده کرد که

تە ماشاي دەكەن ئەو وئىنانە بىينن كە خۆى بۇ خۆىى دروستكردبوو ، نەك
وەكو نەخۆشيك سەيرى بكەن. بە كىشانى ئەم خال و سنوورانە لە
دەوروبەرى، كەسايەتى خۆى و نەخۆشيهكەى لەيەك جودا كرددبوويهو.
ئەمە ئەوپەرى نوشتۆكبوونە. چەقى مامەلەكردن لەگەل پەستان و
وورەدان بە خودە تا بەسەر چەرمەسەريەكانى ژياندا سەربكەويت.
زۆربەمان سنوورى نيوان خۆمان و كىشەكانمان تىكدەدەين و ليمان
تىكەل و پىكەل دەبيت. هەركاتىك زانیت بىركردنەو زالبوون بەسەر
بارودۆخەى كە تىيدايىت قورستر دەكات، ئەوكات دەتوانیت بە شيۆەيهكى
دى بىر لە حال و گوزەرانت بكەيتهو. پىيوست ناكات وەكو هاوپىكەم
بە كەسانى دى بلىيت نامەويت لەسەر نەخۆشيهكەم قسە بكەم، بەلام بۇ
هەندى كەس تاكتيكىكى باشە. يەككە لە هاوپىكانى دواى ئەوہى
مىردەكەى مرد پازى نەبوو پىي بلىب " بيۆەژن " چونكە وشەكە وەسفى
ئەو حالەتەى دەكرد كە تىيدابوو نەك خودى خۆى.

خالە جەوہەريەكە لەوہدايە بزانيت چۆن مامەلە لەگەل نەخۆشى
مەترسیدار و تەنگ و چەلەمەكانى ژياندا دەكەيت و بە پىزى خودیت
بلىيت كە ناتەويت بە ناخۆشى و كىشەكانتا بناسرىتەوہ. ناتەويت وەكو
كەسىكى مىردمردوو تەماشات بكەن. ئەگەر قسەكانيان بە تەواوى ژيان و
بوونى خۆتەوہ ببەستتەوہ، ئەوا نیشانەيهكى پرسىارى گەورە لەسەر
تەواوى كەسىتیت و بەهاكات وەكو كەسىك دروست دەكەيت. دەركران لە
كارەكەت ماناى ئەوہ نىيە كە تۆ كارمەندىكى باش نیت، ئەگەر
بىئىشبوونەكەت بكەيته حالەتىكى كەسىتیت ئەوا وەكو ئەوہ واىە
چىايەكى زۆر گەورەت لەبەردەم باوہپتدا دانايت كە ناتوانيت بەسەريدا

سەربەكەوئیت. هیشتا بوارت ماوه کاریکی نوئی بدۆزیتەوه تا خۆت وەکر
دۆراوێه تەماشانەکەیت.

پچرانی پەيوەندیەکی سۆزداری و دەستنهکەوتنی کار بریتی نییە
پەنگدانەوهی تۆ بە پووی بووندا. بیر لەو شتانەهی نیۆ ژیانته بکەرەوه ک
هیچ پەيوەندیان بە بیئیشبوونی تۆوه نییە، بیر لە تەواوی ژیانته،
هاوریکانت، خیزانهکەت، کارامەییەکانته و خالە بەهیزهکانت بکەرەوه.
ئەگەر لەگەڵ خۆشهویستهکەتدا جیابوونەوه مانای ئەوه نییە تۆ
شکستخواردوویت، بەلکو تەنها مانای ئەوهیە ئیوه بەیەکەوه نەگونجارن
و تەواو. بەلێ باش دەزانم لەو کاتی ئەو حالەتانەدا بیرکردنەوه بەم
شیوهیە قورسە، بەلام دەبیته هەمیشە بەبیری خۆتی بهینیتەوه کە ئەم
بەشیکی ژیانته و هەمووی نییە. پەيوەندیەکە هەرچەندیک گرنگ بیته
بۆت، پیناسەهی راستی و هەمەگیری تۆ ناکات. ئەم جۆره لە بیرکردنەوه،
جیاکردنەوهی خۆت لە کیشهکانت، یارمەتیدەرێکی زۆر گەرەورە دەبیته لە
زالبوون بەسەر ناخۆشیەکانتهدا.

ئەگەر بیئیشبوونەکەت بکەیتە حالەتیکی کەسیتیت
ئەوا وەکو ئەوه وایە چیاپەکی زۆر گەرەورەت لەبەر دەم
باوەرتدا دانابیت کە ناتوانیت بەسەریدا
سەربەکەوئیت

به دواى پشتگيريدا بگهري

پيده چيٽ كه سه نوشتوكه كانى ده وروبه زمان زياتر يارمه تيان بدريٽ و به توڤرٽك له خه لكى ده ستيار ده ووره درابن. له وانه يه ئه م پشتگيريه به شيوه يه كى پروفيشنالا نه و له بواري كاردا نه بيٽ، به لام له لايه ن كه سانى وه كو هاوري و خيزانه وه ده ستگيرويى ده كرين كه هر به راستى ده يانه ويٽ يارمه تيان بدن له زالبون به سهر كيشه كانياندا. له هه مان كاتدا به م شيوه يه ي ئيستاي ئه وه نده باش نيه، چونكه ده بيٽ يارمه تيده ره كانت گونجاو و ماقول بن و له كاره كه ياندا باشن. هه نديك كه س - خودا ره حميان پي بكات - له كاتى يارمه تيدانيشدا ره چاوى قسه كانيان ناكهن و شتى نابه جي ده لين. بويه ئه م هاوري يانه ي كاتى دلخوشيت له زياتن لايه كاتي ك حاله تيكي سهخت و دژوارت به سه ردا ديٽ، به م كاره چا كه يه كى زور گه وره له گه ل خوٽدا ده كه يت. بيربكه ره وه ده ته ويٽ كام هاوريٽ لات بيٽ و هاوخه مت بيٽ، وه ده ته ويٽ كام هاوريٽ لات نه بيٽ و هاوخه مت نه بيٽ.

له گه ل ئه وه شدا بير له جوڤى ئه و يارمه تيانه بكه ره وه به پيويستت پييه. يارمه تيدان له لايه ن هاوريٽ كه ته وه شتيك نيه مه راى كردنى بوٽ، ئه گه ر پشتگيريه كه ي سوودت پينه گه يه نيٽ ئه و له سه رت ئه رك نيه قبولى بكه يت. ده كرينت ئه وه نده كيشه و نارپه حه تيت زور بيٽ كه نه ته ويٽ گاريگه رى نه رينى له هاوريٽ كانت وه ربگريت ته نها له به ر ئه وه ي نيازبان به رامبه رت باشه. پيويست ناكات پووبه پوو پييان بلٽيٽ " يارمه تى ئيوه م ناويٽ ". به لكو ده توانيت زور به شيوه يه كى ساده و ساكار ئيدى

بانگه‌یشتنامه که یان قبول نه کهیت هه تا شته کان پوو له باشی ده کهن
یان ته نانهت هه ریه که مجار ده توانیت پییان نه لئیت که نه خوش
که وتوویت، ئەم فیله یان هه ندیجار سه رده گریت و هه ندیک جاریش ده بیته
کیشه بۆت. ئەگەر وا هه ست ده کهیت کاتییک کاریکی تاییهن
به ده ستنه خهیت ئەوان پییان ناخۆش ده بیته، که واته برۆ چاوپیکه وتن بر
ئەو کاره تاییه ته بکه بی ئەوهی ئەوان پیی بزانهن.

باشه له کاتی تووشبوونی نارەحه تیه کدا شوینی کام که س له ژیاندا زیاتر
ده کهیت؟ ئەگەر واز له و که سانه بهینیت که به کاریگه ریه نه رینییه کانیا و
به قسه هه له ق و مه له قه کانیا و بارودۆخت ناخۆشتر ده کهن (هه رچه نده
له وانه یه کاری له و شیوه یه ش نه کهن) ئەوا کاریکی زۆر باش ده کهیت. تۆ
که سی ئەرینی و گه شبینیت له ده و روبه ری خۆت ده ویت.

به س ئەوه نده ئەرینی و گه شبینیش نه بن پیته بلین تۆ هیچ نه خوش نیت
و له خۆرا خۆت له جیگادا خستوووه. به لکو له و جووره بیته که هه میشه
ده لئیت " هیچ نییه ! هینده خه فته مه خو " چونکه تۆ له و کاته دا
پیویستت به هه ست و سۆزه نه ک که سییک پیته بلیت تۆ نه خوش نیت.
ئەگەر که سییک به م شیوه یه مامه له ی له گه ل کردی، ئیدی نابیته قبولی
بکهیت که تۆ خراپی.

گویم بۆ شل بکه، ئەگەر قسه ی یه کییک وای لیکردی هه ست به خراپبوونی
خۆت بکهیت، ئەوا ئەو قسه یه سوودیکی ئەوتۆت پیناگه یه نیت. له مه ودا
له میشکتدا بیچه سپینه، ئەگەر قسه کانیا و بارودۆخی تۆ باشتر نه کهن،
ئەوه خه تای ئەوانه، کیشه که له ئەوانه وه یه نه ک تۆوه.

له كه سانئك دووربكه وهره وه كه هه ولده دهن كيشه كانت بۆ چاره سهر بكن به هينانه وهى چاره سهرئك و برپاردان له جياتى خودى خۆت يان ههر خۆيان برپارئك دهر بكن له جيگاي تۆ. به م جۆره سوودت پينناگات و نوشتۆكيت په ره ناستينئيت. كاتئك ده لئيت تۆ خۆت ناتوانيت بر بكه يته وه و كيشه كانت چاره سهر بكه يت ئه وا په يامئكى نه رئينى و پووخينه ر ده داته خودنا ئاگات. قسه يه كى ئه وان به هيچ شيوه يه ك راست نيبه و سهره راي ئه وه ش تۆ ده ته ويئت خۆت له و جۆره باوه ره به خۆت به دوور بگريت. تۆ به هاى خۆت هه يه، ده توانيت برپار دهر بكه يت و ژيانى خۆت به رپوه ببه يت، من زۆر سوپاسته كه م ئه گهر به م شيوازه مامه له بكه يت.

كه توانيت بير له پيوستيه كانى خۆت و ئه و كه سانه بكه يته وه كه ده توانن ئاتاجيه كانت بۆ دابن بكن، ئه وكات ده توانيت چوارده ورت به كه سى ده ستگيرۆيكه ر و يارمه يدهرى راستى پر بكه يت هه ركاتئك تووشى كيشه يه ك بوويت. داواكاريه كانى خۆتيان پى بلى، ئايا ده ته ويئت كه سيك هه بيئت ئاگاي له منداله كانت بيئت؟ يان كه سيك بيئت و كه ميك په ستانى نه خو شيه كه ت له لا كه م بكاته وه؟ يان كه سيك به س گوئيت بۆ شل بكات؟ كه سيك يارمه تيت بدات له نامه نووسيندا؟ يان پيويستت به كه س هه يه بيئت بۆلات و خواردنت بۆ ليبنئيت و دواى ئه وه له به فرگره كه دا دايبنيئت هه تا دواتر بيخويت؟ ئه و كه سانه ي كه به راستى ده يانه ويئت يارمه تيت بده ن، ده گه رپن به دواى باشترين رپگادا تا پيويستيه كانت پر بكه نه وه.

**ده توانيت برپار دهر بكه يت و ژيانى خۆت به رپوه
ببه يت، سوپاسته كه، من زۆر سوپاسته كه م ئه گهر به م
شيوازه مامه له بكه يت**

ياساى نۆيەم جەھو بگرە دەست

ھەركاتىك بابەت دىتە سەر پروداۋەكانى ژيانىت، كەسەكانى دەوروبەرت دەبن بە دوو جۆرەۋە. كۆمەلەيەكيان كە باۋەپريان بە چارەنوس ھەيە و پىيان وايە كە مرؤف تۋاناي گۆپىنى ھىچ شتىكى نىيە، كۆمەلەيكىشان پىيان وايە مرؤف ئازادى دراۋەتى و خوى دەتۋانىت كۆنترۆل بەسەر ژيانىدا بكات. ھىشتا زانىست بە تەۋاۋى بۆ نەسەلمىندراۋە كە كام كۆمەلەيەيان راستى پەھا دەلەين، بەلام دلنىايە كە ئەو كەسانەى باۋەپريان بە كۆنترۆل كەردنى ژيانى خۋيان ھەيە دلخۇشتر و ئاسوودەترن.

متمانەبوون بەۋەى كە خۆت كۆنترۆلى ژيانىت دەكەيت دەسپىكىكى جەۋھەرييە بەرەو نوشتۆكبوون. لەسەر ھەموو شتىكەۋە متمانە بەخۆبوون ھانتدەدات لەگەل نەھامەتەكانى ژيانىدا پابىيت، يان رىگايەكى نوى بدۆزىتەۋە بۆ چارەسەركەردنى ئەگەر چى كاريگەريەكەشى كەم بىت. ناتۋانىت كەسىكى مردوۋ زىندوۋ بكەيتەۋە، بەلام ئەگەر متمانەت بە كاريگەرى باۋەپ و بپيارەكانت لەسەر شىۋازى مامەلەكەردنت لەگەل كىشەكاندا ھەبىت، ئەۋا بى يەك و دوو چارەسەر و شىفايەكى ھەر بۆ دەدۆزىتەۋە.

ھەندىك كەس كە دووچارى نەخۇشەكى سەخت دەبن يەكسەر خۋيان لە خۋاردنى كۆمەلە خۋاردن و خۋاردنەۋەيەك دەگرنەۋە. لەۋانەيە بلئىت كە رىجىمەكەيان سەرپىيە ۋ ھىچ بەلگەيەك نىيە لەسەر ئەۋەى خۇگرتنەۋەيەكيان سوودىكيان پىدەگەيەنىت. لەۋانەيە راستت پىكابىت، لەۋانەشە نىشانەت لە ئامانجىكى ھەلە گرتبىتەۋە. ھىچ گرنىگ نىيە تۇ

پاست بکەیت یان نا. ئەو هی گرنگ و بەرچاوه که ئەم که سانه به جیبه جیکردنی ئەم کرداره یان نوشتۆکی خۆیان زیاد ده که ن. که واته هیچ نه بیته له م پوووه پێجیمه که یان سوودیکه گه لیک گه وره یان پێده گه یه نیت.

ئە هی باشه هیچ جیگره وه یه که هیه له جیاتی ئەو هی خۆت کۆنترۆلی ژیا نی خۆت بکەیت؟ باشه، ئە گەر تۆ باوه پرت به وه یه که چاره نووس هه موو ژیا نته داگیر کردوه، ئە وا هه ر پوو داویکی ناخۆش و ناچیز به سه رتدا بیته ئە وا تۆ خۆت به قوربانی و چاره نووسیش به تاوانبار ده زانیت. دانانی خۆت به قوربانی چاره نووس هه موو توانا و هیزیکت لیده سه نیته وه و ده تکات به که سیک که نه توانیت هه نگاوێک له سه ر پیکانی خۆت بنییت. ئە م بیر کردنه وه یه ت هیچ سوودیک به باوه پری خودیت ناگه یه نیت و توانای جله و گرتنیشت له ژیر ده ست ده رده کات.

هه رکاتیکی شتیکی ناخۆشت به سه ردا هات هه ولبده چاره سه ری بکەیت. ئە گەر ناتوانیت به شیوه یه کی راسته وخۆ کاریگه ریت له سه زیان هه بیته، ئە وا شیواز و جوۆری کاردانه وه کانت بگوۆره. جیاواز تر له پیشوو بیربکه ره وه، که سیک هه لبرێره هه تا داوی ئامۆژگاری لیبکەیت و پشتت بگریت، له کیشه که به قوولی رابمینه، یوگا بکه، پیاسه یه کی دووردریژ نه نجامبده و کاتیکی باش بده به میشکی خۆت تا پوو داوه کان له پیش خۆی پوون بکاته وه، گرنگ نییه کام له وه لبراردانه ی سه ره وه نه نجامده دهیت، به س هیچ نه بی شتیکی بکه و دهسته وه ستان مه به. باوه پوون به کۆنترۆلکردنی ژیا نی خۆت سوودیکه زۆر و زه به ندهت پێده گه یه نیت.

ئىدى ھەموو ئەو راھىنان و مەشقانە ئەنجامبەدە كە سوودىكت
پىدەگە يەنەت. ھەر كاتىك كۆنترۆل لە ژىر دەستى خۆتدا بوو نوشتۆكىش
بەرە و پىشە و دەچىت. كە وايە بەدوای كارىكى دىكە دا بگەرى، يان
رەخنە يەك لە بەرامبەرە كەت قىبۆلېكە، چاۋلە دووى ئامۆژگارى كە سە
شارەزاكان بە، رىجىمە كەت بگۆرە يان ھەر شتىكى دى ئەنجام بەدە كە
دەزانىت سوودت پىدەگە يەنەت. ھەستان بە ئەنجامدانى كردارە كە و
رۇبە رۇبوو نەو ھى راستىە كە دووقات سوودت پىدەگە يەنەت. دەتوانىت
بە و شىو ھى دەتە وىت داھىنەر بىت. ئەگەر وا ھەست دەكەيت
رەنگ كرنى گەرماو ھەكەت بە شىن دلخۆشت دەكات، دەى كە وايە رەنگى
شىنى بگە. كە سىك دەناسم سە رەپاى ئەو ھى ھەول و كۆششىكى زۆرى
دەدا، بەس ھىشتا دللى بە ئىشەكەى خۆش نەبوو و رقى لىى بوو، بۆيە
كارەكەى بە جىھىشت. دواتر نەيتوانى ئىشىك چىنگ بخات، بۆيە زۆر
بەزەيى بە خۆيدا دەھاتەو ھە. ئىدى خۆى سەرقال كەرد بە نووسىنەو ھە،
نووسىنىك كە ھەر لە سەرەتاو ھەزى لىبوو و بەلنىشى بەخۆى دابوو
پۆژىك لە پۆژان دەست بە نووسىن بكات. ئىدى ئەو كە سە نەيتوانى
ئىشىكى دى بدۆزىتەو ھە، چونكە لە بوارى نووسىندا چوو ھە پىزى
پىشەنگە كانەو ھە.

**كەسانىك كە باو ھەريان بە كۆنترۆل كرنى ژيانى
خۆيان ھەيە دلخۆشت و ئاسوودەترن**

ياساى دەيەم نوشتۆك بە

بۆچى ئەندازىارەكان لەكاتى دروستكردنى بالەخانەيەكدا لەجياتى ئاسن پۆلا بەكار دەهينن؟ باشە خو ئاسن بەهيترە! بەلام پۆلا سوودىكى گەليك گەورەترى مەيە لە ئاسن، چونكە پۆلا نوشتۆكە. پۆلا بەهوى تواناى چەمانەو مەيەو بە ئەستەم دەشكيت. لەوانەيە مەستىكى ناخۆشت مەبىت كاتىك لەسەر نەمى سەرى سەرەو مەيە بالەخانەيەكيت و بىناكە مەكو جۆلانەيەك ئەملاولا بكات، بەلام لەراستىدا ئەو ئەو جۆلانەو مەيەيە كە رىگرە لەبەردەم شكان و پووخانى بالەخانەكەدا. دەبينىت! پۆلا نوشتۆكە.

گەر لە گۆشەنيگايەكى زانستىيەو مە نوشتۆكبوون بپروانين، دەبينين بەماناى تواناى چەمانەو مە ماددەكان دىت كاتىك هيترىكيان دەخرىتەسەر، بە مانايەكى دى تواناى گەرەنەو مەيە بۆ شىو مە بنەرەتى و سەرەتايى خويان. ئىمەى مرؤفيش ماددەين و پيوستمان بە رىژەيەك لە نوشتۆكبوون و چەمانەو مەيە بۆ ئەو مەيە لە مەبەر ناخۆشەكانى ريان و پەشەبا تووندەكاندا بنوشتىينەو مە و لە كۆتايىدا بگەرپنەو مە سەر شىو مە بنەرەتى خومان.

كاتىك دووچارى زرياننىكى ميشكى و فيكرى بووين، دەبىت ئامادەيى ئەو مان تىدا بىت مەندىك شت لە پىناويدا ببەخشين. دەكرىت و ابىرەكەيتەو مە كە وەستان لە بەردەم زريان و پەشەباكاندا باشترين شىو مە پووبەپووبوونەو مەيان بىت، بەلام ئەگەر شكايەت، ئەوكات هيچ شتىك دادت نادات و چاكبوونەو مە شتىكى زەحمەت و ئازار بەخش

دەبىت. بابلىين حەزەت چووەتە خانوویەك و دەتەوئیت بىكریت. ئىدى بۆ ماوەى چەند سالىكە پارەى بۆ كۆدەكەیتەو و لە كۆتايدا ئەو خانووەت بەرچاوكەوت كە خۆت حەزەت لىي بوو و مئشكىتى داگىر كردبوو، دواتر ئۆفەرەكەت قەبوولكرا و ئىتر بىرلەو و دەكەیتەو و ژوورەكان بە چ شىوازىك بىت و چ پەنگىكىان دەكەیت و چۆن دەپرازىنیتەو. پاشان تەماشادەكەیت ئۆفەرى كرىنەكە ھەلۆەشاوئەتەو، لەوانەىە فرۆشيارەكە پىت نەفرۆشیت يان لەوانەىە نرخى خانووەكە بەرزبوونەو و بەخۆو بىنپىت

باشە كاردانەو وەت چى دەبىت بەرامبەر ئەم پووداوە – كە وەكو كارەساتىك دەردەكەوئیت، نا؟ – لە كاتىكدا ئەم پووداوە نووشتۆكى تۆ بەرامبەر شتە لەناكاوكانى ژيانت پيشاندەدات؟ زۆرەى كەس بە پووداوىكى ناخۆشى لە قەلەم دەدەن، بەس بۆ تۆ چەند ناخۆشە و چەند كات دەوئیت ھەتا چاك دەبىتەو؟ ئەگەر تەنھا بىر لەو خانووە بكەیتەو و وابزانیت ھىچ خانوویەكى دى نىيە، كاریگەرەكى زۆر خراپى لەسەر نووشتۆكى ھەىە لەچاوەوئەو و چەند ھەلپژاردەىەكى دى بخەیتە پيشچاوى خۆت. ھەرچۆنىك بىت دەبىت خانوویەكى تر بكریت و ئىدى لەویدا ژيان بەسەر بىبەیت. تەنھا جىاوازى لەم دوو حالەتەدا برىتە لە پاهاتن لەگەل بىرۆكەى خانو كرىندا. ھەتا بىر كرىنەو وەكات نووشتۆكتر بىت، زووتر لەو بىر كرىنەو پوخىنەرانە پزگارت دەبىت و دلت دەچىت بە خانوویەكى نویدا و خىراتر لە خانو نوپكەدا ژيانت دادەمەزىنیت.

ئەم شىوازە لە بىر كرىنەو كارامەىە دەتوانیت جار بە جار لەگەل كىشە بچووك و ئاسايەكاندا بەكارىبھىنیت، ئەو كىشانەى كە زىات

ناؤمیدکەرن، نەك پووختنەر. داتناوہ لەگەل ھاوړی څۆشەویستەکاندا
 برۆیت و خوانیکی څۆش و بەلەزەت لە دەرەوہ پیکەوہ بخۆن، بەس کە
 گەشتیتە بەردەم چیشخانە کە دەبینیت داخراوہ. ئیدی بیتاقەت و
 دلگران دەبیت یان دەلییت " وەرن ئەوہ کە ی کیشە یە، گرنگ ئەوہ یە
 لەگەل څۆشەویستەکاندا بیت، با لە شوینکی تر نان بخۆین، یان
 تەماشای فیلم لە شوینکی دی بکەین "؟ لە داھاتوودا لەوانە یە ئەو
 کە لوپە لەی دلخوازی تۆیە لە فرۆشگا نەما بیت، دواکە وتوویت و
 شەمەندەفەرە کەت لە دەستچووہ یان ھەر کە گەشتیتە شوینی
 سەیرانە کەت یە کسەر کیشە یە کت تووشبوو، لە ھەموو حالە تەکاندا
 نوشتۆکانە بیری کەرەوہ و لەگەل پووداوہ کاندایابی. باشە چی لە دەست
 دەدەیت ئەگەر لەگەل پووداوہ بچووکە ناڅۆشەکانی ژیاندا رابیت ھەتا
 نوشتۆکیت بەرامبەر پووداوہ گەرە پوختنەرەکانی ژیان زیاتر بیت ؟

نوشتۆکی بەمانای توانای چەمانەوہی ماددەکان
دیت کاتیک ھیزیکیان دەخریتەسەر، بەمانایەکی دی
توانای گەرانەوہیانە بۆ شیوہی بنەرەتی و سەرەتایی
خۆیان

ياساى يازدهيه م ناگات له خۆت بېت

ئەو پروداوانەى كه له ژيانندا ئەزموونى دەكهيت، چەنديش ناخۆش بېت، هېشتا دەتوانيت وانهيهكى ليوه فيرببيت. ئەگەر هېچ فير نه بېت ئەنجامه كه ناگورپيت و جارېكى دى تووشى هەمان ئەزموونى ناخۆش دەبېته وه. قسەم له گەل كه سېكدا دەكرد كه بەم دوايانە هاوسەرەكهى لە دەستدا بوو. ژيانىكى پەر تەنگ و چەلەمه و ناخۆشى هەبوو، له تەمەنى پازده سالىدا داىكى خۆشه ويستى لە دەستدا بوو. پىي گوتم كه جارى يە كه م زۆر بە زەحمەت لە ژير بارى ئەو ناخۆشيه دا خۆى بو پاستكرابوويه وه، بويه ئەمجاره هەلەيهكى له و شيوهيه دووباره ناكاته وه. ئەوهى بۆم باسكردن، ئەوهى لەم خانمە دا هيه پىي دەگوتريت نوشتۆكى.

بىر له و كارەساتانە بكەرە وه كه له ژيانندا پرويداوه و له هەمان كاتيشدا بىر له كاردانە وه كانت بكەرە وه بەرامبەرى. كاتىك ناخۆشى و كارەساتى نوئ دینه پيشت بىر له وه بكەرە وه چۆن مامەلەيان له گەلدا بكەيت. ئەگەر بە هەمان شىواز و هەمان پىنگه له پروداوه كان نزيكبيته وه، ئەوا هەمان ئەنجامت بو دەردەچييت. كه واتە بوەسته و ئىستىك وه ربگره و هەولبده شتىكى نوئ ئەنجام بدەيت. بىر بكەرە وه له پيشوودا كام كاردانە وهت باش بووه، كامەش خراپ و چۆن بتوانيت له داها توودا كاردانە وه كانت بگورپيت.

ئايا هېچ كاتىك خۆت كۆكردوه تە وه و بته ویت باشتر ببيت و خۆت بەرەد پيشه وه ببهيت؟ باشه، ئەگەر كارە كهت ئەنجامىكى باشى نه بوو، ئەوه

پيشنيار ده که م پڙگه يه ي نوڻ تاقيبکه يته وه، بؤ نمونه داواي يارمه تي و
مؤچياري له که سيکي دي بکه. ناي ا جار هه بووه خؤت بؤ شتيک يه کلايي
کردبيته وه و ته واوي هه ولى خؤتت دابيت، که چي هيچ نه نجاميکي نه بيت؟
نه گهر وه لامه که به لئيه، ده ي که وايه ئيدي بؤ به هه مان پڙگه له
پووداوه کان نزیکه بيته وه؟

پاهاتن له گهل پووداوه کاندا بهس به قسه نابيت، ده بيت کرداريشي
له گهلدا بيت. نه گهر په يوه نديه سؤزداريه که ت له حاله تي تيکشکاندايه،
باشه چي له نه زمونه که ي پيشووترته وه فير بوويت؟ ناي ا و اباشتره قسه ي
زياتر بکه ن؟ يان که متر؟ يان ئيتر شه وانه زووتر بگه پڙته وه بؤ مال ه وه؟
نه گهر له گهل منداله گهره که تدا تووشي گرڙيه ک بوويت کاتيک ته مه ني
گه شته هه رزه کاري، نه دي پڙگايه کي نوڻ هه يه تا له گهل منداله که ي
تريشدا نه که ويته هه مان نالؤزيه وه؟ نه گهر پڙگايه کي نوڻ
نه دؤزيوه ته وه نه وا دووباره دووچاري هه مان کيشه و گرفت ده بيته وه.
هاورپيه کم، کاتيک منداله کاني له سه رزه ويه که داده نيشتن زؤر هاواري
به سه ردا ده کردن و ده يگوت بؤ له سه رقه نه فه و کورسيه کان دانانيشن.
پؤڙيکيان کورپه که ي پي گوت بؤ چي وا ده لئيت دايه، هاورپيه که شم
هه رچي گه را نه يتواني و نه يزاني به هانه يه ک بهيئته وه، دواتر گه شته نه و
باوه رپه ي هه مان شت که دايک و باوکی به رامبه ر نه م به کاريان هيئاوه،
نه ميش به رامبه ر منداله کاني به کارده هيئيت ب. بؤيه پيکه ني و گوتي
له کويدا چه زتان ليبوو له ويدا دابنيشن. گؤرپانکاريه کي بچوک بوو، به لام
به شيوه يه کي به رچاو په يوه نديه که ياني به ره و پيشه وه برد.

کاتیڭ ته مه نم له بیسته کاندای بوو، هاورپیه کم که ته مه نی له شهسته کاندای بوو پیی گوتم " که به سالدا چوویت واز له هه له کردن مه هینه، بهس هه ولبده هه له یه کی شیاو و ماقوول بکهیت. " پیی گوتم هه تا به سالدا چووه زیاتر گووتویه تی " ناه، نه م ریگیاهه م پیشتر به کارهیتناوه و هیچ سوودیکیشی نه بووه، که واته ریگیاهه کی نوئی به کارده هیتم. " هه ندیجار سه ری گرتووه و هه ندیک جاریش سه ری نه گرتووه، بهس هیچ نه بیت ریگیاهه کی نوئی به کارهیتناوه. نه و حاله ته ی که دلّم زور توند ده کات بینینی نه و که سانه یه که ته مه نیان زور بووه و هه رگیز بیریان له وه نه کردووه ته وه ریگیاهه کی نوئی بوو نریکبوونه وه له کیشه کانیان دابریژن، وه هوکار چیه هه موو جاریک پووبه پرووی هه مان نه نجام ده بنه وه؟

خوت بناسه. خاله لاوازه کانت بناسه، بزانه چی یارمه تیت ده دات، بزانه له گه ل کام پووداوه دا خوت پیپرا ده گیریت و له گه ل کامه شدا خوت بز پاناگیریت، بزانه نه وه هست و سوژه نه رینیانه چین کاتیڭ تووشی پووداویکی ناخوش ده بیت به کاریان ده هیئت، بزانه تووره و بیئومید ده بیت و به زهیت به خوتدا دیته وه یان زوو هه لده چیت. هه تا زیاتر له دهروونی خوت تیبگهیت، باشتر پووبه پرووی ناخوشیه کان ده بیته وه د زووتر دیته وه شوینی خوت.

**هه تا زیاتر له دهروونی خوت تیبگهیت، باشتر
پووبه پرووی ناخوشیه کان ده بیته وه و زووتر دیته وه
شوینی خوت**

ياساى دوازده يه م
چۆن بوويىت ههر وايه

كاتيىك سهرمام ده بيىت و تووشى هه لامهت ده بم ، دانىپيدا ده نيىم كه
حه زده كه م ئاماژه ي پيىكه م . هه رچه نده شته كه پووكه شان
ده رده كه ويىت ، هه رچه نده ئه م رهفتاره شم نه ريىيه . ئى باشه خو ئه و
رهفتاره نه ريىيه م وه كو شتيكى ئه ريىي ته ماشا ناكه م ؟ هه ر چۆنيىك بيىت ،
ده بيىت ئيدى واز له باسكردنى كيىشه كانم بهيىنم . له بهر ئه وه وازناهيىتم كه
خه لكى پيىيان ناخوشه ، به س له بهر ئه وه ي له جياتى ئه وه ي باشتريم ،
حالم خراپتر ده بيىت . هه ر جاريىك ئاماژه به و كيىشه يه م ده كه م ، ده به نكي
خۆم بيرده كه ويىته وه . گويم له قسه كانى خۆم ده بيىته وه كه ده ليىم "
ئىستا باشتريم " يان " له و كاته وه ي تو پرسيارت كردوو كه ميىك
باشتريوم " به س له ناكاو بوووم چ هه ژه نديىكه ، حالم خراپتره . "

خه سووشم - كه كه سيىكى زۆر خۆراگره - ريىك به پيىچه وانه ي منه وه يه .
كاتيىك پرسيارى ليىده كريىت سهرمايىبووه و هه لامه تي گرتوووه ، ده ليىت "
هه لامه تي چى ، كوا من هه لامه تم گرتوووه . " سووره له سهر ئه وه ي كه هيىچ
كيىشه يه كي نييه و باشه . خاله جه وه ره يه كه ي ئيره - كه ده بيىته هوكارى
ئه وه ي واز له و خووه م بهيىنم - ئه وه يه كه ئه و زۆر باشتير مامه له له گه ل
نه خووشى و كيىشه كانى ژيانيدا ده كات . يان ئه وه تا به ته واوى له بيري
ده كات ، يان هه ر كه سيىك هه والى ده پرسىيت ده ليىت باشم . ئه و گووى له
خۆيه تي كاتيىك ده ليىت باشم ، بۆيه هه ست به باشى ده كات .

ئه م جووره قبوولكردنه نوشتووكى دروست ده كات . به رامبه ر كيىشه كانى زۆر
له من نوشتووكتره ، كه واته من دوپاوم و ئه ويش براوه . كاتيىك تووشى

کیشیه کی گه وره تر ده بیت، قبولکردن باشترین شته. قبولکردن به مانای دهسته لگرتن نایهت، به مانه ی وازهینان نایهت.

ئه م قبولکردنه ی خه سووم مانای ئه وه نییه ده سر نه کرپیت و ئاوی لیمۆ و ههنگوینی گهرم نه خوات. به دلنیا یه وه هه موو ریگاکانی چاکبوونه وه له وه نه خوشیه ده گرپته بهر. ئه گهر لیمۆشی لی بپرپیت ته نها توژیك پیی ناخۆش ده بیئت و ده لیئت " خو من پیویستم به لیمۆ نییه هه تا چاکبمه وه " خاله گرنگه که ی لی ره دا باسی ده که م ئه وه یه خه سووم قبولی ده کات که تووشی هه لامهت بووه و هه موو ریگه چاریه کیش ده گرپته بهر هه تا خۆی لی پزگار بکات. خو کوتان به زه ویدا و هاواکردن و جویندان هیچ له مه سه له که ناگوپن و له هه لامه ته که چاکت ناکه نه وه. په سیوه که کاتی خۆی وه رده گرپیت و ئه ویش له گه لییدا ده ژی و ژیان به ریده کات.

هه تا کیشیه که نه ناسیته وه و ده ستنیشانی نه که ییت ناتوانیت چاره سه ری بو بدوژیته وه. ئه گهر له میشکی خۆتدا واتداناوه که ئه و شته ی نه گوپه، بیگوپیت، ئه و شته نابه زیندرپیت، بیبه زینیت، ئه وا هه ر له و شوین و پله یه ی خۆتدا ده چه قیت و ده مینیته وه. ئه وه نه خوشیه که و له وانیه ئازارت بدات، ئه دی باشه چی ده که ییت له گه ل کیشه گه وره کاندای پیته لیم هه تا پیئت بکرپیت شته کان بگوپه، به لام هه ندی شتیش هه یه له ژیر ده ست ده رده چپیت و به هیچ ناگوپیت. له وانیه شته که یان پووداوه که له پابردوودا پوویدا بیئت، له وانیه شه نه توانیت خۆتی لی به دوور بگریت. به هه رحال زوو بیئت یان درهنگ ده بیئت قبولی بکه ییت هه تا کیشیه کی تری به سه ردا نه هاتووه. ته نها کار بتوانن ئه نجامی بدن

دۆزىنەۋەى چارەسەرىكە بۆ كىشەكە . ھەندى جار ئەم ھۆنراۋەىيەى
چلىنەكانى خەيام بىرى خۆم دەخەمەۋە كە دەلىت:
" دەست دەجوولت و دەنوسىت، فەرمانىكى پىيە،
دەرۋات و بەرامبەر ژىرى نە بەزەىيەكى پىيە،
ناكرىت فرىۋى بەدەىن تا نىۋەى رستەكە بسرىتەۋە،
يان بە فرمىسك وشە وشەى بۆ بكوژىنىتەۋە. "

لەۋانەىيە ۋەكو ھۆنراۋەىيەكى خەمبار بىبىنن، بەلام من ھەمىشە ۋەكو
چەسپىنەر و يارمەتيدەرىك چاوم لىكردوۋە، ۋابزانم شاعىرىش ھەر بەۋ
نىتەى نووسىۋە . ئەگەر ھەۋلبدەىت شەر لەگەل دەستەكەدا بكةىت ئەۋا
دۆراۋىت، بۆيە ۋاباشترە لەگەل دەستەكەدا يەك بگرىت و بەردەۋام بىت.

**قبوولكردن بە ماناى دەستەلگرتن نايەت، بە مانەى
ۋازھىنان نايەت.**

زۆر مېشكى خۆتى پىۋە سەرقال مەكە

كاتىك بە ئەزمونىك يان پووداۋىكى ناخۇشدا تىدە پەپىت خەلكى پىت دەلئىن " زۆر بىرى لى مەكەرەۋە " ماناكەى ئەۋە يە كىشەكە ۋەكو خۆى بهيۋە ۋە گەرەترى مەكە. ئەگەر بىر كىرەنەۋە ھىچ لە بارودۇخەكە نەگۇرپىت، ئەۋا فەرامۇشكرىن باشتىن چارەسەرە.

ئەم قەسە يە ۋاتايەكى زۆر مەزنى ھە يە. زۆر قورسە ئەرىنى ۋ نوشتۇك بىت كاتىك تۆ لە ئازار ۋ ناخۇشيدا دەتلىپتەۋە. لەۋانە يە خستەكە نارى كىشەكە، يان ھەلمزىنى ھەۋايەكى نوئى ۋ كات بەسەربىرەن لەگەل ھارپىكانتا باشتىن بىرۆكە ۋ چارەسەر بىت. تۆ دەتەۋىت پەستانەكە لەسەر خۆت كەمبەكە يتەۋە، كەۋاتە ھەر پراھىنان ۋ كىرەرىك كە ۋاتلىپكات پەستان لەسەر كەمبەكە ۋە يارمەتت بىت، دەكرىت بىكە يت.

لېرەدا " بەلام " يك دىتە ناۋ بابەتەكەۋە. ئىسراخەتېك بە خۆت بدە، بەلام لەگەل كىشەكانتا چاۋشاركى مەكە. ئەگەر ئىستا لەبەريان ھەلبىت ئەۋا ھىچ شتىكت بۆ چارەسەر ناكىت ۋ يەك يەك كۆدەبنەۋە ۋ دەبنە كىشە يەكى گەرەتر لە داھاتوودا. ھەندىك جار نكۆلى كىرەن لە كىشە بچووكەكاندا بۆ ماۋە يەكى كاتى سوۋدى دەبىت - ھەرچەندە خۆم باۋەپم پىنى نىيە ۋ بە تاكتىكىكى زۆر لاۋازى دەزانم - بەلام ناكىت بۆ ھەمىشە ھەر بەۋ شىۋە يە نكۆلى لىبەكە يت. ئەگەر بىر بىكە يتەۋە ناماقوولى ئەم رىنگايەت بۆ دەردەكەۋىت، چونكە ھەتا خۆت لە كىشەكان بەدوۋ بگرىت ۋ نكۆلىان لىبەكە يت، ھەلى تاكىرەنەۋە ۋ ئەزمونكرىنى زۆد رىنگات نابىت كە يارمەتيدەرت دەبن تا زىاتر نوشتۇك بىت. ئەگەر دان

بە و راستىيەدا نە نىيەت كە لە ژيانندا پوودەدات، ئەوا نە دەتوانى داواى
پشگىرى بىكەيت نە جەلەوگىرى ژيانى خۆت بىكەيت و نە بە باشى ئاگات لە
خۆت بىت. گىرنگىرىن خال و جەوھەرى بابەكەتە وەكو پىشتر ئاماژەم
پىدا ئەوھىيە كە ھەتا دان بە بوونى بارودۆخىك لە ژيانندا نە نىيەت، ئەوا
ناتوانىت قبوولى بىكەيت و وانەى لىوھە فىرەبىت.

چۆن دەزانىت كام جۆرەى فەرامۆشكردن و خۆ گىلكردن باشە و
كامەشيان خراپ؟ كارىگەربوونى فەرامۆشكردن لە سەر كەسەكە بە پىي
پىژەى خۆ لى لادانەكەيە نەك بە پىي جۆر. ماددەى بىھۆشكەر، ئەلكھول،
زۆرخواردن و سەركىشىيە مەترسىدارەكان كارىگەرتىن كارانىكن،
بە تايبەتى ئەگەر بتەوئىت ھەست و سۆزى خۆت بشارىتەوھ دەكرىت
تەماشائى تەلەفىزىيۆن يان يارى كۆمپىوتەر بىكەيت، بەلام بە رادەيەك كە
ھەموو بىر و مەشكەت داگىرنەكات.

لەبەدا كارەكە گىرنگى نىيە، بەلكو مەبەست لە كارەكە گىرنگە. ئەگەر
پىويستت بە كەمىك ھەوانەوھىيە، كىشە نىيە، كاتى خۆت وەربگرە و
بەسەىرەوھ. ئەگەر بەس تەنيا شوئىنەكەت بگۆرىت، ئەوھ ھىچ سوودىكت
نەكردوھ، بەلكو دەبىت شىوازى بىركردنەوھشت لەگەلى بگۆرىت. ھەموو
بەيانىەك پىش ئەوھى دەست بە كار بىكەم كوپىك چا ئامادە دەكەم،
تەنھا بۆ ئەوھ دەيكەم تا خۆم لە كارەكە بدزمەوھ و كەمىك درەنگتر
دەستپىبەكەم. سەرەپاى ئەوھش خۆم ئەوھندە ئاگادارم كە ھەست بەم
ھالەتە پۆزانەيەم بىكەم، ھەمووى پىنج خولەك دەخايەنىت شلەى نىو
جەستەشم زىاد دەكات. كىشە نىيە ئەگەر پۆزانە بۆ ماوھىەكى كەم
چاوپۆشى لەو كرادارانەى خۆت بىكەيت كە كارەكەت دوادەخەن، بەلام

كيشه كه نه وهيه نيوهى روزه كه ت چاوپوشيان ليكهي ت و به شيوازيك
ره فتاربه كه هيج شتيك نيه له كاره كه ت دواتبخات.
ده بيت هه نديك كات بدهيت به خوت هه تا تيبيگهيت له و بارودوخه ي
تيديايت و هه لسه نگاندى بو بكهيت. ده بيت بوار به خوت بدهيت، هه تا
بيربكه يته وه له وهى چون ده توانيت كونترولي زياني خوت بگريته ده ست،
هه تا فير بييت نه و رووداوانه قبول بكهيت كه ناتوانيت بيانگورييت.
پيويسته نه ترسي له ته نها مانه وهى خوت و بير كردنه وه كانت. من
فه رمانت پيناكهم، به س ده مه وييت به زووترين كات چاك ببه يته وه،
له وانه يه له يه كه مجاردا وه كو شتيكى ترسي نه ر ده ربكه وييت، به لام ته نها
ريگا كه كاريگه ريه كي نييجار زوري هه يه نه م ريگايه يه.

ياري چاوشاركي له گه ل كيشه كانتدا مه كه

ياساى چواردە يە م خۆت خۆشبووى

پەيوەندىەكى بەھىز لە نىوان نوشتۆكى و پىزى خوديدا ھەيە . ئەگەر خۆت خۆشبووت باشتر پووبەپووى ناخۆشەكانى ژيان دەبىتەو، لەچاۋ ئەوھى خۆت خۆشنەووت . بۆيە ھەر شتەك لە ئىستادا پىزى خوديت بۆ بنىادبىت و گەشەى پىيدات، ئەوا لە داھاتوودا دەبىتە ھۆى پەرەپىدانى نوشتۆكىت .

پىزى خودى، بەماناى ئەوھ دىت وەكو مرۆڤەك چەند پىز بۆ خۆت دادەنىت و چەند باوھپت بە خۆتە . پىزى خودى و متمانەبەخۆبوون دوو شتى لىك جىاوازن، متمانەبەخۆبوون بۆ زياتر بەكارھىنانى كارامەيى و تواناكانە، بەلام پىزى خودى بۆ بابەتە گەرەكانە، بۆ باوھپبوون بە توانا و ھىز و پىزە سروشتيەكانى تاكە كەسە .

ئەگەر پىزى خوديت كەمبىت، تەركىز دەخەيتە سەر خالە نەرىنيەكانى ژيان و بوونتەو، دەلىت " من ھاوپىيەكى زۆر خراپ و بىفەرم " يان " من ھەموو جارىك بە ھەلە لە شتەكان تىدەگەم " و " من كەسىكى گىز، گەلخۆ، ئىزعاچ و بىسوودم . " ئەگەر بە خۆت بلىت " من ھەمىشە لووتبەرم " ماناى وايە پىزى خوديت كەمە . ھەر يەكەك لەم بىر و بۆچوونانەى دەربارەى خۆت ھەتە، ئەگەر لە مندالىيەوھ پىت گوتراپىت و

بەگویتدا درابیت، ئەوا پېزی خودیت زیاتر دیتە خوارەو و ھۆکارەکان بۆ
نزمکردنەو و بگرە نەھیلائی پېزی خودی شوینی خۆیان قایمتر دەکن و
گەمارۆیەکی باشتری دەدەن.

تەماشاکە، من ناتوانم بە دووسی لاپەرە پېزی خودیت بۆ زیاد بکەم.
خۆزگە بمتوانیایە. ئەگەر لە وشەکە ورد ببیتەو دەببیت پێوانەیک
نییە بۆ ئەو پېز و کارامەیی و خۆشەویستیەکی بەرامبەر بە خۆت ھەتە،
بەلکو شیوازی تەماشاکردن و ببینی ئەو پېز و ھیزەکی ناخە. بە کورتی
پێوانەیک نییە بۆ بەھاکانت، بەلکو شیوازی تەماشاکردنیانە.

مەبەستی من لێرە تەماشاکردنی پېزی خودیتە لە شەبەنگیکەو،
دەببیت لە سەری سەرەوہیە - ھەرچەندە نابیت زۆریش بەرز بیت
چونکہ تووشی نەخۆشیەکی وەکو نارسیزم و خودئەقینی دەبیت -
بەلام ئەگەر ھۆکارەکانت شیوا و گونجاو بیت، ئەوا ھەر ھۆکاریک دەبیتە
ھۆی بەرزکردنەوہی پېژەکی نوشتۆکی. ئەگەر پېزی خودیت کەم و نزمە،
باوەریم پێ بکە کە خۆت لە راستیدا بەو شیوہیە نیت، پەنگدانەوہی
پاستی ناخە ئاوا نییە و وەکو مرۆفیک تەماشای خۆت ناکەیت. بەدوای
پێگاگەلیکدا بگەرێ کە لەگەڵ بیکردنەوہتدا بگونجیت تا باشتەر و چاکتر
پاستیە کە بدۆزیتەوہ.

کەواتە شیوازی بیکردنەوہت بگۆرە. بوہستە لە بەراوردکردنی خۆت بە
کەسانی دی و بەرامبەر بەو وینەییە کە لە مێشکی خۆتدا بۆ خۆت
داناوہ. دەبیت "خۆت" بیت. بۆیە بیر لەو پێوہر و ئاستانە مەکەرەوہ
کە ناتوانی پێیان بگەیت. لەجیاتى ئەوہ بەدوای خالە ئەرینەکانی ژیاقتدا
بگەرێ، بەلایەنی کەمەوہ پۆژی یەكجار ئەو کارە ئەرینیانە بێنە

پیشچاوی خۆت که ئەنجامت داون. گەرە بن یان بچووک کیشە نییە، بەس بیهینەرەو بەر و میشکی خۆت. بیربکەرەو هەموو جارێک نەرم پەفتار بوو، بیربکەرەو هەموو لەو هی گەشتوویت بە هەموو نامانجە کانت. رینگە مەدە هیچ بیریکی نەرینی بیتە ناو میشکتەو. ئەگەر چوار میل بە پیۆ پۆشتوویت، ئەوا بە خۆت بلۆی که " من چوار میل بە پیۆ پۆشتووم "، بیر ژمارە ی ئەو میلانە بکەرەو که بریوتن، نەک ئەوانە ی نەتبریون. چوار میل باشە.

تەماشای خەلکی مەکه تا بزانی تەتوانن چی بکەن و دواتر سەرزە نشتی خۆت بکەیت لە بەر ئەو هی تۆ ناتوانی بەو کارە هەلبستیت. ئەگەر لە حالە تیکدا کارە که یان بە گرنگ دەزانیت، ئەوا هەولێ ئەنجامدانی بدە - بەس بە پیۆی حالەت و خیرایی خۆت نەک هی که سی تر - ئەگەر کارە که شیان بە گرنگ نازانیت، ئی باشە بۆ میشکی خۆتی پیۆ سەرقال دەکەیت؟ گەرەو دەکەم که سیان ئەو نەدی تۆ نازانن خوار دنیکی خۆش و بە لەزەت لیبنین، ناتوانن وەکو تۆ یاری تۆپانی بکەن، یان مندالیکی گرینۆک ژیر بکەنەو. ئەگەر ئیمە کاری خۆمان بە کاری که سیکی بلیمەت و بە توانان بەراورد کرد، ئەو هیچ شتی کمان بۆ نامینی تەو جگە لە نزمبوونەو هی ریزی خودی. هەموو که سیك چەند توانایە کی هەیه و کهس ناتوانیت هەموو شتی ئەنجامدات، هیچ کهس لە هەموو شتی کدا توانامە ند نییە.

لە کۆتاییدا دەور و پۆشتی خۆت بەو که سانه قەرەبالغ بکە که هەمیشە پۆشتگیری بیرکردنەو ئەرینی کانت دەکەن، وە هەر وەها لەو که سانه بەدوور بە که باشی و چاکی و ئەرینی خۆت پینالین و لی ت دەشارنەو.

لهوانه يه بيرکردنه وه و بۆچوونه که یان راست بیټ، به لام به دلنیا یه وه
سوودی نییه .

پێوانه یه ك نییه بۆ نه و ریز و کارامه یی و
خۆشه ویستیه ی که به رام بهر به خۆت هه ته، به لکو
شیوازی ته ماشا کردن و بینینی نه و ریز و هیزه ی
ناخته، به کورتی پێوانه یه ك نییه بۆ به ها کانت،
به لکو شیوازی ته ماشا کردن یانه

ئاماده به تا کیشه کان چاره سهر بکهیت

زۆر شیواز و ته نکیک هه ن تا له کاتی پووبه پووبوونه وهی کیشه کاندایا
به کاریان بهینیت. به شیوهیه کت لیده کهن تووشی هه ر پووداویک ببیت
بتوانیت زوو بیت یا ن درهنگ له ژیر باری هه ستیت و خۆت پزگار بکهیت.
به مانایه کی دی نوشتۆکیک زیاد ده کهن، ئه وهی که ئیمه ده مانه ویت.
ئه گه ر هه ر ئیستا زانیت که باوکت تووشی نه خوشیه کی سهخت و
مه ترسیدار بووه، ئه گه ر زانیت دیسان منداله کهت له بارچوووه،
هاوسه ره کهت هه موو پاره که تانی له قوماردا دۆراندوووه، ئه و نمره یهت
به ده ست نه هیناوه که خۆت ده ته ویت، منداله کهت پیویستی به
نه شته رگه ریه کی گه وره یه یا ن به پۆبهره کهت که سیکی زۆر بلح و ناچیزه،
چی ده کهیت؟ له وانیه له سه ره تاوه هه ست نه کهیت که ده توانیت له
پێگه ی ئه م ناخۆشیانه وه بتوانیت کارامه یی و شتگه لیکی نوئی فیربیت.
هینتا چه ندین کارامه یی هه یه که له ناخماندا داپۆشراوه و په نهانه، ئیمه
ته نها سوود له هه ندیکیان وه رده گرین. کارامه ییه داپۆشراوه کانت ئیجگار
ده توانن یارمه تیت بده ن.

وه لامی پرسیاره که ش ئه وه یه که چه ندین کارامه یی هه یه که ئاماده ن بۆ
به کارهینان و چاوه پێی کاتیکی له و شیوه یه ن تا به کاربهینرین.
بیرتکردوه ته وه له وهی چی باشه بۆ تۆ؟ شتیکیک وه کو چاره سهر
دۆزیوه ته وه و که چی دوا یی هه ر له پاسه که دواکه و تبیت و به و
سه رماوسۆله یه برۆیت بۆ سه ر کاره کهت؟

هه ندى له م كارامه بيه نوينا نه به به رده وامى به كار بهينه نه گه ر بارودوخه كه
باش بيت يان خراپ. هه ندىكى تريشيان ته نها له و كاتانه دا به كار بهينه كه
ئيدى ده بيت به شيوازيكى نوى مامه له له گه ل كيشه كاندا بكه يت. ده بيت
هه ندىك كارامه بيه ناماده كراوت هه بيت و چاوه رپى كاتيك بكه يت تييدا
به كار يان بهينيت، چونكه نه گه ر ناماده يان بكه يت ده توانيت هه ركاتيك
ويستت به بى هيچ ماندووبوونيك به كار يان بهينيت. له بهر نه وهى له و
كاتانه دا نه و كارامه بيه نه به ناسانى به دهسته وه نايه ن.

له به شى داها توودا چه ند رپگه يه كى نوى هه يه كه ده توانيت سووديان
ليوه ريگريت نه گه ر بيكه يت به خو و رپه وشتى خو ت و له سه ريان
به رده وام بيت. ته نانه ت له و كاتانه شى كه هيچ پيوستت پييان نه بيت
نه وان هه ر سوودى خو يان ده گه يه نن و به ره مه كه ت نيشان ده دن.
هه ندىك تاكتيكيش هه يه ده بيت بو خو تيان به كار بهينيت. رپگاكان قورس
نين، به لام هه ندىك كارامه بيه نه گه ر پيوستت پيى نه بيت شاينه
نه وه يه فيرى ببيت، وه كو، يوگا، وه رزش، تيپرامان، پاسكيل ليخورين.
گه رماويكى خوش، چونه ده ره وه له گه ل هاورپكانت و ياري كردن له گه ل
پشيله يان سه گه كه ت. هه موويان پيوستيان به راهينان نييه، به لام
ده شبيت بزانيت كاميان يارمه تيدهرت ده بن. نه گه ر نه و كارامه بيه نه
ده يزانيت چاره سه رى هه موو كيشه كانى زيانت ناكات، ده توانيت ته كنيكى
نوى فيرببيت. نه گه ر هه موو نه و كارامه بيه نه ي ده يزانيت ته نها بو
چاره سه ركردنى كيشه كانى ماله وه يه، ده توانيت بير له گه شه پيدانى چه ند
كارامه بيه ك بكه يت وه بو شوينكاره كه ت، يان بو مامه له كردن له گه ل
منداله كانت.

وه ههروهها ئاماده کردنی تهکنیه کانت تهواوی بابه ته که نییه، به لکو ده بیټ بزانیټ له کویدا به کاریان ده هیټنیت. ده بیټ بیرکردنه وه بکه یت به خو، ده بیټ به شیوه یه ک بیت که بلټیت " رۆژیکی سهخت و بیزارکه ربوو، وا پیمباشه تۆزیک پیاسه بکه م یان ههست به بیټاقه تی و دلته نگی ده که م، ده بیټ بو ماوه ی ۲۰ خوله ک ئیسراحت به می شکم بده م " بزانه ستراتیجیه کانت کامانه ن، که ی پیویستت پییانه و کامیان یارمه تیت ده دن.

**ده بیټ هه ندیک کارامه یی ئاماده کراوت هه بیټ و
چاوه ری کاتی ک بکه یت تییدا به کاریان به هیټنیت**

كيشه كان له ميشكت بکهره دهره وه

ده بينيت زورجار له نيوه ندى قهيرانى كدا ميشكت پريه تى له پهستان و خه م و بير و بۆچوون و ههست و سۆز. نازانيت له كوئوه دهست به چاره سهركردنى كيشه كانت بكهيت، له بهر ئه وهى ميشك و هزرت ئه وه نده پهرش و بلاون كه ناتوانيت پريكيان بخه يته وه. وهك بلييت نووقوم بوويت، وهك بلييت دؤراو و به زاويت.

له م حاله ته دا دهر كردنى شته كان له ميشكت و نووسينه وه يان له سه ر كاغه ز باشترين چاره سه ره. تويزينه وه كان دهر يان خستوو كه ئه و كه سانه ي ئه م شيواز و ريگايه به كارده هينن په ستانيان له سه ر كه م ده بيته وه و خيراتر له كوسته دهر وونيه كه نه جاتيان ده بيت.

يه كيك له خاله گرنگه كان ئه وه يه له كاتى ناخوشيه كدا ناتوانيت كيشه كان يهك به يهك له ميشكتدا پريكبخه يت و چاره سه ريان بكهيت، به لام له سه ر كاغه ز ئه م كاره زور ئاسانتره، ده توانيت هه موو ئه وهى له ناو ميشكتدا يه بنووسيت و پريكيان بخه يت. به م كرداره ت ده توانيت هه موو كيشه كانت به تيكل و پيكله ي بنووسيت و دواتر پريكيان بخه يت، يان ده توانيت يهك له دواى يهك به شيوه يه كي پريك و پريك بيانووسيت، خاله جه وهه ريه كه ش ئه وه يه كه تو ئيدى ميشكت له و باره قورسه پزگار ده كه يت. ئه گه ر پيوستى كرد ده توانى پيشانى كه سانى ترى بده يت، ئه وه يان كه وتوو ته سه ر خوت.

له وانه يه بته وييت شتيك له بير نه كه يت، كه و ابيت بينووسه ره وه. ده توانيت ههست و سۆز بۆ كه سيكى خوشه ويستت دهر بپري كه مردوو و

هەرکاتیکیش ویستت شتی زیاتری بۆ بنووسیت بگه پښتته وه سهر
کاغه زه که . به م شیوازه ئیدی خه می ئه وه ت نابیت له داهاتوودا
شته کانیشته له بیربچیتته وه .

ئه گهر که سیکی دیاریکراو سه رچاوه ی کیشه کانتته - به پښتته ره که ت که
پله ی به رز نه کردویتته وه یان هاوسه ره که ت که به جیی هیلاویت -
ده توانیت نامه یه کیان بۆ بنووسیت . من نالیم پښتته نامه یان بۆ
بنووسیت ، ئه وه بابته تیکی ته واو جیاوازه ، به لام من ده لیم نووسینه وه ی
هسته کانت له سه ر پارچه کاغه زیک کاریگه ریه کی زوری له سه ر
باشترکردنی بیرکردنه وه کانتته . هه میشه وا ئاموژگاری ده که م هه ر له سه ر
په ریه ک بینووسن چونکه ئیمه یل که میک مه ترسیداره . چونکه له وانیه
له و کاته دا ده ست له سه ر دوگمه ی " ناردن " دابگریت و دواتر لئی
په شیمان ببیتته وه . هه ر به شیوه ی باو و باپیرانمان ئیوه ش له سه ر کاغه ز
بنووسن . دواتر بۆ ماوه ی ۲۴ کاترمیر مه یخوینه ره وه . ئه گهر دوا ی ئه و
ماوه یه هه ر هه ستت کرد ده بیت بینیریت ، ئه وکات بینیره . ئه گهر
دانیانیت له ناردنی ، ۲۴ کاترمیری دیکه ش بوه سته . پیش ئه وه ی
بینیریت بیر له و کاریگه ریه بکه ره وه که دروستی ده کات و هه مان
کاریگه ریش یارمه تیت ده دات . ئه گهر بارودوخی ده روونیت باشتر نه کات
ئه وا و اباشتره نه یینیریت .

چه ندین پښتته هه یه بۆ ئه وه ی به پښتته و پښتته بۆچوون و هه سته کانت
له سه ر کاغه ز بنووسیت . بۆ نمونه هه ندیک که س به هۆنراوه میشکیان
ده حه سیته وه . چه ند پښتته کی دیش هه یه بۆ ئه و کیشانه شی که که میک
له وان ی دی بیزارکه رتن . ئه گهر کیشه یه کی ئابووری جدیت هه یه ، ئه وکات

ده توانیت له سهر لاپه پره يه ك و به پړك خراوی پړژهي داهات و خه رجيه كانت
بخه يته سهر كاغه ز، له وانه يه ئه م كرده نه ك ببيت به چاره سهر ك بؤ
كيشه كانت، به لكو بتكات به كه سيكي ده وله مه نديش.

ئه گه ر داواكارى كاره كه ت يان ماله وه ت زوره، ده توانيت ليستيک يان
چند ليستيکى بؤ دابنييت. به كرده دهره وه ي كيشه كان له ميشكت و
نووسينه وه يان له سهر كاغه ز ئه وا تۆ ميشكت له هه ژموونى بيروكه
نه رينيه كان رزگار كرده وه و ميشكت ده توانيت به ئاره زوى خوى تاوى
هه لسه نگانده كانى له شوينيكي دى بدات. پيوسته گيژاوه كان له
ميشكت بهينيه دهره وه و ئه م ته كنيكه ش باشترين شيوازي ده ر كرده يانه
له ميشكت.

**به م كرده دهره وه ي كيشه كان له ميشكت و
نووسينه وه يان له سهر كاغه ز ئه وا تۆ ميشكت له
هه ژموونى بيروكه نه رينيه كان رزگار كرده وه**

خۆت له هه نديك سستی به دوور بگره

با ئه م پرسيارانه وه لام بدهينه وه:

۱. كۆمه له كه سيكت بو خوانيك بانگهيشت كردوه. زۆر ههول دده ديت تا شتيكى جياواز و بهرچاويان پيشكهش بكهيت. به داخه وه ماوه يه كي زۆر له فرندا ده مي نيته وه، كه چي به وشيوه يه دهرنه چوه كه خۆت ده ته ويته. چۆن بيرده كه يته وه؟

(a) كي گوي دده اته خواردن. گرنگ كه سه كانن، ئه وان هه موويان كاتيكي خوشيان به سه ر بردوه.

(b) ده بوايه كاتم بو فرنه كه دابنايه، ده بيت پيش ئه وه ي خواردن بو ميوان ليبنيم خۆم يه ك دوو جار تاقيم بكردايته وه.

(c) من هيج له چيشت لينا نازانم، نازانم بو ئاوا ناخوشم لينا.

۲. هه ولي ده ستخستني كاريكي نوي دده ديت، كه چي كاره كه ت پينا دريته. چۆن بيرده كه يته وه؟

(a) زۆر شه رمه بو من. به لام قه ينا، هه ولده دم كاريكي تر بدۆزمه وه. ئه م جاره پاكيجه كه ي كه پيشكه شي ده كه م هه ول دده دم به ميتر بيت.

(b) هه له ي خۆم بوو، خۆم له چاوپيكه وتنه كه دا باش نه بووم، ئه مجاره زانياري زياتر له سه ر كۆمپانياكه كۆده مه كه وه.

(c) من ئه وه نده باش نيم هه تا ئه و كاره م پي بدريته.

پيموايه ده زانن لي ره دا مه به سه كه م چييه. ئه گه ر (a) يت هه ل بژارد، ئه وا تو كه سيكي زۆر نوشتوكيت و تيگه شتوويت كه زيان هه موو جاريك

تەواوی نىعمەتەكانى خۆى نادات بەدەستەوہ و ئىدى ئەوہش ھەلەى تۆ
نىيە و ژيان خۆى بەو شىوہىيە. ھەلبژاردەى (a) بەماناى تەمبەل
بوون و خۆدزىنەوہت ناىەت، بەلکو تۆ وەكو كەسىكى راستبىن پىشان
دەدات.

ھەلبژاردەى (b) كەمىك دلرەق و بىبەزەبىانەىيە، بەلام لە ھەمان
كاتىشدا زۆر گرنگە، چونكە خۆت لەسەر شتىكى دىارىكراو سەرزەنشت
دەكەيت. بۆ جارىكى دى ھەولى باشتر دەدەيت و ئامانجىكت بۆ خۆت
داناوہ.

ئەگەر ھەلبژاردەكەت (C) بوو ئەوا تۆ ئەم نىسكۆيە دەكەيت بە
بەھانەىك بۆ ئەوہى لە تەواوى ژياندا خۆت وەكو نەفرەتلىكراوىك
تەماشا بكەيت. لەجىاتى ئەوہى بۆ باشە بەكارىبەھىنىت، بۆ پەرەپىدان و
بەھىزكردنى لايەنە نەرىنىەكانى مىشك و بىركردنەوہت بەكارىدەھىنىت.
لەپاى خوا، خۆ تۆ شتىكى ھىندە خراپت نەكردوہ، بەس تەنھا
شىوہكەت بۆ ماوہىكى زىاتر لە فرنەكدا داناوہ و تەواو بىرايەوہ، يان
نەتزانىوہ مامەلەكردنت لە چاوپىكەوتندا بە چ شىوازىك بىت.

كەسە نوشتۆكەكان دەزانن چۆن خۆيان خۆشبووئىت و نەرم و نىانبن
لەگەل خۆياندا. ئەمەش واتاى خۆدزىنەوہ لە بابەت و كىشەكە نىيە،
بەلكو لەبەر ئەوہىيە كە سەرزەنشكردنى خود سوودىكى وەھاي نىيە. كە
زانىت لە چ شوئىنىك و لە كام كاتدا بە ھەلەدا چوويت - ئەگەر ھەستى
پىبەكەيت - ئىدى ئەوہندە بەسە. خۆت لە پىشچاوى خۆت سووك و نزم
مەكەرەوہ. ھەلبژاردەى (b) ھەندىك سەرزەنشكردنى خودى پىوہ
دىارە، بۆ نمونە " دەبوايە بەو شىوہىيەم بكردايە " يان " ھەلەى من

بوو "، به لām ته نها ئاماژه به وه لانه ده دات که له پرسیاره که دا هه ن،
ئه وه لانه ی که ناو به ناو هه موومان ئه نجامی ده ده ی ن.

ئه گه ر شیوازی بیر کردنه وه ت له گه ل هه لبردارده ی (C) دایه، ئه وا
ده توانیت جوړی بیر کردنه وه ی (b) بکه یته ئامانجی خو ت و دواتر به ره و
(a) هه نگاو بنییت. گوئ بگره، هه ندی جار " باش " به سه و پیویست
به زیاتر ناکات. ناتوانین له هه موو شتی کدا بلیمه ت بین، وه پیویستیش
ناکات هه ول بده ی ن له هه موو شتی کدا کارامه بین. ته نها بیر له وه بکه ره وه
به م کاره ت چه ند که س هه ست به نه ری نی بوون و خراپ بوونی خو یان
ده که ن.

ئه گه ر نسکو یه کی بچو وکی ژیان ت به هه موو بوونتدا بلاو بکه یته وه، ئه وا
چاکبوونه وه زور زه حمه ت ده بی ت، به لām ئه گه ر کیشه که سیه کانت له گه ل
هه موو بوونتدا تی که ل نه که ی ت و حسابی کی جیاوازیان بو بکه ی ت، ئه وا
چاکبوونه وه ئاسان تره. بو یه ئه گه ر ئه مجاره رووداو ی ک یان شتی ک به و
جوړه نه بوو که تو ده تو یست، ئه وا خو ت بیوره و بزانه که ئه وه له یه
هیچ په یوه ندیه کی له گه ل که سایه تی تو دا نییه.

**گوئ بگره، هه ندی جار " باش " به سه و پیویست به
زیاتر ناکات**

به شی سییه م

بیرکردنه وهی ته ندروست

دل و میشکمان پیکه وه گریدراوه. ئە گەر بته ویت ههست به دلخۆشی،
باشی و تواناداری خۆت بکهیت، ده بیته به میشتکت ئە و ریگایه دابنییت
که ده تگه یه نیت به و ئامانجه. هه ره له سه ره ئە م بناغه یه زۆربه ی
چاسه ره کانی بواری ده روونزانی دامه زراون. به لئ ده رمان ریگه یه کی
چاره سه رکردنه، به لام ته نها ریگا نییه، باشترین شیفا ئە و شیوازه
بیرکردنه وانه یه که واتلیده که ن ههست به باشی بکهیت.

هه رچه نده شیوازی ژبانی هه ندی که س پرۆسه که ناخۆش و قورس
ده که ن، به لام ئە گەر هه موومان به شیوازیکی یارمه تیده رانه بیرکه یه وه،
ئە و پیکرا ههست به باشی خۆمان ده که یه. زۆربه ی بابه ته کان ده رباره ی
ئە و شیوازانیه ی بیرکردنه وه یه که فیрман ده کات چۆن بیروکه کانمان
دابریژین تا ژبانیکی باش دهسته به ر بکهیت.

کوئا به ش جهخت له سه ره چه ند شیوازیکی بیرکردنه وه ده کاته وه که
بناغه ی بنیاتنانی نوشتۆکین، بۆیه هه رکات ناخۆشی و ته نگ و
چه له مه یه ک ری پیگرتین و له سه ره ریپره وی خۆمان لایبردین، ئە و کات
ده توانین خیراتر و زووبه زوو چاکبینه وه.

ئە م به شه یان وات لیده کات ئاگات له خۆت بیته و له نیوان بووداره
گه وره کانی ژباندا نه پلیشیته وه، له هه مان کاتیشدا یاسا کاکانی ئە م به ش
ده بیته ریبه ری هه لویستیکی ته ندروست له کاته پیویسته کاندایه ته وینت
هه میشه دلخۆشست، هه ده که نه شه. که به دلخۆشی و ئاسووده یی

دەیانبىنیت پېۋارى ئەم پېگايەن و جىبە جىكەرى ئەم ياسا و پېسايانەن.
بەدلىيايىەو ھەندىكمان بە سروشتى خۆمان تەندروستىن، بەلام ھەندىكى
دىكەمان دەبىت ھەول و تەقەلایەكى زیاتر بەدەین. ئەم ياسايانە دەتکاتە
خاوەنى مېشكىكى تەندروست و بىرکندەو ھەيەكى ئەرىنى.

خوت به دلخوش بزانه

له ژيانماندا ناشناى كه سانتيكين كه سيسته مى بوونيان به شيويه كه
دانراوه كه هميشه ئاسووده ن. پووگه شيه كه يان هي ئه وه نيه كه
ژيانيان له ژيانى ئيمه مانان خوشره، به لكو بو ئه وه ده گه پيته وه كه
مه لويسته كانيان به رامبه ر پووداوه كانى ژيان له ئيمه جياوازه. هر به
راستي ئه گه ر سهردانى مه ژارترين و كاوترين شويى سهر ئه م زه ويه
بكه يت كه سانتيك ده بينيت - سه ربارى ناخوشييه كانى ژيانيان - كه
ئه رتنيانه بيرده كه نه وه. ئه گه ر ئه وان بتوانن به و شيويه بيربكه نه وه ئه ي
ئيمه بو ناتوانين؟

وه لامه كه ش ئه وه يه كه ئه رتنيبوون په يوه ست نيه به حال و بارودوخى
ژيانمانه وه، به لكو په يوه ست به شيوازي بيركردنه وه مانه وه. بي شك و
گومان كاتگه ليك هه يه كه كه سه ئه رتنيه كان ئاسووده ييه كه يان به پيژه ي
جاران ناميني، به لام هيشتا باشتر مامه له له گه ل پووداوه كه دا ده كه ن
له چاو ئه و كه سانه ي كه دلويپي كه له ئه رتنيبوونيان تي دا نه ماوه. من زور
كه سم بينويه كه دواي چه ندين سال له به يه كه وه بوون هاوسه ره كانيان
مردوون و ئه م جيهانه يان به جي هيشتووه، بينيني ئه و حاله تانه زور
سامناك و ناخوشه، بو ئه وان ناخوشترين پووداوى ژيانiane. هه نديكيان
به شيويه كه ده كه ونه ناو چاله كانى نائوميديه وه كه ده رها تنيان ليى
مه حاله.

كاتيك ده بينيت ته واوى ئه و ژيانه ي كه ماويانه له خه م و ناخوشي و
په ژاره دا به سه ريده به ن كاريگه ريه كي زورت له سهر دروست ده بينيت.

هه لېژارده ی خۆیانه به چ شیوه یه ک بیر ده که نه وه . له سه ره تاوه ده گرین و حال و گوزه رانیکی پر خه م و ناخۆشیان ده بیته ، به لام به تیپه رپوونی کات ده لێن ئیمه زۆر به به خت و به ختیار بووین ، چونکه بیر له و کاتانه ده که نه وه که له گه ل هاوسه ره کانیا ندا ژیا ون ، بیر له منداله کانیا ن و ئه و ساته پر خۆشیانه ده که نه وه که به یه که وه هه یانبوو ه . ئه م شیوازه ش له بیر کردنه وه به ژیا نه نو ییه که یان راده هی نیته ، فی ریا ن ده کات چۆن به بی هاوسه ره که یان و به ته نها ژیا ن به سه ر به ن .

بیر کردنه وه کانت کاریگه ریه کی راسته و خۆی له سه ر هه سه ته کانت هه یه . ده کریت له سه ره تاوه هه سه تی پینه که یته ، به لام ئه م بیر کردنه وه ئه رینیا نه به جو ریکن که دواتر هه سه ته کانی ش وه کو خۆیا ن لیده که ن . هه می شه ئه رینیا نه بیر که ره وه ، هه موو جا ریک ته ماشای نیوه پر ه که ی په رداخه که بکه و پوو پۆشه زیوینه که بدۆزه وه و ته رکیزت بخه ره سه ری . ده بیته لی ره دا بلیم که که س وادا نا نیته په رداخه که هه مووی پر ه ، به لام نا بیته هی نده بیر له نیوه ونبوو ه که ی نیو په رداخه که بکه یته وه ، به لکو هه می شه ته ماشای نیوه پر ه که ی بکه . نا بیته به زه یته به خۆدا بیته وه . به لی ، ئه گه ر به زه یته به خۆدا بیته وه ئه وا هه می شه ته ماشای نیوه ی به تالی په رداخه که ده که یته ، ئه گه ر به رده وام بیت له سه ر ئه و بیر کردنه وه یه ئه وا به دلنیا یه وه هه سه ت به خراپ بوونی خۆت ده که یته . ده زانم زۆر قورسه له کاتیکی وادا خۆت له بیر کردنه وه نه رینیه کان بدزیته وه ، کاتی ک هاوسه ره که ت له ده سه تدا وه یان پوو دا وه کانی ژیا ن به دل و ئاره زووی تو نییه . به لام ئه گه ر کو نتر پۆلی خۆت نه که یته نیوه به تاله که جیی نیوه پر ه که ی په رداخه که ده گریتته وه و هه موویت لی ده بیته به هیچ و به شه

ئەرىنىيەكەش لەپېش چاوت نامىنىت. ئەو كەسانەى كە بەزەبىيان بەخۆياندا نايەتەو دەلخۆشترن لەوانەى كە بەچاوىكى بەزەبىيەو تەماشاي خۆيان دەكەن. زۆر ئاسانە، ئىجگار سادە و ساكارە. ئىنجا دەتەوئىت لە كام كۆمەلەيە بىت؟

من هەرگىز پېشنىيارى ئەو تان بۆ ناكەم كە بە هېچ شتىك دلتهنگ نەبن. بەس باشە ئەگەر مەبەستىشم ئەو شتە نەبىت، ئەگەر خۆت بەو شىوئەيە لىبەكەيت، دلخۆش نابىت؟ بەلام لەهەمان كاتىشدا لە پاستى بەدوورە. خالى گرنكى ئەم بابەتە برىتتە لە نكۆلى نەكردن لەو پووداوە ناخۆشەى كە بەسەرتدا هاتوو و لەهەمان كاتىشدا پەتكردەنەوئەى دەربىرىنى ئەو هەستە نەرىنىانەيە كە لەبارەى پووداوە ناخۆشەكەو هەتە. ئەگەر نكۆلى لە بوونى پووداوە نەرىنىەكان بىكەيت، ئەوا خاوەنى بىركردنەوئەيەكى ناتەندروستىت. دەبىت كىشەكان بناسىت و بناسىنىت، دەتوانىت بۆ ماوئەيەك دلتهنگ يان توورە بىت، و دواتر بەدواى هۆكارگەلىكدا بگەرئىت تا بتكاتە خاوەنى بىركردنەوئەيەكى ئەرىنى. بۆ نمونە وەكو " دەستكورتى زۆر ناچىز و ناخۆشە، بەلام بەس نىيە دەتوانم كرى خانووەكەم بدەم " ناخۆشەيەكانى ژيان ئاسان لەسەرت پاناوئەستىت، بەلام دەبىت بەدواى ئەو شتانەدا بگەرئىت كە باشە و لەو بىركردنەوئەى نەرىنىانە دەتكەنە دەرهو، نەك شتىك ئاسان يان خۆش بىت.

ئەو كەسانەى كە بەزەبىيان بەخۆياندا نايەتەو دەلخۆشترن لەوانەى كە بەچاوىكى بەزەبىيەو تەماشاي خۆيان دەكەن

ته ماشاى خه لكانى تر بكه

به شيوازيك له شيوازه كان ئەم ياسايه دريژه پييدهرى ياساي پيشووه، چونكه يه كيك له باشتري رېگاكانى به زه يى نه هاتنه وه خوددا، بريتيه له زور بيرنه كردنه وه له و كيشانه ي كه تييداى. له ماله وه پان مه به ره وه به سه ر قه نه فه كه دا و هر خه فه ت بخويت، له جياتى ئەوه برۆ دهره وه و بير له كيشه كانى كه سانى دى بكه ره وه.

هه موومان هاوړپيه ك يان خزميكمان هه يه كه به ناو ناخوشي ه كدا بپروات. بربكه ره وه چۆن ده توانيت يارمه تيان بده يت، بزانه چييان پيوسته و چۆن پشتگيريان بكه يت. له وانه يه هه موو پيوستيه كه يان ته نها ئەوه بييت يه ك توژ گوښيان بۆ بگريت و ئەوانيش داخه كانى دلى خويانت بۆ هه لبرژن. يان ده توانيت بيان به يت بۆ نه خووشخانه، له جياتى ئەوان بچيت بۆ بازار، يارمه تيان بده يت له نووسيني راپورتيكدا يان بۆ يه ك پوژ چاوديري منداله كانيان بكه يت. هيج نه بييت ته له فونتيكيان بۆ بكه، چونكه له وانه يه يه ك ته له فونى تو له هه فته يه كدا يارمه تيان بدات به سه ر كيشه كه ياندا زالبن.

فه راموشكردنيكي زور باشه بۆ تو و پشتگيري هه كى زور گه وره يه بۆ ئەوان، بگره باشته ره له هه ر شتيكي دى بتوانيت ئەنجامى بده يت. كاتييك ده ستگيريوي خه لك ده كه يت بۆ خوت بيركردنه وه كانى كۆده كه يته وه و له ئەنجامدا كيشه كه ت سه نكي پيشووى نامينييت. ئەم كرداره ريزى خودى له بوونتدا بنياد ده نييت، له بهر ئەوه ي له كاتى يارمه تيداندا هه ست به چاكي و باشى و يارمه تيدهرى خوت ده كه يت و دواى ماوه يه كيش ئەم

ریزی خودیه ههستت بهرامبهر به خۆت باشتر دهکات و به شیوه یهکت
 لیدهکات بتوانیت له گه ل چهرمه سه ریه کانی ژیا نی خۆتدا پری بکهیت.
 مه رج نییه تهنها له نیوان هاوری یان خزم و ناسیاوه کانی خۆتدا به دوا ی
 که سیکی ئاتاج به یارمه تیدا بگه پیت. زۆربه ی که سه کان له ریکخراوه
 خیرخوازیه کاندای خۆبه خشی ده که ن هه تا چا و له که سانی دی بکه ن و
 ده ستگیرۆبیه که یان به هه ده ر نه پروات و له هه مان کاتیشدا هه ست به
 باشبوونی خۆیان بکه ن. ده کریت له بهر یارمه تیه کانت واز له پۆشتن بۆ
 هۆلی وه رزشی بهینیت، یان چوونه ده ره وه له گه ل هاوری کانتدا به ریزه یه ک
 که م بکه یته وه و کاتی زیاده به ته ماشا کردنی ته له فیزیۆنه وه نه کوژیت.
 ئیمه هه موو جاریک ده لێین که کاتی به تالمان نییه، چونکه خۆمان
 بریارمانداوه کاته کانمان به "هه ر شتی ک بی ت" پر بکه ینه وه. ده توانین
 بریار بدهین کاته کانمان به چ شتی ک پر بکه ینه وه و ئه گه ر پئویستیشی کرد
 شتی ک لابی هین و به دانه یه کی دی جیبی گرینه وه. هه لبرادنه که مان به
 شیوه یه ک بی ت که له داها توودا دلخۆش و ئاسووده مان بکات.
 ئه گه ر بریاری ئه نجامدانی ئه م کاره بدهیت - که زۆر جه ختی له سه ر
 ده که مه وه و پیشنیار ده که م جیبه جیبی بکهیت - ده توانیت له
 هه فته یه کدا یه ک کاتژمیر له کاتی خۆت بۆ یارمه تیدانی که سانی دی
 ته رخان بکهیت. ده کریت هه لبراد ده که ت لپرسراویه تیه کی گه لیک بچووی
 هه بی ت و ده شکریت لپرسراویه تیه که ی گه لیک گه وره بی ت. ده توانیت
 هه فته یه یه ک کاتژمیر به شه واندا یارمه تی تیمی میلی یان چه ند پۆژیک له
 سالی کدا یارمه تی قوتا بخانه یه ک بدهیت. ده توانیت یارمه تی ورده فروش
 یان به قالیک بدهیت. ته نانه ت ده توانیت له ریکخراویک ناوت تۆمار بکهیت

و به خۆبهش له کاتیکی دیاریکراودا پشتگیریان بکهیت وه کو:
بهسه رکردنه وهی دایک و باوکه په ککه ووتوه کان و بهرپوه بردنی
پیشبرکییهک. ههتا زیاتر بیر له کهسانی دی بکهیته وه، کیشهکانی خۆت
باشتر بۆ چارهسه ده کریت. ده توانیت به بیانوی خیرکردنه وه له ماله وه
نامه بنووسیت و بۆ خه لکانی بنیریت، به لام بۆ ئه وهی خیریان
یارمهتیه کهت به کهسانیکی زۆر بگات ده بیته شتیک له نیوانتاندا بیته به
په یوهندی و به یه کتانه وه به ستهیته وه - له م کاته شدا ریخراوه کان
باشترین ئامرازی په یوه ندین.

له بیرت نه چیت ئه م پشتگیریهت چه نده یارمهتی ئه وان ده دات هیندهش
یارمهتی تۆ ده دات، ههردوولا براوه ده بن. له بیرکردنه وه نه رینه کهی
خۆت دهرت ده هیتهت و ووزه یه کهت پیده به خشیته که بۆ هه موو ژیانته
ده توانی پی پی بهریت.

ده بینیت؟ ئه وه بۆ ماوهی چه ند خوله کیکه به هوی خویندنه وهی دوو
لاپه ره وه کیشهکانی خۆت له بیرکرد.

**وات لیده کات له ناخه وه ههست به باشی خۆت
بکهیت**

ياساى بىستەم لە ئىستادا بە

دەتە وىت لە كەيدا بژىت، رابردوو، ئىستا يان داھاتوو؟ ھەموومان مەيلمان بە لاي كاتىكدا دەچىت و ھەر سى كاتەكەش لايەنى باش و خراپى ھەيە. تەنانت ئەگەر مەيلىشت بە لاي ئىستادا بىرۋات، ئەوا زۆربەى جار ناھاگايانە تىيدا دەژىت.

چەنيدن توڭزىنە ۋەى زۆر باش ھەيە بە ناۋى "ھۆشيارى"، ئەگەر كارى پى بىكرىت ئەوا شلەژان و پەستان و ناۋمىدى كەم دەكاتە ۋە. لە بەر ئەۋەى لە پى ئەم ھۆكارانە ۋە دەتوانىت پىشتەر ھەستەكان بناسىتە ۋە و بەريان پى بىگرىت پىش ئەۋەى سەنگەرى خۆيان قايم بىكەن. "ھۆشيارى" بىرىتە لە كات تەرخان كرىكى پۆژانە بۆ كۆمەلىك پراھىنانى دىار كراۋ. مەزنىترىن سوۋدىشى كاتىك دەردەكە وىت كە لە بەكارھىنانى بەردەوام دەبىت، چونكە ھەتا زىاتر كارى پىبىكەيت، زىاتر پەگ لە كەسايەتتدا دەچەقىنىت دەبىت بە خوۋ و پەۋشتت، ھەتا وايلىدىت دەبىت بە بەشىك لە زىانت و ھەركاتىك بەتە وىت بە ئاسانى دىت بە دەستە ۋە.

پىش ھەموو شتىك دەبىت پۆژانە چەند خولەكىكى بۆ تەرخان بىكەيت. دەكرىت كات و شوڭىنەكە دىارىكراۋ بىت و دەكرىت دىارىكراۋ نەبىت و بىگورپىت، ھەر شوڭىنىك و ھەر كاتىك تۆ پىت باشە. با ھەمىشە لە بىرت بىت كە تۆ ئەم بىر كىردنە ۋەيە دەكەيتە خوۋ و ھاۋدەم و ھاۋسەفەرى خۆت. پىيوست ناكات شوڭىنەكە زۆر بىدەنگ بىت، بەس ناشىبىت دەنگە دەنگى نۆپ تىدابىت و لە كاتى بىر كىردنە ۋەدا بىچىرپىنن. شوڭىنىكى ئاساى ۋەكو

پارک یان شەمەندەفەر کیشە ی نییە . ئەگەر حەزناکەیت دابنیشیت، ئەوا دەتوانیت بە پیاسەکردنەو بە بیربکەیتەو .

ئێستاش کاتی شتە قورس و فریودەرەکە یە، لە سەرەتاوە فریودەر و ناخۆش دەردەکەوێت بەلام بە تێپەرپوونی کات و بە پراھینانی زیاتر ئاسان دەبێت. تەنھا تەرکیز لەسەر ژبانی ئێستات بکە و وەکو کەسێک لە دوورەو تەماشای بکە و هەلبەسەنگێنە. بزانی کاتیەک لە بیرکردنەو کانت دووریت چیا یان لی دەمینیتەو . تەماشای بکە و بپراپ لەسەر هیچ شتێک مەدە. بۆخۆت گوێدەرە چریکە چریکی چۆلەکە کە ی پالت و سەیری قاچە ماندوو کانت بکە و تەماشای بیرکردنەو کانت بکە بێ ئەو بەپراپیان لەسەر بەدەیت.

دەزانم، ئەو هی لە سەرەو ئەماژەم پێداو کەمێک قورسە. کە لە دوورەو وەستاوی هەول نادەیت مێشکت بەتال بکەیتەو – وەک بلیی نزا دەکەیت – بەلام لە هەمان کاتدا ناتەوێت بیرکردنەو کانت مێشکت سەرقال بکەن. لە ئێستاوە پێت دەلێم کە لە سەرەتاوە سەرکەوتوو نابیت هەتا پراھینانی زیاتری لەسەر نەکەیت. زۆر ئاساییە، بەلام هەرکاتێک زانیت بیرکردنەو کانت خەریکە زال دەبێت بەسەرتدا یان تەنانەت ملە تاتکیش دەکات، ئەوا خۆت بەینەرەو شویینی تەماشاکەرەو مەھیڵە لەناو بیرکردنەو کانتدا پۆبچیت.

کۆنترۆڵکردنی بیرکردنەو کانت لەلایەن مێشکتەو گرنگی هۆشیاریت بۆ دەردەخات. چونکە لە زۆربە ی کاتەکاندا ئێمە لەم حالەتەدا دەژین، بە واتایەکی تر لە لایەن هەست و بیرکردنەو کانتمانەو کۆنترۆڵکراوین.

لیره دا هۆشیاری پۆلئیکی زۆر گه وره و کاریگه ر ده گئیرپیت به جیا کردنه وهی بوونمان له گه ل وه لام و په رچه کرداه و کانماندا.

ئه گه ر هۆشیار بیت هیچ کیشه نییه ئه گه ر خه میکی زۆرت له دل یا خود میشکدا بیت. " به لئ، زۆر قه له قم بو سیمیناره که ی سبه ی " ئه م کیشه یان منیش زۆرجار پیش په یوه ندیه کۆمه لایه تیه کانم هه مه . له دواوه بوهسته و ته ماشای بیروکه کانت بکه - خۆتیانی تیمه گه یه نه، هه ولی چا کردنی هیچ مه ده، به س سه یریکه و تیبینی بکه .

**له دواوه بوهسته و ته ماشای بیروکه کانت بکه -
خۆتیانی تیمه گه یه نه**

ياسای بیست و یه که م

پهستان هه لبارده یه که و هیچی تر

لیره دا باسی یاسایه کتان بۆ ده که م که له کوره که مه وه فیربووم کاتیکی له
تاقیکردنه وهی ناوه ندیدا بوو، وه زۆر سوپاسی کوره که شم ده که م که ئەم
یاسایه ی لیوه فیربووم. کوره که م که سیکی که زۆر مورتا حانه خویندنه که ی
ده کات و زۆر خۆی ماندوو ناکات. هه رگیز پینگایه کی قورس به کارنا هیئیت
ئه گه ر پینگایه کی ئاسانی له به رده ست بییت. ئەم کاره شی به "
نزیکبوونه وه له تاقیکردنه وه کان به شیوه یه کی ئابووریانه " ناوده بات.
هه رچۆنیک بییت کاتیکی تاقیکردنه وه کانێ نزیکی ده بویه وه زۆر به میشکیکی
ساف و ئیسراحت و به بی شله ژان چاوه پیتی ده کرد. پیتی گوتم " باشه
من تیناگه م بۆچی له کاتی تاقیکردنه وه دا هه موو ده شله ژین و خۆیان
تیکده دن. هیچ پتیوست به په ستان له سه رخۆ دروستکردن ناکات، خۆ
تاقیکردنه وه هه ر ناخۆشه، شله ژانیش ناخۆشتری ده کات، که وایه بۆ خۆم
تیکبده م؟ "

منیش به هیمنیه که وه پیمگوت که هه موو که سیکی وه کو ئەو به م شیوه یه
ئاسوده و مورتا ح له دایک نه بووه. پیمگوت خۆ خه لکی خۆیان په ستان
هه لئنا بژین، شتیکه و تیا یاندایه و ناتوانن خۆیانێ لی به دوور بگرن.
ئەم قسانه م بۆ کرد، به لام ده بوايه زیاتر بیرم لی کرد بایه ته وه. له وانه یه
ئەو راستی گوته بییت. له وانه یه په ستان و شله ژان له گه ل بوونماندا بییت و
خۆمان فییری نه بووبین. ته ماشای هه موو که سانی ده ورووبه رم کرد، له
شله ژاوترینیا نه وه هه تا مورتا حترینیان، بیرم ده کرده وه تۆ بلئی کوره که م

راستی گوتبیئت. ئیستا من که سیکم که ناوه ناوه په ستانم ده که ویتته
سه. به ئاسانی په ستانم له سه دروست ده بیئت و له هه مان کاتیشدا
به زوویی پزگارم ده بی لئی. من که سیک نیم که په ستان له ژیانمدا نه بیئت،
بویه بریامدا ئەم یاسایه له سه خۆم جیبه جی بکه م.

تاقیمکرده وه، ئە نجامه که ی زۆر سه رسورپهینه ر بوو. له و کاته وه به
ده گمهن په ستانم له سه دروست ده بیئت. هه ر کاتیك شتیکی ئومیدپر و
ناخۆش به سه رمدا به اتایه، یه کسه ر می شکم خۆی بۆ په ستان دروستکردن
ئاماده ده کرد. ده موده ست می شکم بیرى ده کرده وه له پووداوه
ناخۆشه که خۆی و ئە و پووداوه ناخۆشانه ی دی که ده کریت به هۆیه وه
دروستبن. بیرى له په رش و بلاو بوونه وه ی کیشه که و نارپه حه تی
چاره سه رکردنی ده کرده وه.

می شکم هه ر له دواى دۆزینه وه ی به هانه یه ک بوو تا په ستانم له سه
دروستبکات. خۆی ده کرد به چه ندین که ند و که نده لاند و ته نها
مه به ستیشی نانه وه ی پشیوی بوو. وایلیده کردم ته له فۆن بۆ فه رمانگه ی
کاره با بکه م و بلیم حسابه که م هه له یه - ئە مه ته نها نمونه یه کی بچووکى
نیو خه رواریکه. می شکم هه ر له خۆرا بیرى ده کرده وه و چه ندین بابه تی
به سه ر یه کدا تی که ل ده کرد. ده یگوت " ئە وه ۱۰ خوله که ته له فۆنه که یان
هه لنه گرتوو ه ئیستاش هه ر پامده وه ستینن ئە گه ر ئە م
کیشه یه م بۆ چاره سه ر نه که ن ئیتر من بی کاره با ده مینمه وه ته نها
۲۰ خوله ک ماوه ته وه و ده بیئت ته ماشای ئیمه یله کانیشم بکه م... هتد و
هتد و هتد " زۆر خۆشبوو هاا. ته نانه ت نیوه یان پوودی نه دا و هه ر
پووشنا ده ن. هه موو جاریک ئە مه کارم بوو، گشت ئە و حاله ته ناخۆشانه ی

كه دهكریت له داهاتوودا پووبدهن دههینایه پیشچاوی خۆم و
 بهشیوهیهك مامهلهم لهگهله دهکرد كه راستی بن و پووبدهن.
 بۆیه ئیستا بیرکردنهوهكانم دهوهستینم. ئەگەر شتیكم پی چارهسهركرا
 ئەوا دهیکه م. ئەگەر نه شمتوانی ئیدی ریگه به میشم نادهم هینده
 بیرکردنهوهی پهستاندروستکه ر بخرینیتته ناو خۆی. بیرکردنهوه
 پهتدهکه مهوه و بهخۆم دهلیم دهكریت ژیان ههله یان کیشهیهکی تیدا
 بیت و ئەوه ئیستاش کیشهیهکم تووشبووه " تۆزیک هۆشیارم، نا؟ "
 پیویست ناکات به پهستان دروستکردن حالی زۆر ناخۆشتر و قورستر
 بکهیت. هه موو جاریک بهبیری خۆمی دههینمهوه که من پهستان دروست
 ناکه م. ئەگەر زۆریش حاله خراپ بیت و پیویستی کرد ئەم ویرده دهلیم "
 هه موو ئەو که سانهی که خۆشمدهوین ساغ و سهلامهتن، باشی ئەوان بۆ
 من بهسه " ئیستاش پهستان بووته شتیك که له رابردوومدا هه بووه و
 ئیستا نییه — بهمهرجیک کهسه خۆشهویستهکانم باش بن. ئەگەر من
 بتوانم جیبه جیی بکه م، تۆش دهتوانیت.

دهكریت ژیان ههله یان کیشهیهکی تیدا بیت و ئەوه
ئیستاش کیشهیهکم تووشبووه

پيويست به ناسايوون ناکات

هاورپيه کم هه يه که له شه و رۆژيکدا ته نها چوار کاتژميږ ده خه ويټ. ئه و ته نها پيويستی به ونده يه و کاتيکيش هه لده ستيته وه زۆر چوست و چالاکه. يه کيکي ديش ده ناسم که به بچووکتري شت فرمي سک له چاويدا جوگه له ده به ستيټ. که سيکيش که له بتليک ده ترسيټ ئاوي گهرم تيټدا بيټ. ژنيک ده ناسم که سي کار ده کات و دانه يه کي ديش که له ژماردني مه نجه له کاني ماله کهيدا چهندين جار هه له ده کات و ده بيټ له سه ره تاوه ده ستيپيکاته وه. هه نديک که سيش ده ناسم هه تا پال به شتيکه وه نه دنه وه ناحه ويته وه. هه موو ئه م که سانه وه کو من و تو وان. پروگه شن، له بهر دل و به ناوبانگن.

زۆر ناساييه ئه گهر خه مي ئه نجامدان يان ئه نجامنه داني کاريک بيټ. ئايا له کاره که تدا زۆر خوت ماندوو ده که يټ؟ جلي نامو له بهر ده که يټ؟ شيوه زاره که ت هه له يه؟ زۆر ده شله ژيټيټ؟ ئايا له بهر خواروخچي و رهفتاره ناباوه کانت شاز ده رده که ويټ؟ گويم بو شل بکه، ئه م شتانه که سيټي تاکه که س پيکده هيټن. ئه وه جياوازيه کانته که تو پيشان ده دات، نه ک ئه و شتانه ي که وه کو هه موو مروقيکي دي هه ته. هيوام وابه به چهند شيوازيک له خه لکي دي جياواز بيټ و نامو و ناسايي ده ربکه ويټ. جا شازيه که ت هه ر شتيک بيټ، ئه گهر چه ز و ئاره زوو، ترس ، به رزويستی يان رهفتاره کانت بيټ.

کاتيک يارمه تي هه رزه کاره کان ده ده م له پرکردنه وه ي فوڤمي زانکوڊا زۆر دلخوشم به وه ي که چهند جياوازن. هه موويان ته مه نيان وه کو به که، له

هه مان قوتابخانه خویندویانه، که چی که سیك دهیه ویت بییت به
رۆژنامه وان، یه کیکی دی به کیمیاگەر، دانه یه کیان به فه یله سوف و ئه وی
دیش به شاره زا له ئه ده بیاتی فه ره نسیدا. هه ندیکیان خولیا ی کاریک له
میشکی داو ن که داها تیکی زۆریان بو پیکه وه بنیت، هه ندیکی دیکه
کاریکیان ده ویت که بتوانن به هۆیه وه گه شت بکه ن و کۆمه له یه کی
دیکه ش خاوه ن کاریک بن که بتوانن جیهان بگۆرن. چه ند گرنگه که
هه موویان به م شیوه یه له یه ک جیاوازن.

هیشتا زۆربه مان ده مانه ویت خۆمان نه بین، خوازیارین ببین به که سیکی
دیکه. باشه ئه مه چۆن پوویدا؟ باشه سنووری نیوان " جیاوازی باشه "
و " جیاوازی باش نییه " کامه یه؟ با من پیت بلیم، سنووریکی له وجۆره
نییه. نه گەر له گه ل هه موو که سیکا ده پریزه وه مامه له بکه یت، ئه وا هه موو
جیاوازیه کان قبوولکراوه. نه گەر باسه که بیته سه ر تاک، ئه وه
به دلنیا ییه وه ده ته ویت له و بواره دا کار بکه یت که خۆت چه زت لییه تی.
که کاره کانی تریشت پی خۆش نییه مانای ئه وه نییه که کاره کان خۆیان
خراپن، به لکو تۆ چه زت پییان نییه و بو تۆ ناگونجین و ته واو.

شتیک نییه به ناوی " ئاسایی " یه وه، نه گه ریش شتیکی له و جۆره هه بییت
ئه وا ژیان زۆر وه پرسکه ر ده بییت. بو یه نه گه ر وا هه ستت کرد که تۆ وه کو
خه لکانی تر نیت، ئه وا پیروزیایی له خۆت بکه. هه رکاتیك به خۆتت گوت
" من ئاسایی نیم " یه کسه ر ده ستخۆشیه ک له خۆت بکه. ئیمه هه موومان
ئاسایی نین و نه مه ش شتیکی زۆر باشه. نه گه ر که سیك به گویره ی
جیاوازیه کانت بریاری له سه ردایت، ئه وه به هیه ج شیوه یه ک بیر له
بریاره کانی ئه و مه که ره وه و پیویست ناکات خۆتی پیوه سه رقان بکه یت.

دەزانم ئەگەر بېرپاردەرە کە کە سەيکى نزيكى وه کو خيزانت يان
به پيو به ره که ت بيت ، ئەوا ئەوا فه رامۆشکردنى توانجه کانى کارىكى قورس
ده بيت، به لام هه رچۆنک بيت ئەمه ته نها بيرکرنه وهى ئەوانه و ئەوانيش
ده کريت هه له بن. هه ر تاکيک ده توانيت بيت به هه ر که سيک که ده يه ويت
به مه رجیک نازارى که سى دى نه دات.

بۆيه به رده وام به و گۆرانکارى له و شتانه دا بکه که له گه ل تۆدا ناگونجین
و له هه مان کاتيشدا ئەو شتانه مه گۆره به بيانوى ئەوهى له گه ل کۆمه لدا
بگونجيت يان ناسايى بيت. په ستانیکه که هيج پيوست نييه بيخه يته
سه ر خۆت. بى شک و گومان تۆ ناسايى نیت. تۆ خۆتیت.

**هه ر تاکيک ده توانيت بيت به هه ر که سيک که
ده يه ويت به مه رجیک نازارى که سى دى نه دات**

ياسای بیست و سییه م هسته کانت هه بسه نگینه

بیر و هسته کان لیک جیاوازن و هه مان شت نین. پیویست ناکات لیکدانه وهیه کی هوشیارانه بو هسته کانت بکهیت هه تا باوه پریان پیبکهیت و به شتانیکی ماقوولیان بزانیست. زور ئاساییه ئه گهر تووره، دلته نگ و بیئومید بیت و نه شتوانیت به هانه یه کیان بو بهینیتته وه و بیاسنه لمینیت. هه میشه هسته کان شتیکی ئاساین، له بهر ئه وهی خویمان له راستیدا هه ر به و شیوه یه ن، هه ر ئاوها دروستکراون. ده کریت ئه و په فتارانیه به بونه ی هسته کانتته وه دهیکهیت هه موو جاریک راست و شیوا نه ب. بو نمونه که بیئومیدی پووی تیکردی مانای ئه وه نییه له گهل خوت و خه لکیش تووندوتیز بیت، به لام له راستیدا هستیک هه یه به ناوی بیئومید بوونه وه و کهس ناتوانیت نکولی لیکات. ئه و که سانیه که ده لین " بوچی ئاوها هه سته کهیت؟، به راستی هیچ له تو ناوه شیته وه و شتیکی ژیرانه نییه " ئه و له راستیدا خویمان شتیکی نا هوشیارانه و نا لوژکیان گوتووه. له کومه له که سیک گویم له دلدانه وهی به م شیوه یه بووه " ئارام بگره و وه ره وه سه ر خوت، هیچ پیویست ناکات تووره بیت " به س خوت میشک و ژیری هه سستی تووره بوون به ریوه نابات هه تا به پیویستی نه زانیست. تووره بوون و نا ئومیدی و هه موو هسته کانی دی شتیکه له مرؤفا هه یه و جار جاریش تییدا ده رده که ویت.

وه خه لکیش نابیت چاوه ریی تو بن تا هسته کانی خوتیان بو بسه لمینیت، چونکه له راستیدا خوشت تاقه تت نییه لیان تیبگهیت یان بزانیست له کوپوه هاتوون. شتیکت پیده لیم، به زور پیتان ناکه م، به س

لهه مان کاتیشدا زۆر سوودی لیده بینن. ئەگەر توانیت به شیوهیه کی
لۆژیکی و هۆشیارانە بیر له ههسته کانت بکه یتهوه، ئەوا زۆر له پیش ئەو
که سانەیت که بهو کاره ی تۆ هه لئاستن.

پیش هه موو شتیکی ده بیئت بزانیته ههست به چی ده کهیت، ناویکی
بده ری. نا نا مه به ستم ئیریکی یان به بلس نییه، به لکو ناویکی شیواو.
بیربکه ره وه بزانه کام وشه پر به پیستیته تی. هه ولبده زۆر ورد و وریا
بیته، بهس ناوی مه نی دلخۆشی یان دل تهنگی و ته واو، بیر له وشه یه ک
بکه ره وه که به باشتترین شیوه وه سفی بکات. ئایا بی ئومیدی یان
خه مۆکی دایگرتویت؟ باشه له ترسا وات لیها توه؟ یان شله ژاویت؟ ئەدی
باشه تو وره یته؟ یان ههست ده کهیت هه موو شته کان ئیزعاجت ده کهن؟
ئەم شیکردنه وه یه ته نها ههسته کانت بۆ ده ستنیشان ناکات، به لکو
ده رفه تیکیشته پیده دات هه تا له وهسته تایبه ته دوور بکه ویتته وه. ئەم
کرداره به ره می هۆشیاریه، هۆشیاریه ک که یارمه تیت ده دات له ههسته
کاتیه ناخۆشه کانت جوودا ببیته وه.

ئێستا تیگه شتی له وه ی ههست به چی ده کهیت. ئەی باشه ده توانیت
بزانیته بۆ ههست بهم شته تایبه ته ده کهیت؟ مه به ستم له هۆکاره
سه ره کیه که یه، ئەو هۆکاره ی که خۆشت به ته واوی بۆت جیانا کریتته وه.
له وانیه به بۆنه ی هاوړیکه ته وه دلته تهنگ بیته، له وانیه دوا ی قبوله
نه کردنی پیشنیاره کهت له لایه ن ئەوه وه بهم شیوه یه ت لیها تبیته، به لام
بابه ته که قبولنه کردن نییه، به لکو ئەوه ههسته یه که به هزی
قبولنه کردنه که وه توو شت بووه. نازانم به هۆی چیه وه بیئا قهت و توو به

بوويت، بەلام ئەگەر خۆت بە جوانى بىرى لىبکە يتەوہ لەوانە يە
سەر داوہ کە بدۆزيتەوہ .

خستنە بەر ھەژموونى ھەستە کانت لە لايەن مېشک تەوہ يارمە تيت دەدات تا
بىتتەوہ سەر خۆت، تا دووبارە دەست بە سەر مېشک و بىرکردنەوہ کانتدا
بگريت. ئەمەش مانای ئەوہ نىيە لە ھەستە کانتەوہ پېشبينى ئاکامە کان
بکەيت، چونکە ھەستە کان بە دلای خۆيان چيان بویت دەیکەن، بەلام
بىرکردنەوہ لىيان ھىچ نەبیت دەتگە يە نیت بە پوانگە يە ک تا لىيەوہ
تە ماشای ھەستە کانت بکەيت. لەوانە شە لە کاتى بىرکردنەوہ دا ئەو ھەستە
بدۆزيتەوہ کە زۆربەى جار پىوہى دەردە کە ويت و بە پووتەوہ ديارە .
ئەوکات ھەست دەکەيت بۆچى زۆربەى کات بىتاقەت، بىتومىد، پەشيمان
يان گەشبينىت.

ئەگەر ئىستا ھەست بە بى ئومىدى بکەيت، ئەوہ مانای وايە کە مېشک
ئامانجىکى گەورەى داناوہ و پىي نەگەشتوہ . بەمانايە کى دى
پېشبينى کانت لە خودى توانای مېشک و جەستە زياتر بووہ . چونکە
ئومىدبران لە ئەنجامى نەگەشتنتە بە پېشبينى و ئامانجە کان . کەواتە
ئەگەر ئەمجارە پېشبينى شتىکت لە کەسيک، رووداويک يان ھەر شتىکى
دیکە کرد ئەوہ باشترە پېشبينى کانت نزیک بن لە راستىەوہ .

يەکىکى دى لە سوودە کانى جياکردنەوہ بىر و ھەستە کانت ئەوہ يە دەبیت
کاتىکى زۆر بوہستىت ھەتا ھەستىک کە تىيدا دەژيت، نەمىنيت و بروات .
لەوانە يە ھەستە کانت پىرانە گىریت و کۆنترۆلت بۆ نەکریت، بەلام خۆ
دەتوانيت کارىگەريت ھەبیت بەسەر پەرچە کردارە کانددا . بىرکردنەوہ
دەتوانيت کۆنترۆلى کردارە کانت بکات، دەتوانيت کۆنترۆلى ئەوہ بکات

ئايا ئيمەيلك له كاتى توورەيدا بنيريت، يان هاوار بەسەر داىكتدا بكەيت،
يان بۆخۆت شەولە مالەو بەتەنيا بمينيتەو لەكاتىكدا دەتوانيت
برۆيتەدەرەو و خۆشى ببينيت.

**بەزۆر نيبە، بەس لەھەمان كاتيشدا زۆر سوودى
ليدەبينن**

ياسای بیست و چوارم

به خۆت پیبکه نه

له ياساكانى بىركردنه وه يهكى ته ندروستدا گه لىك رىگاي تىدايه بو جىابوونه وه و خو قووتاركردن و تىبىنىكردى ههست و بىركردنه وه كان. شتىكى زور گرنگ و كارىگه ره نه گهر له دووره وه ته ماشاى خۆت بكه يت و ههسه نگاندى بو خۆت بكه يت، نه و تىبىنىكردى واتلیده كات له پوانگه يه كه وه پووداوه كان لىكبد ههته وه.

چهند سالىك له مه و پيش له كه مپىنىكى خىرخوازىدا وه كو خو به خشىك به شارىم كرد، له وى كارمان نه وه بوو گووى بو كه سانىك بگرىن كه به ناو حاله تىكى ناخوشدا تىپه رده بوون. ناتوانم نه وه هه موو سووده بژمىرم كه له باره ي ژيان به گشتى فىربووم، ئىدى زانىم كه خه لكى چۆن مامه له له گه ل پيشهاته ناخوشه كانى ژيانىندا مامه له ده كه ن، فىربووم چۆن يارمه تى خه لكى بدهم و بىم به پشتىوانىان، فىربووم چۆن رىگرى له كۆسپه كانى ژيان بكه م.

به كىك له وشتانه ي كه دۆزىمه وه نه وه په يوه ندىه بوو له نىوان نه وه كه سانه ي كه ده يانزانى چۆن مامه له له گه ل كيشه كانى ژيان بكه ن له گه ل نه و مرۆفانه ي كه هه ر به سروشت گىانىكى گالته و گه پىان هه بوو. كه سانىك بوون كه ده يانتوانى له كاتى كيشه كانىندا به خو يان و پووداوه كه ش پىبكه نن نه گهر له حاله تىكىشدا حاله ته كه يان شايه نى پىكه نىنىش نه بوایه. گه شتم به دۆزىنه وه ي نه وه هۆكاره ي كه وا له مرۆفه كان ده كات له ناخوشترىن ساته كانى ژيانىشياندا به خو يان پىنده كه نن. بو نه وه هه ر به گه ر له نا هه نا هه نا كيشه كانت بىيته

دەرەوہ و لیبیان دووربکە ویتەوہ و تەماشای خۆت بکەیت. دواتر تییبینی
ئەوہ دەکەیت کە ھەم لە کیشەکانت جودا بویتەتەوہ و ھەم لە گۆشەنیگا
و پەنجەرەبەکەوہ تەماشای ژبانی خۆت دەکەیت.

بەدنیایبەوہ بەس ئەم کردارە بە تەنھا کیشەکانت بۆ چارەسەر ناکات،
بەلام یارمەتیەکی زۆریشت دەدات. شیوازی دوورکەوتنەوہ لە بیر و
بۆچوونەکانت یارمەتیدەرت دەبیت لە مامەلەکردن و چارەسەرکردنی
کیشە بچووکانی ژبانت، وەکو ئەو کاتانە ی کە چەترەکەت لەبیردەچیت و
دەخوسیت، یان چیشتەکەت لەبەردەم میوانەکاندا داناوہ و کەچی
تەمasha دەکەیت نەکولاًوہ لەبەر ئەوہی بیرتچووہ فرینەکە دابگرسینیت.
بەھمان شیوہ لەکاتی کیشە گەرەکانیشدا دەبیتە ھۆکارێک بۆ ئەوہی
نەپوخیت و خۆت بەپێوہ بگریت.

ئەگەر بتوانیت ھەموو پۆژیک بەرامبەر کیشەکانی خۆت پێبکەیت ئەو
دەبینیت کە پەستانەکە ی سەرت بەشیوہیەکی بەرچا و کەمدەکات.
یەکیک لە باشترین تەکنیکەکانی ئەم شیوازە بیرکردنەوہ کە زۆر پام
لییەتی، ئەو کاتانە یە کە پووداوە ناخۆشەکە ی ئەو پۆژەم بەشیوہیەکی
گالته نامیزانە دەنووسمەوہ، خۆم من ھەر لەبەر بی چەتریەکەم خوساوم،
یان لە ترافیکەکەدا گیرمخواردووہ، یاخود لەبەر ئەو مامەلە ناخۆشە ی کە
لە مارکیتەکەدا لەگەلم کراوہ خەریکە دەتەقم، کەوایە با چیرۆکەکە
بنووسمەوہ و تۆزیکیش بە خۆم پێبکەنم.

لەم پۆژانەدا ھاوڕێیەکم چیرۆکیکی ژبانی خۆی بۆ دەگیرامەوہ، باسی ئەو
کاتە ی دەکرد کە لەگەل ریکخراوہ کە یاندا - خۆی سەرۆکی ریکخراوہ کە
بوو - دوا ی ئەوہی ھەستیانکرد کە بەھۆی چەوری و پاشەپۆژە

مەتبەخەكەيان بۆننىكى ناخۆشى لىدەھات، بۆيە ھەستان بە
 پاكردنه وهى بۆرى و مەنھۆلى پشتى مەتبەخەكە. زۆر قىزەونبوو، كە
 پاشماوھەكەيان دەردەكرد لە ەره بانەيەكى دەستيان دەكرد. دواى دە
 خولەك لەناكاو پشكنەريكى ەزارەتى تەندروسىتى دەركەوتبوو.
 نەدەبوايە پشكنەرهكە ەره بانە دەستىەكە بىننىت، بۆيە ھاورىكەشم
 دەبوايە بە پشتى مەتبەخەكەدا ەره بانەكە بباتە دەره وه - ەك ئەوهى
 قاچاخى بكات - پيش ئەوهى كابرأى پشكنەر بگات. ھاورىكەم تازە بە
 تازە قات و رىباتىكى نوئى كرىبوو، لەكاتى گواستنه وهى ەره بانەكەدا لە
 چەورىدا ديار نەمابوو. ئەو رپوداوه لەوانەيە لەو كاتەدا زۆر ناخۆش و
 ناچىز بووبىت، بەلام ھاورىكەم بەشيوەيەك دەيگىرايە وه كە وا
 دەردەكەوت تەماشأى لايەنى پىكەنياوى رپوداوه كەى كردىت. لە
 ئەجامدا رپوداويك لە ئەوپەرى پەستاندروسىتكردندا بۆ ئەو بوو بوو بە
 شتىكى زۆر پىكەنيناوى.

**بۆ ئەوهى بە خۆت پىكەنىت دەبىت لەناو
 كىشەكانت بىتە دەره وه و لىيان دووربەكەويتە وه و
 تەماشأى خۆت بكەيت**

ياسای بیست و پینجه م به رده وام هه ولی فیربوون بده

هه ر شتیك له شوینی خویدا په نگبخوات و بوه ستیت ئه وا تیکده چیت و ئیدی ده بیته شتیکی ناتهندروست. به هه مان شیوه ئه گهر میشکیش به کارنه هینریت ئه وا بوگن ده بیت و له ئیش ده که ویت. ئه گهر ده ته ویت ته ندروست بمینیته وه، ده بیت به ئه ندازه ی جه سته ت میشکیش چالان بیت. به کورتی فیربوونی کارامه یی و زانیاری و ئه زموونی نوی میشکت به زیندوی ده هیلیته وه.

ئه گهر به م شیوه یه نه بیت ئه وا ژیان ده بیته شتیکی دووباره بووه وه و ئیدی حه ز و ئاره زووت بو شته کان نامینیت. تینیسهن ده لیت " وه کو بلتی ژیان به س له هه ناسه دان پیکهاتبیت و ته واو ". من به ته واوی ژیانی ئه و که سانه به رز ده نرخینم که ژیانیکی پوتینی و دووباره ده به نه سهرو هیچ خوشیه ک له گه شتکردندا نابیننه وه. زور ئاساییه، به لام هیشتا له ژیاندا چه ندین پئی ماوه تا ته ی بکه ن بو راهینان و زیندوو هیلانه وه ی میشکیان.

هه موو مرقیق له کیپرکیدایه - من، تو و هه مووان. ده کریت هه تاکیکمان که یفی به جوریک کیپرکی بیت و ئه وه ش شتیکی ئاساییه. له وانیه تو حه ز له به پریوبردن تیمیکی ناوخویی بکه ییت، من که یفم به شیکارکردنی مه ته ل بیت، که سیکی که خوشی له فیربوونی زمانی ئیسپانی ببینیت و دانه یه کی دیکه ش شه یدای سه رفه رکردن بو ولان دورده ده سته کان بیت. ئه و شته بدوزه ره وه که خوشی لیده ببینیت و

ئەنجامى بىدە . وہ ئەگەر حەزت بە ئەنجامدانى چەند شتېكە ، ئەوا
بیاندۆزەرەوہ و خوۆشى لە ھەموویان ببینە .

بەلام لە یەك شتدا مەچەقە و خووی پێوہ مەگرە . كاتێك دەست دەكەیت
بە شىكارکردنى مەتەلێك و ئاسانە ، یان خولى فېبۆونى زمانى
ئیسپانىەكەت زۆر چێژبەخشە ، ئەوا پامەوہستە و برۆ بەدواى شتێكى نوێ
و جیاوازدا بگەرێ . ھەموو ئەم شتانە پراھینان بە بەشێكى جیاوازی
میشكت دەكەن ، بۆیە تێكەلكردنیاں شتێكى باشە . خووەكەت مەگۆرە بۆ
خوویەكى ھەمان شێوہ ، بەلكو عەوداللى خوویەكى تەواو جیاواز بە .
ناھەنگێك رېكبخە یان خۆت فێرى بۆیاخ كردن بكە ، یان دەستبکە بە
كارێكى لاوہكى .

ھەركاتێك وەلامەكانت بۆ شتە نوێیەكان " من ھیچ شتێكى لى نازانم "
یان " پێشتر شتێكى لەو جۆرەم تاقى نەكردوہتەوہ " بوو ، ئەوا بەھانە و
ھاندەرێكت ھەیە تا فێریان ببیت . زۆربەى خەلك ئەو قسانە دەكەن بە
بیانوو و دەلێن نا ، بەلام لەجیاتى گوتنى نا دەبیت ئەو قسانە بۆ
تاقىكردنەوہى كارەكە راتبکێشن و ھانتبەدن . ئیمەش پێویستمان بە
شتێكە كە ھیچى لى نەزانین و پێشتر تاقیمان نەكردبیتەوہ . ئەگەر بەو
شێوہیە نەبین ئەوا بۆ ھەمیشە میشكمان بۆگەن دەمینیتەوہ . ئەدى
باشە بۆ میشكمان بۆگەن بكات و خراپ بیت ؟

فراوانکردنى زانیاریەكانت بەھەمان رێژەى فێربوونى كارامەى نوێ
گرنگە . بابەتێك ھەلبژێرە كە خۆت حەزت لێیەتى و ئەوہى دەتوانیت
لەبارەىوہ فێرببە . زەحمەتە ببیت بە سەرۆكى ولاتێك ، بەلام ھیچ قورس
نییە ئەگەر بگەیتە ئاستێك كە لە ھەموو ھاوێرێ و خەلكانى دى زیاتر

انياريت پيڻيت. هاوپي زورم ههيه كه له دهرهوه بوارهكاني خوياندا به شيويهك زانياريان ههيه كه كهسي ديم نه بينيهوه بهو شيويه شارهزا بيٽ، زانياريان ههيه لهسهر بابتهكاني وهكو : چهكي سهدهي ناوه راسه، شيوازهكاني فونتي نووسين، ميژووي پاميارى، گوله كيويهكان، هونهري هاوچهرخ، ژميرياري سهدهي بيسته م و تهكنيكي بيناكارى به شيويهكي نابورريانه و چه ندين بواري ديكه .

چيت بيردهكه ويتهوه كاتيڪ به خهلكي دهلييت " من تهنها ده مويست ميشكى ئيوه بجوولينم و " ئايا هه ربه پاستي ئهوه مه به ستي تويه؟ نه خير ئهوه ريگاي فيربوون نييه، تو بو نوئكردهوه و زيندوو هيلانه وهى ميشكى خوت فيرده بيت و بو كهسي ديكه ي ناكه يت. به لام وه لامي پرسياره كه بوت پرونده كاته وه كه تا چه ند ئه و كاره بو فيربووني خوت ده كه يت و له چ شوينيكي ريگه كه دايت. زوربه ي كه س له و په يامه تيناگات. له وانه يه ئه و بابته ي تو باسي ده كه يت به لاي ئه وانه وه گرنگ نه بيت و ته نانه ت شايه ني گالته پيكردينش بيت، يان له وانه يه ئه وان نه يانه ويت ناستي زانيارى و پوئشبيرى خويان زياد بكن. كه واته بو خوت فيربه .

هه موو مروئيڪ له كيبركيدياهه - من، تو و هه مووان

كهس ههز له بيتوانايى ناكات

من هه رگيز هه زنا كه م به شيويه كه بىردۆزى و تيۆرى له باره ي دهروونزانيه وه بدويم، چونكه هه ميشه ده مه ويّت له ريگه كرداره كيه كه وه باسى ليوه بكه م. به لام بىردۆزىك هه يه كه نه گه ر بتانه ويّت سوو ديكي ئيجگار زۆرى ليده بينن. بىردۆزه كه باس له وه ههسته دهكات كه له كاتى فيربوونى شتيكى نويدا بۆت دروست ده بيت و ده ريده خات كه فيربوون چوار قوناغى هه يه:

۱. بيتوانايى ناھۆشيار: حاله تيگه كه ته نانه ت دهرك ناكه يت به وه ي كه تو ناتوانيت هيج شتيك بكه يت و هيج نازانيت له باره ي نه وشته ي كه ده ته ويّت نه نجامى بده يت. بۆ نمونه كاتيک ده ته ويّت فيرى ناژوونى ئوتۆمبيل بيت و كه چى نازانيت پيوسته چى فيربيت.

۲. بيتوانايى هۆشيار: حاله تيگه كه ده زانيت ناتوانيت كاره كه به ريكوپيكي نه نجام بده يت. بۆ نمونه ده ست ده كه يت به ليخوپيني ئوتۆمبيله كه به لام هه سته ده كه يت كه ناتوانيت سووكانه كه به باشى بجوولينيت، يان هه ميشه به نه رمى يان به هه له ئيستۆپ ده گريت.

۳. توانادارى هۆشيار: حاله تيگه كه ده توانيت كاره كه نه نجامى بده يت و خۆشت ده زانيت كه ده توانيت نه نجامى بده يت. له سه ره تاي ناژوونى ئوتۆمبيله كه دايت و ده زانيت چۆن بتوانيت سى خالى نه نجام بده يت يان له ناكاو بوه ستيت و پارک بكه يت.

۴. توانادارى ناھۆشيار: حاله تيگه كه زۆر به باشى ده توانيت كاره كه نه نجام بده يت به لام خۆت هه ستي پيناكه يت. بۆ نمونه نه وه

چەند سالىكە ئۆتۈمۈبىل لىدە خورپىت و كەچى ھەموو كارەكان بەبى
بىر كىردنە ۋە دەكەيت.

دەتوانىت ئەم پىرۆسەيە لەكاتى فېربوونى ئاژووتنى ئۆتۈمۈبىل، خواردن
دروستكردن يان پىرۆگرامى كۆمپىتەرى بەكاربەينىت. ۋە ھەروەھا
دەتوانىت لە كارامەيىيە كەمتر ھەستىپىكراۋەكانى ۋەكو : پىكەنن بە خور
و ئاگا لەخۆبوون بەكاربەينىت.

ھۆكارى ئەۋەى كە من ئەم بىردۆزە - بەبى گويدانە ناۋە درىژو
ناقۇلاگەى - پوون دەكەمەۋە ئەۋەيە كە شتىكى زۆر باش و
سوودبەخشە گەر بىر لە پىرۆسەى فېربوونى خۆت بكەيتەۋە. شتىكى
دېش كە پىويستە بىزانىت ئەۋەيە كە يەكىك لەم چوار قۇناغە زۆر
ناخۇشە. مەبەستم - بىتوانايى ھۆشيار - قۇناغى دوۋەمە، كەس حەزى
لى ناكات.

بىتوانايى ھۆشيار (من ناۋىكى نوئى بۆ دادەنىم " تۆ زۆر خراپىت و
خۆشت دەزانىت ") حالەتتىكە كە متمانەبەخۆبوونت دەبىتە ھەزار
پارچەۋە و تەركىزت تەنھا لەسەر ھەلەكانى خۆتە. لەھەمان كاتىشدا
ۋابىردەكەيتەۋە كە ھەموو كەسىك لە تۆ چاكتىرە و گومانىت ھەيە لەۋەى
قەت ئەم كارە فېربىت، بە كورتىيەكەى باۋەرت بە خۆت نامىنىت.

دووبارە تەماشاكردنەۋەى ئەم ياسايىيە زۆر ئاسايىيە، چونكە دەكرىت
لەپىناۋ فېربووندا زۆر پووداۋت بەسەردا بىت، باشتىن كاتىش بۆ ئەۋەى
ئەم ياسايە بەبىر خۆت بەينىتەۋە ئەۋ كاتەيە كە دەتەۋىت كارىكى نوئى
پەيدا بكەيت، يان بتەۋىت بىت بە دايك يان باوك، ياخود بتەۋىت
ياساكان يان ھەر شتىكى دى بەكاربەينىت و فېرى لىخوپىنى ئۆتۈمۈبىل

ببیت. هه رکاتیڤ هه ستت به بیتوانایی خۆت کرد، ئه وایه کسه ر یاسای
بیست و شه شه م به بیر خۆت بهییره وه. به خۆت بلای ئاساییه که بیر له
بیتوانایی خۆم بکه مه وه. من که سیکی خراپ و بیتوانا نیم و خۆشم
ههستی پیبکه م. باشه که واته به رده وام ده بم و کۆلناده م هه تا ده بم به
که سیکی به توانا و باش یان هه ر شتیکی دی که بیتواناییه که ی پیشوم
له می شکم وه ده رنییت. له کۆتایدا به خۆت ده لئیت من هه ستم نه ده کرد و
نه مه زانی ئه وه نده باش و لیها تووم. دواتر شته کان بۆت ئاسان ده بییت و
گوله کانم به ده مه ته وه پیکده که نن و فییری کارامه ییه کی نوی ده بییت.

**شتیکی زۆر باش و سوود به خسه گه ر بیر له پرۆسه ی
فیروونی خۆت بکه یته وه**

ياسای بیست و هه و ته م به راهینان پیشده که ویت

من پیموایه نه گهر ئیستا نه م کتیبه بخوینیته وه، مانای نه وه یه که تو
حزت له فیربوونی کارامه یی نوییه. کاریکی زور باش ده که ویت، چونکه
به و جوره هه لویسته ت ریگایه کی دوورتر له زیان ده بریت. وه کو تو منیش
حه زده که م له هه ندیک شتدا زانیاری به ده سته بهینم و فیربیم. پیش چه ند
سالیك زمانیکی نوی فیربووم و زوریش چیژبه خش بوو. هه رگیز ناتوانم
به ته واوه تی به و زمانه قسه بکه م، به لام هیچ نه بی ده توانم کاری خومی
پی به ری بکه م، منیش هه ر نه وه م ده ویت. هه رچه نده له سه ره تاوه له
فیربوونی زمانه که دا زور خراپ بووم، به لام وانه کان زور خوش و
چیژبه خش بوون، له هه مان کاتیشدا به ره به ره هه ستم به باشبوونی خوم
ده کرد.

له ده می منالیشمدا زور رقم له که مانچه ده بوویه وه. هیچ پیشکه و تنیکم
له خومدا به دی نه ده کرد و زیاتر له وه ش زور رقم له وه بوو ۳۰ خوله ک
بی دابران به ده ستمه وه بیگرم. هه موو وانه کان به س خوا خوی نه وه م
بوو وانه که زوو ته واو بیت و قولم توزیک سوکنایی پیدابیت.

کلیلی فیربوون له به رده و امبووندا یه. فیربوون و فیرکردن هه ردو
پروسه یه کی یه که له دوا یه کن، خو داریکی جادوویت پینیه و یه کسه
به هوی جادووه که وه خوت فیربکه ویت. نه گهر فیربوونی کاریکت به لاه
چیژبه خش نه بیت، نه وا هه ر زوو جوش و خرؤشت بوی نامینیت. زور
زه حمه ته نه گهر ناره زوی فیربوونی شتیکت نه بیت و ته نها له به ر نه وه ی
بؤ داهاتووت سوودی هه یه بیکه ویت. چه ندین مانگی ناخوش و پهم

سەرئىشه و کاتکوژ تهنه له بهر ئه وهى ده کهیت که ئه م کاره بۆ
داماتوت باشه؟ نه خیر من پیم وانیه. ده بیئت شهیدای کاره کهت بیئت،
حهزت له کیپرکییه کانی ناو کاره کهت بیئت، هه ولبدهیت خۆت بسه لمینیت
و به ره وپیشه وه هه نگا و بنییت.

ئه گهر له فیربووندا خاو و له سه رخۆ بیئت، ئه وا زۆری ده ویت هه تا
ده کهیت به ئامانجه کهت و شوینیک که ئیدی دان به باشی و کارامه یی
خۆتدا ده نییت. به لام له هه مان کاتدا له م جوړه فیربوونه دا هه م خۆشی
ده بینیت و هه م ئه م بیرکردنه وه ئه رینیه یارمه تیده رت ده بیئت له
تیپه پاندنی کۆسپ و له مپه ره کانی کاتی فیربوون. له کاتیکی وه هادا
ده بیئت به پشتیوانت که ئیدی هیچ شتیکت به ده سه ته وه نه ماوه. واز له و
بیرکردنه وه یه بهینه که ده لیئت بیرکه ره وه تا به ته واوی فیربییت و
کیشهت نه بیئت، به لکو تو پئویستت تهنه به پیشکه وتنه.

ئه گهر کاریک هه لبارد، به لام دواتر هه ستکرد هه زت له کاره که و
ئه سلن پرۆسه ی فیبوونیشی نه ماوه، ئه وا هه ولبده به شیوازیکی دی -
که به لای خۆته وه خۆش و چیژبه خشه - لیی نزیك ببیته وه، بۆ نمونه
پۆل یان کاتی وانه خویندنت بگۆره، یاخود شیوازی فیربوون یان
مامۆستا و فیرکار و هاوړیکهت بگۆره.

رینگایه کی تر تا خۆشی کاره کهت بۆ ده ربکه ویت و هه زت لیی ببی
بیرکردنه وه یه له به ره وپیشه چوون و پیشکه وتن. هه رچه نده له فیربووندا
خاو و خراپ بیئت، و اباشتره بیر له و کاتانه بکه یته وه که گه شتوویت به
ئامانجه کهت و فیربوویت و هیواپراو نه بیئت. بۆیه کۆنترپۆل به سه ر ئه و
قۆناغه دا بکه که تییدایت، ئه و رینگه یهت له پیشچا و بیئت که برپوته،

هه مېشه نه و نه جامگه له باشه ت له بېرېت که به ده سته ټېناوه . هه نديک که س چه زده که ن که پيشکه وتنه که يان له تيانوسېک يان له هه ر شوينېکي ديدا بيت، بنووسنه وه، توش به هه مان کار هه لسه نه گه ر زانيت سوودی لیده بينيت. خاله گرنکه که ليره دا به رده و امدانه به فيربوون و ته رکيز نه خسته سهر خاله لاواز و هه له کانت ه . کيشه نييه نه گه ر هه له و خاله لاوازه کانت ديارى بکه يت تا له پرؤسه ي فيربووندا باشته ر بيت، به لام نابيت زور بريان لي بکه يته وه و بينه مۆته که ي ناو خه ونه کانت. باشته ر سهر که وتنه کانت بژميريت، نه گه ر چي بچووکيش بن.

**پرؤسه يه کی يه ک له دواي يه که، خو دار يکی جادوويت
پتنييه و يه کسهر به هؤي جادووه که وه خو ت
فيربکه يت**

هینده بیر له کیشه کانت مه که ره وه

باشه رقت له و کاتانه نابیته وه که هرچی بکهیت ناتوانیت به سهر بیرکردنه وه کانتدا زالبییت؟ بیرکردنه وه له کیشه یه ک که ناتوانی چاره سهری بکهیت، یاخود ترسیکی بی بنه ما و بنه چه، بارودوخیک که حه ز بکهیت به شیوه یه کی دی مامه له ت له گه ل بکردایه یان بیر له شتیک بکه یته وه که که سیک پییگوتبییت و له سهر دلّت گران بووییت؟ گهر هیچت پینه کریت ناخۆشه، مه گه وا نییه؟ ههر بیر ده که یته وه و بیر ده که یته وه هه تا کاتیک که ئیدی بیرکردنه وه کانت به ته واوی جله و گریان کردوویت و زۆره حمه ته خۆت له دهستی رزگار بکهیت.

ئهم خوویته گرتنه، یان ئهم زۆر بیرکردنه وه یه ههستیکی زۆر نه رینیت بۆ دروست ده کات و سهرده کیشیت بۆ پهستان و شله ژان و ئومید بران. له راستیدا ناوه ناوه تووشی ئهم حاله تانه ده بین، هه رچه نده ده روونمان به هیزیش بییت، ئه وا کات بۆ کات ده بین به ته له ی ئهم درنده یه وه. له خراپترین ئاکامیشدا به نه خووشی و بیهیزی جیتده هیلیت و کاریکت پیده کات نه توانیت یه ک جووله ش به رامبه ر کیشه کانت بکهیت.

یه کیک له ناخۆشترین ئه و حاله تانه ی که به سهر که سی خاوه ن کیشه دا دیت بیرکردنه وه و تیرامانیکی ئیجگار زۆره له و حاله ته ی تییدایه تی و ته رکیز خستنه سهر کیشه که یه. ئه وه ی شایه نی ته رکیز خستنه سهره کیشه که نییه، به لکو ئه و "ههست" انه یه که به شیوه یه کت لیده که ن ئیدی له به رامبه ریدا دهسته وهستان بییت و هیچت پینه کریت. باشترین کار دان پیندان به و حاله ته پر شله ژانه یه که تییدایت، نه ک پاکردن و هه له اتن بۆ

کاریکی دی که ناتوانیت به هۆی هه مان بی تاقه تیه وه ئه نجامی بدهیت. ته نانه ت ئه گهر خۆت بۆ کاره که ی تریش ئاماده بکهیت، ئه وا ناتوانی له وهسته نیگه رانیه نه جاتت بیته که تووشتبووه. ئه گهر به و شیوه یه بکهیت ئه وا کیشه یه کی ترت بۆ خۆت دروستکردوه و برایه وه.

که واته باشترین چاره سهر ئه وه یه نه هیلتیت ههسته نه رینیه کانت وه چه بکه نه وه و زیاد بکه ن. به لام ئه م شیوازهش له کیشه به ده ر نییه. چونکه ئه گهر من پیتان بلیم " بیر له هه رچی ده که نه وه بیکه نه وه، به س بیر له ورچیکی سپی مه که نه وه " ئی باشه یه که م وینه که به میشکتدا دیت چیه؟ بی گومان ورچیکی سپیه. که واته ئه گهر هوشیارانه ویستت بیر له شتی که نه که یته وه، ئه وا له وانیه ئه و ویسته بۆت بیته کیشه یه کی تر نه ک چاره سهریک. ئاسانتری که ئه گهر دان به بیرکردنه وه و کیشه کانتدا بهینیت، چونکه دوا ی ماوه یه که له میشکت به ره به ره ده رده چن و توش ده بیته خۆت بۆ ئه و کاته ئاماده بکهیت که ئه و حاله ته ت به سه ردا دیت. بیر وهسته ئه رینیه کانت ئاماده بکه تا له رپیه وه پووبه پووی بیر وهسته نه رینیه کان بیته وه. ئه گهر له فرین له نیو فرۆکه دا ده ترسیت، ئه وا بیر له و کاته بکه ره وه که گه شته که کۆتایی پیهاتووه و توش له شه قامه کاندایه دلخۆشی و ئیسراحت پیاسه ده کهیت. ئه گهر به رده وام ئه و کاتهت بیر دیته وه که به رپووبه ره کهت زۆر سه رزه شتی کردیت، ئه وا بیر له کاتی که بکه ره وه که بۆ ئه نجامدانی کاریکی چاک پییدا هه لدایت و وه سف و سه نای کردیت.

ئه گهر به رده وام بیر له حاله تیک ده که یته وه که چاره سهرت بۆ نادۆزیته وه، ئه وا بیر له و شتانه بکه ره وه که کیشه کهت له پیشچاو ئاسان

دەكەن. بزانه بۆچى ئەو "شت" ە ەستى دلتهنگى ، شەرمەزارى،
تاوانبارى و بى ئومىدئىت لا دروست دەكات. دواتر بىر لە تىپەراندى ئەو
هەستانە بگەرەو، چونكە ئەم شىوازە لە بىرکردنەو و اتلیدەكات لە
حالەتەكە بىتتە دەرەو، تىتدەگەيەنئىت كە ئەم كىشەيە مىراتىك نىيە لە
باوانتەو بۆت مابىتتەو، بەلكو تەنھا كىشەيەكە و بەس.

لەسەر و ەموويەو، خۆ لادان و خۆ گىلكردن سوودىكى ئىجگار زۆرى
هەيە، ئەگەر بتوانىت بەكارى بەئىنئىت بۆ ئەو ەي مىشكت لە و خو و
بىرکردنەو نەرىنئىە نەجات بدەيت. بۆ نمونە بىر لە شتانىك بگەرەو كە
هەستى ئەرىنئىت بۆ دروست دەكەن، دەكرىت لە شوئىنئىك رابكەيت يان
پەيوەندى تەلەفۆنى بە ھاورپىيەكتەو بەكەيت ياخود يارى و تەماشاي
تەلەفون بەكەيت. لىرەدا ھۆشيارىش پۆلى خۆى دەبىنئىت بە
لەبىربردنەو ەي كىشەكە خۆى و تىبىنئىكردى لە دورەو تالئى
پزگاربىت و چارەسەرىكى بۆ بدۆزىتەو.

بىر و ەستە ئەرىنئىەكانت نامادە بكە تا لەرىيەو
رۆوبەرووى بىر و ەستە نەرىنئىەكان بىتتەو

لە خووە خراپەكانت دوورەپەريز بە

ئەگەر دەزانىت مېشكت چەند حەزى لە قوولكردنەو و دووبارە
لېدانەو وەى كېشەكانە ! ئەگەر بترانايە سەرت دەسورما . زۆر كەيفى بە
لېدانەو وەى پووداوە نەرتنەكانى ژيانت دەكات . وەك بليى ھەستى
پاراستنىكى درۆزانە بە مېشكت دەبەخشيىت . ئەگەر ئەم بىركردنەو و
دووبارە سوودت پيىگەيەنيىت ، ئەوا ئاسايە و بگرە زۆريش باشە . بۆ
نمونه پۆزى دووجار ددان شۆردن يان ناوہ ناوہ پراھينانكردن . وە
ھەر وەھا كېشە نيىە ئەگەر ئەم پەفتارانەت نەبيىت بە پيىگر لەھەمبەر
ژيانى پۆزانەدا ، بۆ نمونە تەماشاكردنى ھەوالەكانى كاترميىر ۱۰ ، يان
لەپيىكردنى گۆرەوى پيى چەپت پيش پيى راستت . ئەى باشە چى
دەليىت لەبارەى ئەو خوو و پەفتارانەى كە پيىگر دەبن لە ژيانى پۆزانەت ،
بۆ نمونە ناخواردنى بەيانى پيىك لە كاترميىر ۶ى بەيانيدا ، يان ھەستان لە
جيىگە خەوہكەت بۆ ئەو وەى بزانيىت دەرگاكت بە قوفل داخستووہ يان نا
و خۆشت سوور دەزانيىت كە داخستووہ ؟

ھەموومان خوويەكمان ھەيە لە ژياماندا كە ليى پەشيمانين و ھەنديكى
ديكەش دووچارى خوويەكەى زۆر خراپتر لەو وەى ئيمە بوونەتەوہ ، بۆ
نمونه شەوان دوو بۆ سى جار لە جيىخەوہكەت ھەستيت تا بزانيىت
دەرگاكت داخستووہ ، يان نينۆكەكانت لە ترساندا بخويىت . تەنانەت
سادە و ساكارترين خوو - بۆ نمونە شۆردنى ئۆتۆمۆبيلەكەت ھەمرد
يەكشەمەيەك - ھەستىكى ناخۆشت لەلا دروست دەكات ئەگەر وا بزانيى
بەزۆر و ئيلا دەبيىت بيىكەيت . ئەگەر ئەم زۆركاريانە بين خوليايەك و ژيانت

داگیر بکهن، ئەوا پئییوستت به چه نندین راهینانی پرۆفیشنالانهیه تا له دهستیان رزگارت بیئت. به لام زۆربه مان کیشهیهکی وا گه وره مان نییه و له وهی ئەوان بچووکتیره، تۆزیک کالتیره، په فتارگه لیکمان ههیه که ئەوپه پری و امان لیده کات شله ژاو یان نیگه ران بین.

هۆکاره کهش ده گه ریته وه بو ئەو ههستهیه که خووه کان بۆمان دروست ده کهن و به زۆر دهیچه سپینن به سه زماندا. هه مان ئەو شتهت پیده دهن که میشتک له کاتی تووشبوون به کیشهیه کدا دهیه ویت، نهک ئەو پیدایستهیه که کیشه کهی پی چاره سه ر ده بیئت. ده زانم کهی هاوسه ره کهم شله ژاو یان نیگه رانه، چونکه تیبینیم کردوو هه رکاتی که حالی باش نه بیئت ده پوات که لوپه له کانی سه ر په فه که پیکده خات. ریکخستن و جوولاندی که لوپه له خوویه کی زۆر ساده و ساکارتره له چاو سیجار پشکنینی ده رگا که تا بزانیته داخۆ داتخستوو، یان بزانیته ژماره ی ئەو په تاته ی کریوته جووته یان تاک... گه لیک خووی نامۆ ههیه که له کاتی شله ژان و نیگه رانیدا پوو پۆشیکی ئارامی ساختهت به به ردا ده کات.

ده ی که وایه چۆن خوویه کی خراپ لاده بهیت که بووه به پئگر له به رده متدا؟ . ئەگه ر له کاتی شله ژان و نیگه ران بووندا خوو و بیرکردنه وهت خراپتر ده بیئت، ئەوا که مبوونه وهی شله ژان کاریگه ریه کی راسته وانه ی ههیه و خووه کهت کالده کاته وه. که واته ژیرانه نترین و باشتترین پئگا تا له خووه خراپه کانت بییته ده ره وه دیاریکردن و ده ستنیشانکردنی ئەو هۆکارانه یه که تووشی شله ژان و نیگه رانیت ده کهن.

ئەگەر خۇگىلكردن بە لايەنە باشەكەيدا بەكاربەھىنيت، ئەوا سوودىكى ئىجگار زۆرى لىدەبىنيت. ئەگەر ناشوانيت دەمودەست بە كارەكە ھەلبىستيت، ئەوا جىگرتنەوھى خوويەك بە خوويەكى دى دەبىتە جىگرەوھى ئەم كارە. بەكارھىنانى جگەرەى كارەبايى لەجياتى جگەرەى ئاسايى و پىكخستنى كەلوپەلەكانى سەر پەفەكە لەجياتى شوپن گۆپىنى كىتەبخانەكەت - كە كارىگەرەكى كەمتر دەخاتە سەر ژىانت چونكە خىراترە - نمونەيەكى دىارى خۇ لادانن. لەوانەيە دلت بەم چالاكىە نوپىت زۆر خۇش بىت، يان دەكرىت بپىارى كەمكردنەوھى ھەمان خوو بەدەيت. لە كۆتايدا خۇ لادان و خۇ گىلكردنیش دەبىت بە خوويەك كە چارەسەرىكە بۇ ئەو خووانەى دەتەوئەت لە دەستى رابكەيت.

باشترىن پىگا و تاكتىك تا ئىستا ناسىنەوھە و دەستنىشانكردى ئەو خووہ خراپانەيە لە دەمى دەستپىكردنپاندا و پىگرى كرنە لە بلاوبوونەوھە و زالبوون بەسەرتدا. ئاسانترىن كات بۇ زالبوون بەسەر خووہكانتدا، كاتى دەستپىكردنپانە. كەواتە ئەگەر دەتەوئەت لەسەر جىخەوھەكەت ھەلبىستيت و بپۆيت بزانىت دەرگاكت داخستووه يان نا، ئەوا يەكسەر لەوئىدا بوەستە و واز لەو بىركرنەوھىە بەھنە. خۆتى لىلابدە، گۆرانىەك بلى، خۆت بشۆ يان ھەر شتىكى دى بكە كە ئەو كارەت لەپىر دەباتەوھە. باشترىن كاتيش تا دەستپىكەيت، ئىستايە.

**ئاسانترىن كات بۇ زالبوون بەسەر خووہكانتدا، كاتى
دەستپىكردنپانە**

گرنگی به ماناکان بده

ئه‌ندامیکی خیزانه که م هینده کاملخوازه که زور به ده‌گمهن شته‌کان له کاتی خۆیدا ته‌واو ده‌کات. هه‌له و ناته‌واوی هینده بچووک له کاره‌که‌یدا به‌دی ده‌کات که که‌سی دی هه‌ر ئاگای لی نییه، دواتر ده‌یه‌وئیت هه‌له‌کان چاکبکاته‌وه هه‌رچه‌نده کاتیشی نه‌ما‌بیئت و بگره له مؤله‌تی خو‌شی لایدا‌بیئت. هه‌زده‌کات هه‌موو پارچه‌یه‌ک له کاره‌که‌ی ته‌واو کامل بیئت. خووه‌یه‌کی وه‌کو شتیکی ئاسایی و خو‌رک ده‌بینم، به‌لام پیمگوت که: کاتی که‌سیک داوای کاریکت لیده‌کات ده‌یه‌وئیت جو‌ریتی کاره‌که‌ باش بیئت و له کاتی خۆیدا ته‌واو بیئت. بۆیه به‌ئه‌نجام گه‌یانندی کاریکیش له‌کاتی خۆیدا به‌شیکه له کاملی کاره‌که، وه ئه‌گه‌ر کاره‌که له دوامؤله‌تی خۆیدا نه‌کریت ئه‌وا به‌شیک له کاملبوونی خو‌ی له‌ده‌ست ده‌دات.

پیناسه‌کردنه‌وه‌ی کاملبوون به‌م شیوه‌یه کاری ته‌واوکردن و به‌ئه‌نجام گه‌یاندن ئاسانتر ده‌کات. کاتی که‌م شیوه‌یه له پیناسه‌که تیگه‌شتیت ئه‌وا ئه‌وه‌یه کاملخوازه‌ی که هه‌ته ده‌تگه‌یه‌نیئت به‌مانای راسته‌قینه‌ی "کاملبوون" و ده‌بیئت به‌هاندهریک تا کاره‌که له‌کاتی خۆیدا به‌جی بگه‌یه‌نیت. شیوه‌پیدان و پیناسه‌کردنه‌وه‌ی بیره نه‌رینیه‌کانت به‌م شیوه‌یه ده‌بیئت به‌کللیک تا قوفلی ئه‌و په‌فتار و خووانه پی بگه‌یته‌وه که ده‌ته‌وئیت بیانگۆریت.

هاورپیه‌کم که هیچ شتیکی له‌کاتی خۆیدا به‌ئه‌نجام نه‌ده‌گه‌یاند له کۆتایدا تیگه‌بشت - داوای هه‌موومان - که زور له کاره‌کانیدا داوده‌که‌وئیت بۆیه له‌کاتی خۆیدا ته‌واوی نه‌ده‌کرد. یان هه‌ر کاره‌که ته‌واو نه‌ده‌کرد، یاخود

ه خوله كه كانى كۆتايدا ئامادهى ده كرد. له هه موو پوو ه كانه وه بو خه لكى
اخۆش بوو. بۆيه له جياتى ئه وهى ئه م په فتارهى به " بى خه مى " له
قه له م بدات، به " بايه خ نه دان " له قه له مى ده دا. ئه م كاره شى
كارىگه ريه كى به كسه رى هه بوو و دواتر بوو به كه سيك كه وه كو هه موو
مرۆفئىكى دى ده توانرا پشتى پى ببه سريت.

واتاكان - به كارهيئنانى وشه كان و واتا به خشين پييان - كرۆكى
چۆنيه تى بير كردنه وه كانى تو پيكد هه يئن. بۆيه ئه گه ر ده ته ويئ
گۆرپانكارى له هه لويست و په فتارتدا بكه يت، ئه وا جار يكى دى بير له و
وشانه بكه ره وه كه بو پيئاسه كردنى خۆت هه ليانده بژيريت. ئه گه ر
ناته ويئ ببيت به كه سيكى " زۆر شه رمن " ئه وا داخراويه كه ت به و ناوه
بانگ مه كه. له جياتى ئه وه ده توانيت خۆت به كه سيكى " گوئگر "
له قه له م بده يت و كارامه ييه كۆمه لايه تيه كانت پتر په ره پيئده يت. جيهان
پيويستى به گوئگرانيكى زياتره.

ئه گه ر هه ست به نزم و كه م بوونى ريزى خوديت ده كه يت - كه زۆربه مان
هه ستى پيئده كه ين - ئه وا زۆر ئاگات له و زمانه بيئ كاتي ك له باس كردنى
خۆت بو كه سانى ديكه دا به كارى ده هيئيت. ناخود ئاگات باش گوئى لئته
و جياوازي نيوان " من ده رنه چووم " و " من ئه مجاره ده رنه چووم "
ده كات. به كارهيئنانى هه مان زمان دووباره و دووباره به رامبه ر خۆت
كارىگه رى له سه ر بير كردنه وه كانت دروست ده كات. ئايا چاوپيئكه وتنه كه ت
" زۆر خراپ " بوو يان " به و شيوه يه نه بوو كه خۆت چه زت لئيبوو؟ " وا
ده رده كه ويئ كه جياوازيه كى كه ميان له نيواندا هه يه، به لام به كئيبان
له وهى دى زۆر نه ريئيتره. ئايا تو كه سيكى خۆسه پيئنه ريت، يان جدى؟

لووتبهرزیت، یان گرنگی به خۆت دهدهیت؟ له کاریکدا خراپیت، یان
هیشتا به باشی خۆت بۆ ناماده نه کردوو؟

له وانه یه تۆزیک گالته جارانه بیته گهر به خۆت بلئیت پیسوپۆخل، بهس
دواتر بلئیت " ئووپس، یاسای سییه م به من نالئیت پیسوپۆخل، به لکو
دهلئیت زۆر گرنگی به پاکوخواوینی نادات ". به لام دواتر سه رت دهسورمیت
که ده بینیت چهند به ئاسانی دهتوانیت بیکهیت به خوو. کاتیک ئه و کاره
دهکهیت و له بوونتدا جیگهی بۆ دهکهیته وه، ئه و ناخودئاگا له
به رامبه رتدا ئاقلانه داده نیشیت و به جوانی گویت بۆ ده گریته.

ناخودئاگات گوی بۆ تۆ ده گریته

پهستان ههلبژاردهيهكه و هيچى تر

جاريكيان مامؤستايهك پيى گووتم كه يهكيك له فريودهترين و قورسترين كارهكان مامهلهكردنه لهگهله قوتابيه بهرزويستهكاندا، چونكه كاتيک به هه موو هيز و توانايانه وه ههول بؤ كاريك ددهن و دهزانن به دهستي دههينن، دواتر له جياتى ئامانجى پيشوو نيشانه له ئامانجيكي قورستر و بهرزتر دهگرنه وه. ئيستا له وانهيه ئه م كرداره ي قوتابيه كان باش دهربكه ويته، چونكه له كوتاييدا دهبنه خاوهنى نمرهيهكه ي بهرزتر. له راستيدا ئه گه ر مامؤستايه كان ته نها گرنگى به نمره بدهن، ئه وكات به دهستهينانى نمرهيهكه ي بهرز دهبيته بهرزترين ئامانج تا قوتابيه كان ههولى بؤ بدهن. به لام مامؤستايه كي باش له گهله نمره دا گرنگى به خوشگوزهرانى قوتابيه كه يشى ده دات. كيشه كه ليدهر دا ئه وه يه خويندكاره كان هه رگيز هه ست به باشى و چاكي خويان ناكه ن، چونكه نؤربه يان ناگه ن به ئامانجه كه يان و نمره ي به رزيان پيى نايه ت. به كورتيه كه ي له خويندن داده بپرين و سه ركه وتوو نابن. ده كريت كاريگه رى ئه م كرداره له شيوه ي پارادؤكسيكدا بهينيه ته پيشچاوت، كاتيک ده بينيت به به دهستهينانى ئامانجه كانيان پيى زي خوديان پووله نزمبوونه وه ده كات.

نؤربه مان له ده مى خويندندا ئه م كاره مان كردوو و ئيستا ش به رده وامين. هه نديكيشمان هه رچه نده له كاتى خويندانداندا به م كاره هه لئه ستاوين، به لام ئيستا وه كو كه سيكي پيگه يشتوو هه وليكي بيوچان ددهين تا مامه له له گهله ئه م خووانه دا بكه ين. له كاتى كار كردندا بينت

يان له ژيانى تايبه تى خۆماندا هيڼده ئامانجه كه مان به رز پاده گرین تا
له كۆتاييدا پيى ناگهين. دواتر نه فرهت له خۆمان ده كه ين و سه رزه نشتى
خۆمان ده كه ين كه بۆچى نه مانتوانيوه بگه ين به ئامانجيك كه خۆمان
به رز پامانگرتووه. چهنده شتيكى بى ئه قلانه يه !

ئه گه ر جه نابت كه سيكى به مشيوه يه يت - ئه گه ر و ابيت خۆت له من باشتر
ده زانيت - ئه وا پيوسته هه ست به پووچيىتى ئه م بير كردنه وه يه بكه يت و
شيوازي تيرامانيشت بگوريت، چونكه به م جوړه تو نابيته كه سيكى
دلخوش. وه هه روه ها له ژيانى راستيشدا ناتوانيت ئامانجيك زياتر له وه ي
ئيستات به ده سته ينييت. ياساى ۲۷ ت به بير بيته وه، ئه گه ر چاوت له
خه لاته كه ي به رده مت بيت ئه وا به هه موو خيرايى خۆته وه پيشده كه ويت
و هيڼده په ستانت له سه ر نيه تا ئامانجه كه ت زياتر به رزبكه يته وه.

بير له قادرمه يه ك بكه ره وه. با بلييت له سى پليكانه پيكه اتووه. هه موو
پليكانه كان به دواى يه كدا نين، به لكو كه ده دانه ي يه كه مت برى ده بيت
توزيك به پى برؤيت تا ده گه يته ده دانه كه ي دى، دواتر ده دانه ي تر
ده برپيت و ده بيت هه نديك به پى برؤيت تا ده گه يت به پليكانه كانى تر.
كه واته له نيوان هه ر ده پيلكانه يه كدا بواريك هه يه تا هه ناسه يه ك
هه لمبريت و بييته وه سه ر خۆت. تيگه شتيت ! ئه و ويڼه يه له ميشكتدا
بچه سپينه .

ئيستا كاتى خاله گرنه كه يه : ده ستكارى ئامانجه كه ت مه كه . ئامانجه كه
هه ر له يه كه م جاره وه له شوينى خويايه تى و هه ر له وى ده مينيتته وه . هه ر
كه ده پليكانه ت برى پيرؤزبايى له خۆت بكه ، بلى ئه ي ئافه رين،
كه شتيتته ئامانجه كه ت. ده توانيت ته ماشايه كى دواوه بكه يت و بزانيت

چەند پليكانەت بېرپوھ . بۇ ساتىك چيژ لھ سەرکە وتنەكەى خۆت وەربگره .
تۆ شايستەيت سەرکە ووتنيت .

ئىستا تۆ دەزانيت كە دە پليكانەت بە سەرکە وتوويى بېرپوھ ، ئەى باشە
حەز لھ بېرپىنى دە پليكانى دى دەكەيت ؟ قەيچىكات با دە پليكانەى ديش
سەربكە وين . پرۆسەكە دووبارە بکەرەوھ و ھەست ھەركاتىك دە پليكانەت
بېرى ھەست بە چيژ و خۆشى سەرکە ووتن بکە . بەردەوامبە لھ
دووبارە كوردنەوھى .

ئەم پىگايە تاكتيكيكى زۆر سادە و ئاسانە تا بىر لھ ئەرك ، ويست يان
مىلاننئىيەك بکەيتەوھ . لھ پىگادا ھىواش نايىتەوھ و ئەو ئامانجە
بەدەستدە ھىنيت كە خۆت دەتەوئيت و لھ كاتى پۆشتن بەسەر
پليكانە كانىشدا ھەست و بىر كوردنەوھت بە رامبەر خۆت دەگۆرپىت .
دابەشكردن و پارچە پارچە كوردنى ھەر ئەركىك دەكرىت سوود و قازانجت
پى بگەيتەنيت ، بەلام دەبىت ئامانجى ھەر بەشئىك يان پارچەبەك
جىابكەيتەوھ بۇ ئەوھى لھ پىگادا ھەست بە باشى و سەرکە وتوويى خۆت
بکەيت .

**ئامانجەكە ھەر لھ يەكەم جارەوھ لەشويى خۇيايەتى و
ھەر لەوى دەمىنئىتەوھ**

بەدوای بەھانەدا بگەری

نابیت یەكسەر بازبەدەیت بۆ ئەنجام و لیکەوتی بێرکە دەوہە کانت، لەبەر ئەوہی شتیکی ئاقلانە و باش نییە. کاتیک گویت بۆ گفتوگۆیەك شل کردوہ، یان خەریکی دۆزینەوہی چارەسەریت بۆ کیشەیەك، ئەوا خۆت دەزانیت کە دەبیت پارێزگاری لە بێرکردنەوہ کانت بکەیت. بەلام لە بواری کۆمەلایەتیە کەدا چەند شتیك دینە پێشت کە بە ئاسانی ناتوانیت بەرگری لە خۆت بکەیت و زووبەزوو دەکەویتە ناو تەلەکەوہ.

ناوہ ناوہ بێرم دەکەویتەوہ کە بۆ ماوہیە کە لەگەڵ ھاوپیە کەدا پەیوہەندیم نییە و پچراوہ. ھەرکاتیک ئەم حالەتە بەسەرمدادیت خۆم لە قالیی ھاوپیەکی خراب دەبەمە دەرەوہ و بێر لە ھەستە ناخۆشەکانی ئەوان ناکەمەوہ - ئەو ھەستە ناخۆشانەکی کە بەھۆی پەیوہەندی نەکردنی منەوہ تووشی بووہ. چونکە بەخۆم دەلیم ئەگەر من ماوہی شەش مانگە پەیوہەندیم نەکردبیت بە ئەوہوہ، خۆ ئەویش بەھەمان شیوہ پەیوہەندی بە منەوہ نەکردوہ. من وا ھەستناکەم کە لەبێرکراو و خۆشنەویستراوم - زیاتر بەھۆی ئەوہی کاتم نییە - کەواتە بۆچی وابیرنەکەمەوہ کە ئەوا خاوہن ھەمان ھەستی من بیت؟ بۆ درێژەدان بە پەیوہەندیەك دەبیت ھەردوولا ھاوکاری یەکدی بن و کاتیکیش ھەر کەسیك دەپوات بەلای ژبانی خۆیدا و دوور لە یەکدی دەژین و لەبەر سەرقالی بواری پەیوہەندیکردنیان نامینیت، ئەوا نابیت بلین ھەلەکی ئەمە یان ئەو، چونکە بەشیکی ژبان ھەر بەو شیوہیە، کەس خەتابار نییە.

وادانى له كاتى پياسه كردنت به سهر شه قاميكدا هاوريه كت ده بينيت،
كه چى نه و ناوه ستيت تا سلاوت ليپكات و بگره ته ماشاشت ناكات.
يه كه مجار چى به ميشكتدا ديت؟ نه و كه يفى به من نايهت و خويم لى
دوور ده خاته وه. من نازانم تو بير له چى ده كه يته وه، به لام به ش به حالى
خوم نه وه نده سهر قال و مه ژغوولم كه نامه ویت بشيبنم. يان هه نديك جار
به باشى ناياسمه وه - نه گه ر نه و به باشى منى ناسيبيته وه. من ده زانم
كه حاله تيكى وا پووده دات، چونكه پيم ده لين " كاتيك ئوتوموبيله كانمان
به لاي يه كديدا تيپه رى سلاوم لى كرديت به لام تو وه لامت نه دايه وه و بگره
هه ر تيبنى منيشت نه كرد ". باشه بوچى وابيرنا كه يته وه كه كه سه كه
ناگاي لى نه بوويت و ته نها سووتفه يه ك بوويت و ته واو؟

كاتيك كه سيك واده رده كه ویت له گه لتدا خراپ بيت، يان به رامبه رت پووگرژ
بيت، يا خود سه رزه نشنت بكات، نه وا يه كسه ر بازمه ده بو سه ر
نه نجامه كان و برياريكى له باره وه بده يت. هه ميشه بير له نه گه ره كانى
دى، يان نه و په فتار و پوونكر دنه وانه بكه ره وه كه ده كریت مه به ستیان
بيت. له وانه يه نيازى گووتنى شتيكيان هه بيت، به لام به شيوازيكى هه له
ده ريبين، نه م حاله ته به سه ر تودا هاتووه، كه واته بوچى بو نه وانيش به ر
له هه مان نه گه ر ناكه يته وه؟

مه گه ر له كاتيكدا به لگه ي ته واوت پيبيت له سه ريان كه نه وان هه له بوون
نينجا ده توانيت بريار بده يت. باشه نه گه ر شتيكى به و شيوه شيان
كرد بيت بوچى له بيرى خوتى نابه يته وه وادانيت هيچيان نه وگو توه د
بچيت به دواى خوشيه كانى خوتدا؟ په يوه نديه كومه لايه تيه كان ته ژيه به
ليكتينه گه شتنى بچووك و كه م بايه خ. هانلون په يزهر ده ليت " هه رگيز

شتيک له دل مه گره که به هوی گه مژه یی که سی به رامبه ره وه پوویداوه .
له م حاله ته دا جیگه ی " گه مژه یی " به " سوتفه " یان " لیک تینه گه شتن
" ده گرمه وه . راستی بلیم زۆربه ی جار سوتفه و لیک تینه گه شتن به سهر
گیلی و گه وجیدا سهرده که ون .

**باشه نه گهر شتیکی به و شیوه شیان کردبیت بۆچی
له بیری خۆتی نابهیته وه وادانییت هیچیان
نه وگوتوه**

به شی چواره م

بیرکردنه وهی ریکخراو

کاتیك له ژیر په ستاندايت ناته ویت بیرکردنه وه کانت ببه سرینه وه، هه تا زیاتر به هیژ و بهرگه گر بیت له پرووی پلان و ریکخراوی بیرکردنه وه کانتته وه، نه وا که متر ده شله ژیت و کاتیکی زورترت بو ده گه پیتته وه تا بیر له و شتانه بکه یته وه که پیویسته نه جام بدرین.

بی شک و گومان مه بهستی من نه وه نییه برویت له خوته وه کاریك نه نجام بدهیت. چونکه خو مه ژغولکردن به کاریکه وه کاته که مان لیده بات و نیمه ش وابیرده که نه وه که له کیشه که پزگارمان بووه. به لام مه ژغولبوون هینده ش کاریکی باش نییه. چونکه کاتیك خوت به شتیکه وه بو ماوه یه کی زور سه رقال ده که یه ئیدی هیلاک و ماندوو ده بیت و ده بینیت هیچ شتیکیشت نه کردوه.

بویه ده بیئت کات بو بیرکردنه وه ته رخان بکه یه، تا دلنیا بییته وه له وهی کاتیك ده ستت به کاریك کرد، به ریک و پیکی و به شیوازیکی راست و ره وان بکه یه. تا ئیدی نه رخه یان بیت که کاته کانت له کاری ناپیویستدا به فیرو نادهیت.

نه و که سانهی که به مانای وشه له نرخ و به های بیرکردنه وه تیگه یشتون، هه مان نه و مروقانه ن که به هه ول و ره نجدانیکی که م به ره م و کاریگه ریه کی زوریان ده بیئت. نه و که سانه ن که خیزانیکی که وره به ریوه ده به ن، خاوه ن پله و ئیشیکی بالان و هیشتا کاتیان بو ده مینیته وه تا کومه لایتیبوونی خویان پیشان بده ن و خولیا و حه ز د

ئاواتەكانيان بهيئنه دى. ئەوان بەم ھەموو كارە ھەل دەستن چونكە
"بىر كوردنە و ھەيەكەيان پىكخراوھ".

ئەگەر تۆ بەم شىوھە نىت، بەلام ھەز دەكەيت بەم شىوھە بيت، ئەوا
بى ئومىد مەبە. خۆ كەسانى دى بە جادوو فىرى نەبوون. تەنھا دەبيت
ھەندىك پىگا و فىل فىربىت و بەردەوام بيت لە خویندەنە و زانىارى
وەرگرتن لە بارەى "بىر كوردنە و ھەي پىكخراوھ" وھ.

ياسای سی و سییه م باوه رت به ریکستن هه بیټ

له وانیه ئه م یاسایه قورستین یاسای به شه که بیټ. هه رکاتیڤ به باشی ماملهت له گه ل ئه مه یاندا کرد، ئه وائو ئه وانی دی به شیوه یه ی به رچاو ئاسان ده بن. مشتومرێڤ هه یه له سه ر ئه وه ی هه ندیک که س به سروشتی خویان ریکخراون و به شیکی دیکه ش شپرزه. راستیه کی زۆر بچووک له قسه که دا هه یه، به لام ئه م راستیه مانای ئه وه نییه نیشانه که ی پیکابیټ. بۆ نمونه هه ندیک ئاژهل هه ر له سروشتیان وه توانای مه له کردنیان هه یه وه کو سه گ، هه ندیکی دیکه ش ئه و توانایه یان نییه. بۆ نمونه من خۆم نه مده زانی مه له بکه م، به لام دواتر هه ولما و زۆر باشیش فیربووم. ته نها له بهر ئه وه ی وه کو که سیکی ریکخراو له دایک نه بوویت، مانای ئه وه نییه ده ست بکه یت به به هانه هینانه وه و هیچ هه ولێڤ بۆ ریکخستنی خۆت نه ده یت. " من چه زمده کرد که سیکی ریکخراوتر بوومایه " ئی ته واوا! خۆت ریکبخه.

خه لکی ئه م به هانه یه بۆ ریکنه خراوی خویان ده هیننه وه، به لام له راستیدا به ته واوی له ژیر کۆنترۆلی خویاندا یه. تۆ قوربانی نیت، له وانیه توانای فیربوونی مه له، له بهر کردنی خسته ی پوژانه ت، ئاژووتنی ئۆتۆمۆبیل، بوون به خیزان و خۆ ریکخستنت هه بیټ. هینده سروشتی خۆت سه رزه نشت مه که و مه لئ ناتوانم فلان و فلان بکه م. ئه گه ر که سنیکی ریکخراونیت ئه و بارودۆخه که ی خۆت قبوولبکه و هه ولبده فیبری ریکخراوی ببیت. هه مووی هه ر ئه وه نده یه.

دلی بابه ته که لیږه دایه، له و که سانه دایه که پیکراونین و له هه مانکاتیشدا که سیکی شله ژا و نین، نه وان خویمان سه رقاناکه ن به کار و چالاکی بیهووده وه و نیمه ش به و شیوه یه ده یانینین. تیبینی نووسین و لیست دروستکردن و بره و پیډان به ستراتیجی و نه م هه موو کات به فیږدانه. ئی باشه بو یه کسه ر نه چینه سه ر کاره که و ته واو؟ پیویست ده کات هینده خویمان تیکبدین؟

ته ماشامکه و گویم بو شل بکه. نه گه ر ده ته ویت بیت به که سیکی بیر پوون و چالاک نه وا ده بیت واز له و جوړه بیرکردنه وه یه بهینیت. واز له پوزش هیئانه وه بهینه. سه یریکی ده وروبه ری خوت بکه، ته ماشای نه و که سانه بکه که وه لومی نه و نیمه یل و نامانه ناده نه وه که بویمان دیت، یان له کوتا خووله کدا بلیتی شه مه نده فەر ده کپن و ده بیت دووقات پارهی پیبدن و نه وانه ی که کتیبه که ت بو ناهیننه وه و له کوتایدا بو ت درده که ویت و نیانکردوه، نه وانه که سانیکن که بیخه من و پیکراوی به لایانه وه شتیکی هینده گرنګ نییه، خویشیان به شیوه یه که درده خن وه کو بلنی نه م پیکنه خراوی و شله ژاوی له سروشتیاندا بیت و له ده سستی خویان چوویته دره وه.

نه و که سانه شی که له ژیاناندا به رده وام له پیشکه وتندان، نه وانه ی که کارگه لیکي مه حال نه نجام ده دن و هه میسه به لینه کانیا ن ده به نه سه ر، نه وانه مرقانیکن که پیکراون و لیست و تیانووس و تیبینیان هه یه، بو نمرونه نه گه ر کلیکه له شیان نه دوزنه وه نه وا یه کسه ر ده چن بو نه و شوینه ی که هه موو جاریک کلیکه که ی لی داده نین، چونکه هه میسه کلیکه کانیا ن له یه ک شوینی دیار داده نین.

هه سی بیخه م و بی بهرنامه زور ئیزعاجه، وانیهه؟ راسته له ژیاندا چه ند
که سیکی جدی و پیکخراوم ناسیوه که که میک ناره چه تیان کردووم، به لام
هه رگیز دهرده سه ری و نااسووده ییه که یان نه گه شتووه ته ئاستی
که سیکی که مته رخه م. وه زوریش شه رمه زارم که ئه م وه سفانه ی سه ره وه
به شیکیبون له ژیانی پیشووم. هه تا ئه وکاته ی زانیم که خۆم چه ند
ئیهمال و بیمیشکم و که سانی پیکخراویش جله وی ژیانی خۆیان
له ژێرده ستدایه و به که یفی خۆیان به کاری ده هینن. ئیدی تیگه یستم که
من به هانه و پوزش ده هینمه وه و چه زم له پیکخراوی نییه. بۆم دهرکه وت
که پیکخراوی هه ر له سروشتی خۆیه وه به و شیوه ییه که : ئه گه رکار و
کرداره کانت پیکخراو بن، ئه وا ده بیت به که سیکی پیکخراو.

بۆیه ئه گه ر میشکیکی پوون و ساف و دوور له هه موو شپرزیه ییه که ده ویت،
ئه گه ر خوازیازی ژیانیکیت که چه ز و ویسته کانی خۆتی تیدا ئه نجام
بدهیت، ئه وا یه که م هه نگاوت ده بیت له ناسینی خودی خۆته وه
ده ستپیکات، ئه و خوده ی که له توانایدایه به شیوه ییه کی په ها پیکخراو
بیت و خۆشی و چیژ له ژیان ببینیت.

**که سانی پیکخراو جله وی ژیانی خۆیان
له ژێرده ستدایه**

خۆت فیری ئاماده کردنی لیست بکه

ئەگەر کەسێکی لە ژيانندا لیست ئاماده دەکەیت و بەو پێیە دەپۆیت، ئەوا دەتوانیت ئەم یاسایە بپەرینیت و نەبخوینیتەو. چونکە هەموو شتەکان بۆ تۆ پوون و ئاشکرایە، من بۆ فیرکردنی ئەو کەسانەم داناوە کە هیشتا لیست دروست ناکەن. باشە بۆ لیست دروست ناکەیت؟ کێ دەستی گرتوویت؟ لەم حالەتەدا لە زۆربە ی کەسە شپرزەکانەو دەو بەهانه و پۆزشم گوی لیبوو، یەکەمیان بە بەفیرۆدانی کاتی دادەنێن، چونکە - بەقسە ی خۆیان - دەتوانن لیستیش دانەنێن و کارەکانیشان بکەن، یان دروستکردنی لیستیکی زۆر و زەبەندە بە شتیکی نارهەت و بی ئومیدکەر لە قەلەم دەدەن.

کەواتە با لە بەهانه ی یەکەمەو دەست پێیکەین. گرنگ نییە چەند سەرکەوتوویت لە کارەکەتدا، چونکە ئەگەر بە لیست ئیش بکەیت، ئەوا هەمیشە کاتیکی زیاترت بۆ دەگەریتەو، چونکە تۆ بە لیست کار دەکەیت و هەتا کاریک تەواو نەکەیت ناپۆیتە سەر کاریکی تر. نابێت لەگەڵ هەموو کارەکاندا بە یەک شیواز مامەڵە بکەیت، چونکە لەپاستیدا هەر کاریک دەبێت بە شیوازی تایبەتی خۆی لێی نزیکبیتەو. بۆ نمونە دەکریت دانه دانه وەلامی نامە و ئیمەیلەکان بدەیتەو، بەلام ناکریت جلەکانت دانه دانه بشۆیت.

دەتوانیت هەرکاتیک مێشکت ئاماده یی بۆ بیرکردنەو پێشاندا ئەوا تۆش یەکسەر بیر لە شتەکان بکەیتەو و بیاننوسیت، چونکە بەم شیوایە خیراتر دەبیت، ئەگەر مێشکت ئاماده یە تۆ بۆ کارەکە دوادەخەیت بۆ

کاتیکی تر؟ چی له وه باشر که میشتک نامادهیه؟ نه گه ر به م شیوهیه
بیرتکرده وه نه واشته کانت باشر دپته وه یاد و هه تا باشر بینه وه یاد
خیراتر کار و لیسته کانت ریکده خهیت. بویه نه گه ر له دهره وهی مال له یان
توفیسه که ت بوویت و شتیکت به میشتکدا هات یه کسه ر بینوسه، چاوه پری
نه وه مه که بگه یته مال وه ئینجا بینوسیت. راسته له وانیه هه تا
ده گه یته مال وه بیروکه یه کی باشر به میشتکدا بیته، به لام تو جاری له
خه می نه م بیروکه یه ی ئیستادا به. بویه ده موده ست بیروکه که بنوسه و
قه ت له یاد ت ناچیت چونکه له شوینیکدا به نووسین تومارت کردوه.

دوای نه وهی بیروکه کانت له شیوهی لیستیکدا نووسی، نه وکات ده توانیت
هه موو بیروکه کان له میشتک دهر بکه یته - چونکه هه موویت تومار
کردوه - و له سه ر دانه یه کیان به چروپری ده ست به ئیشکردن بکه یته،
به م شیوازه میشتک زور ئاسوده و سووک ده بیته و ده توانیت باشر
کاره کانت به پیره ببه یته. گرنترین شت که ده یکه یته له کاتی لیست
داناندا " پاشه که وتکردنی کاته " راسته کاتی خوت به دانانی لیسته وه
خه ر جکردوه، به لام له کوتاییدا ده زانیت چه ند کاتت بو گه پراوه ته وه.
هوکاره که ش بو نه وه ده گه رپته وه که تو میشتک به و شیوهیه
ریکخستوه و ده زانیت کاری دواترت چی ده بیته.

زور خوشحالم تا ئیستا هاتووین. ئیستا باسی نه وه ده که م ئایا لیستیکی
دور و دریز ترسناکه یان نا. به لی ترسناکه، به س باشه بو لیستیکی
هینده گه وره دروست ده که یته؟ پیویست ناکات نه وه نده شته که گه وره
بکه یته، ته نها چه ند لیستیکی بچووک به سه. ده شتوانی لیستیکی گه وره
دابنیته، به لام ده بیته شوینی هه ر شتیکی دیار بیته و تیکه ل و پیکه ل

نەبن بەسەر يەكدا. وادانى دەتەوئە سەفەرئەك بۇ دەرەوہى ولات بکەيت،
ئەوکات دەتوانيت لىستەك بۇ ئەو شتانه دابنئەيت كە پئويستە بيانکريت،
لىستەك بۇ ئەو فرۇشيارانەى كە مامەلەيان لەگەلدا دەکەيت و دانەيەكى
دیش بۇ ئەو شتانهى كە دەتەوئە لەوئە بیکەيت و چەند لىستەكى
دیکەش. ئەگەر حەزت لە لىست دروستکردن نىيە ئەوا دەتوانيت بە خۆت
بليئەيت : دروستکردنى لىست زۆر لەو کاتە خۆشترە بچم بۇ فرۆکەخانە و
پاساپۆرتەكەم لەبەرچووبەيت.

ناسراوئەك دەيگوت واباشترە لىست بەم شىوازە دەستپەيکات:

(a) شتەكى خيرا.

(b) شتەك خۆت حەزت لىبيئەيت.

(c) شتەك پيشتر ئەنجامت دابئەيت.

بەم شىوہە ئىدى سى كارى يەكەمى خۆت يەكسەر دادەنئەيت و ھەست
بە بەرەوپيشچوونى خۆت دەكەيت.

**نابئەت لەگەل ھەموو كارەکاندا بە يەك شىوازە
مامەلە بکەيت، چونکە لەراستیدا کارە جياوازەکانى
دەبئەت بە شىوہى جياواز لىيان نزيك ببئەتەوہ**

ياساى سى و پىنجه م ميشكت فراوان بکه

کاتیک ميشکت زور سه رقاله و تیکپرژاوه به سه ریه کدا، نه وکات ناتوانیت له کارکردندا چالاک ببیت و کاریگهریت له سه ر خوت و خه لکانی تریش مه بیټ. تو ده ته ویت بیر له بیرۆکه یه کی نوئ بکه یته وه، که چی ته ماشا ده که یټ ميشکت ناپه رژیته سه ر بیرۆکه که و شوینی بو ناکاته وه، هیئده مه ژغوله که هر گرنگیشی پینادات. دواتر هه ست به بارودوخت ناکه یټ و به خوت ده لئیت " ئوف، ده بیټ دواتر به فلان و فلان بلیم که " یان " ئای خواجه گیان، ده بیټ برۆم بزائم چه ندما. ماوه ... " یاخود " ده بیټ نه م کاره بو سی شه ممه ته واو ببیت " نه وه موو بیرکردنه وه یه ناهیلئیت نه و کاره بکه یټ که ئیستا به ته مایت ده ستپیټکه یټ. یان شتیکت له بیر ده چیته وه، یاخود له م کاره وه ده چیټ بو سه ر کاریکی دی بی نه وه ی کاری پیشووترت به نه نجام که یان دبیت، یان هه ردووکیان.

نه گه ر ده ته ویت کاریکی گه وره بکه یټ، بو نمونه ریوره سمیک ریکبخت یان ماله که ت بگوازیته وه، ده بیټ پیش ده ستپیټکردن به کاره که چه ند تیبینیه ک لای خوت بنووسیت. به س نابیت ته نها هه ندیک شت بنووسیت و نه وانی دیکه واز لیبه یټیت، به لکو ده بیټ یه ک به یه ک هه مووی بنووسیت. به لی، هه موو شتیک، ته نانه ت نه گه ر زوریش بچووک بیټ.

پیشتر کارم له سه ر پرۆژه یه ک ده کرد که له بواری به ریوبردندا بوو، بو هه ر شوینیټ بچوومایه تیانووس و پینووسیټکم پیبوو. نه گه ر که که سیکه وه شتیکه ی به سوودم گوئ لیبووایه یه کسه ر ده منووسی. نه گه ر

خۆم شتیکم بیر بکه وتایه ته وه یان قسه یه ک که ده بوایه به که سیکی ترم
گوتبایه، نهوا ده موده ست ده منوسی. که ده خه وتم له پال سه رمدا
دامده نا بو نه وه ی له وکاته شدا هر شتیکم به میشکدا بیت نه ویش
بنووسم. له کۆتایی پۆژه که دا به سه ر هه موو تیبینیه کاندا ده پۆشتمه وه و
پنکمه ده خستن. ده کریت تیبینیه کانت له تیانووسدا نه نووسیت. له جیاتی
نه وه ده توانی ئیمه یلک بو خۆت بنیریت، کاغه زی بچوک بلکینیت به
به فرگره که وه، له سه ر ته خته یان میزیک بینووسیت یا خود له هر
شوینیکی دی که حه زت لییه تی.

مه به ستی من لی ره دا نه وه نییه فیرت بکه م چۆن شت بنووسیت -
هه رچه نده که زۆریش گرنگه. نه وه ی وه کو تیبینیه ک له تیانووس و
له سه ر ته خته و هر جیه کی دی نووسیوته نووسراویکه و ته واو. پاسته
وه کو سیسته میک وایه که نه هیلیت شته کانت بیر بچیته وه. به لام گرنگترین
شت نه وه یه که تو ده بیت چیت له میشکدا بیت؟ هیچ. بۆشایی. ده بیت
میشتک ببیت به شوینیکی ناماده بو پاشه که وتکردنی شتی نوی.
به تالیه کی خووش، ئیسراحت، پوون و چیژبه خش. که واته ئیستا
ده توانیت به بی هیچ په ستانیک دانه دانه بیر له تیبینیه کانت بکه یته وه،
چونکه تو هه موو شته کانی ترت له میشتک کردووه ته ده ره وه و له سه ر
کاغه زیکت نووسیوه. نه گه ر هر شتیکی دی ویستی بیته ناو میشتکه وه
به کسه ر لاییه و دووباره میشتک له شته کانی دی پاک بکه ره وه.

شتیکی دی هه یه که به پروای من شایه نی نووسینه - نه گه ر که سیک
به ته ما بوو شتیکت بو بکه پینیته وه یان پیت بلیت، نهوا لای خۆت به
تیبینی بینووسه. له سه ر ته خته په شیک یان له هر شوینیکی دی بیت

بينوسه بۆ ئەو ھى ئەگەر بۆى نەگە راندیتەو ھىر خەرەو ھەيەك ھەبیت پیت
بلیت شتیکت بۆ نەگە رینراو ھەو ھى. بەس بىر لەو ئاسوودەییە بکەرەو ھە
لەرگە ھى ئەنجامدانى ئەم کارانەو ھە بە میشكى خۆتى دەبەخشیت.
ھەموو رۆژیک ئیمەیلەکانم سەرتاپا دەسپمەو ھە. لەبەر ئەو ھە لە بەرنامە ھى
ئیمەیلەکانمدا تەنھا ئەو شتانە ھى لێیە کە دامناو ھى بیانکەم، یان ئەو
کەسانە ھى کە چاوەروانى وەلامیانم. دواى ئەو ھە وەلامیان دامەو ھى ئیدی ئەو
نامانەش دەخەمە ناو ئەرشیفى ئیمەیلەکانمەو ھە. بەئى دەزانم بۆ ھەندى
کەس زۆر ماى ھى گالتەجاری و پیکەنینه، بەس دەزانیت چى؟ من ھىچ
گرنگى بە بىرکردنەو ھى ئەوان نادەم! ئەو ھى شایەنى باىخپیدانە لای
من ئاسوودەیی میشكى خۆمە، چونکە بەرنامە ھى ئیمەیلەکانم ھەموو
شتیکم بۆ دەکات و گشت پىویستىەکانم بىردەخاتەو ھە و منیش ئیدی
دەتوانم میشکم بە چالاكى بەیلەو ھە بۆ شتەکانى تر.

**ئەو ھەموو بىرکردنەو ھە نەھیت ئەو کارە بکەیت
کە ئیستا بەتەمایت دەستپیکەیت**

ياساى سى و شه شه م بارى مېشكت قورس مه كه

به سوود وه رگرتن له ياساى پيشوو ده توانين بزائين كه پلانه ده روونى و له شيه كانمان چه نديك شوين له مېشكماندا داگير ده كه ن. وه هه روه ها سه ربارى نه و كار و پلانانه ش كه ده بېت كاتيكي زوربان بو ته رخان بگهين و به باشى مېشكى خومانى بو بخهينه كار هاوړي له گه ل نه و شته ورد و بېبايه خانەشى به گشتى كه له ژيانماندا رووده ده ن.

چەند چا و چنۆك و برسى نووسىنى لىستىش بىت هېشتا چەند كار و شتېك هه يه كه نايانكه يته تېبىنى و ناياننووسىت. بو نمونه ده ته وېت بچيت بو بازار و بېرده كه يه ته وه يه كه مجار برپويت بو كام فروشگا، ده بېت سه ره تا بچيت بو دووكانى جلشوره كه هه تا نه و هه موو جله ي پېته له وى داىبنييت و دواتر برپويت بو ماركيته كه تا يه كسه ر خواردنه كانت بكرپت و له به فرگره كه ي داننييت بو نه وه ي نه توپته وه. يان پوسته چيه كه دواى نيو كاترميرى ديكه ده گات ياخود ده بېت برپويت بو ده رمانخانه و به س رينگا كه دووره و تا قه تت نييه. نه مانه هچى له تيانووسدا نانووسىته وه، به لام هېشتا شوينىكى مېشكت داگير ده كه ن.

له وانه يه نه م كوتايى هه فته يه به ته ماى هه لواسىنى نه و ربه فه نوپيانه بىت كه كړپوته. بېرده كه يته وه كام جوړه برغو و له كوى ده ستي بخه يت، به خوت ده لنييت كه چوم به دواى داىكمدا بو وېستگه كه له وپوه ده يكرم. له وانه يه نه گه ر برپويت بو فروشگايه كى دى بتوانيت له گه ل برغوه كه دا بويه و داريش بكرپت، به س نه مجاره ده بېت پيش نه وه ي داىكت بگاته وېستگه كه تو پيداويستيه كانت كړپييت.....

ژیان پریه تی له شتانیک که پیویسته بیریان لیبکه یته وه، بۆ نمونه :
ته له فونکردن بۆ بانک، بانگهیشتکردنی خزمه کانت بۆ ئاههنگ،
ئاماده کردنی منداله کانت بۆ وه رزی نویی خویندن، گۆرینی کاره بای
ماله کهت، له ژمه کاندای کام خواردن دروستبکه ییت و ناسنامه کهت نوی
بکه یته وه. ئەم هه موو شته به شیوه یه کی به رچاو به ژیانته وه دیار نابیت
و ون ده بیت، به لام هه رگیز ئه و کاتانه ت بیرناچیتته وه که په ستانیکی
جدی زۆرت له سه ره و تۆش ده بیت کاره کان به ئە نجام بگه یه نیت
، ناتوانیت ئه و پووداوانه ی ژیانته به کهم ته ماشا بکه ییت. له راستیدا باریکی
قورسه و هه تا ئه و جۆره کارانه له ژیانته زیاتر بیت پتر هیلاک ده بیت.
ئه گه ر کۆمپیته ریگ - که شتی زۆری تیدا یه - به کاربه یینیت له چاو ئه وه ی
هیچی تیدا نه بیت زۆر خیراتره .

زۆربه مان به شیوه یه ک راهاتووین که هه میسه ئەم شتانه له میشکماندا
ئه مدیو و ئه ودیو پیبکه یین، له وانه یه له و کاته دا زه ره ریکی وای نه بیت،
به لام کاتیگ باریکی قورسمان ده که ویتته سه رشان ده بنه مایه ی
دروستکردنی په ستانیکی گه وره . ده بیت له م حاله ته تیبگه ییت، تا زیاتر
تیبگه ییت باشتتر کاره کانت به پریوه ده به ییت. ئە گه ر کاریکی گرنگت له پیشه
ئه وا کاره بچووه کانی دی واز لیبینه و هه لیان بگره بۆ کاتیکی دی د
خۆت له هه ندی سستی و ته مبه لی پزگاریکه . بزانه ئە گه ر خه ریکی
پروژه یه کیت که ده تگه یه نیت به لوتکه ی کاره کهت، ئە وا ده بیت کیش
بچووه کانی ماله وهت له بیر خۆت ببیتته وه . هه ندی کات ته رخان بکه بز
ئاسووده یی میشکت، بۆ نمونه برۆ بۆ سینه ما، یاری کۆمپیته ر بکه ،
قاوه یه ک بخۆره وه یان گه مه له گه ل سه گه که تدا بکه .

هه مېشه بزانه که هه مان شت به سهر خيزان و که سانی ده وره به ريشتدا
جيبه جيّ ده بيت. هه رگيز چاوه پي منداله کانت مه که ژوره که يان
پاکبه نه وه له کاتيکدا له ناوه ندى تا قيردنه وه کاندان - نه گهر
پشويه کيشيان وه رگرت ده بيت ده بيت له کاتيکي شياودا بيت. هه ر به م
بونه شه وه نه م ياساييه نه وه مان بو پوونده کاته وه که بوچي پياوه کاني
پيشووتر له هيلاک و ماندووي ژنه کانيان تيناگه ن، نازانن که ميشکي
هارسه ره کانيان به هوي بيرکردنه وه له پيوستي مال و مندال و
هارسه ره که ي هينده شه که ته که ناتوانيت زياتر بيربکاته وه.

نه م هه موو شته به شيوه يه کي به رچاو به زيانته وه
ديار نابيت و ون ده بيت، به لام هه رگيز نه و کاتانه ت
بيرناچيته وه که په ستانيکي جدی زورت له سهره و
توش ده بيت کاره کان به نه نجام بگه يه نيت

دوامۆلەت بکە بە ھاوړى و ناشناى خۆت

ئەو ليدوانەى "دوگلاس ئادامس" م زۆر بەلاوہ جوانە کە باسى خيراىى گەشتنى دوامۆلەتى کارەکان دەکات. پيم وايە ھەموومان بەو حالەتە ناشنا بين. وە زۆر بەشمان - کات بۆ کات - دەگەينە دوامۆلەت و کەچى کارەکەمان ھىشتا تەواو نەکردووہ. لەوانەيە زۆر سەرقالبووبين بە رېکخستنى ژيانمانەوہ، ياخود خۆمان بۆ دوامۆلەت يکى دى ئامادە کرد بيئت کە لە ھى ئەم کارە گەورەتر و گرنگتر بووب يئت.

ئەگەر لە ژياندا دوامۆلەت نەبوایە ئەوا دلنيام ئەم شتانەى کە ئيستا کردووہ ھىچيانم نەدەکرد. دوامۆلەت شتيکە کە ناتوانين خۆمانى لى لابدەين و لەھەمان کاتيشدا وەکو ھاندەر يکە بۆ بەئەنجام گەياندى لىپرسراويەتيەک، بۆ نمونە کاتيک بلاوکەرەوہى کتیبەکەم دوامۆلەت يکى پيداوم و منيش دەمەويئت لەکاتى خويدا تەواوى بکەم، يان بينينى مندالەکانم بە برسيتى وامليدەکات خواردنيان بۆ دروستبکەم.

کەواتە دەبيئت دوامۆلەت ھيندە بە شتيکى خراب نەيەتە پيشچاومان. راستە پەستان و نارەحەتيەکى زۆر دەخانە ژيانمانەوہ، بەلام لەھەمان کاتيشدا ھاوړيمانە. ئەو ميشک بە شيوەيەک تيدەگەيە نيئت کە ھىچ شتيکى دى تواناي تيگەياندن يکى ھيندە باشى نييە. وە زۆرجار يش سەرمەدەسورميت کە چۆن گەشتووم بە دوامۆلەت و ئاگاشم لە خۆم نەبووہ و پيم نەزانيوہ.

ھاوړيەکم ھەيە زۆر رقى لەو دوامۆلەتانەيە کە خۆى دايدە نيئت، بۆ نمونە لەوانەيە گەشتەکەى لە دەست بچيئت بەھوى ئەوہى قەت ئەو ليستە تەواو

ناکات که پیش گه شته که بۆخۆی داناوه. چونکه دواى ئه وهى که لیسته کهى به ته واره تی دانا هر شتی تری بۆ زیاد دهکات تا وایلیدیت فریای هیچیان ناکه ویت. بۆ نمونه نه گهر پلانی یه که می کرینی چاولکه یه کی رهشی به رخۆر بیّت له فرۆکه خانه که، دواى ئه وهى که که لوپه له کانی ناماده کرد ده لیّت نهی باشه بۆچی پیش پۆشتنم بۆ فرۆکه خانه که نه یکریم؟ ئیدی به م بۆنه یه وه ده بیّت سه فه ریکی دیکه ش بکات. یان نه گهر چاولیکه که ش بکرپت دیسان کاری تر بۆ لیسته کهى زیاد دهکات، بۆ نمونه دواى ئه وه چاوله که کهى کرى ده لیّت باشه بۆ دیاربه ک نه کریم بۆ پورم؟ که چی پۆژی له دایکوونی پوری دوو سی هه فته ی دیکه یه و ده توانیت دواى گه رانه وهى له گه شته کهى به ئیسراحت و کاوه خۆ دیاربه کهى بۆ بکرپت.

به م شیوازه هاورپکه م لیستیکی هه یه که به رده وام شتی دیکه ی بۆ زیاد دهکات و کاتیکیش ناتوانیت لیسته کهى ته واره بکات توورپه و ده هری ده بیّت.

لابردن و خۆ رزگارکردن له شتی بی سوود و زیاده له کاتی نزیکبوونه وهى دوامۆله تدا ته کتیکیکه ده توانیت به کاریبهینیت تا کاره کان له کاتی خۆیدا ته واره بکهیت. هاورپکه م ده بیّت دواى دانانی لیسته کهى یه ک خه تی رهش رهش به ژیریدا بهینیت و که کاریکیشى ته واره کرد له پالیدا بنووسیت " ته واره کردوه "، ده توانیت هه ندیک شتی زیاده ش له خواره وهى لیسته که دا بنووسیت، به لام ده بیّت ته نها له کاتیکیدا بیانکات که کاره گرنگه کانی پیشتری ته واره کرد بیّت.

لەپراستیدا زۆربەمان هەمان هەلە ئەنجام دەدەین، بەلام پێی نازانین.
 کێشەکە ئەوەیە کاتێک دوامۆلەتی کارێک نزیک دەبێتەو دەمانەوێت ژيانی
 خۆمان وەکو پیشتر بەرێ بکەین و هیچ خۆمان تێکنەدەین، بەلام
 لەپراستیدا دەبێت ژيانی خۆمان بگۆڕین. دەتوانیت هەفتەکەى دى
 پەيوەندى بە دايک و باوکتەو بەکەیت، يان ئەمشەو لەگەڵ ھاوڕێکانتدا
 کۆنەبیتەو و لەکاتێکدا برۆیت بۆ فرۆشگا کە خواردنت پێویست بێت.
 ئێمە خۆمان لە هەندیک سستی و تەمبەلى ناپارێزین. ئینکارین و دانى
 پێدانانین، بەخۆمان نالین پێویستە لە هەندیک شتى زیاده بەدوور بێن.
 بى شک و گومان دەبێت پيش هاتنى دوامۆلەتی کارێک خۆمانى بۆ نامادە
 بکەین و پلانیکى تۆکمەى بۆ دابنێین، بەلام نابیت هەر بە ئەوەندەو
 بوەستین، دەبیت کارى یەكەمان بکەین بە گرنگترین لای خۆمان و هەول
 و تەقەلایەكى باشى بۆ بدەین. ئەگەر كەسێك داواى کارىكى لێکردى
 یەكسەر وەلامى بە بەلى مەدەرەو، بەباشى بیری لێبکەرەو، نەوێک
 دواتر نەتوانیت و بە شەرمەزارى وەلامەکەت بگۆرى بۆ نەخیر. فیربە یەك
 دوو هەفتە لە رۆژمێر و تیانووسى پلانەکەتدا بۆ پشووى خۆت دابنێ و
 خۆت هیندە هیلاك و سەرقال مەکە بە هیچ شتیكەو.

**فیربە یەك دوو هەفتە لە رۆژمێر و تیانووسى
 پلانەکەتدا بۆ پشووى خۆت دابنێ و خۆت هیندە
 هیلاك و سەرقال مەکە بە هیچ شتیكەو**

برياردان به گالته وهرمه گره

هه نديك جار پيڤخستن ده بيت به كاريكي نه كرده و زور قورس له سهرت ده وه ستيته وه. له وانه يه به ته ماي مال گواستنه وه بيت، يان له كاره كه تدا به پرسيار يه تيه كي گهره ت له نه ستودا بيت، يا خود خوت ناماده ده كه يت بو ئاهه نكي هاوسه رگيري. له م حاله تانه دا ده بيت يه ك دنيا و بيشومار بپيار بده يت. بو نمونه نه مه كيشه گهره كانه : باشه خومان ماله كه بگوازينه وه يان كومپانيا بو مان بگوازيته وه ؟ به روار ي ئاهه نكي كه كي بيت و كي بانگهيشت بكه ين ؟ وه نمونه ي كيشه بچووكه كانيش : نابيت نه م كوپه جوانه بگوازينه وه نه وه كو بشكي ت، يان باشه پوره ئيليزا پيخوشه له لاي خاله لوي سدا دابنيشيت ؟

ده توانيت چه ندين سال دابنيشيت و بير له هه موو پرسياره كان بكه يته وه ، شن و كه ويان بكه يت و تويزينه وه يان له باره بخوينيته وه و باشيه كانيان له لايه ك و خراپه كانيشيان له لايه كي دي ريز بكه يت. به لام نه م هه موو شته كاتيكي يه كجار زوري ده وي ت و ده كر ي ت ته واوي پرؤسه كه ش به سه ريه كدا تيكدات. بو يه نه گهر به ته واوي بپيارت نه دابيت نه وا نابيت كز مپانيا ي گواستنه وه به كرى بگريت ، نابيت خه لكي بانگهيشت بكه يت بو ئاهه نكي كه و كه چي هيشتا دنيا نين له و شوينه ي دياريتان كردوه ، نابيت كه لوپه لي ماله كه ت هه مووي به ينيته دهره وه بي نه وه ي شوينيكي نرت بو يان ديار ي كرد بيت.

نه نانه ت دواي باسكردني نه م هه موو ياسايه ش هيشتا هه نديك شتي وه كو په يره ندي كردن به كه ساني ديه وه يان نه ركگه ليك كه ده بيت ته واويان

بكهيت مئشكت زور سهرقال و هيلاك دهكهن. كهواته هه تا پئيت دهكرئت
مئشكت له ئهركه ماندوو كه رهكان خالي بكه. وه بهره و پيشبردني ناست و
شيوازي برياردانت باشترين ريگاي خاليكردنه وهي مئشكه.

هه تا شتي كه متر هه بيٽ برياري له سهر بدهيت مئشكت ساف و پوونتره،
تا زياتر مئشك و كاتهكانت به تال بكهيت كاره كه ي بهرده ست زووتر
به نه نجام دهگه يه نيت. برياردان شتيكي هينده ناوازه و ناسكه كه له كاتي
كه ميووني بوار و هيلكي مئشكيدا ناتوانيت به شيوه يه كي باش سوودي
ليبينيت. كهواته برياري به پهله و هه له شه مه ده، مه گهر ناچار بيت.

به م شيوه يه وهر چه رخانه يكي خودئاگايانه پووده دات، گورانتيك كه پئيت
دهليت نه گهر برياريك هوكار و به هانه ي له پشته وه نه بوو، نه وا جگه له
پهنج به خه ساري و كوشتني كات هيچت بو نامينئته وه. بابه ته زور
گرنگ و ورده كان هه لبرئيره و كاتي شايسته و پئويستيان بو دابن بكه.
خوشحالانه زور به ي برياره كان خيران و هينده پئويستيان به كات نيه،
به لام نه گهر بابه تيكي گرنگ بوو ده بيت هوكاري بو بهينريته وه و زياده
جاريك بيري لي بكرئته وه. من پئيت ناليم شويني ئاهه نكه كهت به شير
خهت ديارى بكه، به لام به دنيا يه وه هه نديك برياري سه رپيش به شير
خهت ده چن به پئوه. باشه ده كرئت سابوون و شامپوكانى ئه م خانوه
هه مووي كو بكه ينه وه و بيبه ين له خانوه كه ي تر به كار بيهينين؟ نه گهر
وه لامه كه نازانيت مئشكي خوتى پئوه سهرقال مه كه و شامپو
سابوونه كانيش ببه بو خانوه كه ي تر.

ده بيت ناوي ميوانه كان به جواني و ريكوپيكي له سهر كارني
بانگه يشتنامه كه نووسرابن، بهس نه گهر جوانكاريت بو كرد و هه ناوينك

به رهنگيک نووسی ئیدی له ناكاو گویت له خۆت ده بیټ ده لیټیت : خیرابکه
خۆ نه وهنده پازاندنه وهی ناوټ تاوا کیشهی نییه، شتی زۆر گرنگترمان
ماوه.

بۆیه بهم حاله ته ده لیم وهرچه رخانیکی خودئاگایی چونکه ئەم بیروکانه ی
که ئیستا له بهرده ستدان ئەگه ر به شیوازی پیشوو مامه له ت له گه ل
بکردنایه تاوا به ئاسانی بهرده ست نه ده بوون و هه ولئیکی زۆریان
ده ویت، بۆیه ئیستا به ئارامی بیران لیکه ره وه .

**نه گه ر بریاریک هۆکار و به هانه ی له پشته وه نه بوو،
نه وا جگه له رهنج به خه ساریی و کوشتی کات هیچت
بو نامینیته وه**

كەسىكى دامەزراوى داھىنە بە

خەلكى زۆر پىگا و شىواز بەكار دەھىنن تا خۆيان پىكبخەن، ھەندىك
لىست و پۇرۇژمىر بەكار دەھىنن، ھەندىكى دىكەش بىرخەرەو و زەنگى
ئاگادارى ئەلىكترونى. ھەموو ئەم پىگايانە بۇ ھەندىكمان و لە چەند
كاتىكى دىارىكراودا سوودمان پىدەگەيەنن. بەس ھىندە گىژمە بە
شىوازەكەى خۆت لى بىت بە پىگا راستەكە و وابزانىت ئەوھى تو
باشترىنە. ئەگەر ھەر پىگايەك لە شوپىنكىدا بە كەلكت نەھات، ئەوا
ھەلبەدە شىوازىكى دىكە بدۆزىتەوھ.

ئەندامىكى خىزانەكەم شىوازىكى بىرخستەوھ بەكار دەھىننىت كە بۇ خۆى
زۆر چاكە و بە مسۆگەرى شتەكانى بىردەكەوئتەوھ. ئەو ھەركاتىك
بىرۆكەيەك يان كارىكى لە مىشكدا بىت كە چوو ددانى بشوات فلچەكە بە
پىچەوانەوھ دادەنىت، بەيانش كە ھەلدەستىت و فلچەكە بە
ھەلەوگىپراوى دەبىننىت يەكسەر كارەكەى بەبىردىتەوھ. ئەگەر من بىەك
سالىش تەماشاي فلچەكە بەكەم يەك شت چىيە بىرم ناكەوئتەوھ، بەس
ئەم تەكنىكە بۇ خۆى زۆر چاكە و تا ئىستاش ھەلەى نەكردوھ.

ھەرچەند بىردەكەمەوھ نازانم ئەم بىرۆكەيەى لەكوئوھ بۇ ھاتوھ، بەلام
بەپراستى شتىكى جوان و داھىنەرانەيە. مەبەستەكەش لىرەدا ئەوھيە كە
: ھەرچۇنىك ھەيت ببە، ئاسايى يان ناوازە، ھەرشىوازىك كە بۇ
پىكخستنى خۆت پىت باشە بەكارى بەھىنە. ھەر پراھىنان و ھەر پىگايەكى
پىخستن ھەتا كوئ و چەند بۆت باش بوو لەگەلىدا بە و جىبەجىبى بە.
چونكە لەپراستىدا ياسايەكى ئەوتۆ نىيە بۇ پىكخستنى خود. وامەزان

تەنھا بە دروستکردنی لیست و بە تیبینی نووسینی شتەکان دەتوانیت
پیکراو بیت. پێگای تریش زۆرە.

مندالیک دەناسم کە نەخۆشی ئۆتیزم ھەیە. مندالیک لە زۆر قشت و زیرەک
و لە ھەمان کاتیشدا لە قوتابخانە یەکێ قەرەبالخە. بەلام بە ھۆی
نەخۆشیە کە ھە دەبیت ھەمیشە ئاگاداری خۆی ببیت تا شتی لە بیر
نەچیتە ھە و خۆی پیکبخت، بە کورتی مێشکی ھە کو کەسانی دی کار
ناکات. بۆیە خیزانە کە ی چەند پێگایەکی زۆر ناوازیان گرتوو ھە بەر تا
ئاگاداری مندالە کە یان بن، بۆ نمونە ھە موو جارێک یاریەکانی قوتابخانە ی
بۆ دیننە ھە ماله ھە، یان لە کاتی ژەمی نیو ھە پواندا دەچن بۆ لای یاخود
پارچە کاغەزێک - کە ھە موو شتیکی لە سەر نووسراو ھە - دەدەنە
دەستی.

دواتر ئەم مندالە فیروو ھە خۆی تەکنیک و فیل دابنیت. بۆ نمونە پەنگی
شتەکان بۆیە دەکات تا بیان ناسیتە ھە، یان قردیلە یەکی بچووک
دەبەستیت بە جانتاکە یە ھە یاخود زەنگی ئاگادارکردنە ھە لە سەر
مۆبایلە کە ی دادەنیت - ھەندی جارێش بیری دەچیت زەنگە کە دابنیت.
نۆر جار چەند لیستیکی لە دەستە کە ئیمە ھێچ کات پێویستمان پێ نییە،
بۆ نمونە لیستیکی کە ناو ھە ورد و درشتی ئەو کە لوپە لانە ی تێدایە کە
دەبیت ھە موو پۆژیک لە گەل خۆی بیانبات بۆ قوتابخانە، کە چی
قوتابیەکانی تر ھەر بە تەماشاکردنی خشتە ی وانەکانیان دەزانن بە یانی
چی ببەن بۆ قوتابخانە. ھەندی جار بۆ باسکردنی دوو شت، دوو
شیو ھەزاری جیاواز بە کار دەھینیت، چونکە ئەم جیاکردنە ھە یە یارمەتی
مێشکی دەدات تا شتەکان زیاتر لە یە ک جودا بکاتە ھە. بی شک و گومان

لەوانەيە زۆر كەس ھەبن نەخۆشى ئۆتيزميشيان ھەببیت و ھەكو ئەم
مندالە لە بېرکردنە ھەدا باش بن، بەلام مەبەستی من سوود ھەرگرتنە لەو
شیواز و تەكنيكانەي كە ئەو بەكارى دەھيئيت.

ھەندىك كەس لە ھواری نووسیندا باش نین و بگرە لەوانەيە كە يفيشيان
پيئى نەيەت، بۆيە چەند پيگە و شيوازي ديگە ھەيە كە بۆ ئەو كەسانە زۆر
لە دروستکردنى لیست و نووسینە ھەي تيبينى و پەچاوكردنى پۆژژمير
باشترە. ئەگەر جەزت لە موسيقايە، ئەوا دەتوانیت ئەم دەرفەتە
بەكاربھيئيت و لە پيگەي موزيگە ھەي خۆت پيكبخەيت و شتەکانى بېرى
خۆت بخەیتە ھە. بۆ نمونە دەتوانیت لە شوپىنى زەنگى ئاگادارکردنە ھە
گۆرانىەك دابنيئيت. بەكارھيئانى پەنگيش بە شيوہەيەك لە شيوہەكان
سوودى بۆ ھەندىك كەس ھەيە. يان دەتوانیت ويئاكردن بەكاربھيئيت، بۆ
نمونە ئەگەر ويئاي ھەنگاو بە ھەنگاوى خۆت بكەيت كاتيك كيك دروست
دەكەيت، ئەوا كە چووى بۆ ماركيٹ زۆر ئاسانتر دەتوانیت پيويستىەكانت
بەبیر بيئە ھە.

بۆيە ھەميشە وامەزانە تاكتيك و شيوازه كوون و باوہكان تاكە پيگەن
دواي ئەوان ھيچى ديگە نييە، مەگەر خۆت تاقيتكرديئە ھە و بزانيٹ بۆتۆ
زۆر بەسوودە. پيگايەك بدۆزەر ھەو تا شتەكانت بېر بخاتە ھە ھە گرنگيش
مەدە بە كەسانى ترە، با بۆ ئەوان نەگونجيت خو چيپە؟ گرنگ تويٹ.

ھەرچۆنيك ھەيت بېە، ئاسايى يان ناوازه،
ھەرشيوازيك كە بۆ پيگەستنى خۆت پيٹ باشە
بەكارى بھيئە

به شی پینجه م

بیرکردنه وهی داهینه رانه

لیره وه گالته و گه پ دیته ناو یاسا کانه وه. خه ریکی دیزاینکردنی
به ره میکی نوییت، یان ده ته ویت ئاهه نگیک ری کبخه ییت، پلان دابنیتیت بو
کاتی پشو و هه رگرتن یا خود پارچه میوزیکیکی نویی دروست بکه ییت.
چاوه رییت فریاد پره سیکت بگات و ئیلهامت پیی ببه خشیت، به لام ده زانی
چی؟ ده توانیت به میشتکت و شیوازی بیرکردنه وهی خوت کاره که
به نه نجام بگه یه نیت. وه ک چون توماس ئه دیسون گوتوویه تی " ئیلهام و
زیره کی له سه دا ا ی که سی بلیمهت و کوشش و هه ولدان له سه دا ۹۹ ی
که سی بلیمهت دروست ده کات. " له وانه یه پیویستت به ئیلهامی من
نه بیت، که ده کاته سه دا ا، به لام ده توانم بو له سه دا ۹۹ که ی دیکه
ئاراسته و پینماییت بکه م.

له کاتی کارکردندا به زور که سی بلیمهت شاد بووم، ته ماشا و قسه م
له گه ل کردوون، بینیومن که چون کاره کانیاں به ریوه ده به ن. وه دوی
چهند سالیکیش گه شتم به و یاسا نه و تراوانه ی که بو ئازادکردن و
ریکخستنی میشکیان به کاریده هیئن، یاسا گه لیئ که ریگه به له سه دا ا ی
ئیلهم ده دات تا کاریگری خوی له سه ر میشتک هه بییت. له پراستیدا منیش
فیری ئه و یاسانه بووم و به کاریان ده هیئم. شتیکی راست و حاشا
هه لئه گره که بیرکردنه وهی داهینه رانه به چه ند که سیکی به ختیار
به خشراوه، به لام ئیمه ش ده توانین فییر بین، مه گه ر وانیه؟ زور ساده و
ساکاره، ته نها میشکی خوت له سه ر رابهینه و ته واو. دوی ئه وهی که

ياساكانى بىركردنەۋەى داھىنەرانەت كىرد بە خوويەكى خۆت، ئەۋا ئەۋكات دەبن بە شتىكى سىروشتى بۆ تۆش.

لە بىركردنەۋەى داھىنەرانەدا يەك شت زۆر گىرنگە، ئەۋىش تەسلىمبىۋونە بە بىركردنەۋەكانت. دەبىت چاۋەپى بىركردنەۋەكانت بىكەيت تا بىزانىت بۆ كۆيت دەبات. لەۋانەيە بىزانىت كەى و چۆن دەست پىدەكەيت، بەلام مەبەست و ئامانچ و دوامۆلەت نازانىت. بۆيە دەبىت مىشكت فراۋان بىكەيت و چاۋەپى چەند ئەگەرىكى زۆرى لىبىكەيت، ئەگەرانىك كە پىشتر بىرت لىنەكردۋەتەۋە. ئەگەر مىشكت بە باشترىن شىۋە بەكاربەينىت و بەپى پىۋسىت فراۋانى بىكەيت، ئەۋا ئاسانتر بىرۆكە و ئىلھامت بۆ دىت.

راهینان به میشتک بکه

نه گهر نیستا پرورژه یه کت هه یه و ده ته ویت داهینه رانه کاری تیدا بکه ییت -
له وانه شه یه کسه ر هاتبیته سهر نه م یاسایه بو وه رگرتنی بیروکه که ی -
نه وایه هیوام وایه نه م یاسایانه سوودت پیبگه یه نن. هه رچونیک بییت تو
ده ته ویت له ژبانی راستیتدا بییت به داهینه ریکی به توانا و پرورانه
بیروکه ی گهره و بچوویکی جیی بایه خ بیته میشتکه وه. نه گهر بییتو
ئامانجت پیکه وه نانی بازرگانیه کی گهره یان شتیکی بچوویکی وه کو
نوسینی ره چه ته یه ک بییت، نه وایه پیویستت به م یاسایانه ده بییت.

به دننیا یه وه ده بییت راهینان به میشتک بکه ییت. هیچ سوودی نییه نه گهر
دوو سی یاسا بخوینیته وه و بیروکه یه کی بلیمه تانه ت بو بییت و دواتر به
میشتکه داهینه ره که ت بیری لینه که یته وه و کاری پی نه که ییت. وه کو نه وه
وایه سه گه که ت یه کجار فییری دانیشتن بکه ییت و دواتر پیی نه لییت
دابنیشه، که چی دوا ی چه ندین سال پیی بلییت دابنیشه و سهرت
بسورمیت بوچی سه گه که له هیچ تیئاگات. کاتیک سه گه که ت به فه رمانی
تو دابنیشیت، نه گهر پیویستیشت پیی نه بییت نه وایه ده بییت پروری یه ک دوو
جار فه رمانی پی بکه ییت، بو نه وه ی نه و کاته ی پیویستت بوو دابنیشیت و
دانیشتنی له بیرنه چیته وه.

میشتکی توش له پرووی راهینانه وه له میشتکی سه گه که ت جیاواز نییه.
نه گهر ده ته ویت بیرکردنه وه یه ک له میشتکدا بچه سپیت، نه وایه ده بییت نه و
رینگایانه بگریته بهر که هاریکاری میشتک ده که ن تا بگات به ئامانجه که ی
خوی. به و واتایه ی که ده بییت هه موو پروریک داهینه رانه بیربکه یته وه.

كيشه كه ليره دايه، پيوانه و ستاندارديکمان نيه، بؤ نمونه ئه م هه موو
بیرکردنه وانه له کام شوینی ژيانه پۆتینییه که تدا جی ده که یته وه؟ یان تا
چهند ده توانیت هه موو به یانیه ک خۆت بشۆیت و جلی ریکوپیک له بهر
بکه یت و نانیش بخۆیت؟ یا خود تا چهند گرنگی به کاریان جل شۆردن
یان ناندان به پشیله که ت ده ده یت؟

ئوهی به لای منه وه جیی بایه خه ریکه نه دانه به میشک تا له که ند و
چالیکدا بمینیتته وه و دواتر بچه قیت، ئه و چاله ی که به لایه وه قورسه جکه
له داب و نه ریت پیوانه یه کی دی بۆخۆی دابنیت. هه ر کاتیک پاتهینا که له
بابه ته بچووکه کاندایاواز بیربکاته وه، ئه و دواتر خۆی هه ولی
هاتنه ده ره وه له چاله گه وره کانی تریشدا ده دات. بۆیه یه ک تۆز
گۆرپانکانی له خۆتدا بکه، که میک له پۆتینه کانت که مبه که ره وه. ئه مجاره
ریگای چوون بۆ سه رکاره که ت بگۆره، ئه مجاره له پارکیکی جیاواز له گه ل
سه که که تدا پیاسه بکه، خواردنیک لیبنی پیشتر هه رگیز لیتنه نابیت،
پشوو که ت له شوینیکی دی به سه ره ره. وه له هه مووی گرنگتر، با
هه موو شتیکی داب و نه ریت به لاته وه ئاسایی نه بییت.

هه ندیک له م شتانه بچووکن و هه ندیکی دیکه ش جیی بایه خ نین، به لام له
کۆتایدا هه موویان کۆده بنه وه و ده بن به راهینه ریک بۆ میشکت تا جیاواز
بیربکاته وه و چاوه پوانی پوو داوی چاوه پوان نه کراو بکات. هه موو هه لیک
بوون به که سیکی داهینه ر به هه ند وه ربگره، چی ده که یت بیکه، بنووسه،
گۆرانی و موزیک لیبه، هه لپه ره. شتیکی بکه پیشتر نه تکر دینت،
که لوپه لی ئاهه نگی گواستنه وه ی خوشکه که ت دابین بکه، یان دیزاین بۆ

پيشانگا سالانه كۆمپانیاكهت بكه ياخود ئاھه نگیكى جياواز بۆ سه ری
سال پیکبچه .

ئەگەر زۆر پیداکریت و دەتەویگ ببیت بە کەسیکی جیاواز و داھینەر،
ئەوا دەبیت پیش ھەموو شتیک داھینەرانی بێر لە پێگاکانی پاهینان
بکەیتەوہ . ئەگەر ھەلیکت لە بەردەمدا نییە، دانەپەك دروستبکە .
دەرفەتیک بە مێشکت بدە تا ئەوہی لە توانایدایەتی پیشانت بدات . بەم
شیوہیە ھەرکاتیک بابەتیک گەرەش بیتە پیشەوہ ئەوا مێشکت
ئامادەپە و دەتوانیت بەسەریدا سەربکەویت .

ئەگەر ھەلیکت لە بەردەمدا نییە، دانەپەك دروستبکە

ميشكت به بيركردنه وه تير بکه

تا راده يه كه نه نيشتاين به پالنه وانىكى ناو بيركردنه وه كانم ده بينم، چونكه نه ويش بپرواى وابووه كه نه نديشه و هيئانه به رچاو له خودى زانيارى گرنگتره. راستى قسه كه ي نه نيشتاين كاتيك دهرده كه ويت كه ده توانين هه موو زانياريه كان له شوينيكدا هه لبرين و نه بيته بار به سهر ميشكمانه وه. به لام نه نديشه و خه يالكردن جياوازه، ناتوانيت دايبه زينيته ناو موبایل يان كومپيتره كه ته وه، به لكو ده بيت له گه ليدا بژيت، چونكه خه يالكردن ده ستيار و ريگايه كه بو بيركردنه وه ي داهينه رانه. كه واته له هه موو شتيك زياتر نه وه نده ي بتوانين پيوستمان به فراوانكردنى نه نديشه و خه يالمانه.

نه نيشتاين دريژه ي پيده دات و ده لیت: چيروك و داستانى نه فسوناوى بو منداله كانت بگيتره وه تا بن به كه سيكى زيره ك و داهينه ر. نه گه ر ده ته ويت زيره كتر و ميشك فراوانتر بن نه وا زياتر و زياتر چيروكى نه فسوناويان بو بگيتره وه. نووسه رى چيروك له كاتى گيترانه وه دا نه خشه ي پووداوه كانت بو ده كيشيت، به لام نه وه خه يال و نه نديشه ي تويه ويتاي ديمه نه كانى ناو چيروكه كه ده كات. كاتيك خوت ده يخوينيته وه په نگ و ده نگه كانيش دينه به رچاوت.

بپرو هينرى قى شكسپير بخوينه ره وه، له هه موو شوينيك ده سته كه ويت. زور به ته واوى و به شيوه يه كى جوان وه سفى توانادارى نه نديشه و خه يالكردن و چونيه تى به كارهيئنانى ده كات. نه نديشه ي مرزه شتيكى له راده به دهر بى هاوتا و نااساييه، وه - به راي من -

به کارنه هیتانی به شتوه یه کی چالاک و زیندوو و ماندوونه ناس، وه کو ئه وه
وايه گونا هیتکمان ئه نجام دابیت.

خویندنه وه ی چیرۆکی خه یالی و ئه فسووناوی شتیکی بنه ره تی و
پیوسته. ئه گه ر به ته ویت منداله که ت که سیکی بلیمه ت و داهینه ر ده ربچیت
ئه واه سه رنجه که ی ئه نیشتاين یارمه تیده رت ده بییت. هه تا ده توانیت
چیرۆکیان بۆ بخوینه ره وه و کتیبیان له لا خوشه ویست بکه. ته ماشاکردنی
فیلم و زنجیره هینده سوودی نییه، چونکه دیمه ن و خه یال و ئه ندیشه که
له به رچاوته و بۆت کیشراوه. راسته ته ماشاکردنی فیلم شتیکی گرنگ و
به رچاوه، به لام هه رگیز نابیت به جیگره وه بۆ خویندنه وه. هانیا ن بده تا
خۆیان چیرۆک دروست بکه ن. ئه گه ر به راستی منداله کانت تیبگه یه نیت
ئه واه بۆ چه ندین سال باوه ریا ن به جادوو و بابه نوئیل ده بییت و
رینگه یه کیان بۆ ده کریته وه تا ئه ندیشه خواز بن. چه ندین هاوړیم هه یه که
منداله کانیا ن پییا ن وایه هه ر به راستی پشیله که ی ناو مالیا ن ده فریت و
دلّم خوش بوو که خیزانه که یانم بی نی و سه رزه نشت و گالته یان پی
نه ده کردن و هه ستیا ربوون له گه لیاندا. له لایه کی دیکه شه وه ئه و
خیزانانه ی دیم ده بی نی که به بی هه ست و هۆشیا ری به منداله کانیا ن
ده گروت " ئه وه نده گیژ مه به، کوا پشیله توانای فرینی هه یه. "

ئه گه ر راهیتانیکم دابنایه بۆ ئه وه ی ئاسۆ و سنووری ئه ندیشه ی منداله کان
فراوان بیت، ئه واه خویندنه وه م داده نا. خوشحالانه پیویست ناکات شتیک
که وره بکه م و گرنگی پییده م، چونکه ئیستا چه ندین رینگا هه یه بۆ
ئه وه ی هاریکاری منداله که ت بکه یت تا بیته خاوه ن بیرکردنه وه یه کی
داهینه رانه. خویندنه وه ی هۆنراوه و په خشان، نووسین و ژهنین و

گوئگرتن له هەر ئامیڕیکی موزیکی سوودیکی ئیجگار زۆری ههیه - به لام
دهبیت ماوه ماوه خۆت توند و تۆل بکه یته وه و شته کان بگۆریت تا له ناو
چالێک له چاله کاندانه چه قیت. زۆریه ی هه ره زۆری گالته باز و
کۆمیدیانه کانی جیهان وا له میشتکت ده کهن له و چاله قوولیه ی تیی
که وتوووه باز بدات و خۆی لی پزگار بکات، به تایبه تی شانۆ و دیمه نه کانی
مۆنتی پایپۆن.

ئه گهر دیکه تت دابیت زۆریه ی نووکتیه و شته گالته ئامیژه کان بو ئه وه یه
میشتکت هۆشیار و ئاگادار بکاته وه و نه خشه یه ک ده کیشیت تا
به سته له که کانی ناوی بشکینیت. وه گرنگیدان و قوولبوونه وه له م جوړه
گالته یانه و کات به سه ربردن له گه ل هاوړی گالته بازه کانتدا و
ته ماشاکردنی فیلمی گالته ئامیژه یه کیکه له چیژبه خستری پزگاکان تا
بیرکردنه وه کانت داهینه رانه بین.

**نووسه ری چیرۆک له کاتی گێرانه وه دا نه خسه ی
رووداوه کانت بو ده کیشیت، به لام نه وه خه یال و
نه ندیشه ی تویه وینای دیمه نه کانی ناو چیرۆکه که
ده کات**

ياساى چل و دووهم كه شيكى شياو دروست بكه

زۆربه مان له كاتى تهنگ و چه له مه و ناخوشيه كاندا ناتوانين به شيوازيكى
ئه رينى و داهينه رانه بىر بكه ينه وه . ئه گهر له ديدنه كه ت دواكه وويت و
باران به ليزمه ده باريت و قه مسه له كه ت بىر چوووه و بولبوله كه شت به ريك
و پيكى نان ناخوات، ئه وا زور زه حمه ته له م كاته دا ئه رينى بيت و
داهينه رانه بىر بكه يته وه .

هه رچونيك بووه ده بيت ميشكمان هان بدهين و پازى بكه ين تا داهينه رانه
بىر بكات وه . چونكه بارى ئاساى ميشكمان هه ر به م شيوه يه يه ، زۆربه ي
كات ئيمه كار ده كه ين، به لام له گه ليدا بىرناكه ينه وه . به س بىر بكه ره وه
له و كاته ي كه ته ركيزت له سه ر كاره پوتينيه كانى وه كو قسه كردن،
چيست لىنان، نامه ناردن، خو شوردن، ته ماشا كردنى ته له فيزيون و شتى
له م جو ره يه . ئيمه كاتيكي زور كه م ده دهين به ميشكمان بو ئه وه ي
نازادانه و بى هيچ كو ت و به نديك بىر بكات وه . ده كر يت داهينه رانه بىر
بكه يته وه كاتيكي خه ريكي كاريكيت، به لام ئه گهر زور له ميشكت نه كه يت
ئه را دووباره ده گه رپته وه سه ر سروشته پوتنيه كه ي خو ي . ده كر يت له
كاتى خو شوردندا دا لعه لي بدهيت و خه يال بتباته وه ، به س ئه گهر ورياي
بىر كردنه وه كانت نه بيت و ته ركيزت له سه رى نه بيت ده پواته وه سه ر شته
پوتينى و پوزانه ييه كانى خو ي، بو نمونه بىر ده كاته وه ئايا شاموپى دى
بكر يت يان ئه وه نده ي ماوه به سه .

كه واته كesh و بارودوخيكى شياو بو ميشكت فه راهم بكه تا بتوانيت
داهينه رانه بىر بكات وه . راسته ميشك به ووزه كار ده كات، به لام ليره دا

مه به ستم خواردن و خواردنه وه نيه . بيرکردنه وهی داهینه رانه شتیک نيه به دوايدا بگه پریت، به لکو ده بیئت خۆت دروستی بکهیت، بۆ دروستکردنی ئەم ژینگه یه ش ده بیئت کات بۆ بیرکردنه وه کانت ته رخان بکهیت. بۆیه یه که م شت دلنیا ببه ره وه له وهی که میشکت مورتاح و ئارامه . ناتوانیت و قورسه به ئارامی و داهینه رانه بیر بکه یته وه ئەگه ر چاوه پروانی میوانیکیت، یان دیدهن و چاوپیکه وتنه که ت پینج خوله کی دی ده ستپیده کات یان خه ریکه له تاوانمیز بکهیت به خۆتدا.

ده بیئت بزانیته له کوی و چۆن به باشترین شیوه ده توانیت بیر بکه یته وه و که شیکی له و شیوه یه فه راهه م بکهیت. ئەگه ر هیچ زانیاریته نيه و نازانیت، ئەوا تاقیکردنه وه بکه و بزانه که ی و کوی به که لکی تۆ دیت. هه ندیکمان له کاتی پیاسه کردندا ده توانین به شیوه یه کی باش بیر بکه ینه وه، هه ندیکی دیکه ش له کاتی خۆشۆردن، له ژووریکی تاریک، له کاتی وه رزش یان گوینگرتن له پارچه موزیکیک.

هه ندیکی دیکه شمان هاوپی له گه ل که سانی دیکه دا ده توانن باشتر بیر بکه نه وه و ئەم کاره شیان شتیککی زۆر ئاساییه . له یاسای " بیرکردنه وهی به کۆمه ل " دا زیاتر ئاماژه م به م بابه ته داوه . هه ندیک جار که سانی دیکه گرنگی به بابه ته که ی تۆ ناده ن، یان گونجاو نيه که سی دی بزانیته، که واته ده بیئت بتوانیت به ته نها و له گه ل خۆتدا ببیت به بیر که ره وه یه کی داهینه ر. ئەگه ر خۆت به ته نیا بیت قسه کردن به دهنگی به رز ده کریت سوودی هه بیئت.

هه تا باشتر و زیاتر میشکت به بیرکردنه وهی داهینه رانه رابهینیت، زیاتر ده بیئت به خو و سروشت و که سایه تیه کی خۆت و هینده پئویستی به

مەرجەكانى پېشىتر نىيە . باشتىرئىنەكانى بىر كىردنەوھى داھىنەرانە ئەو
كەسانەن كە لە شەو و پۆژدا، لە كاتى پەستان و سەرقالىدا و تەننەت لە
برىتتىشدا بىرۆكەى بلىمەتەنە و ئەرىنىيان بۆ دىت . ھۆكارەكەش ئەوھى
داھىنان و ئەرىنىبوون بوو بە خوويان و لە مېشكىاندا چەسپىوھ . بەلام
وھەكوھەموو كارىكى تر دەبىت پېشا فېرى بنچىنە و بنەرەتەكان بىت .

**كەواتە كەش و بارودۆخىكى شىاو بۆ مېشكت
فەراھەم كە تا بتوانىت داھىنەرانە بىر كاتەوھ**

كراوه به

با هه نديك راهينان بكهين. نه گهر به ته ماي وه رزشكردن بيت ده بيت لاشهت ناماده و كه ميك جووله پي بكهيت. ميشكيش به هه مان شيوهيه. ئيستا كه شيكي شياوت بوخوت فه راهه مكردوه، كه واته توژيك جووله به ميشكت بكه پيش نه وهى دهست به راهينان بكهيت.

زور شيوازي راهينان و مه شقكردن ههيه، ئاساييه هه ركاميكيان هه لبرييت و كاري پييكهيت به و شهرتهى نه تخانه ناو چال و كه نديكي نويوه. به كورتي و پوختي هه موو جاريك هه مان راهينان هه لمه برييره. كتيب و كورسه نه ليكترونيه كان پيشنياري چه ندين ريگامان بو ده كه ن، به لام ده كرئت خوت هينده داهينه ر و كارامه بيت شيوازيكي نوي بدوزيته وه. نه وهى من مه به ستمه و توش ده بيت به دوايدا بگه ربيت شتيكه كه گهر ته نانهت بو ماوهى دوو خوله كيش بيت واده كات له ميشكت به راستي بيربكاته وه و ريگه باشه كه ي پيشان ده دات.

بيركردنه وهى لقدار يان په لهاويشتوو جوريكه له تيپرامان و هه لسه نگاندن كه بريكي زور لقي ليده بيته وه و په ل بو دوزينه وهى ريگاي دي ده هاويت. هه روه ها بيركردنه وهى په لهاويشتوو دژي بيركردنه وهى يه كانگيركردنه، چونكه بيركردنه وهى يه كانگير هه ولده دات هه موو بير و بوچوونه كان كو بكاته وه تا بگات به خاليك. نه مجوره بيركردنه وهيه زياتر له شيكاركردنى پرسياره بيركاريه كاندا به كارد هه ينييت، چونكه بيروكه كان دياريكراو و سنووريان بو دانراوه و ناتوانيت بيروكه ي نويي تييدا دروستبكهيت.

نه گهر پرسىار له كه سىكى يه كانگر بكهيت و بلىيت خشت له چيدا به كاردىت؟ نه وا زوربه ي جار ده لىت بو بنىاتنان و دروستكردى خانوو و باله خانه. به لام نه گهر پرسىار له كه سىكى په لهاويشتوو بكهيت له وانه يه بلىت له دروستكردى بينا و باله خانه دا به كاردىت، به س له گه لىشدا ده لىت ده توانىت له به رده م ده رگايه كدا دايبنىيت تا دانه خرىت، يان بيخه يته ناو ته نه كه يه كى زبله وه تا قورسى بكات و ته نه كه كه با نه ييات، ده توانىت په نجه رهى پى بشكىنىت، يا خود بيخه يته به رده م ئوتوموبيله كه ت كاتىك له سهر گردىكىت تا گل نه بيته خواره وه يان نه گهر ديوارىك به رز بوو ده توانىت بيخه يته ژىر پىت و به سهر ديواره كه دا سهر بكه ويت.

له وانه يه ئىستا هه ندىكمان به لاي يه كانگر و هه ندىكى ديكه شمان به لاي په لهاويشتوو دا بشكىينه وه، به لام ئىمه تايبه تمه ندى هه ر دوو كيمان تىدايه و له كاتى پىويستدا به كاريان ده هينىن. هه موو جارىك كه باقى نه و پاره يه ي له دوو كانداره كه وه رتگر تووه ده ژمىرىت، نه وكات كه سىكى به كانگرىت. كاتىك له هه ولداندايت تا وه لامىك بو پرسىارى " له پوژى له دايكبوونندا هه ز له چى ده كه يت؟ " په يدا بكهيت، نه وا تو كه سىكى په لهاويشتوو يت. وه هه روه ها نه گهر بته وىت ببىت به كه سىكى داهينهر نه وا به دنلنياه وه ده بىت له بىر كرده وه كانندا په لهاويشتوو ببىت.

پرسىارى خشته كه رىگه يه كى زور چا كه تا له پىيوه كار له سهر نه ندىشه و خه يالى مىشكى خوت بكهيت. هه ولبده بىر له ده سوودى ناباو و ناناسايى چه ند كه لوپه لىك وه كو : كلينكس، كوپ، ته له فون، كتىب و..... بكه يته وه له دوو خووله كدا.

ئەگەر بەم پراھىتئانە رابىيىت و ھەموو جارىك بەكارىبھىيىت و تەنھا
كەلۈپەلەكە بگۆرپىت، ئەوا خۆت خستووھەتە. ناو چالئىكى دىكەوھە. بۆيە
نايىت ھەموو جارىك بەكارىبھىيىت، بەلكو دەبىت ھەولى دۆزىنەوھى
شىۋازى مەشقىپىكردىنى نوئى بدەيت. چۆن تەپكردىنى سەر قىز بۆ شۆردن
ئامادە دەكات و پاكردىنەوھى قورگ بۆ گۆرانى گوتن، بزواندن و
جوولاندى بەشە داھىنەرەكەى مېشك ئامادەكارى و دەستىارى مېشكى
بۆ كارە راستەقىنەكەى خۆت دەكات.

**ئەگەر بەتەماي وەرزىكردىن بىت دەبىت لاشەت
ئامادە و كەمىك جوولە پى بگەيت**

شتيک به ناوى ياسا بهونى نيه

خۆت کۆبکه ره وه، خهريکه ده چينه ناو بابه تيکى زۆر گرنگ و جدیه وه. با بيريکى ترى لیبکه مه وه..... نا نه خير خۆت کۆمه که ره وه، چونکه نه گه ميشک و بيرکردنه وهت بيه ستيته وه نه وا پيگه به نازاديان نادهيت و ناهيلايت به نه ندازه ي تواناي خويان پيگا ته ي بکه ن. وه نه م جوړه بيرکردنه وه يه ش کليلی کردنه وه ي قوفلی بيرکردنه وه ي داهينه رانه يه. ته نانه ت چاره گرانترين پيگا و مه حالترين بيروکه و ناباوترين بيرکردنه وه له وانیه بتگه يه ننه نه و سه رکه وتنه ي که به دوايه وه يه ت.

گوپيگره، نه گه ر به رده وام تانه و ته شهر به قسه کاني وه کو " چه ند بيروکه يه کی گيژانه يه "، " هه رگيز شتي وا پرودانات "، " بيروکه که جوانه، به س چۆن که ساني تر تیده گه يه نيت؟ " له ميشکت بده يه ت، نه وا فه وتاويت. ئيستا هيچ سه رنج و توانجيك له باره ي بيروکه که ته وه مه ده، دواتر کاتمان هه يه بو نه و سه رزه نشتانه هه يه، جاري تو بيربکه ره وه و چه ند بيروکه يه ک دروستبکه، دواتر به ميشکه په نخه گه ت تانه و ته شهري لیبده.

ئيستا مه به ستي ئيمه دروستکردن و به گه پرخستني بيروکه يه، هه ر بيروکه يه ک بيت، باش بيت يان خراپ، ئاست به رز بيت يان ئاست نزم. دواتر بريار له سه ر گونجاوي و به ناويانگي و گرنغيان ده ده ين. ته نانه ت نه و بيروکه انه شي که خراپ ده رده که ون نه گه ر کاري باشي له سه ر بکريت له وانیه بين به ناوازه ترين بيروکه، به س نابيت پيش ده ست به کار کردن له سه ري يه کسه ر په تي بکه يته وه، به و مه رجه ي هه وليکي له گه لدا بده يه ت.

لینۆس پاولینگ ده لیت " نه گهر ده ته ویت ببیته خاوه ن بیروکه یه کی باش، نه و ده بیت بیروکه ی زورت هه بیت ". لینۆس یه کی که له و دوو که سه ی که دوو جار بوونه ته خاوه نی خه لاتی نۆبل - ماری کوریش به هه مان شیوه بووه ته خاوه نی دوو نۆبل - هه ر شتیکیش نه و به باشی بزانیته منیش به نه گهریکی زوره وه به باشی ده زانم. من پیته نالیم که هه موو بیروکه کانت شتیکی زور باش و بلیمه تیان لیده رده چیت، یان له وانه شه نه جامیکی به و شیوه باشه یان هه ر نه بیت، به لام نه گهر هه موو بیروکه کانت هه ر له سه ره تاوه سه رکوت و سه رزه شتکرد، نه و دواتر چه ند بیروکه یه ک له میشکی خۆت لاده بهیت و ده سرپیتته وه که نه ده بوایه بتسریایه ته وه .

هاورپیه کم بیروکه یه کی هه بوو که زور بو باری ژینگه و دارایی باشه، نه ویش رازیکردنی خه لکه تا نه و کاغه زانه ی بو پیچانه وه ی دیاری ته رخانه یان کردوه دووباره به کاریبهیننه وه . که ته ماشای بیروکه که ده که یته وه کو شتیکی بیسوود و بیفهر ده ببینیت، ده لیت باشه نه گهر بیروکه یه کی باش و سوود به خش بوایه بو پیشتر پیه لنه ستاوم؟ خو بو ژینگه و باری دارایشم باشه؟ له بهر نه وه ی کاغه ز به ئاسانی ده درپت و تیکده چیت و زوربه ی که سه کانیش کاتیک دیاریان بو ده بهیت کاغه زه که ی هه پرون هه پرون ده که ن. زوربه مان نه م بیروکه یه مان به باش و به سوود نه ده زانی. به لام هاورپیکه م به مشیوه یه بیری نه ده کرده وه. ئیستا نه و بازرگانیکی سه رکه وتوو که کار له سه ر دووباره به کارهینانه وه ی کاغه زی دیاری ده کات. نه و له جیاتی نه وه ی هه لویستی که سه کان بگورپت هه سنا به گورپن و دووباره به کارهینانه وه ی کاغه زه که خۆی. ئیستا بیروکه که

دەبىنن كە چەند سەر كە وتوو، ئەگەر ھاوړېكە شم وەكو چۆن كە سانى
دى كاغەزى ديارى دەدرينن ئەویش بىرۆكە كەى خۆى بدپاندبايه، ئەوا بەم
رۆژە نە دەگە يشت.

بۆيه له قوناغى سەرەتادا بىرۆكە كانت بە پيوهرى باش و خراپ
هەلمەسەنگيئە. مېشكت ناتوانيت له هەمان كاتدا بە دوو شيوه
بىرېكاتەو، ناتوانيت هەم ئەنديشە خواز و هەم پەخنەگریش بېت، ئىستا
كار بە خەيالت بکە هەتا بىرۆكە كە دېتە مېشكت، دواتر شىکردنەو هى بۆ
بکە و پەخنەى لېبگره. ئەگەر بەم شيوه يە نەكەيت وەكو ئەو شوڤيرەت
لېدېت كە دەيه وېت له يەك كاتدا هەم بە گېرې يەك و هەم بە گېرې
پېنجيش ئۆتۆمۆبيلە كەى بەاژوويت. تۆش ناتوانيت بەهەردوو شيوه يەك
لە يەك كاتدا بىرېكە يته وە. يان لەوانە يە بىرکردنەو هى سېيەمت بۆ دروست
بېت كە خۆت هېچ ناتە وېت و كە يفت پېنايهت.

ئەگەر خوازيارى دروستکردنى بىرۆكە گەلېكيت، ئەوا واباشترە له
شوئنيكدا تۆماری بکەيت و بينوسيته وە تا خەمى له بىرچوونە وە يەت
نەبېت. ئىدى كە له تيانووسىكدا نوسيته وە، يان له مۆبايله كە تدا
تۆمارتکرد، دواتر دەتوانيت بە مورتاحى و ئاسوودەبى بىر له بىرۆكەى تر
بکە يته وە.

ئەگەر مېشك و بىرکردنەو هت بېهستيه وە ئەوا رېگە
بە نازادىان نادەيت و ناهيئيت بە ئەندازەى توانای
خۆيان رېگا تەى بکەن

که سانیک زور پیتده لاین " به یه ک جور بیرکردنه وه وه قه تیس مه به " . تاکتیک و ریگاگه لیک زور مه یه تا کار به و قسه یه ی نه وان بکه یت و زوربه شیان شیوازی چاک و به به ره م و سوود به خشن . به لام له هه مان کاتدا زوربه یان له دیاریکردنی بیرکردنه وه که دا شکستیان هیئاوه . راسته که هه موویان ده لاین " قه تیس مه به به یه ک جور بیرکردنه وه وه " به لام زوربه یان له ده ستنیشانکردنی نه و بیرۆکه یه کدا سه رکه وتوو نه بوون .

به شیوه یه کی گشتی ده زانین مانای قه تیس بوون چیه . نه و جوره بیرکردنه وه یه یه که له هه ر شوینیک و ریگایه که وه بوی بجیت دیتته وه سه ر هه مان نه و خاله ی که تیدا چه قیویت . به لام نیمه ده مانه ویت بزانیان به شیوه یه ی تایبته چیه و چون کار له سه ر بیرکردنه وه ی داهینه رانه ی تاک ده کات؟ چون کار له و پرۆسه و سه رقالییه ده کات که نیستا تیداین؟

وه لامه که دیاره ، زوربه ی جار ده بیت جیاوازبیت . به س ئایا ده زانیت چون جیاواز بیت؟ نه مه ریک نه و خاله یه که قسه ی که سانی ده روبه رت ده خاته ژیر پرسیاره وه و له هه مان کاتیشدا گرنگترین پرسیاره که ده بیت له خو منی بکه ین . چونکه کاتیک زانیت له کوی قه تیس بوویت و ده بیت له کویدا جیاواز بیت ، نه و ئاسانتر به سه ر بیرکردنه وه کانتدا زالده بیت . که واته بزانه له کوی جیماویت و له کام چالدا چه قیویت .

نه م تاکتیکه له بواری بازرگانیدا زور باش کارده کات و جیده ستی خوی جیهیلاوه . زوربه ی چیشتخانه ناوخوییه کانی لای نیمه و نیوهش له ناو

شاردان، چونکه له وی خه لکی زوری لیه و قهره بالغه، بویه نه گه ربه ویت
چیشته خانه یه که له گه ل کافیه کی بچووکدا بکه یته وه ده بیت له ناوه راستی
شاردا دانه یه که بۆخوت دروست بکه یته تا فرۆشی باشت هه بیت. به لام دوو
سال له مه وپیش که سیك ویستی خوی له ناو شاردا قه تیس نه کات و هه ستا
به کردنه وه ی چیشته خانه و کافیه کی بچکوله له دهره وه ی شار. نه و
شویته ی نه وان بازرگانیه که یان تیدا دامه زران دووه خه لکی زوری لینیه و
له رانه یه یه کیکی وه کو تو زور هیوات به بیروکه یه کی به م شیوه یه نه بیت.
به لام له ئیستادا به ناوبانگترین چیشته خانه ی ناوچه که یه و زوربه ی جار
شویته به تالی نامینیه وه. بۆچی به م شیوه یه سه رکه وتوو بوو؟ جگه
له وه ی خواردنیکی خوش و به له زه تیان هه یه و گه راجی ئوتومۆبیله که یان
گه رده تره، شوینیکی زور گونجاویشه بۆ کو بونه وه و دیده نیه کان.
دامه زینه ره کانی نه وی زانیان قه تیس بوون به مانای نه وه یه هه ر له شاردا
بیت و نه یه یته دهره وه، بویه هه ولیاندا تا خویان له و چال و کهنده
پزگار بکه ن.

له بیرت نه چیت له وانیه تو له یه که کاتدا له چه ند شوینیکدا قه تیس
بوو بیت. بۆ نمونه به بۆنه ی هاوسه رگیریه وه ده ته ویت له هۆلی
گرنده که ی خوتان ئاهه نگیک ریکبخه یته. که واته یه که م شوین که تیدا
قه تیس بوو بیت "هۆلی گوند" هه که تانه، بیربکه ره وه ئایا ده توانیت له
شوینیکی دی ئاهه نگه که سازبکه یته؟ به س تو یه که خوله که بوه سته، له
شوینیکی تریشدا قه تیس بوو بیت، "ریکخستنی ئاهه نگ" دووه م چاله که
تبی که وتوو بیت. هه ولبده له مه شیان پزگارت بیت. بی شک و گومان چالی
سینیه م "هاوسه رگیریکردنه". راسته ده کریت ئاهه نگه

هاوسه رگيريه كه ت له هۆلى گونده كه ي خۆتان پيڤخه كه يت و خزم و دوست
مه موو بانگه پيشت بكه يت. به لام له هه مان كاتدا ده توانيت ئاهه ننگ له هۆله
پيكنه خه يت و هه موو كه سو كارت بۆ چيشتخانه يه ك بانگه پيشت بكه يت و
نانيكيش به يه كه وه بخۆن. يان پيشان برۆيت بۆ مانگي هه نگويني و دواتر
كه هاتيه وه ئاهه نكيكي گه و ره سازبكه يت.

ئه گه ر له داوي قه تيس بوون خۆت رزگار كرد ماناي ئه وه نيه ئيد
ناكه ويته وه ناو هه مان چال. بۆيه تۆزيك له چاله كه سه رت ده ريينه
بزانه چي له ده و ره به رت ده گوزه رييت، بزانه تو بۆيه له م چاله دايت چونك
هيج هه لبراره ده يه كي ترت له به رده ستدا نيه، يان هه ر به راستي هه زت له
چال و جو ره قه تيس بوونه يه ؟ تيد هه گه يت ؟ ئه گه ر بۆ يه ك تۆزيش برۆيت
ده ره وه دواتر كه رۆشتيه وه ناو چاله كه ت ئاسۆت لي فراوانتر ده بيت
ميشكت كراوه تر ده بيت. ئيدي ئيستا ده زانيت چي ده گوزه رييت
ده ره وه ي ئه و چاله ي كه تيد دايت. ئه گه ر ته نها يه ك سه ره تا تكيش بكه
ده كرپت بيرو كه كانت جوانتر و داهيانه تر و سه رسوره ينه رتر بن. بۆ
هينده له ناوه وه مه مينه ره وه .

**كاتيك زانيت له كوي قه تيس بوويت و ده بيت
له كويدا جياواز بيت، ئه وا ئاسانتر به سه ر
بهر كردنه وه كاتدا زانده بيت**

سوود له بیروکهی کهسانی تر وه ربگره

ئیسنا له ژوره بیدهنگه به مۆم پووناکراوه کهت دانیشتوویت و گوئی له
مۆسیقایه کی خوش دهگریت، یان له وانهیه دواي وه رزشکرینیکی چر و پر
له دهره وه گه رابیته وه، یاخود له باخچه ی مالله که تدایت و به هیمنی گول و
داره کان ناوده دهیت. به کورتی کاریک ده کهیت که به پای خوی بواری
نه ندیشه و فیکرت والا ده کات. ئیسنا ده زانیت له کویدا قه تیس بوویت و
له چاله که هاتویته ته دهره وه. ئیسنا بوویت به که سیک که به سه ر هیچ
بیروکه به کتدا دم و ده ست دادوه ری ناکهیت و هل و چانسیک ده دهیت
به بیرکردنه وه کانت. ئه ی دواي ئه مه ده بییت چی بکهیت؟

ئدی باشه له کوپوه ده ستپیده کهیت؟ خالی سه ره تا کامه یه؟ ئه گه ر
میشکت به ته واوه تی له بیرکردنه وه خالی بکهیت له وانه یه خه و بقاته وه
یان بیر له هه ندیک شتی بی سوود و ئه رزش بکه یته وه. بویه پیویسته
ده ست به بیرکردنه وه بکهیت و په ل بۆ ده وروبه ری خۆت رابکیشیت و
برای میشکت بکه ویت تا بزانیته بۆ کویت ده بات. وه هه روه ها و اباشتره
میشکت به و ریگا ئاراستانه دا بپروات که پیشتر پییدا نه چوه، تا هه لیکی
بدهیتی بۆ ئه وه ی بگات به شوینیکی نوی و سه رنجراکیش.

نه ماشا کردنی بیروکه که ی خۆت له دیدگا و پوانگه ی که سیکی دیکه وه
به کینکه له ریگه هه ره باشه کان. کیشه نییه دیدگای هه ر که سیک بیته،
به س به و مه رجیه ی په یوه ندی به تۆ و بابه ته که ی تۆوه هه بیته و
سرو دیکت پیبگه یه نیته. که واته ئه گه ر ده ته ویته کالای و که لوپه لیکی باش
بخه یته بازار په وه ئه و ده بیته له پوانگه ی کپیاره وه ته ماشای کالای و

بیرۆکه که ی خۆت بکهیت. ئایا کالاکه ی تۆیان پی باشه؟ یان نا؟ ئە ی
باشه چی بکهیت تا وایان لیکهیت کالاکه تیان پی باش بییت؟ که ی و
له کوئی تییان بگهیه نیت که کالاکه ت باشه؟ ئە ی باشه متمانه ت پیده که ن
؟ ئە ی چۆن سه رنجی ئە وان بۆلای خۆت رابکیشییت؟

ئە گه ر هیشتا به ته مای ریکخستنی ئاههنگه که ی له گوندی خۆتان، ئە و
ده بییت له دیدگای میوانه کانه وه له رپۆره سمه که بروانیت. باشه چی
بکهیت تا ئاههنگه که یان به لاره خوش بییت؟ ماوه که ی چه ند بییت؟ کام
خواردنیان پیشکesh بکهیت؟ ئایا ئە و گۆرانی و موسیقایه ی تو
هه لتبژاردوه به لایانه وه خوشه؟ چه ند که سیان جلی جوان و شایسته به
ئاههنگ له بهر ده که ن؟

ئهمانه له پرسیارگه لیکی ئاسان ده چن به لام نابییت هه روا به ساده و
ساکاری بیر له وه لامه کانیا ن بکهیته وه. ئامانجه که لی ره دا خستنه گه ری
بیرۆکه ی نوئی و داهینه رانه یه. بۆ نمونه ده کریت هه موو هاوری کۆنه کانت
بانگهیشت بکهیت و هه مووتان به بینینی یه ک شادبینه وه. ده توانیت
خوانیک بۆ گشت خزم و که سوکاره که ت ریکبخهیت. یان شتیك ئاماده
بکهیت له هه موو میوانه کان هه ستیا ن بۆی بجولیت و که یفیا ن پیبییت.
هه ریه کیک له م بیرۆکانه جیاوازیه ک له رپۆره سمه که دا دروستده که ن.
ده کریت داوا له هاوریکانت بکهیت که یه کی قیدیویه کی سی چرکه بی
مندالی خۆیا ن ئاماده بکه ن، یان هه موویان گۆرانیه ک پیکه وه بلین باخوه
هه ر شتیکی دی که خۆت له خه یالتدایه و من لی بیخه به رم. لی ره دا
نازانی ن کاردانه وه بۆ بیرۆکه که ت چۆن ده بییت هه تا تا قی نه که یته وه.

دهكړيت هر شتيك به لاته وه شياوه نه نجامي بدهيت، به لام به مه رجيك
سهرنجراکيش و داهينه رانه بيت.

کاتیک ته ماشای هه واله کانم ده کرد چه ند که سيکم بينی که هوليکيان
به کړی گرتبوو و ده يانويست باشتيرين نایسکريم له سهری سالدا
پيشکشی خه لکی بکن، بويه ده ستیانکرد به راپرسی و بویان ده رکوت
که زوره ی خه لکی حه زیان له نایسکريمی " به رازی ناو به تانی " ه، له
ناوه که یه وه شتيکی قیزه ون دیاره، به لام نه وان ده ستیانکرد به
دروستکردنی نه و جوړه نایسکريمه. دواتر پوژنامه وان که سهری
سورپامبوو له وهی که نه م هه موو خه لکه حه زیان لییه تی و شهیدای نه و
نایسکريمه ن و له هه مان کاتيشدا خاوه ن کاره کان توانیان خويان
به ناوبانگ بکن و له ريگهی ته له قیزیونه وه له لای که سانی دیکه ش
بناسرين.

**دهكړيت هر شتيك به لاته وه شياوه نه نجامي
بدهيت، به لام به مه رجيك سهرنجراکيش و داهينه رانه
بيت**

پەيوەندى لە نيوان شتەكاندا دروست بكە

ئامانجى من دروستكردنى چەند رېڭاىهەكى نوپپە لە مېشكى تۆدا. چەند رېڭاىهەك كە بىركردنە وەكانت پييدا تپپەر نەبوو. ئەوەى لەسەر تۆ پيويستە ھەلبژاردنى خالى دەسپيەك و كۆتايى رېڭاىهەكە كە ئەزموونت نەكردبىت. ئەگەر دەتەويت بگەيتە شوپنيەك كە پيشتەر پيى نەگەشتوويت، ئەوا دەبىت ئەو رېڭاىهە بگريتەبەر كە دەتگەيەنيت بەوي و لەھەمان كاتيشدا پيشتەر ئەزموونت نەكردوو.

ھەمان ياسا بەسەر مېشك و بىركردنە وەكانتدا جيپەجى دەبىت. بەناو چەند رېڭاىهەكى نويدا گەشتى پيپكە. جگە لەوەى يارمەتى بىركردنە وە داھينەرەكەى ئيستات دەدات، دەبىت بە دەستيار و راھينەرېكيش بۆ بنياتنانى مېشكىكى داھينەر و ناوازە بەشيۆەيەكى گشتى. كەواتە لەم حالەتەدا بە يەك بەرد دوو چۆلەكە دەپيەكت. بابيپنە سەر ئەو شوپنە ناديارەى كە دەتەويت بۆى برۆيت، ئەگەر يەككە لەو خالانەى - مەبەستمان خالى دەسپيەك و كۆتايە - كە دياريت كردوو ئاشنا بن بە تۆ و بيانزانيت، ئەوا ھيچ جياوازيەك لەتۆدا پوونادات. كەوايە يەككە لەو خالانە بكەرە پرۆژەو و بىرى لىبكەرەو، دەتوانيت خالى دەسپيەكت لە نۆژەنكردنەوەى ئوورى ميواندا بخەيتەپوو، يان لە نووسيني پارچە مۇسقىياكەدا، يان رېكخستنى رپورەسميەكدا. تا ئيرە باش ھاتووين. ئەى باشە چى بۆ خالى كۆتايى دادەنييت ؟

ماسى، دلخۆشى، كالاو، گەرمبوونى زەوى، فەلسەفەى كارل ماركس يان مۆرى پۆستە. بەلى بەراستە، فەرھەنگەكە بكەرەو و وشەيەك

هەلبەتتەرە كە پەيوەندى بە بابەتە كەى خۆتەو ە ەبەتت. وشەيەك دەستنيشان بگە كە مېشكت بخاتە جوولە و لەو تەمبەلەي تەيدايەتى رزگارى بگات. مۆرى پۆستە چيت بىردەخاتەو ە ؟ شتەكى بچووك، تواناي لكانى ەيە بە شتەكى دىكەدا، زۆربەي جار لە يەك رەنگ پەكديت، سوچەكانى بازنەبيە و لە كاغەز دروستكراو ە و ئىستا ە ولبەدە ەندىك لەم پەسنانە بۆ پرۆژەكەى خۆت بەكاربەتتە. من ناليم ژوورەكەت بە مۆرى پۆستە رەنگ بگە - چونكە چەندىن سالى پەدەچەت - بەلام دەتوانيت سووچى سەرىن و پەردەي ژوورەكەت وەكو مۆرى پۆستەكە چەماو ە يان بازنەبيە بېت، يان چۆن مۆرى پۆستەچى تواناي لكانى بەشتى دىكەو ە ەيە تۆش دەتوانيت چەند وئەيەك بەتت و لە ژوورەكەتدا ەلبواسى بە ديوارەكەدا.

ئىگەشتەت؟ ئەگەر بەشيوازى پېشوو بىرت لە بەكاهيتانى مۆرى پۆستە بگردايەتەو ە دەگەشتە ەمان ئەنجام؟ نەخىر. لەبەر ئەو ەي رېنگاي نويت دۆزىو ە بۆ بەكارهيتانى تايبەتەندىەكانى مۆرى پۆستە بۆيە گەشتەت بە چەند ئەنجامىكى جياواز. ئەگەر زۆرىش لەسەرى برۆيت لەوانەيە بگەيت بە بىرۆكەيەك كە كەس نازانەت لە مۆرى پۆستەو ە مەبەستەكە ليرەدا كردنەو ەي مېشكە بە ئاراستەي چەندىن ئەگەردا كە پېشتەر پەيدا تەپەرنەبوو ە و لە ەمووشى گرنگتر دۆزىنەو ەي پەيوەندىەكە لەنيوان دوو شتى تەواو لىكجياوازدا.

بىشك و گومان ناتوانيت ەموو تايبەتەندىەكى مۆرى پۆستە بگەيت بە بىرۆكەيەك و بۆ پازاندنەو ەي ژوورەكەت بەكاربەتت، چونكە ئەگەر وا بگەيت ژوورەكەت تەكدەچەت بەسەر يەكدا. لەپاستيدا ئەگەر من و تۆ

ههردووکمان بیر له هه مان شت بکهینه وه ناگهینه هه مان ئه نجام. کهواته مه به ست و ئامانجی ئه م پاهینهانه زۆرکردن و په ستان خستنه سه ر مێشکمانه تا داهینه رانه و جیاواز بیربکاته وه. به هۆی ئه م جوۆره مه شقه وه هه م توانیت ژووریکه جیاواز و سه رنجراکیش برارینه ته وه، هه م توانیت هانی مێشکت بدهیت تا زیاتر بکریته وه و ئازادانه ئه سپی خوۆی تاو بدات.

**ماسی، دلخۆشی، کلاو، گه رمبوونی زه وی،
فهلسه فه ی کارل مارکس یان مۆری**

هه له بکه

ئه کاتهی کۆمپانیای " M۳ " ده یوست پهره به که تیره کهی بدات و توانای لکاندنی زیاتر بکات، کارمه ندیک هه له یه کی کردوو بووه مایه ی دروستکردنی که تیره یه ک که هیچ که لکیکی نه بوو، توانای نووساند و لکاندنی نه بوو. ئایا ئه و پووداوه هه له یه کی گه مزانه و بیسوود بوو؟ نه خیر به پینچه وانه وه. ئه و هه له یه بوو به یه کی که له هۆکاره کانی دامه زراندنی کۆمپانیای " پۆست ئت ئۆت "

کانیک ئه لیکساندهر فلیمینگ خه ریکی پهره پیدانی به کتريا بوو له ناو ناپیکی په پکداردا، تیبینی ئه وهی کرد که قالبه که هه م به کترياکان دروست ده کات و هه م له ناویشی ده بات. ئایا ئه مه هه له یه کی ئومید بربوو که هه موو تاقیکردنه وه کانی تیگدا؟ نه خیر. ئه لیکساندهر بریاریدا زیاتر له "هه له" کهی بکۆلێته وه، دواتر بووی ده رکهوت که قالبه که سوودیکی هه به و ئه ویش له پێیه وه توانی په نسیلین بدۆزێته وه.

ترسان له هه له یه کی که له گه وره ترین به ربه ست له به رده م بیرکردنه وهی داینه ردا. له پاستیدا شتی که به ناوی پاست یان هه له له بیرکردنه وهی داینه ردا نییه، به لام هه موومان هه ر له مندالیه وه پیمان گوتراوه کاره پاسته کان " بکه یین و " هه له ئه نجام نه ده یین ". به بیرت دیت له به ر ئه و هه لانه ی که کردبووت مامۆستا که ت نمره ی که می پیدایت ؟ بینینی هه له ده کو شتیکی خراب له کلتوور و که سایه تیماندا په گی داکوتیووه و ده بیت له هه موو بواره کانی ژياندا خۆمان له هه له کردن بپاریزین.

ترسان له هه له دوزمى سهرسهختى بىركردنه وهى داهينه ره. له بهر
ئه وهى هه له نه كه يى و شته كان تيكنه ده يى و خراب ده رنه كه وين وازمان له
تاقى كردنه وهى شته كان هيناوه و ميشكى داهينه رى خويمان هه رزانغروش
كردوه. له سالى 1920 كاندا چه نيدى زاناي تر هاوپى له گه
ئه ليكسانده ردا كاريان له سهر گه شه پيدانى به كترىا ده كرد، ئه وانيش
هه مان هه له يان هه بوو، به لام ئه وان زووبه زوو شته كانيان فرنده دا و
هه له كانى خويمان ده شارده وه و دووباره به هه مانشيوه ده ستيان به
تاقى كردنه وه ده كرد وه. من ناوى ئه ليكسانده ر فليمينگ ده زانم به لام
ناوى زاناكاني دى نازانم، ده زانيت بو؟ چونكه ئه ليكسانده ر په نسيلىن
دوزيه وه نه ك ئه وان.

كاتيك داهينه ريك سهرقالي دروست كردن و گه شه پيدانى ئاميريكه، پيش
خستنه بازاپى داهينانه كه به چه ندين قوناغ و نمونه ي تاقى گه ريدا
تيد په ريت. هه نديك جار ده يان و بگره سه دان وه شانى به ره ميك
دروسته كرپ پيش ئه وهى بخريته ناو كيپر كيكانى بازاپه وه. ئه ي باشه
بوچى هه ر يه كه م نمونه كه دروستيان كرد يه كسه ر ناخه نه بازاپه وه ؟
له بهر ئه وهى به ره مه كه يان هيشتا له ئاستى چاوه روانيه كاندا نيبه و باش
كارناكات. له راستيدا هه نديجاريش له وانه يه هه ر كار نه كات. به لام ئايا
كارنه كردنى ئاميره كه، دروست كردنى خودى ئاميره كه ده كه ن به هه له ؟
واته زانا يان گه شه پيداره كه هه له بووه كه ئه و كاميره ي دروست كردوه
؟ به دلنيايبه وه نه خير. كارنه كردن و شكست قوناغيكن له قوناغه كانى
دروست كردنى به ره ميكي باش و شياو و ده بيت يه ك به يه ك پيادا
سه ربكه ويت. ئه گه ر ئه و زانايانه ش له يه كه م هه له يانه وه وازيان له

کاره که یان بهینایه نه وایستتا نه ئوتوموبیلامان ده بوو، نه موبایل، نه نامیری دوورین و نه نامیری له بهرگرتنه وه .

هله و شکست په یامیکیان پییه، و اباشتره گوئیان بو شل بکهیت. نه وان پیت نالین که تو که سیکی شکستخواردوو و دؤراویت. به لکو پیته لاین که بهر به سیتکت له بهر ده مدایه و نه گهر بته ویت بیته که سیکی سه رکه وتوو ده بیت یه ک به یه ک به سه ر پیگره کاندایا زالبیت.

چی تر؟ هه موو پیگریک زورتلیده کات تا دانهینه رانه بیر بکه یته وه و هه ولی دزینه وهی شیکاریک بو هه له کانت بدهیت. که واته به م شیوه یه پیژهی ناندیشه و توانای خه یالکردنت له بیرکردنه وه کانتدا زیادکرد، نه مهش شتیکی باشه، چونکه نه گهر نه و هه له یهت نه کردایه، نه وایه به نه گهریکی که م ده گه شتیت سه رکه وتن. دواتر به شیوه یه کی چر و پر باسی چاره سه رکردنی کیشه ده کهین. په یامی من لییره دا له باوه شگرتنی هه لکان و شهرم نه کردنه لییان.

له راستیدا شتیکی به ناوی راست یان هه له له
بیرکردنه وهی داهینه ردا نییه

ياساى چل و نۆيه م له ماناى گونجان تيبگه

چه ندين ساله تيبينى ئه و كه سانه ده كه م كه له بير كردنه وه دا داهينه رن.
پاشان بۆم ده ركه وت كه ئه و كه سانه شتيك تيدا نيبه به ناوى
"گونجان". راسته له وانه يه كه سى شازى تيبكه ويّت، هم داهينه ر و هم
گونجاو بيت، به لام زۆربه يان گونجاو نين. راستيه كان پيمان ده لّين جيهان
و مرؤقايه تى پيويسىتى به كه سى داهينه ره تا پيشبكه ويّت. هر له
دروست كردنى پم و كردنه وه ي ئاگره وه بيگره هه تا داهينانه
سه رسوپهينه ره كانى ترى ئه م سه رده مه. زۆربه ي ئه و كه سانه ي تواناى
داهينان تيدايه له كو تايدا كاريكى به رچاو ئه نجام ناده ن، چونكه هينده ي
به رگرى و له خو يان ده كه ن و بيروكه ي خو يان به راست ده زانن، ئه وه نده
هه و لئاده ن سوود له زانيارى و بيروكه كانى كه سانى دى وه ربگرن، له
چالى خوبه زلزانيدا چه قيون. وه هه روه ها دوباره ژيان پيويسىتى به
كۆمه له خه لكى كه تا ئه م داهينان و بيروكانه قبولبكه ن و كاري پيبكه ن.
ئه م كه سانه له وانه يه بير كردنه وه كانيان هينده داهينه ر نه بيت، ئه سله ن
ده كريت هينده زي ره كيش نه بن، به لام ئه م مرؤقانه برپره ي پشتى
كۆمه لگان و هه مان ئه و كه سانه ن كه كار به زانياره كه يان ده كه ن و خو يان
و كه سانى دي كه پيشده خه ن و گورانكارى به رچاو دروست ده كه ن.
به شيكى نۆرى ئه م خه لكه "قايلبوون" له گونجان و ريكه وتندا ده بينن.
ئه مه ش ئه و هو كاره يه كه وا يان ليده كات به كۆمه ل بكرينه وه به پرووى

بیرۆکه‌ی نویدا و هه‌موویان وه‌کو یه‌ک بیرۆکه‌که به‌کاربهێنن. به‌کورتی
ئه‌گه‌ر بیانه‌وێت چالاکتر بن ئه‌وا به‌هه‌ره‌وه‌زی و پیکه‌وه کار ده‌که‌ن.

به‌لام ئه‌گه‌ر تۆ داهینه‌ریکی سروشتی بیت - که به‌هه‌ول و کۆششی
خزت گه‌شتبێته به‌و پله‌یه - ئه‌وا ناتوانیت گوێده‌یت به‌وه‌ی خه‌لک چۆن
بیر له‌ داهینه‌نه‌که‌ی تۆ ده‌که‌نه‌وه. زۆربه‌ی خه‌لک درایه‌تی گۆران ده‌که‌ن،
بۆیه ئه‌گه‌ر گوێیان بۆ بگرت ئه‌وا له‌ بیرۆکه‌ سه‌رنجراکێش و بلیمه‌ته‌کانت
سارد ده‌بێته‌وه. له‌ناو توێژینه‌وه‌کانی د. می‌ریدیپ بیلبین که له‌باره‌ی
کاری به‌کۆمه‌له‌وه‌یه، که‌سی داهینه‌ری به‌ پوهه‌کی ناو کۆمه‌لگا چواندوه‌وه.
له‌دریژه‌ی قسه‌کانیدا بیلبین ده‌لێت که ئه‌مجۆره که‌سانه هه‌ولده‌ده‌ن
خزبان مامه‌له‌ له‌گه‌ڵ پله‌به‌ندی ناو کۆمه‌لگا و سیسته‌مه وشکه‌کانی وه‌کو
بیژکراسیدا بکه‌ن. بۆیه زۆربه‌ی جار ئه‌م که‌سانه سه‌ربه‌خۆ و پێه‌ده‌ر و
بگره‌ بیژراویشن. به‌ کورتی و پوختی ئه‌گه‌ر کۆمه‌لگایه‌ک خوازیاری
پێشکه‌وت بیت ده‌بێت به‌شیکی زۆری که‌سی ئاسایی و مورتاح و به‌شیکی
که‌میشی که‌سی ماندوونه‌ناس و تیکۆشه‌ر بن.

ئه‌نجا له‌به‌ر ئه‌وه‌ی که‌سیک به‌سروشتی خۆی گونجاو نییه، ناتوانیت بلێت
له‌ ژياناندا گونجان قبول ناکات. که‌س نییه له‌ژيانیدا - بۆ جارێکیش
بیت - گونجاو نه‌بیت. ئه‌گه‌ر به‌یانیاں جلوبه‌رگ بپۆشیت و ددانه‌کانت
بشۆیت و له‌سه‌ر ئه‌و رینگایه‌ی بۆت دیاریکراوه‌ برۆیت بۆ سه‌ر کار، ئه‌وا تۆ
که‌سیکی گونجاویت و به‌پێی یاسای به‌کۆمه‌له‌ ده‌جولێتته‌وه. به‌لام
ئه‌مجۆره‌ مرۆقه له‌به‌ر خودی گونجان نابن به‌ که‌سیکی گونجاو، به‌لکه‌
له‌به‌ر ئه‌وه‌ ده‌بن چونکه هه‌یچ گرنگیه‌ک نابینن له‌ جیاوازیبووندا، بۆیه وه‌کو
خزبان به‌ گونجاوی ده‌مێننه‌وه ناگۆرین.

ئازادى بۇ ئەوان زۆر پىۋىست و گىرنگە، دەبىت پىزگار بىكرىن لەو پىگرانەى
كە پىگەى بە بىركردنەو دەھىنەرەكەيان گرتووه. ئەگەر جارىك
بىرۆكە يەكت نەدركاندبىت لەبەر نەگونجانى لەگەل داب و نەرىت و
كۆمەلگاكدە، ئەوا تواناى داھىنان و نوپگەرىت گورزىكى كوشندەى
بەركەوتووه.

كەوايە ئەگەر دەتەوئىت گەشە بە كارامەىى بىركردنەو دەھىنەرەكانت
بدەىت دەبىت بەباشى خۆتى بۇ ئامادە بكەىت. ئەگەر وافىركراوئىت
كەسىكى گونجاو بىت و لەگەل كەسانى دەوروبەردا هىچ كىشەىەكت
نەبىت، ئەوا تۆ ھەولدانى زىاترت پىۋىستە. پىۋىست ناكات ھەستى
كەسى دىكە برىندار بكەىت، يان پەق مامەلە بىت لەگەلئاندا، بەلام
بىرۆكەى خۆت ھەبىت، بىرۆكە سەردەكىشىت بۇ داھىنان و داھىنانىش بۇ
گورانكارى. زۆربەى جار خەلك دواى ماوہىەكى زۆر گۆران قبول دەكەن،
بۆيە ئەگەر لەسەرەتاوہ قبولئان نەكرد بى ھىوا مەبە.

**ئەوا ناتوانىت گويىدەىت بەوہى خەلك چۆن بىر لە
داھىنانەكەى تۆ دەكەنەوہ**

به شی شه شه م

چاره سه رکردنی کیشه

تنگر کیشه یه کی قورس و جدیت له پیشدایه، ئەوا ده بیټ داهینه رانه
بیربکه یته وه تا چاره سه ری بکه یت. ئەم به شه به جیا کردووه ته وه له گه
بیرکردنه وهی داهینه ردا، چونکه چاره سه رکردنی کیشه به رپه رچدانه وهی
له گه لدا یه. به ئاره زووی خوټ نییه. ده بیټ چاره سه ری کیشه کانت
بکه یت، چونکه هه ندیک ریگر هه یه نابیت فه رامۆشیان بکه یت، به لکو
ده بیټ تییان بپه رینیت. وه بو دۆزینه وهی چاره سه ریش جگه له
به کاره یتانی میشتک هیچ ریگایه کی دیکه ت له به رده مدا نییه.

له به شی پیشوودا باسی ئەوه مان کرد که چۆن چیژ له بیرکردنه وه کانت
وه ربگریت و دوایان بکه ویت تا ئەو شوینیهی ده تبه ن. له م به شه دا
به ته واوی ده زانیت له کوی بیت و چی بکه یت، به لام گه شتن به شوینیه که
قورسه. ده زانیت ده بیټ خه رجیه کانت که مبه که یته وه، په یوه ندیت باشتر
بکه یت، یان مامه له له گه ل ئەو هه موو کاره دا بکه یت که به سه رتدا دراوه،
به کورتی کیشه که ده زانیت، به لام چاره سه ره که ی نا. کیشه که هه رچه ند
گه ره یان بچووک بیټ ناتوانیت ته نها به کاری زۆر و خو مان دوو کردن، به
پاره یان به هه رشتیکی ماددی دیکه چاره سه ری بکه یت. به لکو ده بیټ
تیرابمینیت و بیربکه یته وه. له م نیوه نده دا فه رامۆشکردنی کیشه یه کیکه
له هه لبزارده کان.

بزیه پیوستت به ده سته یه ک له یاسا و پرسیایه تا له م حاله تانه دا
یارمه یت بدات. له م به شه دا بیرکردنه وهی داهینه ر ده خه ینه لایه که وه و
به کاری ناهینن، چونکه چه ند یاسایه کی تایبته به چاره سه رکردنی کیشه
هیه و له م به شه دا . . .

ياساى په نجاىه م

ميشكت له بيركردنه وه نه رينيه كان پاك بكه ره وه.

هر كيشه يه كت هه بيت، گه وره بيت يان بچوك، پيوستت به ميشكيكى
ساف و له سه رخويه تا چاسه رى بو بدوزيته وه. هه روه كو له ياساى
٤٢ مدا بينيمان، ده بيت له كاتى شيكار كړدى كيشه كاندا له بارىكى
ته ندروستى باشدا بيت، ده بيت ته ندروستانه بيربكه يته وه. چاره سه كړدى
كيشه لقيكه له بيركردنه وهى داهينه ر، بويه ياساكانى به شى بيركردنه وهى
داهينه ر بو ئيره ش ده گونجيت. به لام له كاتى دروستبوونى كيشه دا
كرداريك هه يه كه به زه حمه ت ده توانى به سه ريدا زال بيت، ئه ويش زهنگه
نه رينيه كانى ميشكه، زهنگيك كه واده كات هه موو هه ست و بوونت بكه ونه
ژير بارى ره شبينيه وه. بى گومان ئه م بيركردنه وانه هيج سووډيكيان
نييه، سه ره پاي ئه وه ش كاره كه ت له سه ر قورستر ده كه ن.

بى گويدانه چوڼيه تى ئه و ژيانه ي كه تييدايت، هه ر جاريك كيشه يه كت
پووبه پوو ده بيته وه تووشى دلته نكي، توورپه يى، خه مخواردن و په ستان
ده بيت. به داخه وه ئه م هه موو هه سته دوزينه وهى چاره سه رت له سه ر
قورستر ده كات. تو ده ته ویت پوو داهينه ره كه ي ميشكت بينيت بى
ئه وهى هيج كاريگه ريه كى نه رينى له سه ر بيت، به لام له هه مان كاندا

ههسته نه رینیه کان کاریگه ریه کی یه کجار گه ودهن له سهه
بیرکردنه وه کانت.

له کاتی خه مخراردن و بیئومی دبووندا " خه م مه خو " ناخوشتین شته که
له لاین خه لکه وه پیته ده گوتریت. به گومانم له وهی له هه موو میژووی
مرزقایه تیدا ئه م " خه م مه خو " یه ناخوشتی و خه می له دلی که س
دهر کردیته، به هه مان شیوه چه ند شتیکی دی وه کو " تووره مه به " ،
دنه نگ مه به " و " نارامه به " ش به کارده هیئن. راسته له وانیه ئه و
نسانه له خوته وه بیبیسیتیت به لاته وه ئاسایی بیته، به لام که که سیکی دی
پنی گویت له سهه رت قورس ده بیته. داریکی جادویم پینیه و کیشه کانت
بز چاره سهه ر بکه م، به لام ده توانم چه ند رینماییه کت بکه م.

له سهه رتاوه ده بیته هه میسه که شیکی شیوا و له بار هه لیبزیریت. ئه گه ر
په سانیشته له سهه ر بیته ده بیته زووبه زوو ئه و په ستانه له سهه ر میشک و
بیرکردنه وه کانت لابییه ت. بویه ده توانیت برۆیته ده ره وه و پیاسه یه ک
بکیت، یان له ژووریکدا دابنیشیت و موسیقایه کی نارام پیبکه ت. ئه گه ر
ناتوانیت به م کارانه هه لیبستیت ئه وا به لایه نی که مه وه مؤبایله که ت
بکوژینه وه، یان په یوه ندیه ته له فونیه کانت پابگره، ده رگای ژووره که ت
دابخه یاخود به ته نها بوخووت له ئو توؤمؤبیلله که دا دابنیشه. به کورتی
توزیک بواری کاتی تاییه ت به خووت بده.

چه ند راهینان و چالاکی هه ن که بو ماوه یه کی کاتی میشکت ئاسووده و
نارام ده کن. له وانیه ئه وهی میشکی تو نارام ده کات موسیقا و گوورانی
بیته، یان شیکار کرنی مه ته لیک، یاخود ئاودانی گولله کانی باخه که ت و

ئەنجامدانى يۇگا بېت. ھەستە بەئەنجامدانى چالاكىەك كە مېشكت لە
كارىگەرى ھەستە نەرىننەكان دوردەخاتەوہ .

ھەركاتىك تۋانىت بۋارىك بۆ ھەسانەوہى مېشكى خۆت بېرەخسىنىت،
بېرەخسىنە . كات چەكىكى زۆر بەھىزە، چەكىكە كە پەستان و خەمەكان
لەناودەبات. ئەگەر كات بەشىۋەكەى رەھا كېشەكانى بۆ چارەسەر
نەكرىت، ئەوا ھېچ نەبېت كەمىك لەسەرت ئاسان دەكات و سوكنايىەك
بە دل و دەرونتدا دەھىننېت. وەستان و وازھىنان لە كېشە بۆ كاتىكى دى
لە ھەندىك حالەتدا سوودى دەبېت. بۆ نمونە ئەگەر توورەپەيت لەوانەپە
بەيانى يان ھەفتەكەى دى توورەپەپەكەت بېرەوېتەوہ . ھەندىك جارىش كات
پروانگەپەكى تىرت پېدەدات تا لېپەوہ تەماشای كېشەكان بكەپت.
ھەندىجار وادەزانىت كە ئىدى ئەم كېشەپەى تووشى تۆ بووہ دەرمانى لە
ھېچ شوپىنېك نىپە، بەلام بە تېپەپبوونى كات بۆت دەردەكەوېت كە
ئىجگار بەو شىۋەپە نەبووہ . ھەندىك جارىش ئەگەر زۆر چاۋەپى بكەپت
لەوانەپە كېشەكە خۆى چارەسەر بېت. من نالىم بۆ ھەموو كېشەكانت
دۆزىنەوہى چارەسەر دوابخە، بەلام ئەگەر وازلېھىنان بۆ ماوہپەكى كاتى
سوودت پېبگەپەنېت بۆچى نا؟

ئەگەر زۆر ھەستىارىت لە دۆزىنەوہى چارەسەر بۆ كېشەكانتدا ئەوا
دەتۋانىت پلانى بى بەكاربھىننېت، دەتۋانىت چارەسەرپىكى كاتى وەكو
جىگرەوہپەكى چارەسەرە راستپەكە دابنېت. من پېت نالىم ھەر
كېشەپەكى ھەبوو پەكسەر بەشتىك جىبىگرەوہ، بەلام ئەگەر شتىكى لەو
جۆرە ھەبېت، ھەم پەستانت لەسەر كەم بكاتەوہ و ھەم خەم، بۆ
بەكارپنەھىننېت؟

لە كۆتاييشدا باوه پرت به خۆت هه بيټ كه ده توانيټ چاره سه ريك
بدۆزنيته وه. ئەگەر بزانيټ كه سيك هه يه و ده توانيټ ده ستي يارمه تيت بۆ
دریژ بكات، ئەوا هه ست به دلخۆشي و ئاراميه كي زيتر ده كه يت. ئەگەر
باوه پرت به دۆزنيته وه ي چاره سه ر هه بيټ، ئەوا ده يدۆزنيته وه. (بۆ
تنگه شتي زيتر ده توانيټ بگه پيټته وه بۆ ياساي سي و تۆيه م)

**تۆ ده ته ويټ رووه دا هينه ره كه ي ميشتك بينيټ
بي نه وه ي هيج كاري گه ريه كي له سه ر بيټ**

ياساى په نجا و يه كه م

بزانه دوو چارى كيشه بوويته وه، يان حاله تيكى چاره سر نه كراو

چهند ساليك له مه وپيش هاورپيه كم تووشى گرفتېكى دارايى گه ليك گه وره بوويه وه. له كاتى قه يرانه گه وره كه ي سالى ۲۰۰۸ دا پوويه پووى ئه م گرفته داراييه بوويه وه، بويه قه رزيكى ئه وه نده گه وره ي هاته سر ده بوايه خانوو و پاره ي بانكى و هه موو شتيكى دى له په هنددا دابنيته.

هه ميشه كه ده مبيني باسى ئه و فه رمان و نامه و ئاگادار كرده وانه ي دادگاي بو ده كردم كه گوايه به يه كجاري ده سته سر مال و سامانيدا ده گرن. نه يده زانى چو ن چاره سر بو ئه م كيشه يه بدووزيته وه. قه رزه بچووكه كانى دابويه وه، به لام له كه ناردا چهند قه رزيكى گه وره ي بانكى مابوو كه ده بوايه له ماوه يه كى كه مدا بو يان بگه رپنيته وه. من و دوو سى هاورپى ترى پيمانگوت ئيفلاسبوونى خو ي رابگه يه نيته و قه رزه كان هه مووى بداته وه، دواتر ده توانيته له سه ره تاوه ده سته پييكاته وه و له وانه يه به ماوه ي دوو بو سى سال بگه رپته وه بارى ئاسايى خو ي.

به لام په تيكرده وه. ئه و واهه سته ده كرد عيب و شووره ييه ئيفلاسبوونى خو ي رابگه يه نيته و بو هه ميشه ده بيته په له يه ك به ناوچاوانيه وه. بو چه ندين مانگ به م شيوه يه بوو و له كو تايدا دوو چارى په ستان د دلته نكيه كى زور گه وره بوويه وه. به هه مان شيوه به هو ي زياد بوونى رپزه ي سووى بانكه كانه وه دوو باره كه و ته ژير قه رزيكى ئيجار گه وره وه.

دەزانن دوايى چى كرد؟ مېشكتان بۆى دەچىت؟ بەلى لە كۆتايدا ئىفلاسبوونى خۆى راگە ياند. ھەر لە سەرەتاوھ تووشى كېشەيەك ھاتبوو كە تواناي چارەسەركردنى نەبوو، ئەو دەيوست شتىكى ئەستەم ئەنجام بەدات، بەلام نەيدەتوانى. لە ناخى خۆيدا دەيزانى كە بە ھىچ جۆرىك تواناي قوتاربوونى لەم بارودۆخە نالەبارە داراييە نىيە، بەلام دەيوست باوەر بەخۆى بەئىت كە ئەو دووچارى كېشەيەكى ئاسايى و ئاسان بوو تەوھ نەك كېشەيەك چارەسەركردنى ئەستەم بىت.

دوابە دواى راگە ياندنى ئىفلاسبوونى بە شىوھەيەك باشبوو كە خۆى و ئىمەش سەرمان لىى سوورما. ئەو ھەستە نەرىنيەى كە وەكو بارىك وابوو بەكۆليەوھ لەسەر خۆى لابرە و ئىدى وازى لە پووبەپوو بوونەوھى ئەو ھالەتە ئەستەمە ھىنا. ئەو جەنگە وئرانكەر و خاپووركەرە دەروونىەى تىى كەوتبوو لە خودى ئىفلاسبوونەكە خراپتربوو. نزيكەى سالىكى تەمەنى لە خەم و خەفەتدا بەباچوو، دواتر دەيگوت خۆزگايە زووتر ئىفلاسبوونى خۆم رابگە ياندايە.

دەزانم كە لە ياساي پېشووتردا پىم گوتى " ئەگەر باوەرپت بە بينينەوھى چارەسەر ھەبىت بۆ كېشەكەت، ئەوا دەيدۆزىتەوھ. " بەلام پېش ھەموو شتىك دەبىت بزانيت ئەو ھالەتەى دووچارى بوويت كېشەيەكى راستىە؟ يان ئەستەمىك كە وئزەى نايەيت؟ بى گومان لەوانەيە تۆ بلىيت چارەسەر بۆ كېشەى ھاوپىكەم ھەبوو، بۆ نمونە دەيتوانى ولات جىبھىلەيت، بەلام ئەو ھەلھاتنە زۆر بە قورسى بەسەريدا دەشكايەوھ، دەبوايە بىگوتايە " من ئىفلاسبووم " چونكە ھەرچۆنىك و بەھەر مېشكىكى داھىنەرانە بىرت لىبكردايەتەوھ دەگەشتىتە ھەمان ئەنجام. ئەگەر دواى چەندجارەى

بیرکردنه وه کانت گه شقیته هه مان ئه نجام، ئه وا ده بیست واز له
بیرکردنه وه ی داهینه رانه بهینیت و میشکی خۆت زیاتر ماندوو نه که ییت.
هه ندیجار تووشی حاله تیک ده بیت که پیویستی به نوشتۆکی، راستگۆیی،
ئاگاداری و نازایه تی هه یه. بۆیه وه همیکی بیسوود دروست مه که و خۆت
مه خه له تینه.

**هه ندیجار تووشی حاله تیک ده بیت که پیویستی به
نوشتۆکی، راستگۆیی، ئاگاداری و نازایه تی هه یه**

بزانہ چارہ سەر بۆ كام كيشه دەدۆزیتەوہ

بۆ ئەوہى ببيتە خاوەن كارامەببەكى باش لە بىركردنەوہدا، دەبیت ھەر لە مېشكى خۆتدا بىركردنەوہكانى خۆت لىكبەدەببەوہ. بىركردنەوہى پەرشوبلاو دوزمىنكە كە بەلايەنى كەمەوہ ببەرھەم و بەلايەنى زۆرئيشەوہ دەتخاتە نىو بارودۆخىكەوہ كە زۆر لەوہى ئىستات قورستر و نالەبارترە. بەم راستىە ناگەيت تا بە باشى و داھىنەرانە بىر لە كيشەكەت نەكەببەوہ.

دەبیت بە تەواوى بزانت كيشەكەت چىبە و بۆچى پىويستى بە چارەسەرکردنە. تەماشاكە، وادانى بەتەمايت برۆيت بۆ شوينىك تا پشووئى ھاوئىنە لەوئى ببەببەسەر، ھەموو كەلوپەلەكانت خستووہتە سندوقى ئۆتۆمۆبىلەكەوہ و گشت دەرگاكانت بە قوفل داخستووہ و ھەموو شتىك ئامادەببە. بەلام حالەتىك دىت بەسەرتدا كە زۆر بىئومىدت دەكات، تەمasha دەكەيت ئۆتۆمۆبىلەكەت كارناكات. باشە چۆن ئەم كيشەبە چارەسەر دەكەيت؟

بەستە بەك خولەك، باس لە كام كيشەبە دەكەيت؟ چۆنكە دوو كيشەت ھەببە، بەكەمىان ئەوہبە ئۆتۆمۆبىلەكەت كارناكات، دووہمىشيان بەتەمايت برۆيت بۆ شوينىكى تر. ئەگەر دەتەوئت كيشەبە بەكەم چارەسەر بەكەيت ئەوكات دەببیت پەببەندى بە فببەرببەكەوہ بەكەيت، بان كەلوپەلى چاككردنەوہى ئۆتۆمۆبىل دەر بەكەيت و بۆنبدەكە ھەلبەدەببەوہ و ھەولبەدەببەيت خۆت چارەسەرببەكى بۆ بدۆزببەوہ. لەوانەببە ئەم بىرۆكەببە

كار بكات، له وانه شه كار نه كات، بۇ نمونه پيويستت به پارچه يه كي نوييه
بۇ ئۆتۆمۆبېلە كەت و فيته ره كه ش ده لئيت ئيستا كاتي نيه و به ياني بۇي
ده كرئت. كه واته ده بيت په يوه ندى به هر كه سيكه وه بكه يت كه
ده توانيت كيشه كەت بۇ چاره سەر بكات، يان ته له فون بۇ سەريانگا
بكه يت و گه شته كەت دوا بخه يت، يا خود هه موو كه لوپه له كان له
ئۆتۆمۆبېلە كه ده ريكه يت و بچيت ته ماشاي فيلميك بكه يت.

يان هه ولده ده يت كيشه ي دوو مت چاره سەر بكه يت، ئه و كيشه يه ي كه
ده بوايه ئيستا له سەيرانگا بوويتايه و خوشيت ببينايه نه ك به ديار
چاكر دنه وه ي ئۆتۆمۆبېلە كه ته وه دوشداما بيت. دوا به دواي ئه وه ي زانيت
كه ئۆتۆمۆبېلە كه ت چاك نابيته وه پيويسته بير له ده ستخستني شتيكي
دى بكه يته وه تا بتگه يه نيّت به شويني مه به ست. ده توانيت دواي ئه وه ي
له گه شته كه هاتيه وه ئۆتۆمۆبېلە كه ت چاك بكه يته وه، يان داوا له
كه سيكي دى بكه يت ئه و كاته ي تو ليّره نيت ئه و بيبات و بوّت
چاك بكاته وه. ئيستا ده توانيت ئۆتۆمۆبېلليك به كرى بگريت؟ يان له
هاورپكه تي قهرز بكه يت؟ ئايا به س به ئۆتۆمۆبېل ده توانيت بگه ينه
شويني مه به ست يان به پاس و شه مه نده فه ريش ده توانيت؟ ته ماشا كه،
ليّره دا كيشه يه كت توو شبو وه كه له گه ل كيشه ي به كه مدا زور جيا وازه.

كه يفى خۆته كام كيشه يان چاره سەر ده كه يت، به لام ئه گه ر ناتوانيت
به باشى بيريان ليّكه يته وه، ئه و كات چوّن ده زانيت تواناي
چاره سەر كردنى كام كيشه يانت هه يه؟ زور به مان به هوى بير كردنه وه ي
په رشوبلا وه وه بيئوميديه كي گه وره مان تووشده بيت، يان كيشه يه كي
بچوو كمان ليّده بيت ئه ژديها و چاره سەر مان بۇ نادوزر يته وه. باشترين

پینگه تا بگهیت به چارهسهریک ئه وهیه به ته وای هه موو گرییه کانی
داوه که بکه یته وه و بزانیته پیویسته کامیان چارهسهر بکهیت، یان هیچ
نه بیته کامیان یه که مجار چارهسهر بکهیت. شیکارکردن و بینینه وهی
چارهسهر بۆ کیشه شیاوه که زۆریه ی جار باری ئه وانی دیکهت لهسهر
سوک دهکات، یان به لایه نی که مه وه کیشه کانی تهرت به جوانی
تیده گه یه نیته.

کاتیکی زۆر به په لهین ئیدی هه موو شتیکیان له پیشچا و پرهش ده بیته و
هسته نه ریینه کان ته زوی کاریگه ری خویان به میشکماندا هاتوچۆ
پیده کهن. به گویره ی سروشتی خۆمان ئه گه ر ئۆتۆمۆبیله که خراب بوویته
ئه و به زووترین کات ده بیته چاکی بکه ینه وه و به پریکه وین بۆ
گه شته که مان. به لام ئه گه ر له میشکندا حاله تیک بۆ خۆت دروستبکه یته
که تییدا بۆ چه ند پۆژیکی پیویستت به ئۆتۆمۆبیله کهت نه بیته، ئه وکات
کیشهت بۆ دروست ده بیته ئه گه ر تا چه ند پۆژیکی دیکه چاک نه بیته وه؟

بیرکردنه وهی په رشوبلا و دوژمنه

ياسای په نجا و سييه م
با ميشتك كراوه بيت

له شويتكاره كه ي خوماندا گروپيكمان دروستكردبوو و ده مانويست بيړوكه به ستافه كه مان بده ين تا چاره سه ري ئه و كي شه يه بكه ين كه تووشمانبوو بوو. له و كاته دا به شيوازي زرياني بيړوكه پيشنياري خومان ده خسته پوو، زرياني بيړوكه ريگايه كه له ريگاكاني بيړوكه پيدان كه باو ه ش بؤ ه موو بيړوكه يه ك به بي جياوازي ده كاته وه ئه گه رچي نه ريئي و بيسووديش بيت. ئه نداميكي گروپه كه هيچ له بيړوكه كاني قبولنه ده كرد و هه مووياني په تده كرده وه. زور حه زي ليبوو بلي " ئه و بيړوكه يه هه رگيز به كه لمان نايه ت " و " پيشتر ئه و بيړوكه يه مان تا قيركردوه ته وه و هيچ سووديكي نه بووه. " كاتيک پيمگوت كه ئايا خاوه ني هيچ بيړوكه يه كه تا پيشنياري بكات، گوتي نه خير. خوي هيچ بيړوكه يه كي نه بوو!

له بهر ئه وه ي ئه م پووداوه نمونه ي ئه وپه ري قبولنه كردن و به هه ند وهرنه گرتني بيړوكه كاني كه سي به رامبه ردا بوو، بويه منيش هه رگيز له بيرم ناچي ته وه. له بهر ئه وه ئه ندامه كه ي پيشوو بيړوكه كاني ئيمه ي قبولنه ده كرد چونكه له بيركردنه وه ي خوي به ولاوه متمانه ي به بيړوكه ي كه سي ديكه نه بوو. نه يده تواني چاره سه ريك له ئيمه وه قبولبكات له كاتيكا كه خوي ئه زمووني نه كرده وه و پييدا تيپه رنه بووه. ئه و له خومان زياتر ئاگاي له و هه ول و تيكووشانه بوو كه له پيناو كو مپانيا كه دا به گه رمانخستبوو، به لام له بواري بيركردنه وه دا هينده وشك و په ق بووكه جگه له بيركردنه وه كاني خوي هي ئه ندامي ديكه ي وهرنه ده گرت.

ئەگەر دەتەوئیت داھینەر و بەمانای وشە بىرکەرەوہ بیت، ئەوا نابىت ئەم شىۋازە بىرکردنەوہیە بەکاربەھىننىت. دەبىت مىشکت فراوان بىت و باوہش بۆ گۆرانکاری و جىاوازی بکەیتەوہ. بى شىك و گومان ھەموو بىرۆکەکان باش نىن، بەلام ھىچ نەبىت ئەوانە قىبولبکە کە چاک و بەسوودن.

بەلئىت پىدەدەم ئەگەر چۆن ھاتووت ھەر بەو شىۋازە درىژە بە ژىانت بەدەیت ئەوا ناگەیتە ھىچ شوئىنىک. چونکە وابىروا بۆگەن دەکەیت و دەبەسرىتەوہ بە پابردووہوہ و لەگەل پۆنتىنەکانى پۆژانەتدا دەسوئىت. دەکرىت ھەندىک جار بەو شىۋەيە بیت، بەلام ئەگەر زۆر لەسەرى بەردەوام بووت، ئەوا لە پىشکەوتن و سەرکەوتن دەتگىرئىتەوہ. ئەگەر مىشکت وشک و داخراو بىت ئەوا لە بارودۆخە خراپەکاندا ناتوانىت خۆت بە ئاسانى دەرباز بکەیت. ئەگەر کىشەت لە بارى دارايى، پەيوەندى و شىۋازى ژياندا ھەيە ئەوا ناکرىت خۆت بەم شىۋازە بىرکردنەوہیە پابەھىننىت.

جىھان بەردەوام لە گۆراندایە. ئەو پەستانەي کە لە شوئىنکار و مالەوہ لەسەرتە بە ھەمان پىژرەي سالى پار نىيە. کەوايە دەکرىت چارەسەر کۆنەکان بەشىۋەي پىويست وەکو جارەکانى بۆ بەرئى نەکەن، لەوانەيە ھەندىکىشيانکىشەت بۆ دروست بکەن. پەنجا سال لەمەوپىش ئەگەر بتويستايە بەپەلە نامە بۆ کەسىک بنىرئىت ئەوا دەبوایە تەلەگرامت بەکاربەھىنايە. تەلەگرام بۆ ئەو کاتە باشترىن ھەلپژاردە بوو، بەس بۆ ئىستا نەك باشترىن، بەلکو ھەر باش نىيە. بەخۆشحالئەوہ ھەندىک کەسى داھینەر توانيان لەرپى بىرۆکەکانى خۆيانەوہ شتىكى نوئى و زۆر خىراتر دابەھىنن، ئەوئىش نامەي ئەلىکتروئىيە.

بهائی دہ زانم ئم نمونہ یه ی که هیئامه وه تا راده یه ک شیواو نییه، به س خو
ئیمه له ماوه ی یه ک شه ودا له ته له گرامه وه نه گه شتینه نامہ ی
ئہ لیکترؤنی. هندیك کس دژی پیشکه وتنه ته نکه لؤجیه کان
دوه ستنه وه و ده یانه ویت هر به شیوازی پیشوومان بژین و نامیره کانی
پیشوو به کاربهینین، به لام ئه وان ورده ورده پاشده که ون، مه گه ر ئه وانیش
وه کو خه لکانی دی بگورین و پوو له گورانکاری بکه ن. من و توش
نامانه ویت پاشبکه وین و دواکه وتووین. ئیمه ده مانه ویت به باشترین
شیوه رووبه رووی کیشه کانمان ببینه وه و ریگای نوی و هاوچه رخ
به کاربهینین. ئیمه ده مانه ویت به یه ک بیرۆکه وه نه به سرینیه وه و له
ره چه ته که ماندا چه ندین ریگای چاره سهری تیدابیت.

که واته هر له ئیستاوه ره چه ته ی چاره سه رکردنی کیشه کانت نوی
بکه ره وه هه تا بتوانیت ئه و شیوازه ره قه - که له قبوولنه کردنی که سی
به رامبه ردا خو ی ده بینیته وه - له میشتکدا لابییه ت که خودی خو ی بووه
به کیشه یه ک له ناو کیشه کانتدا.

**ئیمه ده مانه ویت به باشترین شیوه رووبه رووی
کیشه کانمان ببینه وه و ریگای نوی و هاوچه رخ
به کاربهینین**

ياساى پەنجا و چوارەم متمانە بە يەكەم چارەسەر مەكە

زۆربەى كىشەكان لە يەك چارەسەر زياتريان ھەيە . ئەگەر من چاكەتېكم
لەبەردا بېت و كەش و ھەوا گەرم بېت ئەوكات دەتوانم قۆلەكانى
لېيكەمەو و كەمىك فېنكم ببېتەو . ئەو چارەسەرىكە ، بەلام خو
باشترين چارەسەر نىيە . ئەگەر تۆزىك زياتر بىرى لېيكەمەو ئەوكات
لەوانەيە چاكەتەكە لابیەم .

كىشە ئابوورىەكانت ، بەزمەكانى شوینكارەكەت ، يان دەمەقالەت لەگەل
مندالەكانتدا و شوین دۆزینەو بۆ دايكت كە لەكاتىكدا لەگەل ھىچ
كەسىكدا ناگونجیت ، ھەموو ئەم كىشەيانە لە يەك چارەسەر زياتريان
ھەيە . وە زۆربەى جاریش باشترين چارەسەرە ئەو نىيە كە يەكەمجار بە
میشكتدا دیت .

لەبىرت بېت يەكەم وەلام و چارەسەر كە بە میشكتدا دیت زۆر بەسوود و
گرنگە ، بەلام نابیت وەكو چارەسەرى كۆتايى مامەلەى لەگەلدا بكەيت .
وەكو پېشتر ئاماژەم پيدا ئامادەبوونى پلانى بى بۆ كەمكردنەوھى
پەستان زۆر باشە و لەھەمان كاتدا ئاسوودەيى بە میشكت دەبەخشیت و
پى بۆ بىركردنەوھى زياتر خوشدەكات . بۆيە ھەر چارەسەرىك بە میشكتدا
دیت لە شوینىكدا بە تىبىنى بىنوووسە و بەدواى چارەسەرى باشتردا
بگەرى .

گویم بۆ بگرە ، دەكریت دۆزینەوھى چارەسەرىكى باش و شياو كاتىكى
ئىجگار زۆرت لىبگریت . چاوەپى ئەو مەبە يەكسەر باشترين چارەسەر

بیت به میسکتدا، یان یه که م چاره سهر به باشترین بزانیته. ئە گەر به م شیوازه بیت ژیانیکی بیسه روبه رت ده بیت. هه رکاتیك دوو چاری کیشه یه ک ده بیت یه کسه ر یه که م بیروکه وه کو چاره سهری کوتایی وه رده گریته و شتی نوی تاقینا که یته وه. ئایا ده ته ویت هه ر به م شیوازه دریزه به ژیانته بده یته ؟ ئایا وابیرده که یته وه که به م شیوه یه دلخوش و سه رکه وتوو ده بیت ؟

پاست ده که یته، ئە گەر کیشه که بچووک بیت ئە وا هیئده بیرکردنه وه ی ناویت. به لام ئاگات لیبیت ! ئیمه ده مانه ویت بیرکردنه وه ی داهینه رانه بکه ین به به شیک له که سایه تی و سروشتی خو مان. ئە گەر به شیوازیك مه شق به میسکت بکه یته تا هه میشه به باشترین شیوه بیربکاته وه، ئە وا به باشترین شیوه بیرده کاته وه. وه هه روه ها باشترین پریگای به ده سته یانی چاره سه ریکی باش هه میشه پریگا خیرا که نییه .

باشه چۆن ده زانیته ئە و چاره سه ره ی تو دۆزیوته ته وه باشترینه یان نا ؟ بو ئە م پرسیاره وه لامیکی ئاسان و پوون نییه ، به لام ده کریته ئاماژه به چه ند شتیك بکه ین. یه که م ئاماژه ئە وه یه که چاره سه ره دۆزراوه که نیشانه له خودی کیشه که بگریته وه. بو نمونه ئە گەر چاره سه ریك دۆزیبیتته وه بو کیشه که ی دایکت، ئە وا ده بیته پیش هه موو شتیك بیرت له خوشبه ختی ئە و کردبیتته وه. ئە و چاره سه رانه ی که به م شیوازه نین نابن به " چاره سه ریکی راسته قینه . " پیویستت به لیستیکه که تییدا لایه نه بنه رته ی و بنچینه ییه کانی چاره سه ریکی باشی تییدا دیاری بکه یته .

خوت له گه ل ئە م بنه مایه دا رابهینه : هه ر چاره سه ریك هات به میسکتدا به خوت بلی " ده سته یکیکی باشه ، ئە ی ده توانم لییره وه به کوئی بگه م؟ " به

مانایه کی دی هه موو چاره سه ریك وهك خالیکی ده ستپیک ته ماشا بکه نهك خالی كۆتا. هه میشه به دواى به ره و پیشبردنی بیروکه یه که متدا بگه پری. وادانی ده توانیت په ره ی پییدهیت. مه هیله یهك بیرکردنه وه هه موو میشکت داگیر بکات، به دواى شتیکی باشتردا بگه پری. بزانه هه میشه چند بیروکه و ریگایه کی دی هه یه که شایه نی بیر لیکردنه وهن. نه گه ر بتوانیت چاکسازی له چاره سه ره که تدا بکه یت، مانای وایه باشتین نییه. هه ندیجار نه گه ر به ختت هه بیته ئه واهه ر له یه که م بیرکردنه وهدا چاره سه ره پاسته که ده دوزیته وه. نه گه ر به و شیوه یه ش بیته ئه واهه میشکت پیشتی پیناسه ی " چاره سه ری پاست " ی بوکراوه، بویه که بینی یه کسه ر ناسیه وه.

**هه موو چاره سه ریك وهك خالیکی ده ستپیک ته ماشا
بکه نهك خالی كۆتا**

نه گهر ماڼوول بیټ، که واته سوو دمه نده

نه گهر بتوانیت کیشه یه کی ناخوش و بیزار که چاره سر بکه یت، نه و
گرنگ نییه له کوی چاره سره یه که یت به ده ست که وتووه. ماده م توانات
مه یه که وایه چاره سره ی بکه. بویه له دوزینه وهی چاره سره دا باز نه یه ک
به ده وری خوتدا مه کیشه و بیکه یت به سنوور بو خوت. به دلنیا یه وه
ده بیټ له کیشه که ت تیرا بمینیت و باش بیر لیکه یته وه، له ه مان کاتدا
ده کریت پرس به چند شاره زایه ک، هه ندیک هاورپی که متمانته پینانه
یان خزم و که سوکارت بکه یت. هه میشه به بیرت بیټ که به شیوه یه کی
ناسایی ناتوانیت له دیدگای که سانی دیکه وه بیر له حاله ته کان بکه یته وه،
منیش هر به و شیوه یه م، به ته نها نه بوویت به نیچیری نه م داوه. هه روه ها
باشترین هاورپیټ، به ریوبه ره که ت، هاورپیشه و دایکیشیت هر له
گوشه نیگای خویانه وه ته ماشای روو داوه که ده که ن.

وادابنی هه رکاتیک تووشی کیشه یه ک ده بیټ یه کسه ر پاده که یت بولای
هاوسه ره که ت و داوای نامورگاری لیده که یت. راسته به م شیوه یه که مینک
له داوه که ی خوت پرزگات ده بیټ، به لام له ه مان کاتدا ده که ویته نه و
داوه ی نه و تییدایه. که واته نیستا بوویت به دوو ته له وه. راسته دوو
گوشه نیگا له یه کدانه باشتره، به لام مه به سستی نیمه نه وه یه هه موومان
به یه که وه له داوه که پرزگارمان بیټ.

من نالیم داوای نامورگاری له هاوسه ره و که سوکارت مه که. نه وان له
نزیکه وه ده تناسن و له وانه یه بزائن له پرووی ده روونی و کرداریشه وه چی

بۆ تۆ گونجاوه. به لام له هه مان کاتدا ده کریت به هه له دا بچن. به هوی
ئه وه تۆ ده ناسن ئه وان خودناناگایانه واده زانن پیوستیان به بیرکردنه وه
نییه و یه کسه ر وه لامت ده ده نه وه.

ئاساییه ئه گه ر هه موو جارێک بۆ پرسیارکردن برۆیت بۆ لای هه مان که س.
به لام ئه گه ر ده ته ویت وه لامی چاوه پروانه کراو به ده سته بهیت ئه وکات
ده بیته داوا له که سی جیاوازیش بکهیت. چونکه هه ندیک وه لام له و داوه ی
تیکی که وتوویت ده رته ده که ن و چه ند ریگایه کی نوی و ئه ندیشه نامیزی
بیرکردنه وه ت فیرده که ن.

له وانه یه ئه م پیشنیارانه هه روا به ئاسانی په تبه که یته وه، به لام بزانه
ئه مانه ریگا راسته که ن. ئه گه ر که میکیش پیوستیان به تیپامان و
پهینانی زیاتر بیته، ئه و هیشه تا دیگایه کی نوی بۆ بیرکردنه وه له
کیشه کانت پیده به خشن. ئه وه ی ده تویت هه ر ئه مه نه بوو؟ بۆیه
شیوازی بیرکردنه وه ت به شیوه یه کی پیوست باش نه بووه، خو ئه گه ر
باش بوایه نه ده گه شتیه ئه م خاله. که واته ئه گه ر که سیک چاره سه ریکی
پیدایت که پیشتر به کارت نه هینابوو، ئه و به میشکیکی فراوانه وه لی
وه ربگره. چونکه تۆش هه ر له بهر ئه و هۆکاره چویت بۆ لایان. یه کسه ر
مه لی " ئه و بیروکه یه زۆر خراپه یان له گه ل مندا ناگونجیت ".
بیربکه ره وه و بلی " خو من له وانه یه بتوانم ئه م چاره سه ره به کاربه یتم "
به س نه بوو پرسیارم لیکرد!

وه لام و چاره سه ری باش ده کریت له هه موو که سیکه وه بیته، به بی
گویدانه ته مه ن. جارێکیان خو م زۆر دوو دل بووم و نه مده زانی کام به رگ بۆ
کتیبه که م هه لبرێم، بریامدا راویژ به مندالیکي ته مه ن پینج سالان بکه م

که هیئدهی قاچیکم ده بوو. به شیوهیه کی زور ساده و په وان بیروکهی
خوی پیگوتم، بیرکردنه وهی به شیوهیه ک بوو که توانی ته اووی
بیرکردنه وهم به رامبه ر به رگی کتیب بگوړیت و له نالوزیه کانی ناو میشم
پزگارم بکات.

نیلیاس هووی نامیری درومانی داهینا. بو چه ندین سال سه رقالبوو به
دانانی دیزاینه که یه وه، به لام له کوتایدا نه و دیزاینه ی هه لبرارد که له
خه ودا بینی. نه و له دیاریکردنی دیزایندا گوئی به که س و شوین نه ده دا،
بویه که دوزیه وه یه کسه ر به کاریهینا. نامانجه گرنکه که لیړه دا قبولکردنی
بیروکهی که سانی دیکه یه، نه گهر له ریگه ی ئینه رنیته وه بیت، یان له
چیشخانه یه ک به سووتفه گویت لیبت، یاخود مندالیک پیشنیارت بو
بکات، یان له خه ودا بیبینیت.

**نه گهر که سیک چاره سه ریکی پیدایت که پیشتر
به کارت نه هینابوو نه واه به میشکیکی فراوانه وه لی
وه ربگره**

ياساى پەنجا و شەشەم ريگايەك بدۆزەرەوہ

كاتىك ويستم ئەم كتيبە بنووسم لە ناوہ راستەوہ دەستمپيكرد. مەبەستى من ليرەدا ئەوہ يە: لە بابەتەكەى خۆتدا ھەرچەند باشبىت، ھىشتا دەكرىت لەكاتى نووسىنىدا كاتىكى زۆرت لىببات. دەمتوانى لە سەرەتاوہ دەستپيىكەم، بەلام زۆربەى جار كۆتاشت پيشەكى دەنووسم. بەم شىوازە دەزانم پيشەكى بۆ چ شتىك دەنووسم، چونكە پيشتر خۆم ھەمويم نووسيوہ. دەمتوانى لە ياساى يەكەمەوہ دەستپيىكەم، بەلام دەمزانى ئەو پۆژە ناتوانم بابەتتىكى لەو شىوہ يە بنووسم. دەمزانى گرنگ دەستپيىكرد، ئىدى لە ھەر كوئوہ بىت، بۆيە منيش دەستمپيكرد. ياسايەكم ھەلبژارد كە ئەو پۆژە حەزم لە نووسىنى بوو.

ھەندىك جار ئەو كەش و ھەوا دەروونىەكى تىيدايى دەبىت بە كيشەيەك و دەبىت چارەسەرى بۆ بدۆزىنەوہ. لەكاتى نووسىنى كتيب، ئامادەكردى مېھرەجان، گەپان بەدواى خانو، ديزاينكردى بەرھەم و نووسىنى راپۆرتتىكدا لەوانەيە كيشەى گەرەمان ئەو دەبىت نەزانين لە كوئ و چۆن دەستپيىكەين.

ھەندىجار ئەم كيشەيە دەبىتە ھۆى دروستكردى گىژاويك لە ميشكدا و دواتريش دواخستنى كارەكە. دلنيانيت لەكوئوہ دەستپيىكەيت، ئىدى واز لە كارەكە دەھىنيت. دواى ماوہ يەك كيشەيەكى دى دىتە مەيدان، ئەويش كەمبوونەوہى كاتە. ئىستا تۆ ناتوانيت دەستبەكارەكەت بكەيت و دوامۆلەتى تەواوكردى كارەكەشت وردە وردە نزيك دەبىتەوہ. ئەم

حاله ته ده بیته هوی دروستکردنی په ستانیکی زیاده، په ستانی زیاده ش
سوودی نییه.

من باوه پم به "هیچ پینه کران" نییه. وانا زانم هیچ پینه مان و پینه کران
شتیک بیت و که سی نووسه نه توانیت چاره سهری بکات، ئیدی ده بیت
به دیار فریشته یه که وه بوو سته تا له ناسمانه وه بیت و کیشه یه کی بو
چاره سهر بکات. واده زانم هم "هیچ پینه کرانه" له نه نجامی بیرکردنه وه ی
که م و ناروونی خو یانه وه یه. وه ک نووسه ریڅ په چه ته ی به پړوه بردن و
پڅخستنی کارت لایه و به جوانی کاته کانت دابه ش بکه و دواتر داوای
فریشته ی فریاد پره س مه که. هیچ کاتیک به پړوبه ریڅ نه بینوه - که
ناتوانیت باش بابه ته که ی پیشکه شبکات - بلیت خه تای منه و خوم باش
ناماده نه کردوه.

نه گهر نووسه ر بیت یان به پړوبه ر، یا خود خوهن هر کاریکی دیکه بیت،
نه گهر ئیستا کاریکی گه وره و گرانت له به رده مدایه و نازانیت چون دست
پښکه ییت، نه وا کلیلی چاره سهری کیشه یه کی تو نه وه یه که جیاواز
بیربکه یته وه. مه رج نییه هه موو جاریک کتیب له سه ره تاوه بخوینیته وه.
ده توانیت هر شوینیکه خوت حه زت لییه تی بکه ییت به سه ره تای خوت.
شته کانی تریش به هه مان شیوه ن. به س شوینیک بدوزره وه که خوت
به لاته وه باش بیت و دست به کاره کانت بکه. کاتیک متمانته به خوت
نییه یان خاوه نی زانیاریه کی نه وتوت نه بیت نه وکات کیشه که دووقان
قورس ده بیت. له و بارودوخانه دا ده بیت بابه تیک، شتیک بدوزرته وه که وا
هسته ده که ییت ناسان بیت و دواتر هه موو هه ولکی خوتی بو بده بیت.
له وانه یه پیشتر پړوره سمیکی گه وره ت ریڅ نه خستبیت، به لام به لایه نی

که مه وه ده زانیت پۆره سمیکی شیاو ده بییت چۆن بییت. زۆر باشه، له وێوه دهستی بکە و دواتر به ره به ره شته کانی دیش به دهسته وه دین. نازانیت سیمیناریکی گه وه چۆن ناماده بکهیت؟ نه گه ره له پیشدا نامانجه که ی خۆت بنووسیت له وانیه سوودی لیببینیت، یان بیربکه ره وه بزانه کام وینه نه سیمیناره که دا به کار بهینیت.

دوای نه وه ی به پیکوپیکه دهستت به پۆژه که ت کرد نه وکات ده توانیت شتی بۆ زیاد بکهیت، یان لی بسپرته وه و بیگۆریت. کیشه نییه با دواتر نه م هیلاکبونه ببینیت، به س ئیستا هه موو بیرۆکه کان به چاویکی گرنگه وه ته ماشابکه. نابیت به شیوازیکی نه رینی بیر له و گۆرانکاریانه بکه یته وه که له کۆتایدا نه نجامیان ده دهیت، چونکه هه ره نه وان بوون ریگای دهستی کردن به کاره که و به ره وه ام بوونیشیان پیشاندایت.

**له سه رت مه رچ نییه کتیب له سه ره تاوه
دهستی بکەیت. ده توانیت له هه ر شوینی که وه خۆت
دهزت لییه تی بکهیت به سه ره تای خۆت**

ياسای په نجا و حه و ته م
له شوینیکدا قه تیس مه به

هه رچه ند میشتک نازاد بیت، هه رچه ند له که وتنه ناو داوی بیئومیدیه وه به دور بیت، نه و هیشتا له چه ند بارودوخیکدا چاره سهری کیشه که ت بو نادوززیته وه. تا نه و په پری وریایی به ته رکیزه وه له کیشه که تیپرامویت، به لام واده رده که ویت بیرکردنه وه کانت سوودیکی نه و تو یان نه بو وه. زورباشه، نه گهر له و حاله ته دایت ئیدی بیرکردنه وه کانت پابگره. ده ست له دوزینه وه ی چاره سهر هه لېگره و هه نگاویک له کیشه که وهره دوا وه.

ناوبه ناو حه زم له شیکارکردنی مه ته له. زور له دوزینه وه ی وه لام بو مه ته له کاندای باش نیم، چونکه ههر به سروشت که سیکی هه له شه م و په له ده که م. بو یه ک دوو خوله ک بیر له مه ته له که ده که مه وه، نه گهر نه مزانی وازی لیدینم و ده چم کاریکی دیکه ده که م. هه ندیجار داوی چه ند کاترمیریک یان له نیوه شه ودا ده چم تا شیکاری مه ته له که بکه م. دواتر زور سه رمده سوورمیت، چونکه نه و شوینه ی که تییدا چه قیبووم ئیستا یه کسه ر وه لام بو دوزیه وه. من له بواری ده مار و میشتکدا زانیاریه کی نه و تو م نییه تا پیتان بلیم چون نه م شته پووده دات، به لام ده زانم شتیکی له م شیوه یه هه یه.

له وانیه کیشه که ی تو له شیکارکردنی مه ته لیک زور گه وره تر بیت، به لام هیشتا ده توانیت سوود له م پړگایه وه ریگریت، راسته بیرکردنه وه ی خودئاگات راده گریت، به لام میشتک به شیوه یه کی ناخودئاگایی ببر له

كيشه كه ده كاته وه . بويه هه ليكي تر بده به خوت . كه زانيت وه لامي هه ر
شتيكت بو نادوزيته وه هه ر له ويذا بير كردنه وه كانت رابگره .

ياساكاني بير كردنه وه ته نها له بواري بير كردنه وه ي خودناگادا نيبه .
راسته ناتوانيت به ئاساني ياساكان له سه ر ناخودناگات جي به جي بكه يت ،
به لام به لايه ني كه مه وه ده زانيت كه پيويستي به هه نديك كات و بواره تا
چاره سه ره كه ت بو بدوزيته وه . وه هه روه ها جي هيلاني بير كردنه وه له
خودناگاييه وه بو ناخودناگايي گرنگترين كليله بو كردنه وه ي قوفله كاني
بير كردنه وه .

هه موو جاريك هه ر وا به ئاساني ناتوانيت واز له كيشه يه ك به نييت ،
ناتوانيت خه مي بو نه خويت و برؤيته سه ر كاريكي تر . هه تا كيشه كه
گه ره تر بيت ئه م حاله ته ش زياتر ده بيت . ئه گه ر كيشه كه بويه كردني
ژووري نوستن بيت ئه وا به ئاساني بير كردنه وه ت راده گريت ، به لام ئه گه ر
كيشه يه كي جديت هه بوو له گه ل هاوسه ره كه تدا ئه وكات خولادان زور
قورس و جياواز ده بيت . خو ژووري نوستن كه بو هيچ شوينيكي راناكات ،
به لام دواموله تي كاريك سات به سات لي ت نزيك ده بيته وه .

هه نديجار واپويسته له و ژينگه يه بييته ده ره وه كه كيشه كه تيايدا
پويداوه و بجيته ناو شوينيكي ته واو جياوازه وه . به كورتي ، ده توانيت
كوتايي هه فته برؤيته ده ره وه ، يان گه شت بكه يت بو شوينيكي تر . كات
له گه ل ئه و كه سانه دا به سه ر مه به كه به شيكن يان كاريگه ريان له سه ر
كيشه كه هه يه . هه نديك جار زور به باشي يارمه تي مادديت ده دن ، به لام
ناتوانن بير كردنه وه كانت بو ريكبخنه وه .

که گه پرایته وه سه ر کیشه که - من به لینی نه وه ت پینا ده م که کیشه که
خوی خوی چاره سه ر بکات - نه وکات ده بینیت و سه رتده سوورمیت له
میشک و بیرکردنه وه کانت، له و پوونی و چالاکیه ی هه یانه له
چاره سه رکردنی کیشه کاندایا. نه گه ر وه لامه راسته که شت بو نه دۆزنه وه،
به لایه نی که مه وه هه ندیک وه لام و چاره سه ری بیسوود له میشکت ده که نه
ده ره وه .

**هه ندیجار واپیویسته له و ژینگه یه بیته ده ره وه که
کیشه که تیایدا روویداوه**

ياسای په نجا و هه شته م گۆشه نيگای بيرکردنه وه ت بگوره

باشه، ته رکيزت خسووه ته سهر کيشه که چاک نه بووه، ته رکيزت له سهر لابر دووه ههر چاره سهرت بۆ نه دوزراوه ته وه. قه يديناکات ئه م حاله ته پرووده دات، ئه گهر کيشه که ههر له سهره تاوه ئاسان بووايه ئه وکات نه ده بوو به کيشه. که واته هه نگاوی داها توو چييه؟ ده بيت له م حاله ته دا چي بکه يت؟

ئاسمان دوا سنووره، بۆيه ده توانيت هه ول بۆ هه موو شتيک بده يت، به س به مه رجیک پيشتر ئه زموننت نه کرد بيت. به پوختی، ئه و شتانه ی پيشتر که تاقيت کردوونه ته وه و سوو ديکی ئه وتۆيان نه بووه، يان کيشه که وه کو جارن نييه و ناتوانيت له هه مان پيگه وه چاره سهری بۆ بدوزيته وه. که واته ده ستيپيکه و شتيکی ته واو جياواز هه لبيژيره تا هه لی دوزينه وه ی وه لامت زياتر بيت.

ئامانجت ئه وه يه به شه داهينه ره که ی ميشکت بخته يته گهر و چاره سهری ئه م کيشه يه ی پيپيکه يت. که واته ده توانيت شتيکی داهينه رانه بکه يت! ويته ی کيشه که بکيشه. من نازانم به ته واوی کيشه که م چييه هه تا ويته ی بکيشم! گرنگ نييه، ئيمه ده مانه ويته ويته يه کی به رجه سته ببه خشين به کيشه که ت تا بتوانين له پييه وه چاره سهری بکه ين. هه نديک جاريش به بيرکردنه وه داهينه ره که ت ده توانيت ويته يه کی بۆ بکيشيت که زۆر جياوازه له و کيشه يه ی له ميشکتدايه، بۆيه ويته به خشين به کيشه کاریکی چاکه. به س ئاگات له خووت بيت، ئه گهر ويته کيشانی کيشه کانت

ببیت به به شیک له خوویان سروشتت، ئەوا له وانیه به که ویتە نار
تەلەیه کی دیکه وه و ئیمەش حە زمان له و قە تیسبوونه نییه . ئەدی باشە
ئەگەر ئەو ش کاری نە کرد چی، دەتوانیت کیشە که بکهیت به گۆرانیه ک و
بوخۆت بیلئیتە وه . لێرەدا ئامانجی ئیمە ناسینە وه ی کیشە یه .

بی شک گومان زۆر گرنگه . ئەگەر بتوانیت له گۆشە نیگایه کی تره وه
تە ماشای کیشە کانت بکهیت، چونکه به مشیوازه میشک و بیرکردنە وه کانت
دەهه ژین و گۆرانکاریان به سەردا دیت . بۆیه به پێی سروشتی کیشە ی
خۆی و بارودۆخی دەروونی خۆت دەتوانیت چەندین تەکنیک و فیل
به کاربهینیت .

هاورپیه کی نزیکم که مائی به رامبەر مالمانه ریگایه کی زۆر باش
به کارده هیئت بۆ تیگەشتن و وینه دان به کیشە کانی، حە زده کات
به دەوری باخچه که ی مائی خویاندا بسورپیتە وه و له گەل خۆیدا قسه بکات
و کیشە که تاوتوی بکات . بینیومه که به دەوری باخچه که دا خوول
دەخوات و به ئاماژە ی دەست و دەموچا و قسه له گەل خۆیدا قسه
دەکات . مندالە کانی له پشت پەردە که وه فه قیرانه تە ماشا دە که ن و ئاوات
دەخوازن که س نە زانیت ئە وه باوکیانە . دەرپینی کیشە به دەنگ
شیوازیکی زۆر چاک و کاریگەرە ، ئاساییه ئەگەر له بهرچاوی خەلیکدا به م
کاره هەلنە ستیت، به لام خۆ دەتوانیت له گەل خۆتدا قسه بکهیت و
تاوتوی بابە ته که بکهیت . جگه له سوودە کانی دی میشکت هیور
دەکاته وه و باری سەر شانته که مده کاته وه .

دەتوانیت له گەل خۆتدا گفتوگو بکهیت و هانی خۆت بدەیت تا
هەلبژاردە یه کی تر قبول بکهیت . ئامانجه که لێرەدا ئە وه نییه له گەل خۆتدا

قسه بکهیت، به لکو داپشتنه وهی کیشه که و گۆپینی دیدگای خۆته بۆ
دۆزینه وهی چاره سهر.

نه خشه کیشان یه کیکی تره له رینگا به سووده کان و توانای دروستکردنی
گۆرانکاری له شیوازی بیرکردنه وه تدا ههیه. به تاییه تی بۆ ئه و که سانه
باشه که نازانن له کوئوه دهستپیکه ن. نه خشه کیشان رینگایه کی زۆر باش
و بلیمه تانه یه و له هه رکوییه که وه به ویت ده توانیت نه خشه بکیشیت،
سه ره پای ئه وهش یارمه تیت ده دات تا به شیوه ی بینین و بیرکردنه وهش
کار له سهر کیشه که ت بکهیت.

**به م شیوازه میشک و بیرکردنه وه کانت ده هه ژین و
گۆرانکاریان به سهر دا دیت**

تەرسە

لە کاتی ترسان و دلەراوکیدا دوو کیشەت بۆ دروست دەبیّت ، یەكەمیان لە خودی کیشەكە دەتۆقیت و دووهمیشیان کاریگەری ترسەكە لەسەر مێشك و بیرکردنەووت دروست دەبیّت و ناھێلێت داھێنەرانی و بگرە ھۆشیارانە لە بابەتەكە تیبگەیت. ترس خۆی لە مێشكتدا جیگەر دەكات و ھەموو شتە ئەرێنیەكان دەكاتە دەرەوہ. لە کاتی کیشەيەكی دارایی یان ھەر جۆرە کیشەيەكی دەرروونیدا دەبیّت ھەرگیز نەترسیت. كە ترسایت ئیتر شیوہی كەسیكى ونبوویت، ئیدی كیشەكەت بۆ چارەسەر ناکریت، ئەم پرۆسەيەش بەردەوام دەبیّت ھەتا مێشك و بیرکردنەووت نەخەیتەوہ ژێر پكیفی خۆت. ئەم كارە دەكریت چەند خولەكێك و لەوانەيەشە چەند ھەفتە و مانگی پێبچیت.

ھیندەش ئاسان نییە، وایە؟ لەوانەيە ھەندێجار ترس و تۆقین وەكو حالەتێكى ئاسایی ببینیت، دەكریت بلیت "خۆ ژيانى من وێرانە، تازە چى دەبیّت با ببیت." ھەندێك جار بۆ ماوہيەكی كاتی ھەسانەوہ و ئاسوودەيى لە ترسان و وازھێنان لە دۆزینەوہی چارەسەردا بەدیدیەكەیت. بەلام دواتر ھەسانەوہ نامینیت و سەردەكیشیت بۆ خەم و پەژارە، چونكە كاتی زیاترت بەفیرۆداوہ و ئەم پەفتارەشت ھیچ سوودی نەبووہ و ھیشتا كیشەكەت بۆ چارەسەر نەكراوہ. كەواتە دەبیّت ھەر لە سەرەتاوہ فیۆرى نەترسان ببیت.

نەترسان و غىرەتدانە بەرخۆ لەو زۆر باشتەرە ھەر لە دەسپىكى
كارەكەو ھەزەلە ھەموو شتىك بەھىنيت. ھەتا زووتر ترسەكەت بناسىتەو ھە
و پىنگرى لىبەكەيت باشتەرە. دەتوانىت لە نىوھى كارەكەدا ترسەكەى خۆت
بپەوینىتەو، بەلام بۆ ھەر لە سەرەتاو ھە پىنگرىت؟ بۆچى لەسەر خۆت
قورستى دەكەيت؟ ناسىنەو ھە لەناوېردنى ھەر لە سەرەتاو كارىكى
زۆر ژىرانەيە، بەلام لەم حالەتەدا پىوېستت بە ھۆشيارىيەكى چالاک و
چاۋنەترس دەبىت.

باشە، ئىستا دەبىت زۆر بە جدى قسە لەگەل خۆتدا بکەيت. بلىت من
نامەوېت بترسم. دواتر كاتىك بۆ كۆكردنەو ھە پىكخستى بىركردنەو ھەكانت
تەرخان بکە. مەھىلە ھەستەكانت تىكەل بە بىركردنەو ھەكانت بېن و بلىن
" بىرۆكەيەكى بىسوودە " يان " من كەسىكى شكستخواردووم ". ئەو ھە
ھەستەكانتە كە بەرەو ترس پەلكىشت دەكەن، بۆيە ھىچ بواریكى لەو
شيوەيەيان پىمەدە. ئەگەر نەتوېست يەكسەر كىشەكە چارەسەر بکەيت،
ئەوا بۆ چەند ساتىكىش بىركردنەو ھە داھىنەرانە لە مىشكت دەربكە.
تەنھا ترس و تۆقین لە مىشكت بکەرە دەرەو ھە دواتر دەست بە
كارەكانت بکە.

بە باشى بىربكەرەو ھە بەتەواوى كىشەكەت ديارىبکە. بزانه بۆچى
بوو تە كىشە، ئەگەر بارى دارايت باش نىيە دەبىت بزانىت نەبوونى پارە
و دەستكورتى بوونەتە ھۆكارى چى، بۆ نمونە : كرى خانوى ئەم مانگەت
پىنادرىت، يان ناتوانىت ئۆتۆمۆبىلەكەت چاك بکەيتەو، ياخود ناتوانى
پۆشاكى قوتابخانە بۆ مندالەكەت بکرىت. ئىستا يەك بە يەك بىر لەم
كىشەيانە بکەرەو ھە. ھەندىجار دەتوانىت كىشەيەكى ئالۆز و قورس

داواى يارمه تى بکه

هه نديکمان چه زمان له داواکردنى يارمه تى نييه، يان زۆربه مان له هه نديک کاتى ديارىکراودا پيمان ناخۆشه داواى يارمه تى له که سانى تر بکه ين. له خۆمه وه ده ستپييبکه م به لامه وه خۆشه ئه گهر داواى يارمه تى له که سيک بکه م تا ئاميرى جالشۆره که م له گه لدا هه لبگريت، به لام چه زناکه م پرسىارى شوينيك که نايزانم له هيچ که سيک بکه م. هۆكارى ئه مه ش ده گه ريته وه بۆ ئه وهى که خۆم چه زم له گواستنه وهى شتومه ک نييه و ئاساييه به لامه وه و بگه ره دلخۆشيش ده بم ئه گه ر که سيک يارمه تيم بدات، به لام بۆ بابه تى شوين پيشانندان من خۆم به که سيكى شاره زا ده زانم و واداده نييم هه موو شوينه کان ده زانم، بۆيه چه زناکه م داوا له که س بکه م.

بى شک و گومان شووره يى نييه داوا له که سيک بکه يت تا ئاراسته ي شوينيك پيبلت، به لام به لاي منه وه به و شيوه يه. ئه گه ر من خۆم هينده به باش بزانم ئه وکات داواکردنى يارمه تيم تاراده يه ک به لاوه قورس ده بيت. به لام له راستيدا - ئه گه ر پرسىار له خيزانه که شم بکه يت هه مان وه لامت گوى ليده بيت - من ئه وه نده باش نييم. کاتيک ته ماشاى نه خشه يه ک ده که م زۆر باشم له ديارىکردنى شوينه کاندا و دواتر نه خشه که ده خمه ئه ولاوه و واده زانم هه موويم له به ره. به س دواتر شوينه کانم لى تيکده چيت نازانم بۆ کوى برۆم.

ئه م جۆره کرداره ش بۆ ئه و تيپروانين و وينه ي خوديه ده گه ريته وه که بۆ خۆمان کيشاوه. هه موومان به لامانه وه ئاساييه داواى يارمه تى له و

بابه تانه دا بکهین که خۆمان تیایدا به باش نازانین. که ئۆتۆمبیلله کهم خراب
ده بیئت یه کسه ر ده یبهم بۆ لای فیتهر، چونکه خۆم و کهسانی
ده وره به ریشم به فیتهر نازانم. به لام پیم خۆش نییه ئه گهر له نووسیندا
داوای یارمه تی له کهس بکه م، چونکه چه زناکه م کهس به خاله لاوازه کانم
بزانیئت له نووسیندا.

ئه گهر هه ول و کۆششیکی زۆر له گه ل کیشه که تدا ده دهیت و سه ره پای
ئه وهش بۆت چاره سه ر ناکریت، ئه وا داوای ئامۆژگاری له کهسانی دیکه
شتیکی ژیرانه یه. ده بیئت له وهسته ی که پێگره له به رده م داواکردندا
خۆت پزگار بکهیت و بلئیئت نازانم. چونکه هه سستیکی ماقوول و په سه ند
نییه. حکومه ت و کۆمپانیا یه کی خانوبه ره کاتیك ده یانه ویت پرۆژه یه ک
ئه نجامبده ن به ناو چه ندین قۆناغی راویژکاریدا تیپه رده بن. ئه دی باشه -
بۆ نمونه - بۆ ده ته ویت مندا له که ت په ره وه رده بکهیت و داوای
ئامۆژگاری له کهسه ئه زموونداره کان نه کهیت؟ هیشتا چه ندین دایک و
باوک هه ن که ده یانه ویت مندا له کانیا ن به باشترین شیوه په ره رده بکه ن
و که چی به لایانه وه قورسه داوای ئامۆژگاری و یارمه تی له کهسانی تر
بکه ن تا وه کو که سیکی که مزان و که م ئه زموون ته ماشا نه کرین.

باش گوئیگره، هیژ و ئازایه تی له داواکردنی یارمه تیدایه. داواکردن
بۆخۆی کارامه ییه که، ده زانیئت بیرکردنه وه ی دوو میشک له یه ک میشک
باشتره. ئه گهر له سه ره تاوه داوای یارمه تی نه کهیت ئه وا به دلنیا یه وه
دواتر که کیشه یه کت تووشبوو هه ر ده بیئت داوای بکهیت. پرسیارکردن
هیچ شه رم و عه یبه یه کی تییدا نییه، خۆ له کاتی پرسیارکردندا ناگریت،
شیوه ن و داخ و خه فه ت ناگاته ئه وپه ری دنیا و هه موو کهس هه ست به

بیئۇ ئۇزمونى تۆ بکات. شتەکه زۆر ئاساییه، دەپۆیت بۆ لای که سیئک که له بواره که دا شاره زایه و داواى ئامۆژگارى لیده که یت، ته واو! ئه گهر فیتەر یان ئه ندازیاریکی کۆمپیتەر بیت و نه زانیت کیئشه یه ک چاره سهر بکه یت، ئه وکات ناچیت بۆ لای ئه ندازیاریکی به ئه زمون و تا یارمه تیت بدات؟ ئی شته کانی دیکه ش هه موو وه کو ئه م حاله ته وان و جیاوازیه کیان نییه.

گشت ئه و کارامه بیانه ی به کاریانده هیئت - خواردن دروستکردن، په روه ده کردنی مندال، پیچانه وه ی دیاری و هیورکردنه وه ی کپاری تووره - ده بن به سی به شه وه. یه که م: به لاته وه ئاسایی و بگره خوشه ئه گهر داواى یارمه تی و ئامۆژگارى له که سی دیکه بکه یت، چونکه خۆت به شاره زا نازانیت له کاره که دا. دووه م: پیئوایه که هه رگیز پیویستت به یارمه تی نییه و خۆت له کاره که دا به لیزان ده زانیت. سییه م: هه موو حاله ته کانی تر بیجگه له دووانه که ی سه ره وه. که واته له گهل خۆتدا راستگۆبه و له و بوارانه ی که تییدا باش نیت داواى ده ستیاری بکه و ناره حه ت مه به، هه میشه به خۆت بلی که پرسیارکردن نیشانه ی به هیزیه نه ک لاوازی. ئه گهر ده ته ویت چاره سهر بۆ ئه م کیئشه یه بدۆزیته وه، ئه وا ده بیئت ئه م ریگره به ته واوی تیپه ریئت.

**هه موومان به لمانه وه ئاساییه داواى یارمه تی له و
بابه تانه دا بکه ین که خۆمان تیایدا به باش نازانین**

به شی حه وته م

بیرکردنه وهی به کومه ل

بیرکردنه وه شیوهی ئالنگاریه که که ده توانیت به دهستی بهینیت، به لام ده بیئت له پیناویدا هه ول و کوششیکی ئیجگار زور بکهیت. کاتیك له گه ل که سانی دیکه دا بیرده که یته وه و هه ولی دۆزینه وهی چاره سه ر ده دیت، ئه وکات کیپرکیکه گه رمتر ده بیئت. جگه له میشکی خۆت ده بیئت ئاگات له میشکی که سانی ده وره به ریش بیئت.

کاتیك له گه ل که سانیکدا بیرده که یته وه و پرۆسه که به باشی ناروات، ئه و ئه و بیرکردنه وه به کومه له جگه له بیبه ره می و جارسی و بینومییدی هیچ لیکه وتیکی دیکه ی نابیئت. له وانه یه هه موومان به و ئه زموونه دا تیپه ربووین. به لام ئه گه ر دوو یان کومه له میشک و بیرکردنه وه یه ک هه ماهه نگیان تیدا بوو، ئه و هه م چیژ له بیرکردنه وه که ده بینیت، هه م به ره میکی زۆری ده بیئت. ئه گه ریبتو له گه ل هاوړیکه تدا بیئت، یان ستانی شوینکاره که ت، یاخود هه ر کومه له که سیکی دی، ئه و هه میشه چه ند میشک و بیرکردنه وه یه ک بیروکه یه کیان خستوو ته گه ر و کیشه یه کیان چاره سه رکردوو که هیچ که سیك به ته نها نه یده توانی ئه و کاره ئه نجامدات.

له گه ل هاوړیکاندا کۆده بوینه وه و بیروکه ی زور بلیمه تانه و ناوازه مان بو ده هات، دواتر که سمان نه مانده زانی کی یه که مجار ئه م بیروکه یه ی به میشکدا هاتوو، چونکه له کاتی بیرکردنه وه دا وه کو ئه وه وابوو میشکمان له ناو یه کدا ته هاتوو، ئه و شیوازه به

که به دوايدا ده گه پښت، شيوازيك كه هه موو كوونترپولي بيركردنه وهى
خويان ده كهن و پيكه وه ده گهن به نه جامگه ليك كه سه ريان لى
ده سورميټ. ياساكانى ناو نه م به شه ريگاي گه شتن به شيوازه
بيركردنه وه يه ت پيشانده دن.

ياسای شهست و يه که م

پیکه وه باشترن

خه زورم هه ميشه خاوه نی بیروکه ی داهینه ر و بلیمه تانه بوو. له بابتر
مالدار ی و کار و شتی دیکه دا هه رکاتیك پیویستم به پینمای بوواب
زۆربه ی جار بیروکه کانی ئه وم وهرده گرت. هه ر که دهستان به
تاوتویکردنی بابته کان ده کرد بیرکردنه وه ی هه ردوو کمان تیکه لی به کتر
ده بوو و له کوتایدا ده گه شتینه ئه نجامیکی باش. له کوتایی
گفتوگوکه ماندا هه ندیجار پیمده گوت " ئه گه ر هه رشتیكت به سه ردا هان
ئاگادارم بکه ره وه " ئه ویش هه ميشه ده یگوت " هیچم به سه ردا نایه ت "
ئه و چه ند ساله ی له گه لیبووم هه موو جاریک بیروکه راست و ته واوه کی
پیداوم. ئه و هه رگیز نه یده گوت " بوه سته شتیکم له بیرچوو پیت بلیم ...
" زۆری له خۆی نه ده کرد، چونکه ده یزانی میشکی چون کار ده کات. له
که سی به رامبه ر به باشی تیده گه شت و له بیروکه کانی سوودی وهرده گرت،
بۆیه هه موو میشکی خۆی ده خسته گه ر و بۆ دوا یی لینه ده گه را.
ئه م قسانه ی من مانای ئه وه نیه که خه زورم خاوه نی بیرکردنه وه ی خۆی
نه بوو، به پیچه وانه وه هه موو جاریک بیروکه ی تاییه ت به خۆی هه بوو. ئه ر
بیروکه یه کی له میشکدا بوو، به لام ده یویست له گه ل که سیکی تر دا تاوتوینی
بیروکه که ی بکات تا بگه ن به ئه نجامیکی باش. به شتیك له ده وره و به ر
هاوردیانی بۆ ئه م مه به سته ته رخانکردبوو، وه دوا ی تاوتویکردنی بابته که
باشترین و ماقوولترین بیروکه ی له ناویاندا هه لده بژارد.

له ئەزموونی خۆمەو و تەماشاکەم، زۆر کەم کەس هەیهە بتوانیت هەر له خالی دەسپێکی بیروکە کە یەو و زانیاری و ئامۆژگاری له کەسی دیکەو وەر نەگریت هەتا دەگات بە خالی کۆتایی، له هەمان کاتیشدا بیروکە کە یە بلیمە تانە بێت و سەرکەوتوو بێت. زۆر بەی هەرە زۆرمان بە کۆمەڵ باشتر بێرە کە یەو و بیروکە ی زیاتر دەخەینە گەر. کەسانی دی دەتوانن له داوێ کە دەرتبکەن و بتخەنە سەر پێگە یە کە راست و شیاو بە تو، هەر و هە تۆش بە هەمان شیو هەیت بۆ ئەوان. کە سیکی بلیمەت و بەتوانا دەتوانیت یارمەتیت بدات تا بگهیت بە چەند بیروکە یە کە بلیمەت و ناوازه کە پیشتر له ژیا نندا پێینە گەشتوویت.

کاتی ک بۆ یە کە مجار بیروکە ی کتیبی یاسا کانی کار - کە دەکاتە یە کەم کتیبی ئەم زنجیره یە - بە میشکەمدا هات، له و کاتە دا بەس ناو نیشانی کتیبە کە و چەند زانیاری و بیروکە یە کە مەم دەرباره ی کتیبە کە له میشکدا بوو. له جیاتی ئەو ی زیاتر بیری لێ بکە مەو و یە کسەر له گەل سەرنووسەر و هەلە چنی کتیبە کە دا گفتوگۆمان له سەر کرد و بیروکە ی داڕشتن و نووسینی کتیبە کە و بگره زنجیره کە شمان دانا. راستی بلیم نازانم ئەو گفتوگۆ یە چۆن تەوا بوو و بیروکە کانیش هی کی بوو، دلنیام ئەوانیش بیریان نایە تەو و. بەس ئەو م بە بێردی تەو و له کۆتایدا بیروکە ی کتیبە کە مان دانا و بە شیو هە یە ک بەرە و پیشچووم ئە گەر خۆم بە تەنها بوومایە هەر گیز نە مده توانی بەم ئە نجامانە بگەم. و دلنیاشم ئە گەر ئەوانیش بە تەنها بوونایە هەمان حالە تی منیان تووشدە بوو. دەبیت ئیستا له سوودی پرسیار کردن و کاری بە کۆمەل تیگە شت بێت. دەکریت تاوتووی بیروکە کە ت له گەل یە ک کە سدا بکەیت، دەکریت له گەل

دوو بۆ سى ڤه سدا به جيا يان به كه يه وه بكه يت. ده ببيت بزانيت كى بز
كام جور كيشه باشه و نه گهر كرا كه سانى ديكه بۆ سه رليستى
پاويژكارانت زياد بكه يت. كه سانى جياواز ده توانن له كار و كاتى جياوازا
يارمه تيت بدهن.

له م چند ساله ي ژيانمدا فيرى شتيكى ديكه بووم، فير بووم كه خه لكى
حه زيان له وه يه داواى زانياريان لي بكه يت و به شيوه يه ك خوت ده ربخه يت
كه چيژ له گفتوگو كردن له گه لئاندا وه رده گريت - به تايبه تى نه وانى ك
دليان به خويان خو شه. نه گهر يارمه تيم ويستبيت و به كه سيكم گوتبيت
" ده توانم سوود له بير كردنه وه ي تو وه ربگرم؟ " نه وا هيچكات به نه ريني
وه لامى نه داومه ته وه. ده توانيت به شيوه يه كى شياو پياياندا هه لبده يت و
چيژ له گفتوگو كانيان وه ربگريت. كه وا يه بۆ پرسيار ناكه يت؟

**كه سانى دى ده توانن له داوه كه ده رتبه كن و
بتخه نه سه ر ريگه يه كى راست و شياو به تو**

گرنگی به لایه‌نی به هیژی هه موو کهس بده

تا ئیستا یاری مه لهاتن له ژوورت کردووه؟ پاره ده دهیت و له گه ل کومه له خه لکیکدا ده تخه نه ناو ژووریکه وه، ماوهی یه ک کاتر میرت هه یه تا مه ته له کانی ناو ژووره که شیکار بکه ییت و ده رگای ژووره که بکه یته وه. چه ند سالیک له مه وپیش له گه ل ئەندامانی خیزانه که مدا له هیلسینکی ئەم یاریه مان کرد. که سمان نه مانده زانی چی بکه یین، بۆیه له کوتا ساته کاندایا خاوهن یاریه که یه ک دوو سه ره داوی پیداین تا له ده رگاکی پیبکه ینه وه. ده زانن بۆ هیئنده خراب بووین؟ چونکه نه مان توانی وه کو تیمیک باش کار بکه یین و بیر کردنه وه کانمان یه کبخه یین.

تا به رگری له خو مان بکه م ده بیته دووباره و دووباره بلیمه وه که هیچمان له یاریه که نه ده زانی. ده مه ویت دیسانه وه برۆم جاریکی دی ئەو یاریه بکه م، چونکه ئەگه ر باشتر بیرمان بکردایته وه دلنیام هیئنده خراب نه ده بووین. له یاریه که دا هه موومان له ئەرکی خو مان پامانده کرد، وازمان له شیکار کردنی مه ته لیک ده هیئا و ده مانویست مه ته له که ی دواتر شیکابکه یین. به لام ده بوایه به م شیوه یه بووینایه

ده بوایه هه ر له سه رتاوه ریپکه وتینایه ئەگه ر هه ر کیشه یه کی بیرکاری و ژیری هاته پیشمان بیده یین به کچه که م، چونکه ئەو له و بواره دا له هه موومان شاره زا و زیره کتر بوو. ده بوایه هه رچی مه ته لی و پرس یاری قورس و سه رسوور هیئنه ره بماندایه به کورپه گه وره که م و به ته نها به جیمان به نیلایه نه چووینایه به لایدا تا داوای یارمه تی نه کردایه، چونکه ئەو به ته نها

که سیکی تابلی زیره که له شیکارکردنی مه ته له قورسه کاندایا. ده بوایه
کوره بچوکه که شمان بو مه ته له ناخوش و ئیزعاجه کان دابنایه، چونکه
ئو زور که م په ستانی ده که ویتسه سه ر و له هه مانکاتیشدا ده توانیت
یارمه تی خوشک و براکه ی بدات. ده بوایه کاری به پئو بردنمان بدایه به
هاوسه ره که م، چونکه ئو خوئی به سروشت که سیکی پئیکخراوه. بو
خوشم نازانم ده بوایه چیم بگردایه، وابزانم باشتر بوو ئه گه ر به ته نها
جیمبه یلانیه به دیار کاری خوینانه وه، یان چه پله م بو لیبدانایه و هانم
بدانایه تا مه ته له کان شیکار بکه ن.

هه موو مه به سستی ژووری هه له اتن بیرکردنه وه یه. هه موو ئه وه ی ده بیته
بیکه یت ته نها بیرکردنه وه یه - بیجگه له وه ی هه ندیجار سندوق
ده که یته وه - کاتیک بابه ت ده بیته به بیرکردنه وه هه ر یه کیگمان به هیزی
خوئی هه یه. نامانجی ئه م کتیبه فیترکردنی شیوازه جیاوازه کانی
بیرکردنه وه یه، وه هه روه ها ریگه یه که بو بوون به که سیکی پئیکخراوو
داهینه ر و ته ندروست له بواری بیرکردنه وه دا، نووسینیکه تا له پییه وه
مه ودای کارامه یی بیرکردنه وه کانت زیاد بکه یت. به لام هه رچه نیک شیوازی
بیرکردنه وه ی باش فیتریبیت، هیشتا به پیژه یه ک خالی به هیزو لاوازت
تیدایه. ئه گه ر لایه نه به هیزه کانی میشتک به کاربه ینیت ئه وا له گه ل گروپ
و کومه لدا ئه نجامیکی باش به ده سته ده ینیت.

پاستی بلیم کاتیک له ژوره که دا بووین سوکه شه پئیکمان کرد، شه په که بو
ئه وه بوو زوتر له ژوره که بیینه دهره وه، به لام سوودیکی ئه وتوی
نه بوو. هۆکاریکی دی ئه وه بوو که ئیمه کارمان له سه ر لایه نه به هیزه کانی
خۆمان نه ده کرد، سه ره پای ئه وه ش لایه نه به هیزه کانی که سانی

چوارده وریشمان نه ده زانی. زور ناخوشه نه گهر بزانیته له کاریکدا
باشترینی ژووه کهیت و که چی کهس داوای نه و کارهی لیناکات.
بویه مه بهست له م یاسایه تهنها گرنگیدان به لایه نه به هیزه کانی خوت
نییه، به لکو بو ناسینه وه و به هه ند و هرگرتنی بیروکه کانی کهسی
به رامبه ریشه. له وانیه به نووسین شتیکیته لی دیار بیته، به لام کاتیکی
کردت به کردار سه رت له نه نجامه چاوه پروان نه کراوه کهی ده سورمیته.

به ریژه یه ک خالی به هیزه و لاوازته تی دایه

شيويه ههنگه لانيك بيربكه نه وه

ئەم ياسايە دريژە پيڤدەري ياساي پيشووه . ئاشناى چەندىن كەسم كە لە توانا ميشكيه كەيان دوشداماوم و زۆر سەرسامم پييان . كەسانيك كە شيويه هه وره بروسكه بيرده كە نه وه ، زۆر ژيرانه كيشه كانيان چاره سەر ده كەن و خستنه گه پى بيرۆكه وه كو ئاو خواردنه وه وايه لايان . يان خويان هه لده قورتيننه مه ته له ژيريه زه به لاج و قورسه كان و ژماره ي زۆر گه وره له ميشكى خوياندا كۆده كە نه وه و ليكه ده دەن ، يا خود به شيويه يه كى ناراسته و خوى زۆر سەرسوورپهينەر پيش به كيشه كان ده گرن و ده زانن بۆ كويى ناراسته بكن .

جگه له وان كارم له گه ل چه ند كە سيكى ديكه دا كردووه كە لە بيركردنه وه دا زۆر خاو و خليچكن ، شيكارى قه به و ناپيوست بۆ پووداووه كە ده كەن و ئەو داتا و زانياريانه ي لايانه له پيش ميشك و بيركردنه وه ي كە ساني ديكه وه دايدە نين . وه كو خۆم لەم حاله ته دا زۆر ئيزعاج و بيئوميد دەبم . به لام ده بيت بزانيه كە ئەم جوړه بيركردنه وانەش پانتايى خويان لە بواری بيركردنه وه دا هه يه و هه نديك كات پيوستن .
كاتيك كۆمه له كە سيكن و داده نيشن تا به يه كە وه بابە تيک تاوتوى بكن ،
ئەو كات خۆتان له شيويه شانە ههنگيدا بهيننه بهرچاو . هه ر كە سينگان تاكيكى ناو قه وارە يه كى له خۆتان گه وره ترن و له نيوانتاندا گشت ئەو كارامه ييانە بهرجه سته يه كە بۆ بيركردنه وه يه كى ته ندروست پيوستانه .

ته نانهت نه گهر به ته نه اش بېر بکه یته وه به شه جیاوازه کانی میشتک
 به یه که وه وه کو تیمیک کارده که ن. نه وه به شه ی له کاتی خواردن
 دروستکردندا به کاریده به یت جیاوازه له وه به شه ی بو ژمیر یاری
 به کاریده هیئت. کاتیک پروژنامه په ک ده خوینیته وه به شیک میشتک کار
 ده کات و جیاوازه له وه به شه ی که بو ژیرکردنه وه ی منداله که ت
 به کاریده هیئت. له کاتی جیاوازا پووستت به هه موو به ش و ده مار و
 فرمانه کانی میشته. هه مان تایبه تمندی له سهر نه وه هاو پیشه یه ت
 جیبه جی ده بیت که به وردیه کی بیتام بیر له شته کان ده کاته وه، یان
 به سهر هاوړی نریکه که ت که ده چیته ناو بنج و بناوانی هه موو بابه ته کان
 له کاتیکدا تو ناته ویت هینده قوولبیته وه. کاتیک پروژه یه کی گه وره هاته
 پیش، یان هر بابه تیکی تری میشتکی، نه وکات هه نگه لانه که پووستی به
 که سیکه که به وریایی بیر له ورد و درشتی شته کان بکاته وه، وه
 هه روه ها که سیکی که له هه موو لایه نه کانی بابه ته که تیبگات.
 بویه نارام و له سه رخو به و هه ولبده له و که سانه ی ناو شان که تیبگه که
 وه کو تو بیرناکه نه وه، بگره بیرو که کانیاں به رز بنرخینه. چونکه به بی
 نه وان شان که له هیچ هه ل و مه رجیکدا به ریکوپیکي به رپوه ناچیت.
 گشت شیوازه کانی بیرکردنه وه سوودیان هه یه و له شوینی تایبه تی
 خویاندا به کار دین. به کار هیئانیاں که وتووه ته سهر جوړی نه و گروه ی
 شان هه نگه که ی دروستکردووه.

**له نیوانتاندا گشت نه و کارا هه ییانه به رجه ستهن که
 بو بیرکردنه وه یه کی ته ندروست پیوستانه**

خۆبه زلزان مه به

ئه ندامانى گروپيكي چالاک و کاريگەر ده بييت گوي بۆ بيروکه ي گشت به ژداربووه کاني تر بگرن. به لام له هه مان کاتيشدا ناييت هه مور بۆچوونه کان به شياو و راست دابنيين. هه نديچار که ده ستت کرد به کاره که ئينجا هه نديک بيروکه سه رده رده که ن و هه نديکي ديکه به شيوه يه ک پيشده که ون و ده گورپين که هيچ له بيروکه که ي يه که مجار ناکه ن، بۆيه ده بييت کات و بوار به هه نديک بيروکه بده يت تا گه شه بکه ن و پيشبکه ون.

ئه گەر به دواى چاره سه ريکدا ده گه رييت و ۱۰۰ پيشنيارت له به رده مدايه، ئه وکات يه کدانه يان به ته واي به که لکی تو دييت و ۹۹ که ي ديکه جياوازيه کي ئه و تو له کيشه که دا دروست ناکه ن. شتيکي ناخوشه ها! له ۹۹ پيشنياردا ته نها يه ک دانه يان به که لکی تو بييت. له وه ناخوستر ئه وه يه له ناو ئه و ۹۹ دانه يه دا بيروکه ي خو تي تي دابوو بييت. له وه ش ناخوستر ئه وه يه ته نها دوو پيشنيار شياو هه بييت و دانه يه کيان هي تو بيت، به لام له کو تايدا ئه وه ي تو به کار نه هينرييت.

بي ئوميد بوون حاله تيکي ئاساي و سروشتيه، به لام هيچ سووديکي نيه. هه ميشه له بيرت بييت که تو ئه نداميکي ناو هه نگه لانه که يت و پيشنياري گشتي به سه ر پيشنياري تو دا سه رده که وييت. به لي به م شيوه يه يه، ته نانه ت ئه گەر واهه ستيش بکه يت گوي بۆ بيروکه که ت نه گيراوه و لني تينه که شتوون. من به م حاله ته زور تيکده چم، به لام ئه گەر هه مور

ئەندامانى نىۋ تىمە كە خۆبە زلزانى و خودئە ئىنى خۇيان نەخەنە
كە نارەو، ئە و كات ھەنگە لآنه كە ش تىك دە چىت و تىمە كە ش بە پىنى
پىۋىست پىشنا كە وىت.

لە و كاتەى ھەست بە وەرسى و بىتاقەتى دە كە يت ئىدى خاۋەنى
بە ھەرە كانى پىشوو نىت و لە دواى كۆمە لآو دە بىت. ئە گەر زۆر جارپس
بىت لە وانە يە ئاۋات بە شكستى بىرۆكەى ئەندامىكى تر بخوازىت. كە بە و
كارە ھە لسايت ئە و ئىدى شانە كە بە بى تۆ باشتر دە چىت بە پىۋە و زىاتر
پىشە كە ون. لە جىاتى ئە وەى بىت بە يارمە تىدەرى گروپە كە دە بىت بە
بار و زىان بە سە رىانە وە. لە وانە يە لە داھاتوودا ھە موو تىمە كە پىۋىستىان
بە بىرۆكەى تۆ بىت، تۆش دە بىت ھە مىشە چالاک بىت، ئە گەر وانە كە يت
كە واتە بۆ بە شدارى كۆمە لآە كە ت كىدو وە ؟

ئە گەر لە گە ل شانە كە دا نە بىت ئە و ھە م ھەنگە لآنه كە تۆ لە دە ستدە دات و
ھە م تۆش ئە وان لە دە ستدە دە يت. بە لى لە دە ستىان دە دە يت، چونكە
دلىابە لە دوايدا پىۋىستىان بە بىرۆكەى تۆ دە بىت و دە رفە تت بۆ
دە پە خسىت تا خۆت بسە لمىنىت، چونكە ئە گەر تۆ لە گە لىاندا نە بىت
دواتر ئە و تىمە ئاستبە رزە دروست نابىت تواناى گە شتىنى بە ھە موو
ئامانچىك ھە يە.

كاتىك لە گە ل خە لكانى دىكە دا بىردە كە يتە وە، دە بىت لە سەر پانتايىەك لە
تىگە شتىن و چە ندىن ئاراستە و شىۋازى بىر كىردنە وە پىككە ون. بە م
شىۋە يە پە يۋە ندى و ھاۋكارىەك دروست دە بىت كە تىمە كە دە باتە
ئە و پە رى بە ھىزى. دە بىت بە مشىۋە يە بىت، بىجگە لە م شىۋازە ھىچ
شىۋازىكى دى سوودى نىيە. كە واتە دە بىت يەك بە يە كتان ھە ستى

خۆبەزلزانی خۆتان بخەنە كەنارەوہ . بەمشیۆہیہ ئەگەر گرنگی بە
بیرۆكەى ئەندامیكیش نەدرابیت ئەوكات لە ئەنجامی تیەمەكەدا
دەردەكەویت .

گوئیگرە ، ئەگەر یاسایەك لە ئیستادا بەكارنەیەت مانای ئەوہ نییە ك
بیسوودە . لەوانەییە ببیت بە بنچینە بۆ بیرۆكەییەكى گەورە ، یان
پریشكەكانی بیرۆكەى تر دروست بكەن . لەوانەشە - كە من بە باشترین
ئەگەرى دەزانم - بووبیت بە ئامازەییەك تا گروپەكە بیرۆكەى باش و
خراب لیکجوودا بكەنەوہ . لەو كاتەدا نابیت بە بیرۆكەییەكى خراب و بیفەر ،
بەلكو دەبیت بە بیرۆكەییەكى بەسوود . كەوايە هیچ خۆت توورە و مۆن
مەكە ، تۆ ئەركی خۆت بەجیگە یاند .

**دەبیت بەمشیۆہیە بیت ، بیجگە لەم شیۆازە هیچ
شیۆازیكى دی سوودی نییە**

ئاگات له كەسە بېدەنگەكان بېت

ئەگەر بەرپۆبەر يان ئەندامى كۆمەلەيەكيت، ئەوا دەبېت كار بۆ سەرخستنى كۆمەلەكە بكةيت. ئەگەر بەو كارە ھەلنەستيت كەواتە بۆچى لە گروپەكە دايەت؟ ئەگەر لەلايەن تيميكەو ھەداواكرابوويت، ئەوا بەشداربە لەگەلئاندا، چونكە دلئىابە چيژى ئەو سەركەوتنە زۆر خوشترە لە سەركەوتنە تاكە كەسيەكان. كاتيك لەگەل كەسانى ديكە دايەت ھەولدەدەيت باشترينى خۆت پيشكەش بكةيت.

ھەندىك تيم زۆر بە وريايى ھەلبژيردراون و ئەندامەكانى ھەريەكە و خاوەنى كارامەيىەكى بەسوودن بۆ تيمەكە. گروپەكانى دى ھەندىكيان بە سووتفە دروستبوون - بۆ نمونە ليژنەى بەرپۆبەردنى كاروبارى كۆمەلگا - لەوانەيە ھەركەسيك لەو كاتەدا ئامادەبوويەت كردبېتئانە ناو گروپەكەو ھەبى گويدانە ئەو كارامەيەى خاوەنيەتى. لە ھەندىك شوينيشدا چەند كەسيك تەنھا لەبەر ھيژى بېركردنەو ھيان كراونەتە ئەندام، بۆ نمونە تواناي بەگەرخستنى بېرۆكە و شيكردنەو ھى كيشە و رېكخستنيان ھەيە. بە ھەمانشيوە ھەندىكى ديكەش بەھوى كارامەيىە كردارەكيەكانيان كراونەتە بەشيك لە تيمەكە.

ئەگەر كەسيك زۆر بە پەرۆش بېت بۆ گروپەكە و خاوەنى ھەر جۆرە كارايەمەيىەك بېت، بۆ نمونە دەستى دروستكردنى كىكى ھەبېت، يان تواناي چاكردنەو ھى ئامپىرە كارەبايىەكانى ھەبېت، ئەگەر ھەريىگريت كارىكى باش ئەنجام دەدەيت، چونكە تۆ ئامانجەت خېركردنەو ھى

که سانیکه که خاوهنی تایبه تمه نندی و کارامه یی جیاواز بن. که سانیک
هن - وه کو من - به لایانه وه ئاساییه بیروکه کانیاں هه رزانفرۆش بکن،
به لام هه موو که سیك به مشیوه یه نییه. ئه گهر ئامانجت گه وره کردن و
په ره پیدانی گروپه که یه، ئه وا واباشتره بی جیاوازی که سانی خاوهن
کارامه یی وه ربگریت. نهك ته نهئا ئه وانه ی که وا خویان ده رده خه ن که شت
بزائن.

بۆیه هه میشه چاوت له سه ر ئه و که سانه بییت که که مدوون و قسه ناکه ن.
نهك ته نهئا ئه وانه ی که وا خویان ده رده خه ن که شت بزائن. له وانیه
خاوهنی چه ند بیروکه و بۆچوونیک بن که له م قوناغه دا به که لکی گروپه که
نه یه ت، به لام ئه گه ریکی دیکه ش ئه وه یه که خاوهنی چه ندین بیروکه ی
جوان و به هیژ و قه شه نگ بن به لام چاوه رپین که سیك دوايان لییکان.
له وانیه هیئده متمانه یان به خویان نه بییت، له م حاله ته دا تیمه که چه ند
بیروکه یه کی جه وه ری له ده سته دات که ده کریت سه راپای پووداوه کان
بگۆرپیت. وامه زانه ئه وانه ی بییده نگ و که مدوون خاوهن بیروکه ی باش و
شیاو نین.

پاستی ئه م حاله ته ت زیاتر بۆ ده رده که وییت ئه گه ر له گروپه که دا دوو بان
زیاتر له دوو که سی ده نگه ده نگه ر و قۆرغکار هه بییت. ته نانه ت ئه گه ر له
حاله تیکیشدا بیروکه و بیر و بۆچوون به وناوه دا به ئازادی بییت و بروات،
ئه وکاتیش ده کریت ئه و که سانه ی که شه رمن یان خو به که مزائن نه توانن
دهنگی خویان به زولالی بگه یه نن. ده کریت هه ندیجار باشترین سه رنج و
لیوردبوونه وه له لایه ن ئه و که سانه وه بییت که ئه زموونی پیشوو چاوی
دانه خستوون به پرووی بیروکه و بۆچونی نویدا.

شهرمی ئەو جوۆره که سانه بشکینه. داوای بیروکه و سه رنجیان بکه،
بواریان بده تا به دهنگی خویمان قسه بکن و دلنیا ببه ره وه له وهی هه موو
که س گوئیان بو ده گریت. له گه له که سیکدا کارم ده کرد که به درێژی
دانیشتنه که مان یه ک وشه ی نه ده گوت، له کوتاییه کاندایه که بیروکه مان
پینه ده ما ئیدی ئەو قسه ی ده کرد و ته ماشا ده که یه خواوه نی زۆر
بیروکه ی جوان و سه رنجراکی شه که ئیجگار زۆر یارمه تی تیمه که ده دات.
ئه گه ر پێگه مان به قسه کردنی نه دایه، ئەوا سوودمان لی وه رنه ده گرت،
ئه گه ر سوودیشمان له وه رنه گرتایه ئەوکات له گه له دۆپاوه یه کدا
جیاوازیمان نه بوو.

**وامه زانه ئەوانه ی بیده نگ و که مدوون خاوه ن
بیروکه ی باش و شیاو نین**

ياساى شهست و شه شهم بیرکردنه وهى به کۆمهل

جاریکیان له گهڵ تیمیکدا کارمکرد که هه موو ئەندامه کان نۆد چیژیان له
بیروپا گۆرینه وه وهرده گرت، چونکه هه موومان به شینوهیه کی
سه سوورپهینه ر نه رینی و به په رۆش بووین تا بیروکه و بیرکردنه وهى
خۆمان بخهینه روو. وه کو هاوڕهیه کی باش له گهڵ یه کدا مامه له مان ده کرد
و هانی یه کدیمان ده دا تا ببینه خاوهن بیروکه ی باشترو جوانتر. به لام
ده بیته دانبنیم به وهى که هه موو بیروکه و بوچوونه کانمان سه رکه وتوو و
باش ده رنه ده چوو. هه ندیجار شکستیان ده هینا و کاریان پینه ده کرا.

دوای ماوه یه ک ئەندامیکى نوێ هاته ناو تیمه که وه. هه موومان که یفمان
په ده هات و سه رمان سوورپه مابوو له گه شبنیه که ی، به لام له کانی
خستنه رووی بیروکه کانداهه ندیک نه رینی بوونی پتوه دیاربوو. نیمه
هه موومان له ده ست ئەم کاره ی وه رس و بگره هه ندیکیش توورپه
بوو بووین. چونکه ئەم به شدار بووه نوێیه جۆش و خرۆشى سه ره تای
تیمه که ی کالکرده وه و له هه ندیکیشدا نه یه یشت.

دوای ماوه یه کی دی شتیکی ترمان بو ده رکه وت، ته ماشا ده که ین رپه ژه ی
سه رکه وتنی بیروکه کانمان زیادیکردوو. رپه ژه ی سه رکه وتنه کانمان
که شتوووه نه و ناسته ی که ئاواتمان په ده خوازی. نه رینبوونی ئەندامه
نوێیه که وای له نیمه کرد وریاتر و راسته قینه تر پلان دابننن، له هه مان
کاتیشدا ببوووه هۆی دروستکردنی پتوه و ناستیک بو دیاریکردنی
بیروکه ی نه شیاو و خراب.

ئەگەر گروپپىك بە ھەموو بىرۆكەيەك رازى بېيت و كارى پېيكات ،ئەوا
گروپپىكى باش نىيە . كۆبۈنەو ە بۆ ئەو ەيە كاتىكى خۆش و پىر چىژ و
خۆشى بېيەتەسەر ، دەتوانن زلە لە پشتى يەك بدەن و گالتە و گەپ
لەگەل يەكديدا بكەن و ھەموو بىرۆكەيەك بەرز بنرخىنن . بەلام تۆ بۆ گالتە
و گەپ لەو گروپپەدا نىت ، ئەسلەن گروپپەكە بۆ ئەو مەبەستە
دروستنەكراو ە . گروپ و ەكو كۆبۈنەو ەيەكى ئاسايى نىيە ، ئەندامانى گروپ
بە ھەموو دەيانەو یت ئامانجىكى بەرز بېيكن . ئەگەر ھەمووتان و ەكو يەك
بېرېكەنەو ە كەواتە بۆ كۆبۈنەتەو ە ؟ ئەگەر واپىت ناگەن بە ئامانجىكى
بەرز و شىاو .

ئەگەر دەتەو یت بېيتە خاوەنى گروپپىكى چوست و چالاک ئەوا دەبېت
گرنگى بە ئاست و جۆرى بىرۆكەكان بدەيت . ھەندىك تىم - و ەكو
تىمەكەى ئىمە - دەكەونە ناو ئەم تەلەيەو ە ، چونكە بەشداربووانى
شىو ەى يەك بېردەنەكەو ە و كەس ھەولنادات تا بىرۆكەيەكى گۆرانكار
بخاتە مەيدانەو ە . ھەندىك تىمى دىكەش تىپرامان بۆ بىرۆكەكە ناكەن و
دەيانەو یت زووبەزوو بىرۆكەى تر بەگەپبخەن . لە ھەردوو بارەكەدا
كوالىتى و ئاستى جۆرىتى تىمەكەت دادەبەزىت

ھۆشياربوون باشتىن پىگەيە بۆ بوارنەدان بەم حالەتە نەخوارزاو ە .
كىشەكە ئەو ەيە خودى ئەندامانى گروپپەكە ھەست بەم حالەتە ناكەن .
لەبەر ئەو ەى ھەموو لەگەل يەك تەبان و چەپلە بۆ بىرۆكەى ھەموو كەس
لىدەدرىت . ئىدى وادەزانن ئەمە پىگا و شىوازە پاستەكەيە . كەس ھەست
بەو ە ناكات كە جگە لە چەند لاسايكەرەو ەيەك كەسى دى لە تىمەكەدا
نىيە .

ھەركات دركەت بەم حالەتە كەرد و سەرنجى گروپە كەت بۆلەي خۆت
پاكيشا، ئەوجا دەبيت كيشە كەيان پيئناسيئەت. باشتەين رينگاش
ھيئانە ناو ھەي چەند كەس و بىر كەرە ھەي كەي دىكەيە كە لە بىر كەرنە ھەدا
ئازادەن و ناكەونە ژيەر كاريگەري و ھەژموني تيمە كە ھە. دەكرەت گروپە كە
بەكەيت بە چەند بە شيكە ھە تا زياتر كۆنترۆليان بەكەيت. دەكرەت كە سيكي
رەخنە گر بەيئەتە ناو گروپە كە ھە تا پكابەري و ئالنگارى لەنيو گروپە كە دا
دروست بەكات.

كواليتى و ئاستى جۆريتى تيمە كەت دادە بەزيت

ورد و هۆشيار به له دروستکردنى تيمدا

گوتمان كه چاك و ته ندروست نيبه نه گهر هه موو كاتيک نه ندامانى تيمه كه هه ماهه ننگبن له گهل يه كديدا و هه موو له سهر يه ك بپروكه پريكه ون. كه واته باشترين گروپ نه وه يه كه نه ندامه كانى جياواز له يه ك بپرده كه نه وه و هه نديك جاريش په خنه له بپروكه ي كه سى به رامبه ر ده گرن.

ليزه دا شتيكى مه ترسيداترتان پيڊه ناسينم. نه گهر گروپه كه ت پربكه يت له كه سانتيك كه له گهل يه كدا ناگونجين، نه وا تيمه كه ت مه ترسى تي كچوونى له سهره. چونكه پرق و كينه و دوژمنايه تى له لايه ك و توورپه بوون و قسه ي ناشيرن له لايه كى دى ده بن به باسوخواسى گهرمى ناو گروپه كه. دواتر نه گهر تيمه كه ت تي كيشنه چي ت نه وا به دلنيايه وه پيشكه وتن به خو يه وه نابيني ت.

كه واته خو ت له گروپي ك بپاري زه كه نه ندامه كانى هه ميشه پريكه وتوون، وه له گهل نه و گروپه شدا كه هيج كاتي ك پينا كه ون. ئى كه واته كى ما يه وه؟ گروپ له گهل كي دا دروست بكه م؟ يه ك خوله ك بوه سته، خو من نه مگوت با گفتوگو و مشتومر نه كه ن. با گفتوگو بكه ن. به لام ده بيت گفتوگو كه يان به ره مدار بيت و ئامانجي كى باش و شياوى هه بيت. ده بيت نه ندامانى گروپه كه به شيويه ك ناپارازيبوونى خو يان ده ربهرن كه كي شه دروست نه بيت و كه شى تيمه كه تي كنه چي ت.

باشترين ريگا و شيواز بو گه شتن به م ئامانج و مه به سته نه وه يه نه ندامه كان تي بگه يه نت ته نها له كاتى پيوستدا پازينه بوونى خو يان

رابگه يه نن، به مشيوازه كesh و باري گروهه كه تيكناجيت و بگره
به ره و پيشه وه ده پروات. كاتيک خه لكي سه رنج و توانجيان له سه ر
بیرکردنه وه كانتدا، نه وكات توش ده توانيت سه رنج له سه ر بیره
بوچوونه كانيان بدهيت، نهك كه سایه تيان. به م شيوازه بیرکردنه وه
نه ندامه كان ده بنه جيی قسه وباس و ليكولينه وه، نهك خودی كه سه كه.

ده بيت بو ريکخستن و به رده وامي تيمه كه چهند ياسايهك هه بيت،
ده توانيت ته نها له سه ره تادا پيان بلنيت، يان جار جار له كاتي پيوستدا
دووباره ي بکه يته وه بو يان. ده كريت به ميشكي خوت ياساكان دابنيت،
به لام ده بيت نه مانه ي تيداييت:

• ناييت ره خنه له كه سایه تي بگرييت.

• ده بيت خودی بيروكه كه قبول نه كريت، نهك خاوه ن بيروكه.

• ناييت دهنگ به رز بگريته وه.

• ده بيت گوي بو هه موو كه سيك پابگرييت.

• ناييت گروهه كه بيته جيی ناكوکی و مملانی.

• ناييت كار به هه ست و سوز بگرييت.

نه گه ريز له ياساكانی دی بگرييت نه وا كو تا ياسا زور به ناسانی
جيبه جي ده بيت. له راستيدا ريزگرتن گرنگرتن خالی گروهه كه يه. ده كريت
نه ندامه كان بیرکردنه وه يان له گه ل يه كدا نه گونجيت و جياواز بن، به لام
ناييت بيپيزی به رامبه ر يه كدی نه نجام بده ن.

پيوستت به مملانیيه کی نه رينيه. گروهیکی به هيژ و چالاک زياتر
به ره و پيشه وه ده بات. مملانی ناسوی بير و ميشكت فراوان ده كات.
نه گه ر نيشانه ي پرسيار بخريته سه ر بيروكه كانت نه وكات توش مه جبوور

دەبىت ھەوللى زياتر بدەيت تا راستى بۆچۈنەكانت بسەلمىنىت، يان دان بە ھەلەبوونى خۆتدا بنىيت. ھەمىشە لەبىرتبىت كە تىمەكەت شىۋەى ھەنگەلانىكە، ھەموو بەيەكەو ھەسەردەكەون و بەيەكىشەو ھەكەون، بۆچى؟ چۈنكە پىكەو ھەبىرۆكەيەك قبولدەكەن و كارى پىدەكەن. گىرنگ نىيە كى ھەر لە سەرەتاو ھەخواھنى بىرۆكەكە بوو. ئۆھ بمبۇورە، نەمزانى تۆ خواھنى بىرۆكەكە بوويت، دەى كەواتە ئىستا دەتوانىت تۆزىك بە بەژن و بالالى مىشكى خۆتدا ھەلبدەيت، بەلام ئاگادارىە كەس نەتبىنىت.

ئەگەر ئىستا لە گىرۈپىكدايت و دواى دانانى ئەم ھەموو ياسا و پىسايە ھىستا بەپى پىۋىست بەرەوپىشەو ھەچوون، ئەوا دەبىت ھەندىك گۆرانكارى بىرەيت. دەكرىت كەسىك گىرۈپەكە جىبھلىت، يان تىمەكە ھەلبۇەشىننەو ھەگەر بەرەمتان نىيە و گەشە ناكەن.

**دەكرىت ئەندامەكان بىر كىردنەو ھەيان لەگەل يەكدا
نەگونجىت و جىاواز بن، بەلام نابىت بىررىزى**

زريانى مېشك

زريانى مېشكى پيگه يه كى هه ره تاييه ت و گرنكى بيركردنه وهى به كومه له. به گشتى له سه ره تاوه كار به زريانى مېشكى ده كريت، يان له كاتيكدا كيشه يه ك هه بيت و پيويسى به چاره سه ر بيت. يه كيك له سه ره تايترين بنه ماكانى بيركردنه وهى به كومه له به گه پخستنى بيروكه يه، نامانچ له زريانى مېشكىد دروستكردنى زورتريين بيروكه يه، كيشه نييه بيروكه كه باش بيت يان خراب، گرنگ نه وه يه بيروكه يه ك زياد بيت بؤ ناو ليسته كه. مه به ست له زريانى مېشكى گه شتن نييه به وه لام و چاره سه ر، به لكو دروستكردنى نه و ريگا و بوچوونانه يه كه ناراسته ي دوزينه وهى چاره سه ت ده كه ن. كه واته زريانى مېشكى ده بيته قوناغيكى بنه په تى ناو پرؤسه ي بيركردنه وهى به كومه له.

زريانى مېشكى وه كو شيوازيكى كون و كلاسيكى ته ماشاى ده كريت. له سالى ۱۹۳۰ دا له لايه ن نه ليكس ئوسبوړنه وه كارى دارشتنى بؤ كرا، به لام هه نديكى دى و ابيرده كه نه وه ئه م ته كنিকে هه ر له كونه وه به كارها تبيت و نه ليكس ته نها پالفته ي كرديت. ئوسبوړن زور تووره و وه پرسبوو بوو له و كه مه بيروكه يه ي كه له لايه ن نه ندامه كانيه وه پييده درا، بؤيه هه ستا به دابه شكر دنيا ن بؤ چه ند گروپيك تا پيكه وه بيربكه نه وه.

نه ليكس هه ستى به كيشه كه سه ره كيه كه كرد و چاره سه ره كه شى له وه دا بينيه وه كه نه ندامه كان بكات به چه ند گروپيكه وه و داواى به گه پخستنى بيروكه يان لييكات تا زياتر پيشبكه ون. ئه م كاره ي نه ليكس سه ريگرت،

چونکہ بەشیوہیہ کی کرداری توانی پڑھی بیروکە لەناو گروپە کەیدا زیاد بکات.

ئەلیکس ئەوہی کرد بە یاسایەک کە ئەگەر یەک کیشە دیاریبکات ئەوا گروپە کە چالاکتر دەبیت و ئەندامەکانیش بیروکە ی زیاتریان بۆ دیت. بۆ نمونە ئەگەر پراہینانی زریانی میسکی بە کاربەئینیت بۆ فرۆشتنی کالایەکی نوی، ئەوا چەندین بیروکە ی نوی و باشت دەستدەکەویت لەبارە ی چۆنیەتی فرۆشتن و پیکلامکردن بۆ بەرھەمە نوێیە کەت. کەواتە بەم پێیە بیت دەتوانیت تەرکیز بخەیتەسەر ئاستی بیرکردنەوہی تاکەکان بەبۆ گویدانە ئەو بیروکە یە دەرخەنەگەر.

ئامانج و مەبەستی پراہینانی زریانی میسکی بەگەر پخستنی زۆرتین پڑھی بیروکە یە. ئیمە دەزانین هەتا ژمارە ی بیروکە زۆرتربیت ئەوا بواری فراوانبوون و دروستبوونی بیروکە زیاتر دەبیت. کەواتە هەتا دەتوانیت بیروکە کۆبکەرەوہ.

ئەگەر دەتەویت ریزە یەکی زۆر بیروکە بە دەستبەخەیت، ئەوکات دەبیت هانی کارمەندەکانت بەدەیت تا بۆ هیچ کۆت و بەندیگ بیربکەرەوہ. لەبەر ئەوہی بیرکردنەوہ کە بە گروپ و کۆمەلە، بۆیە گرنگ نییە ئەگەر بیروکە یەک لە ئیستادا باش دەرنەکەویت، چونکە لەوانە یە ببیتە هۆی دروستکردنی بیروکە یەکی باشە. کەواتە مەبەستی ئەم پراہینانە جۆری بیروکە و بۆچوون نییە، بەلکو ئامانجی پڑھیەکی زۆر لە بیروکە یە.

ئەو بنەمایە ی ئەلیکس دایناوہ و منیش زۆر بەلامەوہ باشە ئەوہیە کە هیچ کەسێک مافی ئەوہی نییە پەخنە لە بیروکە ی کەسی دی بگریت، یان قبولی نەکات و توانجی نەرینی لیبەدات. دواتر کاتی دادوہریکردن دیتە

پیشەوہ . ئەم بنەمایە زۆر گرنگ و بەسوودە ، چونکە ئەگەر بەم شیوہیە
نەبیّت ئەوا ئەندامەکان لەترسی سەرزەنشت و پازینەبوونی ئەندامانی دی
ناو تیمەکە سنووریک بۆ خۆیان دەدانین و زۆرجاریش بویری دەبرینی
بیروکەکە ی خۆیان نییە . ئەگەر بزانیّت لەلایەن کەسەوہ سەرزەنشت
ناکریّت و پەخنەت لێناگریّت ، ئەوا زۆر بەلاتەوہ ئاساییە ھەر بیروکەیک
بیّت بە میشکدا و دەریبیریت .

ئامانج و مەبەستی گشتی زریانی میشکی دروستکردنی کاریگەری و
بەدەرخستنی توانا و لێھاتووی داھینەرانە ی کەسی بەرامبەرە لە
ژینگەیکە شیاو و لەباردا .

بەدریژایی چەندین سال زۆر کەس بنەما و تەکنیکی تایبەت بەخۆیان بۆ
پاھینانی زریانی میشکی دارشتووہ . ھەندیک لە بنەما و یاساکان زۆر
ناوازە و بەکارن و دەتوانیت بەدوایاندا بگەرییت . بەلام بۆ ئەوہ ی میشکی
داھینەری ئەندامانی تیمەکەت بەگەربخەیت و بەرھەمیکی زۆرتەرت ھەبیّت ،
ئەوا تەنھا بنەما و یاساکانی ئەلیکست بەسە .

**ئەگەر یەك كیشە دیاریبکەیت ئەوا گروپەکە چالاکتر
دەبیّت و ئەندامەکانیش بیروکە ی زیاتریان بۆ دیت**

بيروكهى گه مزانه دروستبكه

هه رگيز تواناى داهينانى كه سانى ده و روبه رت به كه م ته ماشا مه كه . نهينى سوود و كاريگه رى زريانى ميئشكى له وه دايه كه له وانه يه بيروكهى گه مزانه ي نه داميئك بيئت به چاره سه ريئكى بليمه ت و ژيرانه ي نه داميئكى تر. نه گه ر پى به بيروكهى گه مزانه نه ده يت، نه وا ده رفه تي به ره و پيشچوونى بيروكه گه ليئكى گه مزانه بو هه تا هه تا يه له ده ست ده ده يت.

من و هاوسه ره كه م له م شيوازه بيركردنه وه دا وه كو تيميئكى چالاک و كاريگه ر كار ده كه ين. من هه ميشه پيشنيارى نامو و نائاسايى ده كه م. به لام نه و له جياتى نه وه ي ره تيان بكاته وه هه ولده دات بيروكه يه كي ژيرانه و ناسايى لي دروستبكات. له وانه يه پيشنياره كانم كاتيئكى زور به فيرو بدن يان گران و جيئبه جيئكردن يان قورس بيئت، به لام هاوسه ره كه م مانايه كي باشتريان پيئده به خشيت و به شيوه يه كيان ليئده كات كه بواري جيئبه جيئكردن يان هه بيئت.

با نمونه يه كت بو بگيرمه وه. له به شى خواره وه ي باخچه كه ماندا جوگه له ناويئكى ليئبوو. له پاستيدا هه بوونى جوگه له يه ك له ويادا بو ئيمه زور باش بوو، به لام يه ك كيئشه ي هه بوو، نه ويش كاتيئك ده گه شته ناوه پاستى باخچه كه چند گردولكه يه كي بچووكى له به رده مدابوو و ناوه كه به گشت باخچه كه دا بلاو نه ده بوويه وه، خوئشم تاقه تم نه بوو هه موو جاريئك ناو بكه م به به شه كه ي ترى باخچه كه دا. به و شيوه يه له به رده م گردولكه كه دا كزده بوويه وه و منداله كانيشم ده چوون ياريان تيئا ده كرد، ئيدي بريارمدا

رېځگه ی ئاوه که بگورم و بیخه مه سر شوینیکي تهخت تا ئاوه که به همو
لایه کدا بلاو بیته وه . به لام هاوسه ره که م به باشی بیری له پیشنیاره که ی
من کرده وه و دواتر گوتی که هم پاره و هم وزه و توانایه کی زوری
پیویسته ، وه دواتر نه گهر رپره وه ی ئاوه که بخهینه سر تهختایه کیش
ئه وکات له وانیه ئاوه که به باشی بلاو نه بیته وه ، چونکه رپره وی ئاو دیار
نییه . دوا ی ئه وه ی تاوتوی بیته که مانکرد گوتی باشه بۆ گردۆله که کان
لانه به یین؟ بیروکه یه کی زور ناوازه بوو! نه گهر منی له گه لدا نه بوایه
هرگیز بیروکه یه کی له وشیه یی بۆ نه ده هات.

له زیاندا ئاشنای چهند نه کته ریکی که م بووم . ده رهینه ری فیلمه کان
ده لین نه گهر ده ته ویت فیلمیکی باش به ره هم بهینیت نه وا و اباشتره داوا
له نه کته ریکی مامناوه ندی بکه یت تا له فیلمه که دا رۆل بگیریت ، چونکه
نه کته ره که له ژیر دهستی خو تدا یه ، نه ک کۆلیک ماستاو و مه رای بۆ
نه کته ریکی به ناوبانگ بکه یت و هیچت به گو ی نه کات . ئیستۆپ گرتن له وه
ئاسانتره ئۆتۆمۆبیله که له ده ستت ده ربچیت و دواتر تووشی رووداویک
ببیت . که واته بیروکه نامۆ و نا ئاساییه کان ده کریت زور به ئاسانی بگورین
بۆ بیروکه یه کی باش و به کار .

ده بیت به دوا ی ئازایه تی و بویریدا بگه ریت و بیدۆزیته وه . له خستنه پرووی
پیشنیاره کانت نه ترسیت ته نها له بهر نه وه ی که سانی دی به چاویکی
نه رینیه وه ته ماشای بیروکه که ت ده که ن . بۆ نه م بابه ته قسه یه کی خۆم
هیه و حه زده که م بیلیم " ده زانم بیروکه که م گه مژانه یه ، به لام بۆ نه وه
ده یلیم چونکه له وانیه که سیک بیکات به بیروکه یه کی باش و ناوازه "
نه م هه لویسته له بهر دوو هوکار چاکه . یه که م ، واتلیده کات له توانج و

دانوه ریکردنی که سانی دی نه ترسیت و به لاتوه ناسایی بیت نه گهر
بیروکه که تیان به لوه هیج و گه مزانه بیت، چونکه خوت پیشتر بیت
راگه یاندوون. دووه م، له جیاتی نه وهی پیشنیاره که ت ره تبکه نه وه - کی
ده لیت به کسه ر قبولیشی ناکه ن، کی ده زانیت! - نه ندامانی گروپه که
هولده دن له ریگه ی نه و بیروکه گه مزانه یه ی تووه بیروکه یه کی چاک و
به سوود بنیات بنین.

به هه مانشینوه وا له که سانی ده ورو بهرت بکه به بی ترسان له هیج شتیک
بیروکه "گه مزانه" کانی خو یان ده ریبرن، له هه مان کاتدا تو ش گو ییان
لیبگره و هه ولبده بیروکه یه کی باش و به کار له وهی نه وانه وه دروست
بکه بیت.

**نیستوب گرتن له وه ناسانتره نوتوموبیله که
له ده ستت ده ربجیت و دواتر تووشی رووداویک بیت**

لە پەيوەندى بەردەوامدا بە

كاتىك بەشدارىت لە بىرکردنەوہى بەكۆمەلدا كرد، ئەوكات ھەموو دەم و سات لەگەل يەكديدا نابن. لەوانەيە لە كاتژمىر پىنج تا نو لەگەل يەك بن، بەلام تەواوى پۆژەكە لەگەل يەكدا بەسەر نابەن. لەوانەيە ھەمووتان لە يەك ژور كۆبينەوہ، بەلام ھەر كەسيكتان لەسەر ميژى تايبەتى خۆى كار دەكات. ھەندىك گروپى دىكە لەوانەيە تەنھا ھەفتەى يان مانگى يەك كاتژمىر كۆبينەوہ.

كەواتە كاتىكى زۆرت بۆ دەميئيئەوہ تا خۆت بەتەنھا بىرېكەيتەوہ. باشى ئەم بوارپىدانەش لە دوو ھۆكاردا خۆى دەبينئەوہ، يەكەم، ناكەويتە ژىر كاريگەريەكى بەردەوامى ئەندامەكانى تر. دووہم، بوارىكى زۆرت دەبىگ تا خۆت بۆ كۆبونەوہى داھاتوو نامادە بكەيت و بە وانەكەى پيشووشدا بچيتەوہ. ھەندىك جار بىرۆكە و چارەسەرى كيشەت لەدواى بىرکردنەوہ بەكۆمەلەكەوہ بۆ دىت، چونكە بەتەنھا و بى كاريگەرى ھىچ لايەنىك بوار بە بىرکردنەوہكانى خۆت دەدەيت تا ئەسپى خۆى لە مەيدانى بابەتەكەدا تاو بدات. ئەم بوارپىدانە سوودىكى ئىجگار زۆرى ھەيە و لە زۆربەى بىرکردنەوہ بەكۆمەلەكاندا دەگوتريئەت " كاتىك خۆم بەتەنھا بىرم دەكردەوہ " لەوانەيە لەگەل تيمەدا جۆش و خرۆشت ھەبيت و بتەويت بىرۆكەى پتر بخەيتەگەر، بەلام لەكاتىكدا خۆت بەتەنھايت و لە كەشيكى ھىمن و نارامدايت دەتوانىت ورد و ورياتر بابەتەكان شىكار بكەيت.

به لام هيشتا ده بيت بزانيت كه ئيوه گروپيكتان دروستكردوه و پيکه وه بيرده كه نه وه. نه گهر گروپه كه ي ئيوه له نه دماماني خيزانيك پيکهاتبيت، يان له ليژنه يه كي به پيوه بردني كاروباري كومه لايه تي، نه وا هيشتا كومه له يه كتان پيکهيناوه. راسته له يه ك جودا ده بنه وه، به لام له نيوان كۆبونه وه كاندا ئيمه يل ده نيئر بۆ يه كدي و تيبيني و بۆچووني خۆتان له سه ر بابه ته كه ده نووسن و تويزينه وه ي له باره وه ده كه ن. نه مه ش يه كي كه له تايبه تمه نديه كاني گروپيكي سه ركه وتوو، چونكه كاري به كومه ل يه كيه تي و يه كگرتوويي گروپه كه پيشان ده دات.

پيکه وه به باشتري شيوه كارده كه ن. به لام ناييت هه ر له سه ره تاي كۆبونه وه كه وه يه كسه ر ده ست به شيكاركردي بيروكه و هه لسه نگاندي چاره سه ره كان بكه ن، به لكو ده بيت هاني خۆتان بدن و به بيري خۆتاني به يئنه وه كه ئيوه گروپيكن و ده تانه وييت پيکه وه بيربكه نه وه تا بگه ن به ئامانج و مه به ستيكي به رز. نه مه ش به يه كپيزي گروپه كه و په خنه و تيبيني نه ريئي له سه ر بيروكه كاني يه كدي و پيزگرتن له كه سي به رامبه ر ديته دي.

ته ماشاكه، ده بيت هه ميشه هه ستي ته بايي و سازاني گروپه كه له به رچاو بگريت. ده بيت كه شيك دروست بكه يت كه نه دمامه كان هه ز بكه ن پيکه وه كۆبينه وه. گرينگتري شت به رجه سته بووني په يوه نديه كي باشه له نيوانتانا. په يوه نديه كي باش به هيژ زامني پيکه وه بوون و يه ك ئاراسته يي تيم و كومه له كه يه. ده كريت له كۆتايي كۆبونه وه كه دا چه ند ئه رك و فرمانيكي تيوري و كرداره كي دابه شبكريت، ده بيت به گرنگي

ته ماشای ئه و فرمانانه بکه ن، چونکه ئه و فرمانه نه واتانلیده کات ههست
به یه کبوون و هه بوونی په یوه ندی له نیوانتاندا بکه ن.
نابیت ته نها کار له سه ر زانیاری و تیگه شتنی که سه کان بکه یت، به لکو
ده بیت کار له سه ر ههست و ویژدانیشیان بکه یت. هه بوونی په یوه ندی
له نیوانتاندا ده بیت هه هوی پاراستنی ناسنامه و ئامانجی سه ره کی
گروه که، بیرتان ده خاته وه که شتی که نیوه ی کو کردوه ته وه و هوکاری
سه ره که به بو ریگریکردن له هه ر کی شه ی و گرفتیک که نه گه ری هه یه له
گروه که دا دروست بییت. با په یوه ندیه کانت ته نها له گه ل چه ند
نه ندامیکی دیاریکراوی گروه که دا نه بیت، بویه ناوه ناوه هه لوپرسی له
گشت نه ندامه کانی تیمه که بکه به بی جیاوازی.

**نابیت ته نها کار له سه ر زانیاری و تیگه شتنی
که سه کان بکه یت، به لکو ده بیت کار له سه ر ههست و
ویژدانیشیان بکه یت**

به شی هه شته م

بریاردان

له کاتی بریارداندا به شیوه یه کی کرداره کی کارامه یی و لپهاتوویی تو له بیرکردنه وه دا دهرده که ویت. به تایبه تی کاتیگ بریاره گه وره کانی وه کو : گۆرینی پیشه ، گواستنه وه ی خانو و مال، خستنه کاری پاره یه کی زۆر دامه زرانندی کۆمپانیا و ژیان له گه ل که سیکی دیکه دا. پوونی و تیژی بیرکردنه وه بنه مایه کی هه ره پئویست و گرنگی بریاردانه . زۆر بریاری بچووکت هه ن که کاریگه ریه کی که م له سه ر ژیانته دروست ده که ن و له هه مان کاتیشدا مه شق و راهینانیکی به سوودن بو بریاره گه وره کان.

پاست و شیاو بوونی بریاره گه وره کان بنه مایه کی هه ره گرنگی بواری بریاردانه ، گرنگتر له وه ش زانین و درکپیکردنی پاستی و دروستی بریاره کانه .

ممانه و باوه رپوونی خۆت به بریاره کانیشته گرنگترین بنه مایه له بریارداندا. چونکه نه گه ر باوه ر و ممانه ی ته واوت به بریاریک هه بووبیت دواتر هینده به ئاسانی خه فته بو به هه له دا چوونی بریاره که ت ناخۆیت. ناخۆشی و گرفته کانی گۆرینی پیشه ، گواستنه وه ی مال، هاوسه رگیری کردن و ده سترکردن به کاریکی نوێ هینده کارت لیناکه ن نه گه ر پیشتر باره ر و ممانه ی ته واوت به بریاره کی خۆت هه بووبیت.

له پاستیدا ته نها خۆت ده توانیت بریار بده ییت و بریاردان ته نها بو خودی خۆت ده گه رپته وه . ده کریت داوای نامۆژگاری له هاوپی و که سه شارده ۱۱۱۱ .

کاریگه ریه کی به رچاو و و گه وره ی له سه ر برپاره که ی تو ده بیټ. نه گه ر
ده ته ویټ برپا و متمانه ی ته واوت به و برپاره نه هه بیټ که ده یده یت، نه وا
ده بیټ خوټ به باشی بیر له برپار و لیکه وته کانی بکه یته وه. یاسا کانی
نه م به شه فیټری نه و شتانه ت ده کات که له سه ره وه باسما ن کرد.

ياسای حەفتا و یەكەم

بەریار لەسەر بەریارەكەت بەدە

پاستیەكە بۆم! نا نایبم، دەی قەینا دەیبم. پاستیەكە ئەو یەكە دەركردنی بەریاریکی هەلە زۆر ئاسانە. هۆكاری سەرەكی بەریاری هەلە بریتیە لە بێرنەكردنەو و هەلسەنەسەگاندنی ئەنجامی بەریارەكە. لەگەڵ كەسێكدا كارمەدەكرد كە دەیبوست واز لە پیشەیی فەرمانبەریتی بەیستی و دەست بە كاری سەر بەست بكات. زۆر پقی لە كارەكەیی بوو، بەتایبەتی لەبەر ئەو یەكە پیشەكەیی چەند ئاستەنگ و گرفتێكی دەهینایە پیش كە نەیدەتوانی پووبە پووین ببیتەو. كە دەستمان بە قسە و گفتوگۆ كرد بۆ هەردوو كمان دەركەوت كە هاورێكەم بەری لە پێیویستیەكانی پیشەیی سەر بەست نەكرد بوو یەو. دواي ئەو یەكە شەن و كەوی بابەتەكەمان كرد هاورێكەم لەو مەترسی و نالەباریانە تیگەیشت كە لە پیشەیی سەر بەستدا پووبە پووینی دەبیتەو. لە كۆتایدا گەشتە ئەو برۆاییە كە كۆمپانیایەكی بگۆریت و لە شوینیكی دی كار بكات و جاریكی تر باسی پیشەیی سەر بەست نەكاتەو. دەبینیت! هاورێكەم لە جیاتی ئەو یەكە لە بنج و بناوانی پیشەیی سەر بەست بگۆیتەو كە چی هەموو تەركیز و تێرمانی لەسەر جێهێشتنی كارەكەیی بوو.

لەكاتی چارەسەر دۆزینەو بۆ كێشەدا هەلە كردن زۆر ئاسانە و دەكریت خودی بەریاردانەكەشت لە داها توودا بۆ بكات بە كێشە. وادابنێ هاورێكەم كاری بە بەریارەكەیی خۆی بكردایە، تووشی ناخۆشی و شلەژانیكی

دەروونی زۆر دەبوو و لە کۆتاییدا درکی بە بریارە هەلەکەیی خۆی دەکرد.

کە وایە چۆن خۆمان لە بریاردانی هەلە بپارێزین؟ باشترین و ئاسانترین رینگا ئەو هیه وەکو مندالیکى سى سال پرسىار لە بارهى بابەت و کیشە کە تەو بەکەیت هەتا دەگەیت بە بنج و بناوانى و لە هەموو لایەنەکانى تێدەگەیت. ئەگەر بەتەماى هەلبژاردنى زانکۆیت و نازانى کامە زانکۆ هەلبژیریت، ئەگەر بەتەماى گواستنه وەى ماله کەت یان وەرگرتنى ئەندامىكى نویت بۆ ناو تیمە کەت، ئەوا بەوردی بیر لە خودی بریاردان و ئەنجامە کەى بکەرەو.

باشە، با بڵێین نازانیت کام زانکۆ هەلبژیریت. پیم بڵێ ئامانج و مەبەستت لە چوون بۆ زانکۆدا چیه؟ - لەوانە یە چەند هۆکارىک هەبیت - دەتەویت ئەو شتە فیرببیت کە چەند سالیکە بوو بە خەو و خولیات؟ یان دەتەویت بروانامە یە ک بە دەست بهینیت تا لە داها توودا ببیت بە خاوەنى کار؟ یا خود دەتەویت بۆخۆت سى سال لە زانکۆ خوشى ببینیت و دواتر بیر لە داها تووى خۆت بکەیتەو؟ یان هەموو ئەمانەى کە باسما کرد و بگرە هۆکارى تریش؟ ئەگەر نەزانیت بۆ دەبیت بخوینیت، ئەوا ناشزانیت پوو بکەیتە کام زانکۆ. چونکە لەوانە یە تۆ حەزت لە خویندن هەر نەبیت.

نمونه یە کى تر، با بڵێین دەتەویت ببیت بە خاوەنى کارى تايبه تى خۆت، ئەوکات کارى تايبه ت بە خۆت بۆ چیه؟ دەتەویت کاتى زیاتر بۆ بگریتەو؟ حەزناکەیت لە ژیر دەستى کەسى تردا کار بکەیت؟ حەزت لە پەیدا کردنى پارەى زیاترە؟ کارت لە شوینى دى دەستناکەوینت؟

بیرۆکه یه کت هه یه و ده ته ویت بیخه یته بواری جیبه جیکردنه وه؟ یان هه ر
له مندالیه وه چه ز ده که یه ببیت به فۆتۆگرافه ر، چیشتلینه ر، که ناس،
یان هه ر پیشه یه کی تر؟ هه لکۆلێک بگره ده ست و هه تا ئه شوینه
هه لکۆله که بریارکانتی لیوه سه رچاوه ده گریت.
ئه م قۆناغه هینده گرنگه ئه گه ر به باشی تاوتوی نه که یه ئه و له
قۆناغه کانی داها توودا به ده ست چه ندین گرفت و کیشه وه ده نالینیت.

**پرسیار له باره ی بابته و کیشه که ته وه بکه هه تا
ده که یه به بنج و بناوانی و له هه موو لایه نه کانی
تیده که یه**

ياساى حەفتا و دووھەم

لە قۇناغى دووھەم دەستىپى مەكە

زۆربە مان لە كاتى بېرىرداندا يەكەم قۇناغ تىدە پەرىنن. دەزانىت كە دەتە وىت پىشەكەت بگۆرىت، بەلام دەتە وىت؟ يان دەتە وىت خانووەكەت بگوازىتەو، بەلام بۆ كوئى دەگوازىتەو؟ ياخود دەتە وىت بېرۆيت بۆ زانكو، بەلام حەزت لە كام زانكو يان كام بەشە؟

من لەگەل قۇناغەكاندا كىشەم نىيە، بەلام دەبىت تۆ بېرۆيتەو قۇناغى يەكەم. لەوانە يە قۇناغى يەكەم مىش بىتگە يە نىت بە قۇناغى دووھەم، بەلام دەبىتە گە ياندنەكەى دلتيا ببىتەو. لىرەدا قۇناغى يەكەمى نمونەكانى سەرەو ت پىشان دەدەم:

• دلتياى لەوەى دەتە وىت كارەكەت بە جىبەيلىت؟ يان هىچ شتىك هەيە لە بېرىارەكەت پەشيانت بكاتەو؟ بۆ نمونە داواى مووچەى زىاتر بگەيت، بۆ شوئىنىكى دى بىگوازىتەو، كاتى ئىشكردنت بۆ كەم بگەنەو، لە مالهەو كار بگەيت يان مېزەكەت بۆ بگۆرىن؟

• ئايا پىوئىستە خانووەكەت بگوازىتەو؟ لەوانە يە هەرزانتەر لەسەرت بگە وىت ئەگەر ئەم خانوەى ئىستات گە وەرەتر بگەيت. يان دەتوانىت چەند ژوورنىكى دى بەكرى بگرىت.

• بەپاستى دەتە وىت بېرۆيت بۆ زانكو؟ ئايا زانكو بۆ تۆ پىوئىستە؟ ئايا بىرت لەوەى كار كردن نەكردووەتەو؟ يان لە بەردەست كەسىنگى دىكەدا ببىت بە شاگرد و پىشە يەك فېزىبىت؟

لە قۇناغى يەكەمدا دەبىت بىر لەو چاگزاسى و پىكخستنانە بەكەتەوہ كە دەتوانىت لە ئىستادا بيانكەيت. بەدلىايەوہ كە لە قۇناغى يەكەم دەرچوويت زۆربەى جار دەگەيتە قۇناغى دووہم، بەلام قۇناغى يەكەم باشتىن و ھەرزانتىن و ئاسانتىن قۇناغە تا كىشەكانى تىدا چارەسەر بەكەيت. كىشە نىيە ئەگەر ھەندىك بىر كىردنەوہ و ماندووبوونى بویت، چونكە ئەم قۇناغە سەرەكىترىن قۇناغى بىرپارەكەتە.

ھارپىيەكم بەتەمابوو لەجياتى شوينكارەكەى لە مالەوہ كارەكانى بكات، لەبەر ئەوہ دەيوست لە پشتى خانووەكەى خۆيەوہ كابىنەيەك بكاتەوہ تا لەويۆ ھاتوچۆى ئەو كۆگايە بكات كە داىنابوو. گران لەسەرى دەكەوت، چونكە وەك دەزانىن كابىنە پىويستى بە ئامىرى ساردكەرەوہ و گەرمكەرەوہ و پووناككەرەوہش ھەيە. لەوكاتەى كە مشتومپى لەگەل كىركارەكاندا دەكرد تا خەرجىەكەى بۆ كەم بەكەنەوہ، بىرىكەوتەوہ كە ئورنىكى بەتالى لەناو مالەكەى خۆيدا ھەيە و ئەگەر كەمىك پىكىبخات ئەوكات بە ئاسانى دەتوانىت كارەكانى خۆى لەو ژورەدا بەرپۆەببات. ئودە بەتالەكە نەك پارەى تىنەدەچوو بەلكو ئاسانكارى زۆرىشى بۆدەكرد. ئەو ھەلەى كرد و يەكسەر لە قۇناغى دووہمەوہ دەستى پىكرد و گوتى " دەبىت شوينىك پەيدا بەكەم تا كارەكانى تىدا بەرپۆەببەم " نەك لە قۇناغى يەكەمەوہ، دەبوايە ھەر لە يەكەمجارەوہ بىگوتبايە " پىرىستم بە پەيداكردى ھىچ شوينىك ھەيە تا كارەكانى لىوہ بەرپۆەببەم؟ يان خۆم شوينىك شكەدەبەم؟ " لەوانەيە بەم ھۆيەوہ كەمىك مالەكەى لى بچووك بووبىتەوہ، بەلام لەھەمان كاتدا بىرىكى زۆر پارە و ھىلاك و ماندووبوونى بۆ گەرايەوہ.

بەکارهينانى ئەم شىۋازە لە ژيانى پۇژانەى خەلكىدا زۆر كەم و بگرە
هەندىك جارىش ئەستەمە . دەبىت بىت بە پىشەى ئەو كەسەى كە
دەيەوئ بە ياسا و پىسا بىربكاتەو . دلنابە حالەتتكت دىتە پىش بۇ
ئەوەى گۇرپانكارى لە خۆت و ژياندا بكەيت، بۇيە زۆر وريابە و
دلناببەرەو لە پىويستى ئەو گۇرپانكارى . بەم قسانەم دژى گۇرپان و
گۇرپانخووزى ناوەستەو، نەخىر دەكرىت گۇرپانكارى زۆر خۆش و بەچىژ
و پىر سوود بىت . بەلام ئەم ياسايە زياتر بۇ ئەو كاتانەيە كە لە بار و
گوزەرانى ئىستاي خۆمان پازى نىن و دەمانەوئ لە رىگەى بىرپارىكەو
ژيانى خۆمان خۆشتر بكەين . لەوانەيە هەندىك پىشەات خووزيارى
گۇرپانىكى گەرە بن لە ژيانى تۇدا، نەك تەنھا گۇرپانىكى ئاسايى و بەس .
بۇيە كەمىك ئارام بگرە و هەر لە سەرەتاو بىرپار مەدە تا بارودۇخەكەت
بۇ پوون دەبىتەو .

**قۇناغى يەكەم باشتىن و هەرزانتىن و ئاسانتىن
قۇناغە تا كىشەكانى تىدا چارەسەر بكەيت**

سنور دابني

ده ته وٽ خانوه كهت بگوازيت ه وه و كيشه ي پاره و شويني
نيشته جي بوننت نيه . ده توانيت خانويه كي گه وره بكرپيت و هه نديك
نوٽكاري تيڊا بكهيت، يان خانويه كي خنجيلانه ي دهره وه ي شار. ده كرپيت
له ناوه پراستي شار خانويه كي دووقات بكرپيت، يان - هه رچه نده
بيروكه يه كي شيتانه يه - ئاشيكي گه نم بكرپيت و بيكهيت به خانو! ياخود
ده تواني خانوه كه ي خوت بروخينيت و هه ر له و شويندا له سه ره تاوه
خانويه كي نوي به دلي خوت دروست بكهيت.

چهند خوشه هم هه موو بزارده يهت له به رده ستدا بيت. كه مي و نوري
بزارده جاري كيشه نيه، به س كيشه نه وه يه چي ده كهيت و له كويوه
ده ستپيده كهيت؟ ده كرپيت به هه موو شوينيك رازي ببيت، به لام و اباشتره
چهند مهرج و سنور بو شويني نيشته جي بوننت دابنييت، بو نمونه: چهند
كاترزمير له شوينكاره كه ته وه دوره؟ له نزيكي مالي دايك و باوكته يان
نا؟ گرانه ياخود هه رزان؟ له دهره وه ي شاره يان ناوه وه؟ باخچه ي هه يه
ياخود نا؟ به دلنيايه وه هه موومان بيرمان له و سنور و مهرجانه
كردوه ته وه، به لام ده بيت سووديان لي ببينين.

مه ترسي سه رنه كه وتني برياره كهت له كاتي ته سكر دنه وه ي
سنوره كانه وه ده ستپيده كات. بو نمونه خانويه كت ده وٽ باخچه ي
تيڊا بيت، خوت هه رت له باخداري و ناوداني گول و گولزار نيه، بو نه وه
باخچه كهت ناوٽ تا سه رزه و ميوه ي تيڊا بچينيت و جار جار يش

گۆشتی تیدا بېرژئیت، به کورتیه که ی بۆ خۆت نییه، به لام بۆ سه گه که ته،
حه زده که یت کولانه یه کی له باخچه که دا بۆ دروستبکه یت و له وی بۆخوی
یاری بکه ت. له وانه یه باشتین خانوت ده سته که وتبیت به لام له بهر ئه وه ی
باخچه ی تیدا نییه نایکپیت. خانوه که خوی به رامبه ر پارکیکه، که چی تو
هر ده ته ویت باخچه که له ناو مالی خۆتدا بیت. ده ی ئه م حاله ته پیی
ده گوتیت ته سکرده نه وه ی سنوره کان. ته نها له بهر ئه وه ی سنوره کانت
به شیوه یه کی ناپیویست له خۆت ته سکرده وه ته وه چه ندین خانوی
خۆش و قه شه نگت له ده ست ده رده چییت.

دووباره دینه وه سه ر ته رکیز کردن و یه ک به یه ک نیشانه ی پرسیار
له سه ر سنوره کانت دروستده که ین. باخچه ت بۆ چیه ؟ ئه ی باشه بۆ هر
ده بیت خانوه که له سی ژووری نوستن که متری نه بیت؟ بۆ ده بیت
به رامبه ر ویستگه ی شه مه نده فه ر بیت؟ دوا ی ئه وه ی به وردی و وریای له
سنوره کانت کۆلیه وه ئه وکات هه ندیکان له شوینی خویان ده مینن و
هه ندیکی دیکه شه یان شوینی که یان چۆل ده که ن و نامینن. بۆ نمونه
ده توانیت له خه یالی خانویه ک به ینیت که باخچه ی تیدا یه و بگه پیت بۆ
دانه یه که که " شوینی بۆ سه گه که ت تیدا بیت " ئه مه یان زۆر باشته ر،
چونکه میشکی خۆت به پووی چه ندین سنووری دیکه دا کرده وه و نیستا
زۆر به ئاسانی خانویه کت ده سته که ویت. ئه گه ر بمانه ویت ئه م نمونه یه
له گه ل بواره کانی ترده بگونجینن ئه وکات سنووری به ده سته ینانی کار و
فروشتنی کالای نوییه که ت و شوینی ئاهه نگی هاوسه رگیریه که ت فراوان
ده بیت.

خیرایی و تیچون و کوالیتی سی باوترین پیوانه‌ی بریاردانن. له نمونه‌ی خانوه‌که‌دا چه‌ندین سنووری دیکه هه‌یه تا بۆ خۆتی دابنییت. وه هه‌ر یه‌ک له و سنوورانه ده‌کریت پرۆسه‌که‌ت بۆ ئاسان یان قورس بکات. هه‌ر به‌کیان سنووره‌که‌ت بۆ ته‌سکتر یان فروانتر ده‌که‌ن، له‌وانه‌یه هه‌ندیکیشان له گه‌شتن به مه‌به‌ست و ئامانجیکی گه‌وره بتگێرنه‌وه.

وه‌کو چۆن بیرمان له خانویه‌کی بی باخچه‌ کرده‌وه، ئیستاش کاتی ئه‌ره‌یه چه‌ند بژارده‌یه‌کی تر بۆ سه‌ر لیسته‌که‌مان زیاد بکه‌ین. ئایا هه‌ر به‌راستی پیویستت به سی ژووری نوستنه؟ هه‌ر ده‌بییت ژووری نانخواردن و ناندینه‌که به‌یه‌که‌وه بییت؟ یان ده‌کریت ژووری نانخواردن به جیا و ناندینه‌که‌ش به جیا؟ هه‌ر ده‌بییت ناندینه‌که‌ت هه‌شت به هه‌شت بییت؟ یان ده‌توانیت دوو ژووری چوار به چوار له‌یه‌ک بده‌یت؟

به‌بی گویدانه باشی و خراپی بریاره‌که‌ت سنووره‌کان بۆتده‌بن به پارێزه‌ریک و له‌و بژارده بی سووده‌کان پرگارت ده‌که‌ن و له هه‌مان کاتیشدا واتلیده‌که‌ن داهینه‌رانه بیربکه‌یته‌وه و به‌پرووی ئه‌و ئه‌گه‌رانه‌دا بکرنیته‌وه که بیرت لینه‌کردوونه‌ته‌وه.

**خیرایی و تیچون و کوالیتی سی باوترین پیوانه‌کانی
بریاردانن**

ياسای حهفتا و چواره م

گریه کان بکه ره وه

جیبه جیکردنی هه ندیک بریار زۆر قورسه، چونکه گریه دراون به چه ند
بریاریکی تره وه. بۆ نمونه نازانیت چۆن شیکاری بریاری یه که م بکه یت،
چونکه به سراوه ته وه به بریاری دووه مه وه و له هه مان کاتدا شیکاری
بریاری دووه میش په یوه سته به بریاری سییه مه وه. هه ندیجار
به شیوه یه ک تیکه لی یه کدی ده بن که نازانی له کامه یانه وه
ده ستپیکه یت. هاوپییه کم هه بوو ده یویست ماله که ی بگوازیته وه بۆ
له نده ن - که ۱۵۰ میل لیتره وه دووره - تا له وی منداله کانی بۆ
خویندنگه یه کی باش بنیتریت و له هه مان کاتیشدا ده یویست
کاتزمیره کانی کارکردنی که م بکاته وه و کارامه ییه کی نوی فیربیت. بۆیه
نه یانده زانی سه ره تا به کام کار هه ستن. به لام دواتر که بریاریان له سه ر
بابه ته بچووکه کانی تر دا، ئه وکات توانیان هه ردوو کاره که ئه نجام بده ن.
ئه مه یه کیکه له و نمونانه ی که ده بیته هوی دواخستنی بریاره کانت،
یه کیکه له و نمونانه ی که پیش بریاردان ده بیت گریه کانی به رده م
بریاره که بکه یته وه.

پاسته، زۆر قورس و ماندووکه ره، به لام باوه پم پیبکه ئه گه ر هه مور
کارامه ییه کانی میشکت به کاربه ینیت، ئه وا ده توانیت یه ک به یه کی
گریه کان بکه یته وه. پیش هه موو شتی ک هه ر بیروکه یه ک به میشکتدا دیت
بینووسه. دواتر بۆت ده رده که وی ت بیرکردنه وه له قوتا بخانه ی منداله کانت
هیچ سوودی نییه ئه گه ر شوینی نیشته جیبوونت دیار نه بیت. ئه گه ر مالت

له لهندهن نه بیټ ئه وکات دهرفته تی فیږبوونی کارامه یی نویت که م
ده بیته وه. بویه یه که م شت که ده بیټ بریاری له سهر بدهیت " چون بیان
نه چونه بؤ لهندهن "

به م شیوه یه شته کانت لی ږوون و ئاشکرا ده بیټ. له وانه یه دوی
بیرکردنه وه یه کی زور بگهیت به وه ی که قوتابخانه ی منداله کانت بؤ تو له
همو شتیکی دی گرنگتره و شوینی نیشته جیبوونت هینده گرنگ نییه،
گرنگ نه وه یه له شوینی کدا بیت که قوتابخانه یه ک له ماله که ته وه نزیک
بیټ.

زور باشه. خه ریکه ورده ورده به ره وپیشه وه ده چین. هه ندیک بریار به
هه لپه سیردراوی ده میننه وه تا ئه و کاته ی شوینی نیشته جیبوونت دیار
ده بیټ و نه جامی بریاری قوناعی یه که مت ده بینیت. وادابنی قوتابخانه ی
منداله کانت گرنگترین بابه تی بریار دانه که یه. که واته لیږه دا پیوه و
ستانداردیکمان دروستکرد، ئه ویش قوتابخانه یه، ده بیټ ماله که ت نزیک
خویندنگه یه کی باش و شیواو به منداله کانت بیټ.

باشه، دیاره بیرکردنه وه ی پیښومان سوودی هه بووه، به لام هیشتا چهند
بریاریکی تیکه ل و لیکنالاوله پیښمانه. له قوناعی دواتردا ده بیټ دانه
دانه بیر له بریاره کان بکه یته وه. وادانی هیچ کیشه یه کت نه هاته پیش له
گواسته وه ی خانوه که تدا - نه م حاله ته ته نها له جیهانیکی نمونه یی و
یوتوپیدا پووده دات نه ک نه م دنیا یه ی ئیمه - نه وکات حه زت له فیږبوونی
کام کارامه ییه؟ و اباشتره له کاتی بیرکردنه وه له م پرسیاره دا میښکت له
همو شته کانی دی پاکر دبیته وه. له وانه یه وه لامیکی نمونه یی
ده ستنه که ویت، به لام منیش نازانم گرنگی زانینی وه لامیکی نمونه یی

چييه، چونكه له جيهانيكى نمونهيدا نين. به مشيوازه برياريكى ئاقلانه
دهدهيت، برياريك كه به سوودي خوتدا بشكيته وه.

ئه گهر به م شيوازه هه لسه نگاندى بؤ برياره كانت بكهيت، ئه وا هه موو
شتيكت لى پوون و ديار ده بيت، ته كنিকে كه ش به م شيويه - پيشان
هه موو بيروكه كانت كو بكه ره وه، دواتر به پيى گرنگيان پيزيان بكه، له
كو تايدا دانه دانه بريان لي بكه ره وه. هاورپكه م ئه م ريگايه ي به كارهينا و
له كو تايدا گه شته ئه و ئه نجامه ي كه له هه لبراردنى كارامه ييه كه دا هه لى
كردوه، چونكه ئه و كارامه ييه فيرنه بوو كه خو ي حه زى لي بوو.
جيا كردنه وه ي بيروكه كان به پيى پيوست ريگاكاني بؤ پووناك كرده وه.

**واباشتره له كاتى بير كردنه وه له م پرسياره دا ميشكت
له هه موو شته كاني دى پا كرده بيته وه**

ياساى حەفتا و پىنچەم زانىارى پىويست كۆبەرهو

ھەر بىر يارىك گەورە بىت يان بچووك پىويستە زانىارى لەبارەيەو
كۆبەيتەو. دەكرىت بىر يار لەبارەي تىچوون، بىرۆكە، خشتەي كات،
ھەلباردە يان ھەر شتىكى دىكەو بەدەيت، ھەموو ئەمانەش پىويستيان
بە زانىارە. بەشى ھەرە زۆرى بىر يارەكان پىويستيان بە زانىارى و
بەشىكى كەمىشيان وەكو - دەمەوئىت بىم بە خاوەنى مندال؟ -
پىويستى بە بىر و بۆچوونى خۆت ھەيە. بۆ ھەر بىر يارىكى دى پىويست
بە كەتەلۆگ، پىكلامى كار، نرخی شتومەك و زانىارى تەكنەلۆجى ھەيە.
لەبىرت نەچىت كە زۆر بەي ھەرە زۆرى بىر يارەكان پەيوەستن بە ھەست و
سۆزى مەوقەكانەو. بۆ نمونە، ئايا ھەستى تىمەكەت چۆنە بەرامبەر
بە پىوبەرە نوپىيەكە، مندالەكان پىيان خۆشە مال بگوازىتەو يان نا، ئايا
ئەگەر باخچەيەك لە بەردەگا كەتدا دروستبەكەيت دراوسىكان پىيان
خۆشە، ئايا ھاوپىشەيەكت حەزى لە كار كەردن لەگەل تۆدا ھەيە يان ئايا
باپىرەگەورەت دەيەوئىت لەگەل تۆدا بىرى؟ بۆ ئەو ھەي بە شىو ھەيەكى باش
بىر يار بەدەيت دەبىت زانىارى و بىر بۆچوون لەبارەي ئەم بابەتانەو
كۆبەيتەو. كۆكردنەو ھەي زانىارى جىاوازە لە داوا كەردنى نامۆزگارى،
لەردە دەتەوئىت بزانىت ئايا خەلكانى دى كە يفىيان بە بىر يارەكەي تۆ دىت
يان نا. خۆ من نالىم بەقسەيان بکە و ھەرچىيان گوت بلى باش، بەلام
پىويستە كاردانەو ھەي ئەوان بەرامبەر بىر يارەكەت بزانىت.

لە راستیدا لە کاتی گەران بە دوای قبولیان نەبوونی بڕیارە کە تدا زۆر زانیاری دیکە فێردەبیت. لەوانە یە بۆ کۆکردنەوێ زانیاری و بۆچوونی پێویست کاتیکی زۆر بە فێرۆ بپروات. لەوانە شە هێندە خەریکی کۆکردنەوێ زانیاری بیت لە کۆتایدا بڕیارە کە ی خۆت بپربچیتەوێ. ھاوڕێیەکم هەبوو کە رقی لە پێشە کە ی بوو، بۆیە بۆ ماوێ دە ساڵ بە دوای کاریکی نویدا گەرا ئینجا بپاری جیھێشتنی کارە کە ی خۆی دا.

کەواتە دەبیت لە کاتی کۆکردنەوێ زانیاریدا ھاوسەنگی رابگریت. بە پێی پێویست زانیاری کۆبکەرەوێ، نە زۆر، نە کەم. هێندە کۆبکەرەوێ کە لە کاتی بپارداندا دووبار پێویستت بە کۆکردنەوێ زانیاری نەبیت. نابیت ئەوێندە بە کۆکردنەوێ زانیاریەوێ سەرقالبیت تا بپارە کە ی خۆت لەبیر نەمێنیت. کەواتە پێویستت بە چەندیک زانیاریە؟

تەماشاکە، من ناتوانم ئەو پرسیارە وەلام بدەمەوێ، چونکە کۆکردنەوێ زانیاری پەيوەستە بەو بپارەوێ کە دەتەوێت بیدەیت. پێویستە بە پێی داواکاری ئەو قۆناغە ی تێیدا ی زانیاری کۆبکەرەوێ. مێشکت بەو شتانەوێ سەرقال مەکە کە جاری پێویستت نییە. ئەگەر بپارە کەت پێویستی بە زانیاری کەم هەبیت و تۆش زانیاری زۆر کۆبکەرەوێ، ئەوا جگە لە کات بە فێرۆدان هیچی دیکەت نەکردوێ.

وادانی دەتەوێت داواکاری بۆ وەرگریتی کاریک بەرزبکەرەوێ. کەواتە دەبیت ئەو زانیاریانە کۆبکەرەوێ تۆ دەتەوێت، بۆ نمونە موچە ی مانگانە ی کارە کە، شوینی کارە کە، جۆری کپارەکانی و شوین و ئەرکی تۆ لە کارە کە دا. وە لەسەر و هەموشیانەوێ ریزگریتی خاوەنکار و ھاو پێشە کانت لە فەرمانبەری نوێ. هێندە زانیاری بەسە بۆ تۆ تا بپار

لهسەر بهرزکردنه وه یان بهرزنه کردنه وهی داواکاریه کهت بکهیت. ئەگەر
نەو زانیاریانە وایان له تۆ نه کرد داواکاریه کهت بهرز بکهیته وه، ئەوا
کۆکردنه وهی هەر زانیاریه کی دی هیچی دیکه نییه جگه له کات
به فیڕۆدان. که واته زانیاریه کان بپالێوه تا به شتی پرۆپووجه وه سه رقائ
نه بیت.

ئەگەر داواکاریه کهت بهرز بکهیته وه، ئەوکات ده بیئت خۆت بو قۆناغی
دووم ئاماده بکهیت: ئەگەر کاره کهیان پیدایت وه ریده گریت؟ ئیستا
له وانیه بته ویت زیاتر له باره ی کۆمپانیا که وه بزانیست، ده ته ویت بزانیست
چەند کاتژمیر له وی کار ده کهیت، گه شتت پیده کهن یان نا، هاو پیشه کانی
که سانیکێ چۆن، له دهره وه کۆمپانیا که به باش ناسینراوه یان خراپ،
پاوبۆچوونی فه رمان به ره کان له باره ی کۆمپانیا که وه چیه و چەندین
زانیاری تر. به شیوازیکی دی، ده بیئت زۆر به ی ئەو زانیاریانە کۆ بکهیته وه
که له کاتی چاوپیکه وتندا پیویسته. به لام ئەگەر بریاری یه که مت نه داوه
ئەوا کاتی خۆت به م شتانه وه به فیڕۆ مه ده، چونکه به م شیوازه ته نها
کاره کان لهسەر خۆت قورستر ده کهیت و به س.

**میشکت بهو شتانه وه سه رقائ مه که که جاری
پیویستت نییه**

ياسای حه فتا و شه شه م

له و كه سانه وردبهره وه كه نامۆزگارىت ده كه ن

كاتيک بپيارىكى گه وره دىته پيشه وه، ئەوا به گشتى داواى نامۆزگارى له كهسى به ئەزموونى وهكو هاوپيشه، هاوسهر، هاوپى و كهسى شارهزا ده كه ين. داواى زانىارى و نامۆزگارى له كه سانىك ده كه ين كه بىر و بۆچوونى بىلايه نمان پىده دهن و متمانهمان پىيانه و به شىوه يهكى هاوسهنگ ده مانه پىلنه وه.

به لام خو شتىك نىيه به ناوى بىرۆكهى بىلايه نه وه، خوژگه هه بوایه. پاستى و زانىارى به رچاوه كان بىلايه نن، به لام كه بابته ده بىت به بىر و بۆچوون ئەوا هه مووكهس له گوشه نىگای تاييه تى خو يه وه ته ماشا ده كات.

بۆ نمونه ده ته وىت وه به ره پىنان له بوارى زهوى و زاردا بكه يت و كه سىكىش ده ناسيت كه پيشتر ئەم كارهى كردووه. زۆر باشه، كه واته هه موو پاستى و دروستى كاره كه ت پىده لىت، مه گه ر وانىيه؟ به لى وايه، پاست ده كه يت، به لام ئەوانىش له گوشه نىگای خو يانه وه ته ماشا ده كه ن. ئەگه ر كاره كهى خو يان سه ركه وتوو بووبىت ئەوا به ئەگه رىكى زۆره وه هانى تۆش ده دهن تا كاره كه ئەنجام بده يت. به لام ئەم هاندانهى ئەوان بىر و بۆچوونىكى بىلايه ن نىيه. ئەگه ر كاره كه يان سه رى نه گرتبىت، ئەوا نامۆزگارى تۆش ده كه ن تا به و كاره هه لئه ستىت. هه م من و تۆش پىمانوايه وه به ره پىنان له هه ندىك زه ويدا چا كه و له هه ندىكى دىكه شدا خراپه، كه واته بهس ته نها ئەوان له گوشه نىگای خو يانه وه ته ماشا ناكه ن.

من نالیم پاووژیان پیمه که، له وانه یه چه ندین زانیاری به سوودیان پیبیت. به لام وانه زانه تهنه له بهر نه وهی نه زموونیان له تو زیاتره ئیدی هه موو قسه و بوچوونه کانیاں راسته. نه گهر که سیکی جیاواز بدوزیته وه، که سیک که نه زمونگه لیکی جیاوازی بینیه وه، نه وا ده کریت چه ند ناموژگاریه کت بکات تا هاوسه نگی خو ت بپاریزیت. راسته له دوو که سی نه زموونداره وه زانیاریت وه رگرتووه، به لام له بیرت بیت له وانه یه ناموژگاری هیچیان به که لکی تو نه یه ت و بو تو شیاو نه بیت.

ده بیت بگه پینه وه بو لای راستیه کان و بزانی بیلایه نن یان نا. وادانی نه و زانیاریانه ی وه رتگرتووه هه مووی راسته، به لام نه و که سه ی که نه م راستی و زانیاریانه ی پیداویت بو خودی نه و که سه وه کو راستیه ک وایه، که واته لیره شدا بوچوونه کان بیلایه نن. بو نه وه زیاتر له بابته که تیبگه یته ده توانیت ته ماشای نه و راستیانه بکه یته که که سه سیاسه مه داره کانی ولات له کاتی مشتومر کردندا به کارده هینن. زوربه ی کات هه ردوو لایه نن چه ند راستیه ک ده خه نه پروو که لایه نی به رامبه ر به درو ده خاته وه. نه مه ش له بهر نه وهی که زانیاری جیاواز هه لده بژینن، یان به شیوه یه کی جیاواز پایده گه یه نن، که واته چوونیاں بویت ناوا راستیه کان به کارده هینن.

له وانه یه داوای ناموژگاری له چه ند که سیک بکه یته که مه به ستیان ناموژگاری کردنی تو نه بیت، به لام خو تو نازانیت نه وانه کینن. خه لکی هه ندیک جار پییان وایه هه ستیکی ناوه کی و میشکی کاریگه ری له سه ر گزوشه نیگای نه وان به رامبه ر راستیه کان هه یه. وادابنی له بابته تی زه وی و زاردا داوای ناموژگاری له که سیک ده که یته که هه ر به ده وله مه ندی

له دایکبووه وه دواتر ده چیت بو لای که سیکی دی که له فرمانگی
خانوبه ره دا که وره بووه . له وانه یه دیدگیان زور لیکجیاواز بیت و ئه م
جیاوازیه ش ده کریت له کاتی ئاموژگاریه که دا ده ربکه ویت . له وانه یه خویان
درکی پینه که ن، به لام هه میشه ئه و راستیانه ده لئین که هه سته ناوه کی و
میشکیه که یان بو دیاریکردون .

ته ماشاکه ، من نالیم داوای ئاموژگاری له که س مه که . مه به سستی من
ئه وه یه له م حاله تانه ئاگادارت بکه مه وه . که سیک که به یاسا و پرسیا
بیرده کاته وه پیش داواکردنی ئاموژگاری ئه مانه هه مووی لیکده داته وه و
به رامبه ر ئاموژگاریه که به کاریده هینیت .

که بابه ت ده بیت به بیر و بوچوون ئه وا هه مووکه س
له گوشه نیگای تایبه تی خویه وه ته ماشا ده کات

بزانە كى نامۆزگاريت دەكات

لە هەندىك بېياردا زياتر هەست و سۆز دەستى بەسەر حالەتە كەدا
گرتوو، نەك راستى و زانىارى. لە پەنگردنى ژورەكەى خۆتەو بەيگرە
مەتا ئەو نامەيەى كە دەتەوئيت بۆ خاوەن مالەكەى خۆتى بنئيريت
لەبارەى كرىى مانگانەو، ئەم بېيارانە تەواو كەوتوونەتە سەر خۆت.
دئىيام كە دەزانيت چى بكَهيت و چى نەكەيت، بەلام ئەگەر داواى
نامۆزگارى لە كەسانى تر بكَهيت باشترە.

ئەدى باشە داوا لە كى دەكەيت؟ لەوانەيە داىكت، باشترين هاوئيت، يان
هاوئيشەكەت، هاوسەرت، براكەت و ئەدى باشە چۆن
هەليانە بئيريت؟ بەپىي كام پئوهر و ستاندارد؟ من دەزانم كە زۆربەى
زۆرمان بەپىي چى كەسەكان هەلدە بئيرين.

چەند سائىك لەمەوئيش حالەتئىكى لەم شئوہەيەم بەسەر هات، بىرم نايە
دەبوايە چ بېيارىك بەم، بەلام هئندە دەزانم كە پەيوەندىم بە كەسىكى
دياركراوہە كرد. داواى ئەوہ تەلەفونەكەمى هەلنەگرت و وەلامى نەبوو،
گوتم واباشترە پەيوەندى بە كەسىكى ديكەوہ بكَم. كەسىكى دىم وەكو
جىگرەوہى كەسى يەكەم لەمئيشكدا بوو، بەس داوتر بەخۆم گوت " "
بوہستە، بۆ دەمەوئيت تەلەفونى بۆ بكَم؟ " بۆ سائىك بىرم لەم
فسەيەى خۆم كردەوہ و داوتر بۆم دەركَوت بۆچى ئىدى نامەوئيت
پەيوەندى پئوہ بكَم، چونكە باوهرم بەو زانىارى و نامۆزگاربانە نەبوو
كە پئيدەدام.

زۆر باشه. كه واته من ده مزانی به دواى چ جوره ئامۆزگارىه كدا ده گه پريم.
ده مزانی ههست و ميشكم چيم پیده لاین و ئیدی به دواى كه سيكه وه بووم
كه له گه ل مندا بگونجیت. دواى ئه وهى به م راستیه گه شتم، ئیدی خۆم
بريارمدا و پيوستم به ئامۆزگارى كهس نه بوو. توانيم ميشكى خۆم
پيكبخه مه وه و بپياربدهم به بى يارمه تى هيج كه سيك.

به راستى ئه مه ئه وپه رى تيگه شتنه له پرۆسه ي بيركردنه وه و ميشك،
ئه گه ر به م شيوازه برۆيت ئه وا پيوستت به ئامۆزگارى كهس نابيت له و
كاتانه ي كه ههست و سۆز ده كه ويته ناو بپياره كاتته وه. ئه گه ر به پيى
پيوست هۆشيار و ئاگاداربيت، ئه وا ده توانيت ببیت به راويژكارى خۆت.
ئه دى به م شيوازه بپياردانت له سه ر ئاسان و سووك نابيت؟

همم بوهسته با بيركه مه وه. راسته ئاسان ده بيت، به لام له هه مان
كاتيشدا ميشكت هه نديك ده شله ژييت. زۆربه مان چه زده كه ين داواى
ئامۆزگارى و پرسيار له كه سانى ديكه بكه ين، بۆيه ئه گه ر وابيربكه ينه وه
كه پيوستمان به يارمه تى كه سانى ديكه نيه، يان كهس نيه بتوانيت
يارمه تيمان بدات و ئامۆزگاريمان بكات، ئه وا ميشكمان په ستانى
ده كه ويته سه ر و كه ميك ده شله ژييت. كه واته چى بكه ين له م حاله ته دا؟

داواى ئامۆزگارى له كه سانى دى ههست و بيركردنه وه ي مرۆقه كان
ئاسووده ده كات و متمانه و باوه ريان پیده به خشييت. كاتيک داواى
ئامۆزگارىه ك له كه سيك ده كه يت و ئه ويش ئه و ئامۆزگارىه ت پیده دات كه
تۆ ده ته وييت، ئه وا په يوه ندى و گفتوگو ي نيوانتان به هيز و گه رموگوپتر
ده بيت. وه هه روه ها كاتيک ئه و شته يان پيگوتيت كه خۆت ده ته وييت،
ئه وا ههست و بيركردنه وه كات زياتر له سه ر ئه و بپياره زياتر ده چه سپييت،

بۆ نمونه ئەگەر زۆر باوەرپت بە خۆت نەبیت، ئەوا بە دواى كەسێكى وهكو
باوك، خوشك، هاوسەر یان بە پۆبەردا دەگەرپیت تا بە هاوڕابوونیان
لەگەڵ تۆدا هانت بدەن. ئەگەر لە بابەتەكە قوولتر ببینەوه ئەوا بۆمان
دەردەكەوێت كە باسكرنى كێشه و گرتەكان لەلای كەسانى دى
ناسوودەمان دەكەن و سوكنایى بە دلماندا دەهینن.

كەواتە ئەگەر پتووستیشت بە ئامۆژگارى كەسانى دىكە نەبیت ئەوا
راباشترە داویان لێكەیت. تەنها لەگەڵ خۆتدا پاسگۆبە و بزانه باسى
كێشه و گرتەكانت بۆ كى دەكەیت.

**داواى ئامۆژگارى لە كەسانى دى هەست و
بیركردنەوهى مەروڤهكان ناسووده دەكات و متمانه و
باوەریان پێدەبەخشیت**

يەكسەر باز ھەدە بۆ ئەنجامەكان

لەلایەن كۆمپانیايەكى دىكۆراتەو ھە بانگىشت كرابووم كە دەيانوويست بەرھەمەكەيان لە بازارى ناوڤودا بفرۆشن. بەرھەمەكەيان پيشاندانم كە پيڤكھاتبوو لە ميژيكي دلگيري گەورە، چەند كەوانتەريك كە نەخشيكي جوانى لەسەر دروستكرابوو لەگەل كۆمەلە دەورى و قاپيڪ. زۆر جوانە. پيژەي كەمى فروشى لە بازارەكاندا كيئشەي بۆ دروستكرەبوون. شتەي دياربوو، چونكە زۆر بەي خەلكى بازار بەدواي ميژ و كەوانتەري بچووك و پەفەدا دەگەپان، كەواتە ئەگەر وابيت داواكارى لەسەر بەرھەمە ناياب و ناوازەكەيان كەمدەبيت، بۆيە نەياندەزاني چۆن بەرھەمەكەيان بخەنە بازارەو.

ئەم حالەتە نمونەيەكى گەورە و بەرچاوي پشتبەستن بە گرمانى ھەلەيە. نمونەيەكى تەرت دەويت؟ ژن و ميژديك دەناسى كە حەزيان دەكرە خانووەكەيان بگوازنەو ھەو شوينەي كە چل سال پيشتر تيدا گەورەبووبوون. دواتر خانويەكيان كپى و باخچەيەكيان تيداكرەو، پاشان خانووەكەيان پووڤخاند و ھەر لە شويني خوى دانەيەكى نوپيان كردهو ھەو خانووشيان فروشت كە خويان تيدا نيشتەجيپوون. دواي ئەو ھەموو شتيك ئامادەبوو و ئيدي دەيانويست مالەكە بگوازنەو، بپاريان كۆپى و گوتيان ئيمە نامانەويت لە منداڵ و نەو ھەو ھاورىكانمان دووربەكەوينەو. ئەوا گریمانەيەكيان دانابوو و دەيانگوت ئەگەر

بگه پینه وه نه وا دلخوش و ئاسووده ده بن، به لام دواتر په شیمان بوونه وه،
چونکه به باشی هه لسه نگاندنیان بو گریماننه که یان نه کردبوو.

که بیرت له بریاره گه وره کان کرده وه، نه و جا بو تده رده که ویت که خودی
بریاره گه وره کان له چند بریاریکی بچوک و ساده پیکهاتوون. بو نمونه
ده ته ویت ببیته به خاوهن کار و بازرگانی تایبته به خوت. که واته ئیستا
ده بیت بیر له جووری کاره که، شوینی به پیره بردنی، چونیته تی
کۆکردنه وهی پاره و چه ندین شتی دیکه بکه یته وه. ده بیت پلانیکی
بازرگانی دروستبکه یته که تییدا تیچوون و داهات و پیره ی فروشی به
شیوازی خه ملاندن تییدا بنوسیت. کیشه که له وکاته وه ده ستپیده کات که
نه و خه ملاندنانه ت لیده بیت به راستی. یان وادابنییت بازارت گه رم ده بیت
و که چی دواتر بازارت باش نه بیت و توش له لیستی به ره م و
خزمه تگوزاری و فروشه کانتدا نه چیتته وه. نه وکات له وانه یه هه موو
سه روه ت و سامانت بخه یته ناو ئیشیکی هه له و شکستخوا دووه وه، ریک
وه کو نمونه ی کۆمپانیای دیکوراته که.

ده ته ویت ئیشه که ت بگوریت؟ نه گه ر بریاریکی له م شیوه یه بده یته نه وا
ده بیت بزانیته ده ته ویت له م بواره دا بمینیتته وه یان پیشه که ت به ته واوی
بگوریت؟ دواتر بزانیته به دوا ی چ کاریکی دیکه دا ده گه پریت؟ هه ر
به راستی له کاره که ی خوت بیزاریت یان له که شی شوینکاره که ت؟ به لام
بو دسته و هینده په له مه که، کی ده لیت بریاره که ت هه ر له سه ره تا وه
راسته؟ نه گه ر وایت نه وا له قوناغی یه که مت تیپه پاندووه و یه کسه ر
چوبه ته قوناغی دووه م، واتزانیوه وازهینان له م کاره ت چاره سه ری بی
ناقه تی و دل ته نگیه که ته. نه گه ر نه و گریمانانه ی که هه ر له سه ره تا وه

دايدە نىيەت ھەلە بن ئەوا دواتر مەترسى دەكە ویتە سەر ئەو بېرىارانەش كە
بە پىي ئەو گریمانە يە دەیدە یت .

ئەگەر دەتە ویت نەكە ویتە ناو ھەلە يەكى لەم شیوہ يەوہ ، ئەوا دە بیەت ھەر
لە سەرە تاوہ پرسىار لەخۆت بکە یت و بلئیت " بۆچى ئەو بېرىارە
دە دەم؟ بەلگە کانم کامانەن؟ ئەدى باشە چۆن بزەنم بەلگە کانم پاستن؟ "
لەگەل بېرۆكەى خۆتدا داواى نامۆزگاریش لە كەسانى دیکە بکە . ھەتا
دەتوانیت پرسىار لە كەسى ئەزمووندار و شارەزا بکە ، بزەنە زانیاریە کانت
لەکوئوہ بە دەست گەشتووہ ، تىپرامان بۆ گریمانە کانت بکە و بزەنە بۆچى
ئەم بېرىارە ھیندە بە پاست دەزانیەت . تەنھا دلئاببە رەوہ لەوہى كە
چالئىكى گەرە بۆ خۆت ھەلنەكە نیت كە دواتر توانای ھاتنە دەرەوہ یت
لیئە نە بیەت .

**كە بىرت لە بېرىارە گەرەكان كردهوہ ، ئەو جا
بۆتە رەدەكە ویت كە خودى بېرىارە گەرەكان لە چەند
بېرىارىكى بچووك و سادە پىكھاتوون**

ياساى حەفتا و نۆيەم لە ھەستەكانت تىبگە

بەدنيايەو ھەست و سۆز پۆلئىكى بەرچاوى ھەيە لەسەر بېرىارەكانت.
بەلام لە زۆر بېرىارى ھەلەدا ھەست و سۆز دەبىتە تاوانبارى يەكەم.
منبش وەكو خۆم لەم كەموكۆرپە بىبەش نىم، ھەلەكەي من ئەو ھەيە كە
بېرىارى خىرا و بەپەلە دەدەم لەكاتىدا ھىچ بەھانەيەك نىيە بۆيان. باشە
ھەر بەراستى كرىنى كام جۆرى شوكلاتە ھىندە بىركردنەو و شلەژانى
پىويستە؟ يان چەند كاترمىرىك بىرېكەيتەو تا لە كام سىنەما تەماشاي
فېلم بکەيت؟ راستە ئەو بېرىارە ھىندە بىركردنەو ھى ناوئىت، بەلام ھەندى
بېرىارە ھەيە كە دەبىت زۆر بە باش و وردى بېرى لىبکەيتەو. بۆ نمونە
دەتەوئىت خانو يان ئۆتۆمۆبىللىك بکرىت، ياخود بە تەماي گرتنى
شونىنكى خۆشيت تا پشووئى ھاوئىنى لى بېهيتەسەر، يان ئەنجامدانى ھەر
كارنىكى دى كە گارىگەرى لەسەر كەسايەتت ھەبىت.

ئەگەر تۆش وەكو من زوو بېرىار دەدەيت، ئەوا بوەستە و تىرېابمىنە.
دەزانم، باش لىت تىدەگەم، بەلام درەنگ يان زوو بارىك دەخەيتە
سەرشانى خۆت كە تواناي ھەلگرتنت نىيە، يان بارىك دەخەينە سەرشانى
كەسنىكى دى كە لەژىرىدا دەپلېشىتەو. تەماشاكە، ئەگەر دەتەوئىت بە
ياسا و رىسا بىرېكەيتەو، ئەوا دەبىت خۆت و خالە لاوازەكانت بەباشى
بناسىت. ئىمەئى بېرىاردەر دەبىت لەكاتى ھاتنەپىشەو ھى بېرىارىكى
كەردەدا ھەست و مەيلەكانمان بگرىن و نەھىلئىن كارىگەرى خراپ
لەسەرمان دروست بکەن. ئەگەر تۆش وەكو من بىت، ئەوا ھەركاتىك

بېراريكي خيرات دا نه وكات هه ست به هه له كه ي خوټ ده كه يت. كه وايه
كات بو بير كړنه وه له بېراره كانت ته رخان بكه و به گوږه ي گرنكي
بېراره كه كات ته رخان بكه. له وانه يه هه نديك بېراره پيوستې به ۲۴
كاترمير و هه نديكي ديكه ش به يه ك مانگي ته واو بېت. نه گهر نازانيت
چند كات بو بير كړنه وه له بېراره كانت دابنييت، نه وا پرسيار له
كه ساني ديكه بكه، كه سيك كه وه كو خوټ نه بېت، كه سيك كه بېراره
خيرا نه دات. بو بېراره گوره و گران پيوستت به زانياريه كي به هيژو
پيژه.

شتيكي ترم بيركه و ته وه، كي شه يه كي دي له كي شه كاني هه ست به سر
بېراره كانه وه. زور ناسان و خو شه نه گهر به دواي نه و پاستي و زانياريه نه دا
بگه پيښ كه پستي هه ست و سوژي نيمه ده گريټ و دلمان ده داته وه.
نه گهر كي شه ي بېراره داني خيرا شت نه بېت، نه وا هه موو كاتيك نه گهري
كه وتنه ناو هه له ت هه يه. بو نمونه له كاتي كريني ئوټوموبيليكي كاره بايدا
ته نها بير له وه ده كه يته وه كه سوته مه ني كه م به كارده هيټيت، يان
ده ته ويټ له دهره وه ي ولات بخوښت و ته نها بير له سوودي خوښندنه كه
ده كه يه ته وه.

له وانه يه خوټ به شايسته ي ئوټوموبيليكي باش يان خوښديكي ناستبه رز
بزانيت. زور جوانه نه گهر خوټ به شايسته ي شتي باش و ناياب بزانيت.
به لام نه مه ش ماناي نه وه نيه هه موو نه و پاره يه ي هه ته له شتيكي
تايبه تدا خه رجي بكه يت. ده بېت بير له و نه نجامه نه خوازوانه ش
بكه يته وه كه به هوي نه و كار وه تووشت ده بېت، نايان تو شايسته ي
دهره نجامي خراپي نه و بېراره يت؟ من هه قم نيه به سه رته وه، پاره ي

خۆتە و دەتوانیت بە دلای خۆت سەرفییکەیت. بەلام پاستگۆبە لەگەڵ
خۆتدا، خۆت هەلمەخەلەتینە، بزانه بریارێکی ژیرانه دەدەیت یان نا.
دواتر خۆت لە گەمژانه بەکارهێنانی سەرۆت و سامان و ژيانت بەدوور
بگره. وهكو مندال بەهانهی ساده و ساكار بۆ پاست و دروستبوونی
بریارهكهی خۆت مههینه رهوه.

ئێستا با بڵێین ئۆتۆمۆبیلی کاره بایی زهره رێکی وه های بۆ ژینگه نییه و
خویندن له دهره وهی ولات چه ندين لایه نی ئه رینی هه یه. کێ حه زی له
ئۆتۆمۆبیل و خویندنێکی باش نییه؟ من باسی پاستی و دروستی خودی
شته کان ناکه م. به لام ئایا له ئیستادا هیچ هه لبراره یه کی با شترت
له بهرده ستدایه؟ ده بیئت ته نها به هه ست و سۆز بیر له وه لامی ئه م
پرسیاره نه که یته وه. ده بیئت بیر له خۆت و خیزانه که ت و کات و
کاره کانی دیکه و بکه یته وه. که وایه به چه ند پێوه رێکی ژیرانه و
ماقوول بیر له وه لامی پرسیاره کان بکه ره وه، نه ک ته نها به هه سته کانت.
به م شیوه یه ئه گه ر بریارێکی هه ل ه ش بده ییت، ئه و چاوت به پرووی
هه له که دا کراوه ده بیئت.

**به م شیوه یه ئه گه ر بریارێکی هه ل ه ش بده ییت، ئه و
چاوت به پرووی هه ل ه که دا کراوه ده بیئت**

ياساى ھەشتايەم

ئاگات لە ھەستەكانت بىت

ئەگەر دەتەوئىت باشتىن و چاكتىن بىر پار بەدەيت، ئەوا نابىت بەيلىت
ھەستەكان بەسەرتدا زال بىت. بەلام لە ھەمان كاتىشدا نابىت ھەموو
ھەست و سۆزەكانت لەخۆت قەدەغە بەكەيت، نابىت بەشداريان پىنەكەيت
لە پرۆسەى بىر پار داند.

چەند توئىزىنە ۋە يەك لەسەر ئەو كەسانە كراوہ كە تۆبەى مېشك لىداون
دواتر لە ئەنجامى تۆبەكە ھەستيان لەدەستداوہ. ھەر توئىزىنە ۋە كەوہ
بۆيان دەر كەوت كە لەدەستدانى تواناى بىر پار داند يەككە لە خالە ھاوبەش
ۋە باوہكانى نىوانيان. دەتوانن بە شىوہ يەكەى ژىرانە بىر لە بابەتەكان
بەكەنەوہ، بەلام ناتوانن بىر پارىكى باش و شىاو بەدەن. پزىشكە دەمار يەكان
لە ئەنجامدا گەشتنە ئەوہى كە پىژە يەكەى زۆر لە بىر پار بە ھاوكارى
ھەستەكان دەر دەكرىت، ئەگەر ھەستىش لە مرقەقە كەدا نەمىنىت ئەوا
بەشىكى ھەر زۆرى بىر پارەكانى بۆ نادىت. ئەگەر ھەستەكانت لەكاتى
ھەندى بىر پاردا بەكارنەھىنىت، ئەوا ھەندى شتى زۆر سەرەتايى و ساكات
لە ئەستەم دەبىت، بۆ نمونە نازانىت چا بخۆيتەوہ يان قاوہ، گۆشتى
مانگا بخۆيت يان مېشك. كەواتە چۆن و لە چ كاتى كەدا ھەستەكانت
بەكار دەھىنىت؟ ئەگەر لەكاتى كىرپىنى ئۆتۆمۆبىل كەدا، يان ھەلباردىنى

کارتیکدا ره چاوی ههست و سۆزت نه کهیت، ئه وکات چاره نوست چی ده بیئت؟

زۆربه مان به ههله داچووین له وهی که پیمانوايه ههست و سۆز شتیکی هۆشیار نییه و ده بیئت له کاتی بریاردانیشدا هۆشیار بین و ناگامان له خۆمان بیئت، که واته ئه گهر و ابیئت ده بیئت له کاتی بریارداندا دهست له ههست و سۆزه کانمان ههلبگرین و گرنگیان پینه دهین. له یاسای پیشوودا سه رنجمان خسته سه ر ئه و کیشه یانه ی که به هۆی به کارهینانی ههست و سۆز له بیرکردنه وه کاندا تووشمان ده بیئت، به لام ئه گهر ههست و سۆزیش به کارنه هینین ئه و بۆشایی و که موکورتیه کی زۆر ده که ویته ناو بریاره کانمانه وه. به پیتی کات و دۆخ ههسته کانت پۆلی بهرچاو و گرنگی خۆیان له بریاره کاندا ده گپین.

له راستیدا ئه گهر ههسته کانت کاریگه ری له سه ر کار و ژیا نته بیئت، ئه و هه رگیز گرنگی به دوادا گه ران و کارپیکردنی زانیاریت بۆ ده رناکه ویت. به بیی به کارهینانی ههست و سۆز توانای وه لامدانه وه ی پرسیارگه لیکی وه کو ئه مانته نییه: ئایا ئه م هۆکاره کاریگه رتره یان ئه وه ی تر؟ ئایا ئه م زانیاریه سوودم پیده گه یه نیئت؟ بۆ من باشه؟ ئایا پتیویست ده کات له شوینیکی خۆشی وه کو ئه مه ریکا کار بکه یت و له هه مانکاتیشدا مووچه کت که م بیئت؟ ئایا هه ر به راستی چه زت له م خانوه سی نۆمیه یه، که له وانیه قه رزیکی باشت بهینیته سه ر؟ خانویه ک که خودی خۆی هینده ش خۆش نییه، به لام له شوینیکی به ناوبانگدایه؟ به هه مان شنبوه ئه گهر ههست و سۆز له بیرکردنه وه کانت بکه یته ده ره وه، ئه وکات

خۆ بەس بە مېشك و بېركردنه وهی توانای دیارکردنی مه ترسی بېراره كهت نابیت.

" ههست " - به شیوهیه کی گشتی - باشترین وه لآمه بۆ ئه و پرسیارانیه سهره وه. بۆ نمونه له وانیه خانوه سی نهۆمیه كه زۆر بۆ تۆ گونجاو و له بار بیت، به لآم ئه گهر بگوازیته وه بۆ ئه و خانوه ئه و له بیتاقه تی و ته نیایدا شیت ده بیت، چونكه تۆ بهرده وام چه زده كهیت له گهل هاورپكانتدا بیت، ئه گهر بگوازیته وه ئه و كات هاورپكانت چی؟ " ترس له ته نیای " ، به مانایه کی دی ههستکردن به ته نیای گرنگترین بابته تی ناو بېراره كهیه. بۆیه ئه گهر ههسته كانت به كارنه هیئیت به چی ده گه یته وه لآمی ئه م پرسیارانیه؟ بۆ نمونه ته نها ههست به كه مېك شله ژان ده كهیت و بهس؟ ئه مهش له بهر ئه وهی ماوهیه کی كه می ده ویت هه تا له گهل كه سه كانی ئه ویدا بکریته وه، یان ده ترسیت و تۆقاویت له وهی كه ئه گهر بپویته ئه و شوینه نوویه هه تا هه تایه ئاشنای كه سه كانی ئه وئ نابیت؟ وه لآمی ئه م پرسیارانیه ته نها به له پړیگی ههست و سۆزه وه ده دریته وه و بهس. کاریگه ریه ههسته كیه كان پړك و سه د له سه د هیئده ی کاریگه ری بېركردنه وه و مېشك گرنگه، به لآم له كاتی گونجاوی خۆیدا.

به شدارپێکردنی ههست له بېراره كاندا سوود و قازانجیکی گرنگی ههیه، چونكه ئه گهر ههسته كانت به شیوهیه کی ئه رینی کاریگه ریان له سه ر بېراره كانت هه بیت، ئه و زیاتر و باشتر متمانهت به خودی خۆت و بېراره كهش ههیه. زیاتر هه ولی بۆ ده دهیت و به رامبه ری گه شبین و ئه رینی ده بیت.

كواته ده بئت هاوسه نگی نیوان ههست و بیرکردنه وهی هۆشیار- میشك
- بیاریزیت. گرنگترین کار ئه وهیه که به باشی ئاگات له ههردووکیان
هه بئت و بزانیته ههست و سۆز تا چه ند بۆ بریاره کانت پیویسته.

زۆربه مان به هه له داچووین له وهی که پیمانوایه
ههست و سۆز شتیکی هۆشیار نییه و ده بئت
له کاتی بریاردانیشدا هۆشیار بین و ئاگامان له
خۆمان بئت

ياساى هه شتا و يه كه م

فیری سازان به

'ناتوانیت هه میسه بییت به خاوه نی ئه و شته ی که ده ته ویت'. هه موو جارێک دایکم ئەم قسه یه ی به گویدا ده دام - منیش به نارازیبوو نیکه وه دانم پيدا دهنه و ده مگوت راست ده کهیت. له راستیدا زۆر به ده گهن ده کهیت به و شته ی که ده ته ویت. ئه گهر " ته واو " بکهیت به ئامانجت، ئه وا زۆر به ی کات که متر له " ته واو " به ده سته هینیت. به لام ئه گهر " ته واو " نه کهیت به ئاماجی خۆت، ئه وا ده شیت هه ر هه یچ به ده سته هینیت.

دایکی هاو پیه کم ئه وه پازده ساله خانوه که ی خۆی فرۆشتوو و به ته مایه بپواته خانویه کی نوی، به لام ئه وه پازده ساله هه یچ خانویه کی به دل نییه. به داخه وه پازده سال له مه و پيش خانوه که ی خۆی فرۆشتوو و له و کاته وه له کریدا یه، که واته به هۆی کرپوه پازده ساله پاره که ی که م ده کات و نرخى خانوبه رهش زیاد ده کات. له راستیدا ورده ورده خه ونی بوونه خاوه ن مالێکی خۆش و بێ عه یب له میشکی ده پوات، چونکه ئه و خانوه ی ئه و ده یه ویت هه رگیز به و پاره که مه ده سته ناوکه ویت. هه ر له سنووره کی خۆشیاندا خانوی ده سته ناکه ویت، مه جبوور بپواته ده ره وه ی شار و خانویه کی مامناوه د و که مژوور بکرپیت، به لام ئەم هه موو شته پیویستی به سازانه.

تیگه شتیت؟ ئه گهر نه سازیت و توانای سازانت تیدا نه بییت، ئه وا بریاردانیش له لات ده بیته شتیکی زۆر قورس و نه کرده. ده بییت به باشی

بیر له بریار و بیرۆکه کانت بکه یته وه و بزانیته کامیان پیویستی به سازانه
رگامه شیان پیویستی پی نییه . ئەگەر له گهڵ کیشه کانتدا نه سازنیت،
ئەرا وه کو دایکی هاوڕیکه ی من تووشی دواخستن ده بیته وه . له زۆربه ی
حاله ته کانتدا زۆر بریار و بیرۆکه هه یه ، به لام پیویست ناکات له گهڵ
هه ره موویدا بسازنیت .

لێره شدا ده بیته به پی پی پیویست بواری هه ست و سۆز بدهیت . هه ندیک
سازان به ته واوی وه کو ریکه وتنیک می شکی - ناهه سته کی -
ده رده که ون ، به لام له راستیدا به و شیوه یه نین . بۆ نمونه ده ته ویت پیژهی
خارجی و تیچووی پیشه نوویه که ت که مبه که یته وه . زۆر باشه ، وه کو بریار
و بیرۆکه یه کی ته واو خالی له هه ست و سۆز ده رده که ویت ، وا
ده رده که ویت که هیچ پیویستی به هه ست نه بیته و ته نها پیویستی به
میشک و بیرکردنه وه هه بیته ، به لام به قسه ی من ده که یته جوان بیری
لێکه ره وه . چۆن ده توانیت تیچوو که م بکه یته وه ؟ ئەو کات ده بیته
که لوپه لی هه رزانتر بکریته ، کوالیتی و ژماره ی ئەو شتانه ی ده ته ویت که م
بکه یته وه و به پیژهی پیویست کارمەند وه ربگریته . که واته ده بیته لێره دا
به شتیکی که م و بچووک پازی ببیته . به پای من به بی به شدار پیپکردنی
هه ست و سۆز مه حاله له گهڵ ئەم هه ل و مه رجه دا بسازنیت .

بۆیه لێره وه بۆمان ده رده که ویت که به شیکی گرنگی بریاری باش بریتیه
له ناسینه وه ی ئەو سازانانه ی که ده بیته پییان هه لپستیت ، بزانیته چۆن
و که ی و تا چەند سازان له کاریکی دیاریکراودا ده که یته . بۆ نمونه له گهڵ
ئەم پیشه یه ی نیستات ناگونجیته و ده ته ویت ئیشه که ی بگۆریته ، لێره دا
ده بیته بسازنیت ، به لام ده بیته بشزانی تا چەند ده سازنیت و توانای

سازانت ههيه، خو بهس له بهر ئه وهى حهزت له ئيشه كهت نيه
وازيلنا هينيت و ئيدى بى كار بمينيه وه، به لكو ده توانيت سازان بكهيت
و كاريكى ديكه پهيدا بكهيت ئه گه رچى مووچه كه شى له كارى پيشووتر
كه متر بيت. ده بيت رژهى ئه و سازانانەى ده توانيت بيانكهيت بنوسيت و
هاوسه نكيه ك له نيوانياندا رابگریت.

وه ههروهها پيش ئه وه بريارىك بدهيت ده بيت به باشى ئاگات له
سنوره كانى خو ت بيت. ده بيت بزانيت هه تا كام سنور تواناي سازانت
هه يه، ده بيت بزانيت كو تا سنورى تواناكانت كامه يه. ئه گه ر ده ته ویت
چيز له ساته كانى ژيان و برياره كانى ناوى بدهيت، ده بيت بزانيت تا كوئ
بر ده كهيت و له كام سنور ناتوانيت بپه رپته وه. وه كو هه ميشه به وردى
بىرى لى بكهروه و تيبگه له گشت هوکاره كان پيش ئه وهى بگهيت به
بريارى كو تايى.

**ئه گه ر " ته واو " نه كهيت به ئاما جى خو ت، نه وا
ده شيت هه ر هيچ به ده ستنه هينيت**

ياساى هه شتا و دووهم

هه لېزارده يه كى تر بدۆزه ره وه

وادابنى ده بئيت برياريك بدهيت، به لام هيچ له هه لېزارده كانت پى باش نيه. بو نمونه ده كرئت ئەندامىكى كوومه له كه تان ده ستي له كار كيشايته و توش ده بئيت كه سيكى دى ديارى بكهيت، به لام هيچ كام له كانديه كان جيگره وه يه كى شياوى كارمهنده پؤشتوو كه نين. يان زور رقت له و ماله يه كه تييدايت و ده ته وئيت بيگوازيت وه، به لام تواناي گواستنه وه ت نيه. تو و ده ستيگيرانه كه ت ده تانه وئيت ئاهه نكي گواستنه وه ريكبخن، به لام ديده گاي هه ردووكتان ليكجياوازه.

نورسه، وانيه؟ ئەم برياران هه ر ده بئيت بدرين و كه چى تو هيچكام له هه لېزارده كانت به لاوه باش نيه. ده كرئت كيشه يه كى هه ره گه وره ت بو دروست بكن، يان بتخه نه ناو گيژاو يكه وه كه خوشت نه زانى چؤن لىي دهر بچيت. برياريكى باش خوشى و ئاسووده يى به دواى خويدا ده هئيت. له هه مانكاتدا ده كرئت به هؤى برياريكى خراپه وه ناخوشى و دلته نكي و بيئوميدي بال به سه ر ژياندا بكيشيت.

برياري خراپ بيئوميدي و په شبينت ده كات؟ به لى په شبينم ده كات، ئى ده كه واته برياري خراپ مه ده! ئەگه ر هيچكام له بزارده كانت به دل نه بو، ئەوكات ده بئيت هه نديك داهينه ر بيت و بزارده يه كى تر زياد بكهيت. بؤم دهر كه وتوو كه سه ئه ريئى و گه شبينه كان زور به باشى ده توانن به م كارده هه لېستن. وه كو هئيرى فؤرد له ووته به ناوبانگه كه يدا ده لئيت " نه گه ر خؤت به شايسته ي كارىك بزانيت، پاست ده كهيت. ئەگه ر خؤت به

شایسته‌ی هه‌مان کار نه‌زانیت، ئەوا هەر پاست دە‌که‌یت " که‌واته ئە‌گەر
باوه‌پت به‌ دۆزینه‌وه‌ی هه‌لبژاردیه‌کی دی هه‌بیت ئە‌وا ده‌یدۆزیته‌وه.
ئە‌گەر وابزانیت که‌ به‌هیچ جۆریک بژاردیه‌کی نوێ نییه، وابزانیت هیچ
ده‌سه‌لاتت به‌سه‌ر کاره‌که‌دا نییه و هیچت پیناکریت، وابزانیت هیچ شتێک
ئە‌م کیشه‌یه‌ی تۆ چاره‌سه‌ر ناکات و ئە‌گەر هه‌ولیش بده‌یت ئە‌وا له‌ کات
به‌فیرۆدان به‌ولاوه‌ هیچی دیکه‌ت نه‌کردوه، ئە‌وا دلنیا به‌ که‌ هیچ
بژاردیه‌کی دی به‌دی ناکه‌یت، هیچت پی نادۆزیته‌وه. ئە‌گەر بژاردیه‌ی
تریش خۆیت بۆ ده‌ربخات، ئە‌وا تۆ هەر نایناسیته‌وه.

با پیکه‌وه بزانی چۆن چاره‌سه‌ر بۆ ئە‌و نمونه‌یه‌ی پیشوو ده‌دۆزیته‌وه.
ئە‌ندامیکی تیمه‌که‌تان له‌ ده‌ست داوه و چاوپیکه‌وتنتان له‌ گه‌ل چه‌ند
کاندیدیکدا کردوه بۆ ئە‌و مه‌به‌سته، به‌لام هیچ کامیان ناتوانن ببن به
جیگره‌وه‌ی ئە‌ندامه‌ له‌ ده‌ستچوه‌که. ئیستا چی ده‌که‌یت؟ ئایا ناتوانیت
له‌ شوینکی تریان جیاواز ریکلام بۆ پیوستبوونی کارمه‌ندیک بکه‌یت؟
ئە‌ی باشه‌ ناتوانیت که‌ سیکی که‌م ئە‌زموون وه‌ریگریت - به‌دلنیا به‌وه
مووچه‌ی که‌ متری ده‌ده‌یت - و دواتر راهینانی پیکه‌یت - به‌و پاره‌یه‌ی
که‌ له‌ مووچه‌که‌یت بریوه؟ ئە‌دی باشه‌ له‌ ناو گروپه‌که‌ خۆیدا ناتوانن
دوو باره‌ ئه‌رکه‌کان دابه‌شبه‌که‌نه‌وه و دواتر داوای ئە‌ندامیکی ته‌واو جیاواز و
لیهاتوو بکه‌ن؟ ئە‌ی باشه‌ خۆ ده‌کریت که‌س نه‌هینیته‌ شوینی ئە‌ندامه
پۆشتوه‌که؟ ته‌ماشاکه، ئە‌مه‌ که‌میک له‌و ئە‌گه‌رانه‌یه‌ که‌ ده‌کریت ببن به
چاره‌سه‌ری کیشه‌که‌ت، هیشتا ده‌توانیت چه‌ندین ئە‌گه‌ری دیکه
بدۆزیته‌وه. ناتوانیت کار به‌ هه‌موو ئە‌گه‌ره‌کان بکه‌یت، به‌لام ده‌کریت
هه‌ندیکیان به‌سوود بن و توانای چاره‌سه‌رکردنی کیشه‌که‌ی تۆیان هه‌بیت.

نەگەر لەگەڵ کە سێکدا لە سەر شتێک پێک ناکەون و تووشی
 دەمەقالە بوون، ئەوا دەتوانیت لێرەشدا داھینەر بیت و چارەسەر
 بپرزیتەو. وادابنێ تۆ دەتوانیت ھەلبژاردە یەكەم باشە و ئەو/ئەوانیش
 دەلێن بریاری دوو م باشە - ھەرچەندە بۆ کە سێکی وەکو تۆ کە بە یاسا
 بپردەکاتەو ھەروەدانی شتێکی لەم شتێوەیە مەحالە، بەلام لە ھەندیک
 شتێدا بەسەری ئێمەشدا دیت. لەوانە یە ھەردووکتان لە ناو ھەو ھیوا بەو
 حالێ ئیستای خۆتان نەخوازن و لە ھەمانکاتیشدا ئامادە نین خۆتان
 بەدەستەو بەدەن. کەوایە پێویستتان بە چییە؟ پێویستتان بە
 ھەلبژاردە سێیەمە. شتێک کە ھەردووکتان قبوڵی بکەن بێ
 پاشگەزیوونەو لە بریاری یەكەمتان. ئیستا خۆت ھەزەدە کەیت بەس خزم
 و کەس و کارە کەت بانگ بکەیت و ھاوسەرە کەشت ھەزی لە ئاھەنگێکی
 نەربالخی ۱۵۰ کەسیە؟ (بەپای من ھەردووکتان لەسەر ۷۵ میوان
 بپکەوتوون و ئاھەنگە کە بە دلی کەستان نەبوو) بەلام ئەو ناتوانن
 بپکەوتان دوو بە دوو بپکەوتن بۆ مانگی ھەنگوینی و لەوێ بە ئامادەبوونی
 میوانی کە مەتر ئاھەنگە کەتەن بکەن؟ یان ھەر ھاوسەرگیری مەکە -
 مەبەستم ئیستایە، ئەگینا دواتر بیکە یان دەتوانیت بێ
 کۆتا نەگەر ھەبە و دەتوانیت جیبە جیبی بکەیت. دەبیت ئەو ئەگەرانیە
 بپرزیتەو کە بەکەلکی تۆ دین.

نەگەر ھیچکام لە بژاردەکان بەدەل نەبوو، ئەوکات
 دەبیت ھەندیک داھینەر بیت و بژاردە یەکی تر زیاد
 بکەیت

ئەنجامى بىر يارە ھەلە كانت لە بەرچاۋ بىت

ئەو جارەم بىردەكە وىتە ۋە كە قسەم بۆ ھاۋرپىيەم دە كىرد سە بارەت بەو بىر يارەى كە خەم و ناسۆرىكى زۆرى بە دەستە ۋە دە چىژت. زۆر شلە ژابوو، تە نانت خەو لە چاۋانى تۆرابوو، تۆقىبوو و دە ترسا لە ۋەى بىر يارىكى ھەلە بدات. پىم گوت " باشە خراپترىن ئەنجامى ئەم بىر يارى تۆ چىيە؟ " و لە گەل پىرسىارە كەى مندا تۆزىك ھاتە ۋە سەر خۆى و ئارامى و ئاسوودەى بە دەموچاۋى ۋە بەدى كرا. دواتر تىگەشت ھەرچەندە بىر يارە كە گەرەيە، بەلام ئەنجامى خراپى كارەكەى ھىندە گەرە و ترسىنەر نىيە.

بە راستى سەرت دە سوورمىت لە زۆر دووبارە بوونە ۋەى ئەم حالەتە. لەو نمونەيەدا ھاۋرپىكەم دە يوئىست بىر يار لە سەر وازھىنان يان نەھىنانى ئىشەكەى بدات. تۋانا و لىھاتووييەكى بەرچاۋى ھەبوو و لە كۆمپانىيەكى باش كارىدە كىرد، بۆ ئەگەر پىشەكەشى بگۆرپايە دەيتۋانى دۋاى ماۋەيەك بىتە ۋە و بىت بە خاۋەنى ئىشى خۆى. راستە چارە سەرەكەى ھىندە باش و نمونەيى نىيە، بەلام خۆ كىشەكەش ھىندە گەرە و كارە ساتباراۋى نىيە، پىوئىست ناكات لە بەر ئەو جۆرە كىشەيانە خەو لە چاۋانت بتۆرىت.

ۋادابنى خەرىكى مال گۋاستنە ۋەيت. ئەگەر شوئىنىكت دە وىت كە تا بىست سالى دىكە تىيدا بژىت و خىزان و مندالە كانت تىيدا پەرۋەردە بكەيت و بۆ ئىش و كارىشت گونجاۋ بىت، ئەۋا دەتە وىت خانويەكى زۆر

باش هه لیبزیریت و هیج هه له یه کی تییدا نه کهیت. هه رچه نده نه گهر ئه م
بریاره شت سه ری نه گرت ده کریت دووباره ماله کهت بگوازیته وه، به لام
مال گواستنه وه ماندووکه ر و ناخوش و بیزارکه ره. یان بو نمونه به دوای
خانویه کی یه که نهومی بچووکدا ده گه پریت که له کاره که ته وه نزیک بیت،
ده ته ویت دوو بو سی سال تییدا بمینیته وه، بویه نه گهر شوینه که
هیندهش خوش و باش نه بیت تو هه ر کیشته نییه، نه وپه ری دوو بو سی
سال تییدا ده مینیته وه. هه رگیز بریاره راسته کهت بو ده رناکه ویت نه گهر
له نه جام و خودی بریاره هه له کان تیینه کهیت.

دور بروانه و بیر له داهاتوو بکه ره وه. هه ندیک بریاری به پوآلهت خراپم
بینه وه که دواتر نه نجامی کی زور ناوه زه و نایابی هه بو وه. وا
برده که یته وه که ئیشه که ی پیشووت له م ئیشه ی ئیستات مووچه ی
زیاتره، به لام به پیچه وانه ی کاره که ی دیه وه هینده له م کاره دا توانا و
لنیهاتووییه کانت به ره و پیشه وه ده بهیت له کاره که ی ترده نه و بوارهت
نییه، لیره زووتر پلهت بهرز ده بیته وه هه تا له وی. پله به رزبوونه وه
له کاتی دیاریکراوی خویدا دیت، کاتی که کومپانیا که پیشده که ویت و ...
له وانیه ئیستا بیر له و شتانه نه که یته وه، یان به نه سته میشیان بزانیته،
به لام بزانه که بریاری به پوآلهت " هه له " تا هه تایه به هه له یی
نامینیته وه و سوودی لیوه رده گریت.

کهواته هه ولبده خراپترین نه نجامی بریاره کهت بهینیته پیشچاوی خوت و
له گلیدا بیر له ناماده کردنی نه خشه و پلانیک بو پووبه پووبوونه وه ی نه و
نه نجامه خراپانه بکه ره وه. پلانی پشتگیریکه ر زور گرنگه. چی ده کهیت
نگر هه ر له سه ره تای پیشه که ته وه شکستت تییدا خوارد؟ باشه چی

ده كهيت نه گەر پقت له كاره نوڤيه كهت بوو؟ وادابنى له و به شه
وه رناگيرښت كه خوت ده ته وښت، نه وكات چيده كهيت؟ سووډى نه م جوړه
بیركردنه وه يه له دوو شتدایه: يه كه م، بير له خراپترين نه نجام
ده كه يته وه، بو نمونه: نه گەر پيشه كهت هر له سه ره تا وه كارى نه كرد
نه وا كه لوبه له كانت ده فروشيت و هه ولده ده يت برښك پاره كوښكه يته وه و
بروښته وه سه ر ئيشى پيشووت، يان له و حاله تانه دا ده توانيت پلانى
دووهم و سييه م دابنښت تا زوو بكه و يته وه سه ر قاچه كانى خوت. له
حاله ته دا نه گەر هه رشتيكت به سه ردا هات نه وا تو به پلانى كه وه
پووبه پووى ده بيته وه.

سووډى دووهم، ناماده كردن و هه بوونى پلانى دووهم (پلانى پشتگيرى)
هه ميشه هه ستيكى نارامى و بيخه ميت پيده به خشيت. هه ركاتيڪ پلانىكى
پشتگيريت هه بوو په ستانت زور كه م له سه ره له چاو نه و كه سانه ي كه
خويان نازانن چيده كه ن و چى پووده دات، نازانن نه گەر پلانى
دووهميشيان كارى نه كرد چى بكه ن.

هه نديك جار به " هه ر ده بيت شتيك بكه م " ده كه وينه ناو هه له يه كى
گه وره وه. برپاردان به وهى كه هيچ نه كه يت - بو نمونه خانوه كه ت
ناگوازيته وه، يان نه نداميكي نوڤى بو تيمه كه تان زياد ناكه ن يان به دواى
كارىكى ديدا ناگه رښت - نه و يش هه ر برپاره. زوربه ي خه لكى ده كه ونه ناو
نه م هه له يه وه، به لام نه وانه ي كه به ياسا بيرده كه نه وه نابيت شتيكى به م
جوړه به سه رياندا تيبه پريت.

برپاردان به نه كردنى هيچ كارىك هيشتا هه ر برپاره

پەشيمانى و خەم خواردن = كات بەفیرۆدان

پەشيمانبوونەو، لەگەڵ ھەندىك ھەستى بېسوودى دىكەدا لە يەك دەستە و ئاقمن، ھەموويان بۆ ئەو بەكاردين كە خەم و خەفەت بۆ شتىك بخۆيت كە لە رابردوودا كوردبىتت - يان نەتكردبىتت - ياخود شكستت تىدا ھىناىت. بەلام بەكورت و پوختى: ھىچ شتىك نىيە تا رابردووت بگورپت، كواتە بۆ ئاخ و داخ ھەلدەكىشىت. ئەگەر بتوانىت پى لە ئەنجامىكى خراب بگريت ئەوا دەتوانىت. بەلام ئەگەر نەتوانىت، يەكەم و باشترىن چارەسەر بە خەفەت خواردن و پەشيمانبوونەو دادەنئىت.

ئەم خووە لە زۆربەى مرقوڤەكاندا ھەيە، وانىە؟ لە كۆتايدا ھەر دەبىت واز لە پەشيمانى و خەفەت خواردن بھىنئىت. باشە خەفەت خواردن يارمەتى كىنى داوہ تا يارمەتى تۆ بدات؟ كەوايە زۆر باشترە ئەگەر بەدواى چارەسەرىكدا بگەپئىت و خەفەت نەخۆيت، چونكە ھەر بەپاستى شتىكى ناماقوول و بىمانايە.

پاستىيەكە ئەوھەيە كە ھەم من و ھەم تۆش نازانىن ئەگەر بېرىارىكى تەرت بديە چى دەگوزەرا. تەماشاكە، ئەگەر كارەكەيان بە تۆ بديە، ئەوا دلت نلذ خۆش دەبوو و ھەستت بە باشى خۆت دەکرد، لە پۆژى يەكەمەو بە جۆش و خرۆشەو پۆشتىتە ناو كارەكەو و دواتر كە گەراپتەو - لەبەر ئەوھى لەخۆشيدا ئاگات لە بەرپىيى خۆت نەبوو - ئۆتۆمۆبىللىك لىيدايەت و ئاچىكت شكا. دەزانم كە شتەكە ئەگەرى نىيە، يان ناماقوولە، بەلام كى دەزانى؟ كەس! لەوانەيە لەگەڵ ھاوپىشەيەكتدا ببوايە بەكىشەت و ئىدى

حەزت لە کارەکه نەمایە، یان لە گەڵ کەریاریک لای بە پێوبەرە کەت شکاتی
لێکردیتایە و لە کارەکه دەریان بکردیتایە. دەزانم ئەمانە بە شێکی زۆیان
ناماقوول، بەلام لە هەمانکاتدا ئەگەر یەک، لەوانە یە هەر دانە یەکیان پەوی
بدایە و لە حالی ئیستات ناخۆشتر بووایە. کە وایە پەشیمان بوونە و
خەفەتخواردن بۆ بپاریکی پێشوو شتیکی بێ سوود و بێ فەرە، چونکە
لەوانە یە جیگرە وەکانیان لە خودی خۆیان خراپتر بن.

تەنانەت ئەگەر بە هۆی بپاری پێشوشتە وە تووشی هەلدێر و گرفت
هاتبیت (کی دەلێت ئەو گرفتانە ی بە سەرتهاتوو لە وە زۆر ئاسان و
سووکترە لە وە ی دەکرا بە سەرت بیست) ئەوا هەموو ئەو هەلدێر و
ناخۆشیانە یە کە کردووین بێت بەم کەسە ناوازی ئیستا. لە لایەکی
دیکە وە ئەگەر ئەو ناخۆشی و تەنگی و کارەساتانە نەبوونایە هەرگیز
نە دەبووین بە و کەسە ئالۆز و ناوازی ئیستا. ئەگەر ئەو ناخۆشی و
تەنگانانە لە ژیان دەریکەیت، ئەوکات دەبیست ئەو کارامەیی و ئەزمون و
لێهاتوو بیانەش دەریکەیت کە لە ئەنجامی ئەو پووداوە ناخۆشە دا تووشی
بوویت. بۆیە واز لە خەفەت خواردن بۆ پابردوو بهێنە و ئەو هە ی فیری
بوویت بەرز بینرخینە، لە سەر و هەمووشیە وە، خۆت بەرز پابگرە.

دەتوانیت شتیکی دیکە ئەنجام بدەیت - لێرە دا باسی خەفەت و
هەلەکانی پابردوو ناکەم، بە لکو باسی پێگریکردن لەوانە ی داهاوو دەکەم
: بپاری بە هیز و پیز بدە و ژیرانە بیری لێکەرە وە. ئەگەر بە باشی بیر لە
هەموو ئەو بپارانە بکەیت وە کە لە داهاوو دا دەیدەیت، بە یارمەتی ئەم
یاسانە و هەر شتیکی کردارەکی و تیوری دی، دواتر دەزانیت ئەو
باشترین بپاری بوو کە لە و کاتە دا داوتە. دەتوانیت تەماشای پابردوو

خۆت بکه پته وه و بگه يت به وه ی که ئە گەر دووباره بگه پته وه دواوه و
له ژێر هه مان بارودۆخدا بیت، ئە وا به ئە گه ری زۆره وه هه مان ئە و کاره ت
ده کرد. ئە وکات هه مان زانیاریت کۆده کرده وه، بیره له هه مان بژاره
ده کرده وه، پاوێژت به هه مان که سی ئە زمووندار ده کرد، هه مان سنوورت
بۆ خۆت داده نا، هه مان گرنگیت به هه سته کانت ده دا و به هه مان کار
هه لده ستایت.

زۆر قورسه خه فه ت بۆ بریارێک بخۆیت که ئە گەر هه مان بارودۆخت
له به رده مدابوایه هه مان کارت ئە نجامده دا. ده کریت جار جار ئاوات
بخوازیت که پووداوه کان به شیوه یه کی دی بوونایه، به لام خه فه تی بۆ
مه خو.

بریارى به هیز و پیز بده و ژیرانه بیرى لیبکه ره وه

خۆت له دواخستن مه دزه ره وه

به لى، به ته ما بووم له ياسايه ك له ياسايه كانى ئەم كتيبه دا ئاماژه به دواخستن بدهم. و ابزانم ئىستا باشترين كاته. وادياره هه موو شته كانى ديكه مان باسكردووه. زۆر باشه، كه واته با دهستپيڤكهين.

هه نديجار چاوه پيكردى پوودانى پووداويك باشترين شته. به لام ده بيت ئەم چاوه پيكردى له كانى ميشك و بريار ئاودرابييت و هوشيارانه به م كاره هه ستاييت. وه زۆر به ي جاريش كاتيكي بو دياريكراوه، به مانايه كي دى سنوورداره. بو نمونه ده ته وييت ساليك بووه ستيت تا بزانييت بارودوخي بازار چۆنه و دواتر ده ستبكه يت به وه به رهينان، يان شه ش مانگى ديكه چاوه پي بكه يت و نامه ي ده ست له كاركي شانه وه كه ت نه ده يته ده ست به پي به ر، كى ده لىت له وانه يه پله ت به رز بكرى ته وه، يان هاوسه رگيرى ناكه يت هه تا شوينيكي له بار و گونجاو بو ژيان ده دوزيته وه.

بيجگه له م جوړه حاله تانه چاوه پيكردى و كار نه كردن پي ك وه كو به هانه يه كه تا خۆت له ئيشه كه بدزى ته وه. باشه بو هه ر ده بيت به هانه به يني نه وه؟ بو بريار نادهين و ده ستبه كار نابين؟ وه لام و بيانوگه ليكي يه كجار زۆر هه يه بو ئەم دوو پرسىاره. ده بيت بزانييت تايبه ته ندى كام پرسىار له تۆدا هه يه، ئايا به هانه ده هيني ته وه، يان به هانه ناهيني ته وه و ده ست به كاريش ناكه يت. پاستگۆبه له گه ل خۆتدا، پاست و په وان ته ماشاي خۆت و بكه و بزانه بوچى برياريكي يه كجاره كي ناده يت. له وانه يه كه س حالى خراپى تۆ نه زانييت " ئوه خوايه گيان به س نيه خۆم ده زانم " نه زانييني خه لك ماناي ئەوه يه نيه ئيدى كار نه كه يت و

بيدهيته ته مبه لى. وه كو چؤن زؤر به ئاسانى ده توانيت بريارى هه له
بدهيت، ئاواش ههست به م بارودؤخه ي خؤت ده كه يت. بزانه پيويستت به
كام زانياريه. برؤ، بگه رى و به ده ستي بهينه. هه ر كه زانياريه راسته كه ت
به ده ستهينا نه نجامت باش ده بيت. به لام وه كو خؤشت ده زانيت پيويست
ناكات هه موو جاريك كاتيكي زؤر له ده ركردى برياره راسته كه دا بكوژيت،
چونكه هينده برياره راسته كه هينده گرنگ نيه - وه كو نمونه ي
خواردنه وه ي چا يان قاوه - شير و خه تيكي بو بكه و برياره وه. دلت زؤر
به برياره كه ي خؤت خؤش ده بيت و پشتي پي قايم ده كه يت نه گه ر
ههست و سؤز بوو بيت به به شيك كه برياره كه تي پي كه ين او ه. پاره
ئاسينه كه ت هه لداوه پيش نه وه ي بكه ويته خواره وه ده زانيت حه زت له
شير يان خه ت. هينده پيويستى به بيركرده وه نيه و ته نها يه ك
چر كه ي به سه.

زؤر چا كه، ئيستا ده زانيت چي بكه يت، كي شه كه لي ره دا نيه، به لكو
كي شه كه له و كاته دايه كه به هؤي بيئومي دبوون و نه مانى تاقه ته وه
كاره كه ت دواده خه يت و ناته وي ت گؤر انكارى له خؤتدا دروست بكه يت.
له جياتى نه وه ي بير له نه نجاميكي خؤش و قه شه نگ بكه يته وه هه ر
خه ريكي بيركرنه وه يه ت له پرؤسه يه كي ناخؤش و توقينه ر، بو؟ له به ر
نه وه ي يان ته مبه لى يان په شبين. بؤيه ته ركيز بخه ره سه ر نه و كاته ي كه
كاره كه ته واو بووه، بو نمونه و ابزانه ماله كه ت گواستوو ه ته وه بو
نيويؤرك، يان خانوه كه دروست كر دووه، يا خود ده ستت به ئيشه كه
نوييه كه ت كر دووه. هه موو شته جوان و ناوازه كان بهينه ره پيشچاوى

خۆت. بىر لە ھاوپىي نوي، ژيانى نوي، يان ئەو ناو و ناوبەنگەي كە
بەھۆي ئەم كارەوہ بۆت دروست دەبييت.

ئەگەر نازانيت لەكوپوہ دەستپييكەيت، يان ھەر لەخۆتەوہ دلنيا نيت،
كيشە نيبە، خالڭ بەدلى خۆت دياريبكە و دەستپييكە. ھەتا درەنگتر
دەستپييكەيت درەنگتر دەگەيت، ھەتا دەسپيكي كارەكەت دوابخەيت
زووتر دووچارى ترس و تۆقين دەبيتەوہ.

دايكي ئەو ھاوپييمەت بەبىر ديتەوہ دواي پازدە سال لە فرۆشتنى
مالەكەي ھيشتا خانوي ديكەي نەكريبوو؟ پەتكردنەوہي بووبووہ
ھۆكاري نەسازان و نەگونجاني. تەماشاكە بەكوپي گەياند! پازدە سال
خستىە ناو چاوہ پوانىەوہ. پاستبين بە و چەند سنوور و پيوەريكي ژيرانە
بۆ خۆت دابني و لە كوئايدا دەتوانيت ئامانجەكەت بە دەست بەييت.

ھەندىجار ئەگەر ھيچ لەو خالانەي سەرەوہ ھۆكاري دواخستنى كارەكاني
تۆ نەبوو، ئەوہ بزائە كيشەيەكي ناديار و پەنھان ھەيە و ئيمەش
نە مادۆزيوہ تەوہ. ھۆكاري ئەوہي ناتوانيت پۆژيكي دياريكراو بۆ ئاھەنگي
ھاوسەرگيري دابنييت دەكرت ھي ئەوہ بييت ھيشتا دوودل بيت و لە
سەدا سەد برياري خودي ھاوسەرگيريكردنت نە دابييت. كەوايە لەگەل
خۆتدا پاستگۆبە و بەتەواوي و يەكجاري بريار لەسەر شتەكان بەدە. دواي
ئەوہي كە برياري ھاوسەرگيريكردنت دا، دواتر دەتوانيت مانگي يان
ساليكي ديكە ئاھەنگ بەكەيت.

**پاستگۆبە لەگەل خۆتدا، پاست و پەوان تەماشاي
خۆت و بكە و بزائە بۆچي برياريكي يەكجارەكي
نادەيت**

به شی تۆیه م

بیرکردنه وهی ره خنه گرانه

میشکت پیوستی به راهینان و مه شقیپیکردنه تا ته ندروست بیربکاته وه،
تا ریکخراو بییت، بریاری شیواو بدات و داهینه رییت له چاره سه رکردنی
کیشه کانداندا. لییره دا کوتا به شی بیرکردنه وه ده خوینین، به شیک که هه موو
"بیرکه ره وه یه ک به یاسا" ده بییت له خویدا جیبه جیی بکات. ده بییت
توانای ره خنه گرتن له خویدا بره و پییده ییت - مه به ستمان له ره خنه گرتن
شکاندنه وه و به نه ریینی باسکردن نییه، به لکو له بهر بنیاتنان و
هه لسه نگانده .

ئه م یاسایانه یارمه تیت ده دن تا هه لسه نگاندن بو گفتوگو بکه ییت، تا
ژیرانه بیربکه یته وه، بیرۆکه ی هاوسه نگ و ماقوول دروست بکه ییت،
به رده وام له په یوه ندییدا بییت و پشکنین بو ته واوی ناچوونیه که کان
بکه ییت. ئه م یاسایانه فیتر ده کات تا گوی بو دیدگای چوونیه ک و
جیاوازی که سانی دی بگریت، یان فیتری خویندنه وه ی کتیب به شیوازیکی
ترو دواتر هه لسه نگاندن و خه ملاندنی زانیاری و ئاماره کانت ده کات، وه
هه رده ها توانای دروستکردنی دیدگای پۆشنبیر و بیرمه ند له سه ر به ها
چاکه کانی ئه و زانیاریانه ده داتی. هه ر له ریگه ی ئه م یاسایانه وه
ده توانیت هه لسه نگاندن بو بیرۆکه کانی خووت بکه ییت، هه ندیک جار خووش
وگالته ئامیزه . ئه گه ر دوا ی ئه م یاسایانه خالیکی لاوازی خووتت بو
ده رکوت، ئه وکات پیوست ناکات که س بیزانییت، خووت ده توانیت به
بییده نگی بیگوریت.

زانىارى و پاستيه كان هه رچه ند به نرخ و به ها بن، نه گهر بيركرنه وهى
ره خنه گرانهى له گه لدا به كار نه به يت نه وا هينده سوودى نابيت و
سنووردار ده بيت. نه م ياساiane فيرى به كار هينانى پاستيه كان و
قوستنه وهى زانىارى و ره خنه گرتن و بنياتنانى بيروكهى داهينه ر ده كات.
نه گهر تواناى هه ستان به م كارانه ت هه بيت، نه وا هه م بو خوت هه م بو
كه سانى ده وره به رت سوود و قازانجت زياتر ده بيت و له سه رو
هه مووشيانه وه بو نه و كه سهى كه وه كو كارمه نديك له ژير ده ستيدا
كار ده كه يت.

ياساكانى نه م به شه بو تواندنه وهى به سته له كه كانى نيو ميشكت كار
ده كهن و په يوه نديه كى نه وتوى به هه ست و سوزه وه نييه. بويه با
هه ميشه له بيرت بيت كه ياساكانى ۵۰، ۷۹، ۸۰ و نه وانى دى هه موو بو
جله وكردى هه ست و به كار هينانى ميشك و بيركرنه وه به شيوازيكى
ژيرانه يه. كاتيک شيكاركردى زانىارى، هه لسه نگاندى گفتوگو و تيرامان له
بژارده كان ديه پيشه وه، ده بيت هوشيار و ناگاداربيت، ده بيت ميشكه
تيز و به هيزه كه ت له ژير پكيف و كو نترولى خوتدا به يليتته وه.

ياسای هه شتا و شه شه م

نوسينه كانى جۆن دۆن بخوينه ره وه

شه رت نييه هه ر جۆن دۆن بخوينيته وه، به لام كه سيكه كه به راستى
نوسينه كانى شايه نى خويندنه وه يه. نوسه ريكي ئينگليزى سه دهى
حه فده يه م بوو كه هۆنراوه و سرودى ئاينى ده نووسى (ده توانيت
سروده ئاينيه كانى بخوينيته وه و چيژى ليبيينيت، شه رت نييه له گه ليدا
خاوه ن هه مان بير و باوه پ بيت). له وانه يه باشترين به ره مى ئه و سروده
ئاينيه بيت به ناوى " مرؤقى ته نيا خراپه كاره " كه تييدا ديدگا و
گۆشه نيگاي خۆى به په وانبيژيه كى جوان دارشتوو ه. له بهر كورتى و
پوختى هۆنراوه كانى ده توانيت زوو ته واويان بكه يت، يان هيچ نه بيت
بۆژى يه ك دانه ي ليبخوينيته وه.

ده ته ويئت بزانيت بۆچى خويندنه وه ي نوسيه كانى جۆن دۆن پيويسته ؟
ئۆد باشه، نوسينه كانى جۆن دۆن زۆر جوان و سه رنجراكي شه، بليمه تانه
نوسراوه و كه م تا زۆر له گه ل پۆژگارى ئه مرؤماندا ده گونجيت، به لام من
له بهر ئه م هه موو شته هانى خويندنه وه يت ناده م، به لكو له بهر ئه وه هانت
ده ده م چونكه نوسينه كانى واتليده كات بيربكه يته وه، به وشه كانى
خوكه ي ميشكت ده دات. بۆ ئه وه ي به جوانى له هۆنراوه كانى تيبگه يت
ده بيت ميشكت والا بكه يت و بيخه يته گه پ. ته نانه ت له كاتى باسكردنى

ههست و سۆزه كانيشدا پارادۆكس و توانج و بىرۆكهى ئالۆز و مشتومرپىكى
ژىرانه به كارده هينيت.

ئەگەر دەتەوئىت ببىت بە پەخنەگر و شىكەرەوہەيەكى ئاستبەرز و بەتوانا،
ئەوکات دەبئىت كار لەسەر چەند پاهينانىكى بەهئز و پئز بکەيت. دەبئىت
مئشک بەجۆرىک بە بىرکردنەوہى ئالۆزەوہ سەرقال بکەيت كە دوایى
لاى ئاسايى ببئتەوہ و بىرکردنەوہى ئالۆزى لابیئت بە ئاوخواردنەوہ.
ئىستا زۆر خۆشتر و باشترە ئەگەر نووسينىكى نوپپەيدای ئەمۆ كە تەژىه
لە زاراوہى جوان و ھەندىك جارىش گالتە ئامئز بخوئىتەوہ، لەجياتى
ئەوہى خۆت بە چەندىن نووسينىكى توئزىنەوہ ئامئزەوہ سەرقال بکەيت
و دواتر تاقەت لئى نەمئىت.

ئەگەر زياتر ھەزت لە گالتە و گەپە ھەتاشتى جدى، ئەوا دەتوانىت
تەماشای كۆمىديانى ئىنگلىزى ستىوارت لى بکەيت. لەقسە و
شانۆپپەكەيدا بەشيوہكى ديار و ئاشكرا پەخنەگرتنى تەنزئامئز و ھاندان
بۆ بىرکردنەوہى زياتر و قوولتر بەدى دەكرئت.

بئى شك و گومان چەندىن نووسەر و كۆمىديانى دىكە ھەيە كە بتوانن
ھەمان شت بە تۆ بئىن و لەپئناو ھەمان ئامانجدا كار بکەن. بەلام ئەم
دووانە لای من تايبەتن، ھەزەكەم بۆ جارىكئش بئت تاقيان بکەيتەوہ تا
بە تەواوى لە مەبەستى من تئىبگەيت. پاش ئەوہى گوئت بۆ ئەمانە گرت
دەتوانىت بگەپئىت بەدوای چەندىن كەسى دىكەى ھەمان ئامانجدا تا
پاهينانى زياتر بە مئشك و بىرکردنەوہت بکەن.

نۆر باشە، دوای ئەوہى چئز و خۆشيت لە مەشق و پاهينانەكە بئىنى،
دەتوانىت لەگەل چەند ھاوئپپەكتدا گفتوگو و دانوستان لەسەر ئەو

پاھینانە بە تايبەتی بکەن. من بۆ ئاسانکردن و خوشکردنی بابەتە کە
 گوتم ھاویری، بەلام دەتوانیت لەگەڵ ھەر کەسێکدا بتەوێت گفتوگۆ
 بکەیت. لە زۆریەتی گفتوگۆ و قسەکانماندا ھەر باسی ھەوایی پۆژانە و
 بارودۆخی خەلکی و چەند شتیکی لەو جۆرە یە. ھیچ کێشە یەك نییە،
 دەکریت ھەندیک جار لە سنووری خۆیدا باسی خەلکی و ھەوایی پۆژانە
 بکەین. بەلام ھیچ نەبیّت با یەك کەس ھەبیّت کە لەگەڵیدا گفتوگۆ و
 دانوستان لەسەر فەلسەفە و سیاسەت و دەروونزانی یان ھەر شتیکی دی
 کە حەزت لێیەتی بکەیت. کە دەلێم مشتومر و گفتوگۆ مەبەستم ئەو
 کەسانە نییە کە قۆچەکانیان لە یەك گیر دەکەن و کەسیان دان بە کەسی
 بەرامبەردا نانێت، چونکە لەو حالەتاندەدا ھیچ سوودیک پێناگات و
 مێشکیشت ھیچ گۆرانکارییەکی ئەرینی بەسەردا نایەت.

ئامانجمان ئەو یە مێشکت زیاتر و زیاتر بکەینەو و بیرکردنەو کانت
 نوشتۆکتر و ھەلسەنگاندنە کانت بزێو و گورجگۆلتەر بکەین. لەگەڵ
 ئەو شدا دەبیّت بتوانیت لەکاتی بیرکردنەو دا بیر لەو بابەتە بکەیتەو
 کە بیری لێدەکەیتەو. بەم چالاکیە مێشکیەو، لەگەڵ ئەم بیرکردنەو
 بەخەنگر و شیکەرەو دا بەرز دەبیّتەو بۆ ئاستیک کە پێی دەگوتریت "
 بیرکردنەو ی کارامە "

**دەبیّت بتوانیت لەکاتی بیرکردنەو دا بیر لەو بابەتە
 بکەیتەو کە بیری لێدەکەیتەو**

ياساى ھەشتا و ھەوتەم با كەس نەتخەلەتینیت

جیھان بەگشتی پربووہ لەو كەس و پیکراوانەى كە دەیانەوئیت بکەوئیتە
دوای بیرکردنەوہیان و متمانە بە زانیاری و بیر و بۆچوونەکانیان بکەیت.
ھەر لە پیکلامە درۆینەکانەوہ ھەتا ھەوالە ساختەکان دەورەبەرمان تەژی
بووہ بەو كەس و بیرۆكە خۆسەپینەرانی كە وامان لیدەكەن جوړیكى
تایبەت لە شوکولاتە بکړین، یان گوئ بۆ جوړە موسیقاییەك بگړین و
جلوبەرگئیکى تایبەت بپۆشین، یان لەسەر ھەموئەوہ دەنگ بە کاندیدئیکى
دیاریکراو بدەین.

بۆ تۆ نازانم، بەلام وەكو خۆم ھیندە گوئ بەو كەسانە نادەم كە
دەیانەوئیت رینگەئەكەم بۆ دیاری بکەن، یان جوړە بیرکردنەوہیەك بەزۆر لە
میشکەدا بچەقینن. پێیان دەلیم "من دەمەوئیت لە گوشەنیگای خۆمەوہ
بروانمە شتەکان و بپاری تایبەت بە خۆم، خۆم بیدەم، زۆر سوپاس"
دوای ئەوہى خۆم بیرمکردەوہ لەوانەئە بێم ئەو شوکولاتەئەئە تۆ پیت
گوتوم بیکړم، یان ئەو جلوبەرگە بپۆشم و دەنگ بەو کاندیدە بدەم.
ھەمیشە كەسە خۆسەپینەرەکان لە قسەدا شارەزان و ھەندیکیشیان
گوفتار خۆش و قسەئە شیرین و ھەستبزوئن دەکەن. لەوانەئە قسەئە
پاست بکەن و ھەلتنەخەلەتینن - باشە ھەر بەپاستی وایە؟ باشە لەکوئوہ

قسه ی کابرایه کی قسه زان راسته؟ چون ده زانیت هه والی ساخته
پینا فرۆشیته وه؟

چهند "بۆچی" یه ک له خۆت بپرسه. له وانیه ئیستا خۆت بیربکه یته وه،
باشه خۆت بیربکه ره وه، به لام ده بیته ناگادار و هۆشیار بیت، چونکه له
ئیستادا هه موو کهس ده یه ویته کالاکه ی خۆیت پیبفرۆشیته، هه موو کهس
ده یه ویته متمانه به بیرۆکه و بیر و بۆچوونیا بکه یته. ده بیته پیش
ئه وه ی بریار له سه ر راستی و دروستی قسه کانیا بده یته مه به ست و
هانده ری پشت قسه کانیا بۆ ده ربکه ویته. بۆیه هیته گێژ و ساویله
مه به و پیش ئه وه ی بریار بده یته زانیا یه کی باش و توژیته وه یه کی چاکی
له باره وه بکه. یاسای سییه مه ته له بیر (بیر له هانده ر و مه به سته کان
بکه ره وه)؟ ئه م یاسایه له زۆر پوه وه لیچووی یاسای سییه مه، ته نها
بیرکده وه ی ره خنه یی بۆ زیاد کرا وه.

پرسیار بکه، بزانه ئه گه ر به و کاره هه لبستیت که ئه وان پیته ده لێن کامتان
قازانج ده که ن؟ بزانه به جیبه جیکردنی ئه و زانیا ریا نه کی سوودمه ند
ده بیته؟ ئه گه ر ته ماشای ریکلامیکی ته له فیزیۆنی بکه یته ئه وه دیاره کی
قازانج ده کات. به لام ئه ی چی له په یامه نه ینی و په نه انه کان ده که یته؟ بۆ
نونه ئه و کامپه ینه ی که هانت ده دات تا جلیان لیبکریته - و ده لێن
پاره که بۆ کاری خیرخوازیه - پاره که بۆ کاری خیریا نه؟ یان ده پواته وه
ناو باخه لی خویان؟ کاتی که خه لکی پیته ده لێن ده نگ به کاندیدیکی
دیاریکرا و ده، بۆ به رژه وه ندی گشتیا نه؟ یان بۆ به رژه وه ندی تاییه تی
خویان؟ له وانیه وابیته، له وانیه شه وانه بیته. ده کریته نه گه یته به وه لامی

تەواۋى پىرسىيارەكانت، بەلام خۇ ھىچ نەبىت كەمىك مېشكت بەپوۋى
بابەتەكەدا كراۋەتەۋە .

ھەندىك كەس بە پىدانى نىۋە زانىارى يان زانىارى پچر پچر دەيانەۋىت
متمانەيان پىبىكەيت و ھەست بە كەمكوپى زانىارىكەكانى ئەوان نەكەيت.
بەكورتىكەى ھەلتدەخەلەتتېنن. كاتىك ھاوسەرەكەم دووگيان بوو
پەستارىك پىي گوتبوو لەكاتى دووگيانىدا ھىلكەى كولاۋ مەخۇ، چونكە
ئەو ئافرەتانەى لەكاتى دووگيانىدا ھىلكەى كولاۋ دەخۇن ئەگەرى ھەپە
توۋشى بەكتىراى پىخۇلە بىنەۋە و زىان بە مندالەكەى خۇيان بگەيەنن.
مەبەستى ئەم قسەيە لىرەدايە "ئەگەرچى ئەگەرى توۋشبوون بە
بەكتىراى پىخۇلە كەمە، بەلام ھەر دەبىت خۇت بپارىزىت". بەس يەك
خولەك بوەستە، بەشىكى ئەم قسەيە نىشانەى پىرسىيارى لەسەرە.
يەكەم، دەبىت بزانىت بۇچى و تا چەند بۇ مندالەكەت باش نىيە؟
دوۋەمىش ئەگەر توۋشبوونت بەو نەخۇشەيە چەندە؟ لە ھەزاردا يەك؟ لە
ملىۇندا يەك؟ من ھانى ئافرەتانى دووگيان نادەم تا ھىلكەى كولاۋ بخۇن
و گوى بۇ قسەى پەستارەكە نەگرن، بەلام مەبەست و ئامانجى من
ئەۋەيە خۇتان بىربەكەنەۋە. دەبىت بزانىت بۇ كەسى بەرامبەر بەشىك لە
پاستىكەت لىدەشارىتەۋە؟ بۇ چاكەى تۆيەتى؟ يان دەيەۋىت
ھەلتبەلەتتېنن؟ دەكرىت زىرى و دانايىك لەپشت شاردنەۋەى ئەۋانەۋە
ھەبىت، بەلام ھەموو جارنىكىش نا.

ئاكات لەو زمانە ھەستبزوئەنەرە بىت كە بەكارى دەھىنن. زۆرىەى ھەرە
نقدى پىكخراۋ و سىياسەتمەدار و پىكلامكەرەكان وشەى ھەستبزوئەن زۆر
لە قسەكانىاندا بەكاردەھىنن تا زال بېن بەسەرتدا و بە بىرۆكەكەى خۇيان

قايلىت بگهن. ترس و تۆقين، ههستى تاوانبارى و ههركاتيگ ئهم
شتانته بهرامبهر بهكارهات ههولبده كاريگهري لهسهرت نهبيت. له ههموو
كاره خيرخوازيه كاندا ويتهى منداليكى رهشتاله، يان ئازهلتيكى بيچاره و
دهره تانت پيشان دهدهن. تهنانهت نهگهر تۆكه سيكي باشيش بيت و
نيهتى خيركردن يشته ههبيت، ئهوا واباشتره له مه بهستى يه كه مى ئهم
كاره خيرخوازيه بگهيت و كاريگهري شته كانى دهوره بهر بهسهر خوته وه
نه هيليت.

له ئيستادا هه موو كهس دهيه ويت كالاكهى خويت
پيبروشيت، هه موو كهس ده يانه ويت متمان به
بيروكه و بير و بوچوونيان بگهيت

ياسای مه شتا و مه شته م

نامانجی سه ره کیت له بیر نه چیت

هاورپیه کم که به پریوبه ر بوو داوای به رز کرده وه تا له کامپه یینیکی
خیرخوازی بو نازه لان وه ربگیریت. چاوپیکه وتنه که زور چروپربوو و دوو
پوژی خایاند. چاوپیکه وتنه که چهند به شیک بوو، چهند به شیک که
پیکاتبوو له گشت و سیمینار و راپورت و چهندین شتی دیکه. ماوه یه کی
زور سه رقالی تویرینه وه و کوکردنه وه ی زانیاری بوو له باره ی
نیشه که یه وه، له باره ی پیکهاته ی کاریکی خیرخوازی و چوئیه تی
سه رفکردنی پاره کانیا ن و شیوازی به پریوبردن و هه موو نه و شتانه ی که
به پریوبه ریک پیویستی پییه تی بو به پریوبردنی کوپانیا یان ریکخراویک.
له کوتایدا سیمیناریکی له سه ر دروستکرد، پیش نه وه ی پیشکه شی
که سانی دیکه ی بکات پیشانی هاورپیه کی منی دا. هاورپیکه م به منی گوت
که به شیوه یه کی زور جوان و باش باسی پلانی داهاتووی ریکخراوه که و
کاره کانی له بواری خیرخوازیدا کردووه. به لام له هیچ شوینیکدا باسی
پاریزگاریکردن له نازه لانی نه کردووه. هاورپیکه ی نیمه هینده سه رقالی
ناماده کردنی سیمینار و پلان بووه که مه به ست و نامانجه گه وره که ی
له بیرچووه ته وه. هه موو نه و که سانه ی که چاوپیکه وتنی له گه لدا ده که ن
یه که م نامانج و مه به ستیان پاراستنی نازه لانه، بویه که سیک وه کو

بەرئوبەر ديارى ناکەن کە بەجۆرئیک ئازەلى خۆش نەوئیت يان پلانى بۆ داماتووی ئازەلەکان نەبئیت.

ئەم ھەلەيە زۆر سادە و ئاسانە و ھەموو کاتئیکیش ئەگەری ئەنجامدانى ھەلەيەكى لەو شئوہەيەمان ھەيە. ھئندە تەرکيزمان لەسەر وردەکارى ئيشەکەيە تا ئامانجى سەرەكى کارەکەمان بئردەچئتەوہ. کئيشەکە نەوہيە کە ھەرکاتئیک ئامانجى ئيشەکەت لەبئرکرد، ئەوکات ئئليەن دەکەوئتە ناو ھەول و کۆششەکانتەوہ، ئئدى نازانئیت لەپئناو چى و کئيدا کار دەکەيت. کەواتە چۆن مئشکمان مەشقپئبکەين تا بەدواى ئەو شتانەدا بگەرئى کە دەبئت بەدواياندا بگەرئت؟

وہلامەکە ئەوہيە کە دەبئت "راھئنان" بە مئشکت بکەيت. ئەگەر مئشکت وافئرکردبئت کە بەدواى ئامانج و وئنە گەرەکەدا بگەرئت، ئەوا خۆى خۆکارانە بەدوايدا دەگەرئت. کەواتە لە ھەموو شتئیکدا ھەولئى ئۆزئنەوہى ئامانج و وئنە گەرەکە بەدە. ھئندە ئەم راھئنانە بکە ھەتا دەبئت بە خووہەكى مئشکت و دواتر بئى پئگوتن مئشکت خۆى بەم کارە ھەلدەستئت.

بۆچى قاپەکان دەشوئت؟ پوانگەى وردەکار: بۆ ئەوہى پاکيان بکەمەوہ. پوانگەيەكى گەرەتر: بۆ ئەوہى خئزانەکەم لە نەخۆشى بەدوور بن و لە قاپى پاکدا نان بخۆن. بۆچى لەم کۆبونەوہەيەکدا بەشدارئتکردوہ؟ پوانگەى وردەکار: بۆ ئەوہى پلانئىكى بۆ پئشانگاگەى ھەفتەى داماتوو دابئئئن. پوانگەيەكى گەرەتر: لەبەر ئەوہى کۆمپانئاکەمان پئوئستى بە چەند پروزەيەكى باش و جوانە تا زياتر بەرەو پئيشەوہ بپروات. بۆچى کارى خئيرخوазى بۆ ئازەلان پئوئستى بە بەرئوبەرە؟ پوانگەى وردەکار:

بۇ ئەوۋە چالاک بېت. پوانگە يەكى گەورە تر: بۇ ئەوۋە كارىگە رىيەكى
گەورە و ئەرىنى لەسەر ژيانى ئاژە لان دروست بکەين.

دەتوانىت بىر بکە يته وە و بزانىت بۇچى پېش خەوتنى مندالە کانت
چىرۆکیان بۇ دەخوینىتە وە، بزانىت بۇچى پېكخراوېکت تايىت بە
گەنجان کردو وە تە وە، بۇچى پشووی ھاوینە لە شوینىكى ھىندە دور
دە دەیت يان بۇچى دەتە ویت ببیت بە خاوەنى سەگىک. ھەندىک جار
وہ لأمى ئەم پرسىارانە دە کرىت تە مومژاوی يان زیاتر لە ھۆکارىكى
ھەبیت. كىشە نىيە، خو من نالیم ھەر دەبیت بىر بکە يته وە و بزانى بۇ
دەتە ویت ببیت بە خاوەنى سەگ، مە بەستى من لىرە دا مە شقیپىکردن و
پاھىنانى مىشکته لەسەر ئەو جوړە تىپرامان و بىرکردنە وە يە. لەوانە يە
ھەندىجارىش بىر لە بىرکردنە وە کەى خۆت بکە يته وە و بلیت من بۇ بەم
شيوە يە بىر دە کە مە وە.

لە ھەموو شتىکدا ھەولى دۆزىنە وەى نامانچ و ویتە
گەورە کە بدە

ياساى ھەشتا و تۆيەم

پيشبيني بکہ

بەكك له ئەو تايبەتمەنديانەى كە كەسى زيرەك و بىر كەرەوھى
راستەقىنە لەوانى دىكە جيا دەكاتەوھ ئەوھىيە كە "ھەر لە بىر كەردنەوھ
بەردەوام دەبن، تەنانەت لەو كاتەشى كە كەسانى تر پادەوھستەن"
مامۇستاي قوتابخانە ئەم پىگا كۆن و كلاسىكيە بو ديارىكردنى قوتابى
زيرەك بە كاردەھىنيت، ئەگەر لە منداليشدا ئەم جۆرە راھىنانە فير
نەبووبيت كيشە نىيە و دەتوانيت لە ئىستاوھ فير بىيت.

وھكو خالى سەرھتا تەماشاي زانىارى و بىرۆكەكان بکہ، نەك خالى
كۆتايى. بەماناي ئەوھى خۆت كارى لەسەر بکہيت، نەك يەكسەر وھكو
راستى حاشاھەنەگر وھرىبگريت. دەتوانيت لە پىي ئەم زانىارىانەوھ بە
چى بگەيت؟ ئەگەر ئەم زانىارىانە راست بن، ئەى چى تر راستە؟ يان چ
شتىكى لى دەبييت راست بييت؟ ئەم زانىارىيە چى بەدواى خۆيدا
دەھىنيت؟ ھەولبەدە بەدواى پەيوەنديدا بگەرييت و خۆت پيشبيني
داھاتوو بکہيت.

له راستیدا ناتوانیت هه موو جارێك بیر له ئەم هه موو شته بکه یته وه، یان ده توانیت؟ نئمه هه موومان به ریژه ی بچووک و که م به م کاره هه لده ستین و ته نها پیویستمان به فراوانکردنی سنووری ئەنجامدانی کاره که یه. ئەگه ر پێشنیار بکه م و بلیم هه موومان ئەمشه و کاتژمیر ئەوه نده ده چین بۆ سینهما و ته ماشای فیلم ده که ین، ئەو کاتژمیره ی که من پیمگوتیت وه کو زانیاریه ک لای خۆت هه لده گریت و هه ر به پێی ئەو زانیاریه بیرده که یته وه ئایا دوا ی فلیمه که بیمه وه خۆم بگۆرم و بچم بۆ سه ر کار، یان هه ر ئیستا جلی کار له به ر بکه م و دوا ی فلیمه که یه کسه ر برۆم بۆ سه ر کار. ئەگه ر من کاتی ته واوبوونی فلیمه که ت پیلیم، ئەوکات تۆش له ریگه ی ئەو زانیاریه وه هه لسه نگاندن بۆ کاری دواتری خۆت ده که یته.

هاورپیه کم ده یویست سه گیکی دووباوان بکریت. ئەو ده یزانی که سه گیکی باواندیاری دووپه گی مالی ده ویت. به س باشه سه گیک به م هه موو تاییه تمه ندیه وه چۆن له ویبسیایتیکه وه ده سته ده که ویت؟ دوا ی ماوه یه بۆی ده رکه وت که زۆربه ی سایته یکان یه ک کۆمه ل وینه ی سه گی مالیانی تیدایه، له وانه یه به سه دان دانه ی تیداییت. خو ده کریت خاوه ن ویبسیایته که ئەم وینانه ده ستکاری بکات و بگره له وانه شه هه ندیکی هه ر ساخته بن و له راستیدا سه گیکی له و جوړه نه بیت. به لام خو خاوه ن سایته که تاقه تی ده ستکاریکردنی هه زار وینه ی نییه، بۆیه هاورپیکه شم له سه ر هه مان بیروکه بوو و بریاریدا متمانه به و سایتانه بکات که وینه ی زۆریان تیدایه.

ئەم شیوازه بریتیه له ژمیریاریه کی ساده و راهینانیکی سروشتی و ناسایی میشک. به لام ئەگه ر به شیکی زانیاریه که ت وه رناگرتایه و به کارت

نههئنايه تا بگهيت به قوناغئكى تر، ئهوا نهتده توانى بگهيت به
بىركردنه وهيهكى بهم شئوهيه ساده. ئئستا واپئويسته ميشكت رابهئنييت
تا پرسيار له قوناغى داهاتووى هر شتئك بكات كه دهيزانئيت، پئويسته
ميشكت رابهئنييت تا ژيرانه بىربكاتهوه و دواتر پئيشبىنى بؤ پووداوى
داهاتوو بكات. گرنگ نيهه ئهه پرؤسهيه له چ كاتئكدا بهكاردههئنييت بؤ
نمونه دهكرئت لهكاتى خوئندنهوهى راپؤرتدا، يان تهماشاكردنى ههوالئى
رؤژانه، گوئگرتن له كهسى بهرامبهه ر ياخود هر شتئكى تر.

زؤربهى قؤنته راتچيه كان سهركه وتوون له كاره كه ياندا له بهر ئهوهى
گوئيان له شتئك بووه يان شتئكيان خوئندوو تهوه كه وائلئكردوو زياتر
و زياتر بىر له ئهوشته ديارىكراوه بكاتهوه.

له سالى ٢٠٠٥ دا بيمه دهريكى ئؤتؤمؤبئيل ئهه حاله تهى به سه رهات و
پئشكه وتنئكى باشى به خوئه وه بىنى. ئئمه هه موومان ده زانين كه
شؤفئرى ئافرهت به گشتى مه ترسى كه مترىان له سه ره و شئواز و
رهفتارىان لهكاتى لئخورپندا له پياوان جياواز تره، بؤ نمونه له وان هيه
ئافره ته كان شتى تايبهت به خوئيان زياتر له پياوه كان پئبئت. ئهه زانياريه
هه موومان ده زانين و شتئكى باوه، به لام ته نها يهك كه س به باشى بىرى
لئكردوه و توانى سوودى لئوه ربگرئت و بيمه يهك تايبهت بؤ شؤفئرى
ئافرهت دروست بكات.

" ئؤؤؤ. ئئستا تئگه شتم، ئه گه ر ئه مه و ابئت كه واته ئه وى ديكه "

ئؤدبهى چاره كان بهم شئوهيه بىرده كه ينه وه و ئهه شئواز
بىركردنه وه يه مان به ميشكدا دئت. ئه گه ر ده ته وئت په يوه ندى له گه ل
كه سئكى تر دا دروست بكه يت كه له دووره وه ده يناسيت، يان به هؤى

نزىكى دوو زمان له يه كه وه پيټ واپيټ كه هه ردووكيان له يه ك
سه رچاوه وه هاتوون، يان له ويستگه كه دا به ديار شه مه نده فهره وه
وه ستاويت و ده بينيت ئه وانه ي كه له سه ره وه دينه خواره وه هه موويان
چه تر يان پييه، توش ده ليټ ئي كه واته له سه ره وه بارانه. له بهر ئه وه ي
خاوه ني زانياريه كي دياركراوين، ده مانه ويټ له ريگه ي ئه و زانياريه وه
بگه ين به قوناغي دواتر، به كورتي پيشبيني بگه ين.

**وه كو خالي سه ره تا ته ماشاي زانيارى و بيروكه كان
بكه، نه ك خالي كوټايى**

ياساى نه وه د

به پي پيوست زانيارى كوښه ره وه

زانيارى زور و زه به نده يه كي كه له و كي شه بيزار كه رانه ي كه له كاتى كوكردنه وه ي زانيارى دا بو ت دروست ده بيت. له وانه يه به دواى شتيكى تايه تدا بگه ريت و ته ماشا ده كه يت بريكي زور زانيارى هه يه، زور له وه زياترى ليه كه توه ته وي ت، كه وايه چو ن ده توانيت زانيارىه پيوسته كان وه بريگريت و نه وانه ي تريش فه راموش بگه يت؟ ده بيت تواناى له بيژنگدانى زانيارىه كانت هه بيت و ده بيت دلنياش بيت كه توه زانيارىه راسته كه به ده ست ده هينيت دواتر تووشى هه لوه شانده وه ي نه وارى پرؤسه كه نابيت.

راستى شتيكى زور چاك و باشه، به لام باشه چو ن ده زانيت كامه راستى به كه لكى توه ديت؟ نه ي چى ده كه يت نه گه ر دوو راستى هه بوو؟ نه ي چى نه گه ر نه و دوو راستيه دژى يه ك وه ستانه وه؟ نه گه ر هه ردوو راستى و زانيارىه كه بو كاره كه ي توه بگونجيت نه وكات توه كامه به كارده هينيت؟

پيش هه موو شتيك بزانه كه شتيك هه يه به ناوى زانيارى زياده. نه گه ر له بهر گه لاكانى داريك داره كه خو يت له بهر چاو نه بيت، به واتايه كى تر نه گه ر له بهر زانيارى زور و زه به نده ئا مانجه كه ي خو تت بيرنه مابيت، نه و زانيارى زور و زياده ت وه رگرتووه. نه گه ر به ته ماي دروستكردنى

تويژينه وه يه كيت تا كاريگه ري له سهر كه سيك دروست بكهيت - بو نمونه
له سهر به رپوبه ره كهت تا پلهت به رز بكاته وه، له سهر هاوسه ره كهت تا بو
نۆژه نكردنه وه ي ناندينه كه قايلي بكهيت يان دلي سه روك شاره واني پازي
بكهيت تا رپگايه كي بچووك بو پاسكيلسواري بكاته وه يا خود هر كهس و
شتيكي دي - نه وكات چهند راستي و ئاماريك ورد و سه رنجراكيش
كاريگه ري زور زياتر ده بيت له كوليك كاغز و تويژينه وه ي پر نه خشه و
وينه و ئاماري بي سوود.

ههنگاوي دواتر برهتته له تاشين و كه مكردنه وه ي زانياري به رده ست.
نه گه ر له سه ره تاي دوزينه وه ي زانياريه كه وه كاريكي له مجوره بكهيت
نه وا پرۆسه كه چالاكتر ده بيت. ده توانيت ته واو پرۆزه كه بو كوكردنه وه
زانياري ته رخان بكهيت و دواتر له فيلته ريان بدهيت، يان ده توانيت هر
له كاتي كوكردنه وه يدا له بيژنگي بدهيت و نيو پرۆژ بو كوكردنه وه ي
زانياري ته رخان بكهيت. من خووم ده زانم كامه يانم به لاوه باشته ره. توش
بيريكه ره وه: پيش ده ستيپيكردن خووت يه كلايي بكه ره وه و بزانه كام
زانيايهت ده ويئت و كامهت ناويئت.

نۆر باشه، پيوسته خووت يه كلا بكه يته وه و بزانييت ده ته ويئت چي
به ده ست به ينييت و بو چي هه ول ده ده ييت. له رپگه ي زور رپكاري
بيريكردنه وه وه ده توانيت به شيوه يه كي باش و رپكوپييك بير له ئامانج و
پيوسته يه كانت بكه يته وه. به م شيوه يه پيوه رييك بو خووت دروست
ده كه ييت و پيوسته بوون و پيوسته نه بووني زانياريه ك به پيي نه وه
ده پيويت.

که واییت تۆ ته نهها بۆ پازیکردنی سه رۆك شاره وانی ئەم کاره ناکهیت. زیاتر بیر له ئامانجه کهت بکه ره وه. ئایا له م قوناغه دا ته نهها ده ته ویت پازی بکهیت و بهس، یان زیاتر ده چیته ناو بابته که وه و پرۆسه که ی بۆ پوون ده که یته وه؟ ئەدی باشه چ شتیك کار له سه رۆك شاره وانی ده کات- زۆری پووداوی هاتوچۆ؟ که می تیچوون؟ پراکیشانی گه شتیاران؟ پازیکردنی دلی خه لکی ناو شار؟ چی وا له سه رۆك شاره وانی ده کات بلیت به لی؟ یان بلیت نه خیر؟ ئیستا خه ریکه پیشده که وین و دیننه سه ر ئەسلی بابته که. دوا ی ئە وه ی زانیت پیویستت به چیه، ئە وکات ئاسانتر ده توانیت بیر له شته کان بکه یته وه و زانیاری شیاوتر کۆبکه یته وه. پیویست ناکات هه ر له خۆته وه باسی شت بکهیت و هه ندیک بابته به گرنگ بزانیته، بۆ نمونه ئە گه ر پراکیشانی گه شتیار بابته تیکی ئاوها گرنگ نه ییت، ئە وکات پیویست ناکات باسی بکهیت.

به کیک له بنه ره ترین و سه ره کیترن یاسای بیر کردنه وه ی په نجه گرانه بریتیه له جیا کرنه وه ی ئە و زانیاریه ی که پیویست و ئە وه ی که پیویست نییه. له لایه که وه کاتیکی زۆرت بۆ ده گه ریته وه، له لایه کی دیکه شه وه بیر له بۆچوونه کانت ئاراسته ی ئە و شوینه بکهیت که پیویسته ئاراسته ی بکهیت.

**پیش ده ستییکردن خۆت یه کلای ی بکه ره وه و بزانه
کام زانیایهت ده ویت و کامهت ناویت**

ياساى نەوہد و يەكەم بىر لە مەترسىيەكان بکەرەوہ

زۆربەمان ھىندە مەترسى لىکنادەينەوہ . زۆر خراپە، چونکە ئەگەر بمانزانيايە لىکدانەوہى مەترسى لەکاتى ئامادەکردنى زانيارى و بپيارەکاندا چەند سوودى ھەيە، ئەوا ھەموو جارێک لىکدانەوہيەكى تايبەتمان بۆ مەترسىيەكان دەکرد. بۆ نمونە، ئەگەر لەناو فرۆکە بيت و لە فرينيش بترسىت، ئەوا بە ئەگەرێكى زۆرەوہ بىر لە تىکشكان و ويران بوونى فرۆکەکە دەکەيتەوہ، بەلام سەرنشيني پالت زۆر ئيسراحتە و بىر لە نىشتنەوہى ئارامى فرۆکەکە دەکات. يان تۆ راست دەکەيت يان ئەو، خۆ ھەردووکتان راست ناکەن. با زياتر بىرى لىبکەينەوہ، تۆ دەلئيت ئەگەر لەناو فرۆکەکە نەبوومايە بۆخۆم لەمالەوہ دەحەسامەوہ و ھىچم لىنەدەھات، بەلام ئەگەر ھەندىک زياتر بىر لە ئەگەرەكان بکەينەوہ بۆت دەردەکەويت کە لەوانەيە لەناو ئەم فرۆکەدا سەلامەتتر بيت تا لە خوارەوہ، چونکە لەخوارەوہ لەوانەيە لەکاتى لىخوپىنى ئۆتۆمۆبيلەکەدا ترووشى پووداوينكى ھاتوچۆ ھاتبابت، يان لەکاتى پەرىنەوہدا ئۆتۆمۆبيلێک لىنى بدائتايە و بمرديتايە. بۆيە دەبيت بىر لەو شتەنە بکەيتەوہ کە بارەيەكى ئىستات لەسەر سووک دەکەن و لات ئاسايى دەکەن.

هه موومان مرووقين و زوربه ي هه ره زوري مرووقه كانيش هه مان هه ست و
بیرکردنه وه یان هه یه . له هه ندی حاله تدا ته نانه ت که سانی شاره زاش
ناتوانن و نازانن مه ترسیه کان دیاری بکه ن . بویه پیشنیار ده که م که
هه میشه له دیاری کردنی مه ترسیه کاندای پروایه کی ته واوت به خوت نه بیته .
به لام له هه مانکاتدا له کاتی کو کردنه وه ی زانیاری و ناماده کردنی بریاردا
ده بیته و زور گرنگیشه نه گهر بتوانین چال و چولیه کانی سه ر پینگامان
وه کو مه ترسیه ک دیاری بکه یین . ده بیته پیش هه موو شتیکی به باشی له
مه ترسی تیگه ییت و بزانیته چیه و چی نییه . هه روه ها ده بیته مه ترسی
لای نه و که سانه چیه که هانت ده دن یان دلت سارده که نه وه له کار یان
له بریاریک .

به کیکی له شیوازه شلووقه کانی لیكدانه وه ی مه ترسی نه وه یه که له گهل
زیان و قازانجا به راوردی بکه ییت . بو نمونه نه گهر سه رکیشیه ک زیانیکی
که م به دوا ی خویدا به یینیت ، نه وای کیشه نییه نه گهر نه نجامی بده ییت ، به لام
نه گهر کاره سات و کیشه یه کی گهره له دوا ی خو ی دروست بکات ، نه وکات
واباشتره نه و سه رکیشیه نه نجام نه ده ییت . له لایه کی دیه وه نه گهر
سه رکیشی یان مه ترسیه ک سوودیکی زور و زیانیکی که می هه بوو ، نه وای
ده کریته تا قی بکه یته وه . که واته له مه ودا که بیرت له مه ترسی و
سه رکیشی کرده وه ، سوود و زیان وه کو پیوه ریک به کار به یینه .

بزانه که هه موو که سیکی مه یلی سه رکیشیه کی هه یه که سووده که ی هینده
له زیانه که ی زورتر نییه . وه له و چالاکیانه ی که خو مان چه زمان لییه تی
سه رکیشی ده که یین و له وانه شی که چه زمان لیی نییه سه رکیشی به
شتیکی شیتانه و گه مزانه ده زانین . زوربه ی جار سه رکیشی به شتیکی

ئاسايى و ئاسان دەزانىت لە و شتانەى كە خۆت تىيدا باشىت، بۆ نمونە شۆفېرى، نووسىن، گورانى گوتن يان ھەر شتىكى تر. لەلايەكى دىكەشەوہ ئەگەر بارى دەروونىت ئارام بىت و لەسەرخۆ بىت ئەوا زۆر لەو كاتانەى كە بىتاقەت و دلئەنگىت مەيلى سەركىشىت زىاترە.

لېرەدا مەترسىە كمان لەناو مەترسىەكى دىكەدا ھەيە: ئەگەر مېشكت ھۆشيار و ئاگادار نەكەيتەوہ، ئەوا دەكرىت بكەويتە ناو چەند چال و مەترسىەكەيەوہ كە نەدەبوايە تىي بكەويت. ئەم حالەتە لەو كاتانەدا زىاتر پوودەدات كە بەھۆى ھەموو تەركىزت دەخەيتەسەر مەترسىەكى گەرەتر. بۆ نمونە ئەگەر ھەموو تەركىزت لەسەر فېرۆكە و تىكشكان و ناخۆشەكانى كاتى فېرېن بىت لەوانەيە پاساپۆرتەكەت لەمالەوہ لەبىر بچىت.

ئاگات لە مەترسىە بەكۆمەلەكانىش بىت. لە ھەندى بېياردا دووچارى چەند مەترسى و سەركىشىەك دەبىت، بۆ نمونە مەترسى بەرزبوونەوہى نىرخ و تىچوو، مەترسى لەدەستدانى چەند كەسىكى بەھرەمەندە و بەتوانا، مەترسى درىژبوونەوہى كارەكە و كورتھيئەنانى پارەى تەرخانكراو. ئەگەر كەمىكىش گرنكى بە ھەر دانەيەك لەم مەترسىانە نەدەيت ئەوا مەترسىت لەسەر تەواوى پرۆژەكە دروستكردوہ. گرنكىدانىش بە مەترسى بەپىي جديەتى مەترسىەكە دەگۆرپىت.

**دەبىت پىش ھەموو شتىك بەباشى لە مەترسى
تىبگەيت و بزانىت چىيە و چى نيە**

ياساى نه وه د و دووهم راستيه كان بيلايه نن

دهبیت خۆت له هه موو چاله كانى بيركردنه وه به دوور بگريت، كه واته
دهبیت هه موو دهم و سات ئاگادار و هوشيار بيت. چاله كانى سه ر پيمان
وامان لیده كه ن هه ست به زيره كبوونى خۆمان بكه ين. به لام ئيمه
نامانه ویت هه ست به زيره كى بكه ين، به لكو ده مانه ویت خۆمان زيره كبين.
ئيمه ده مانه ویت پيش كه وتنه ناو چاله كه ده ست به كار بين و نه هيلين
بكه ينه ناويه وه.

له ياساى هفتا و شه شه مدا ئاماژه م به وه دا كه يه كيك له هه له و چاله
هه ره گه ره كان نه وه يه كه وابزانين راستى و زانياريه كان پشتى ديدگا و
بۆچوونى ئيمه ده گرن. ئەم حاله ته پيى ده گوتريت "دوو پاتكردنه وه ي
لابه نگرى" له م حاله ته دا به دواى ئەو زانياريه نه دا ده گه پريت كه پشتگيرى
له بيزكه كى تو ده كه ن، يان به شيويه ك باسى راستيه كان ده كه يت
ده كو نه وه ي ئەم راستيه نه له پشت تو بن و پاريزگاريت ليبكه ن. هه ر
به راستى ئەم كاره شتيكى زۆر خۆش و مورتا حكه ره، هه م واده كات
هه ست به راستبوون و حه ق بوونى خۆت بكه يت، هه م كاتى زۆرت بۆ
ده گه پنينيه وه و له هه ولدان و كۆششكردن پزگارت ده كات.

به لآم ئەگەر بۆ تۆ خۆش نىيە، بىگومان ئەگەر كەس ئىك بىت بە ياسا و
رئسا بىر بىكە يتە وە. مئشك و بىر كوردنە وە يەكى زىرەك هئندە خۆش و
ئاسوودە بەخش نىيە. هەندىك جار زىرەكى و دركپىكردن واتلئدەكات
دووبارە بە باوەر و بىر و بۆچوونەكانى خۆتدا بچىتە وە و لە رپگايەكى
ترە وە لئيان نزيك ببىتە وە. بۆيە ئەگەر دەتە وئت ببىت بە بىر كره وە يەكى
باش، دەبئت واز لە "خۆشى و جوانى و ئاسوودە بەخش" بهئنىت،
دەبئت لە پئنا و گەشتن بە راستىدا باج و قوربانى بدەيت.

تە ماشاكە، با بە يەكە وە لە راستى تئبگەين، راستى شتئك نىيە كە حەز لە
يارمە تئدانى تۆ بكات. نايە نە وئت پشتت بگرن و لە گەل بىر و
بۆچوونەكانتدا يەك بگرنە وە. ئەوان راستىەكن و بەس، تە و او!
تئگە شتئت؟ هەقيان بەسەر كەسە وە نىيە. هەندىك جار لە وانە يە
پشتگىرى گۆشە نىگاي تۆ و هەندى جارئش لە وانە يە دژى بوەستنە وە.
سروشئيان بەم شئوە يە يە. پئويست ناكات هەر بە زۆر بيانكە يت بە
لايەنگرى خۆت، چونكە ئئشيان لايەنگىرى نىيە، ئەوان راستىن و تە و او.

وادابنى راپرسىەك دەكەم لە گەل هەزار كەسدا و پرسىارىيان لئدەكەم و
دەلئم حەزتان لە كام جۆرە سەگە يە. بابلئين زۆر بە ي زۆرى خەلكى - كە
دەكاتە ۸٪ - دەلئن حەزمان لە لابرادۆرە. ئەم زانىارىيەكى كە وەكو
راستىەك لە قەلەمى دەدەم جگە لە راستىەكى ناو جىهانە خەيالئەكە ي
خۆم هئچى دىكە نىيە.

دواتر كەس ئىك كە سەگى لابرادۆرى خۆش دە وئت راپرسىەكە ي من دەبئنىت
و زۆر دلخۆش دەبئت. چونكە ئەوانئش وەكو راپرسىەكە ي من حەزبان لە
سەگى لابرادۆرە، كەواتە راپرسىەكە ي منيان كردو وە بە پشتگىرىەك

بۆخۇزبان، بەرزترین پېژەى دەنگى راپرسىه كه بۆ سهگى لابرادۆره. له
هه مانكاتدا كه سىك كه ههزى له سهگى لابرادۆر نىيه راپرسىه كه م
دهبىنيت و ئه وىش هىچ پىي تىكناچىت، چونكه دهبىنيت كه له ۹۲٪
دهنگه كه نان بۆ لابرادۆر نىيه. له م حاله ته دا ههردوو كيان ئه و به شەيان له
راستى راپرسىه كهى من وه رگرت كه دلخۆشى كردن و به كه لكىان هات.

كه وابت كى راست دهكات؟ به دلنبايه وه له لايه كه وه ههردوو كيان راست
دهكەن. ههردوو كيان به راستى راپرسىه كه دهخویننه وه و چه واشه كارى
تىدا ناكەن. به لام ههردوو كيان زۆر جياواز راستيه كه ليكده ده نه وه،
چونكه ههردووك كه وتوونه ته ناو چالى " دووپا تکردنه وهى
لاپهنگرى " به وه. دهبىنيت چه نىك شته كانيان بۆ ئاسان دهكات! ئىدى
پىويست ناكات به دواى راست يان هه له بوونى خوياندا بگه رپن و پىويست
ناكات ئىتر دووباره بىر له و شته بكه نه وه و بزنان ئايا كه سانى دىش وه كو
ئەمان هه مان بۆچوونيان هه يه.

جوان گوپىگره، ئه گه ر ده ته وىت بگه يت به راستى و بنج و بناوانى هه ر
شتىك، ئه وا ده بىت ئاگات له شىوازى ليكدانه وهى خۆت بۆ پرودا وه كان و
پىزسى بىر كرده وهت بىت، نه وه كو لايه نگر بن! ده شىت ئەم ئاگادارىه
بىنده خۆش نه بىت، به لام ده بىت ئە نجام بدرىت.

**مىتشك و بىر كرده وه يه كى زىره ك هينده خۆش و
ناسووده به خىش نىيه**

ياسای نه وه د و سييه م باوهر به ناماره كان مه كه

له سه دا ۷۵٪ی نه و نامارانه ی هه یه وه كو باهه تی پاپرسیه كه ی من وایه
- هه ندیک جاریش هه ر بو خوشی ده لیم ۵۶٪ی ناماره كان وه كو
پاپرسیه كه ی من وایه .

له نامار و پاپرسی تیئاگه یت هه تا نه و ویست و هیزه ی كه سانی تر
نه بینیت كه له پیناو پازیکردنی تودا ده یخه نه گه پ. به شیوه یه ك كو نترولی
پاستیه كان ده كن و له سوود و قازانجی خو یان به کاری ده هیتن. نامار له
نور حاله تدا بو پشتگیری كردنی حاله ت و پروداویك به كارده هیتریت،
چونكه هه ندیک جار نامار له خودی پاستی باوه ریپیکراوتره . كیشه له
پیشاندانی پاستیه كان له شیوه ی ناماردا نییه ، به لكو كیشه كه نه وه یه بی
یه ك دوو قبولی بكه یت و به دوا ی پاستیه كه دا نه گه رییت و ناماره كه
نه خه یته ژیر پرسیاره وه . تو بیركه ره وه یه کی ره خنه گریت و نابیت به یلیت
كه س كو نترپولت بكات و چاوت ببه ستیت .

له سه ره تاوه بزانه زانیاریه كه له كو یوه هاتووه و کی گرنگی پیده دات.
دلنیای كه ناماره كه بو پشتگیری كردنی لایه نیک دروستنه كراوه ؟ دلنیایت
ناماره كه بیلایه نه ؟ نه دی باشه ناماره كه له چه ند كه س پیکهاتووه ، له
۱۰۰۰۰ كه س، یان له ۸ بو ۹ كه س ؟ نه ی باشه كه سه كان كین ؟ نه گه ر

به هلبژاردن بووه ئه وکات ههلبژاردنه کان چي بوون؟ وادابني ئه م دوو
پرسیارهت ئاراسته دهگریت:

• پروات به ئازادی ههلبژاردن ههیه؟

• پیتباشه حکومهت ری له خواردنه وهی راده به ده ری کحول
بگریت؟

من پیم وایه پرسیری یه که م به "به لی" ی زۆتر وهرده گریت له چاو
پرسیاری دووهم. هه ر یه کیک له م دوو پرسیاره ده توانیت له پاپرسیه کی
تایبیت به بابته تی خواردنه وهی کحول به کاری بهینیت، هه ردووکیان
له سه هه مان بابته تن، به لام له بهر شیوازی پرسیاره که یه که م له دووهم
بهائی زیاتر وهرده گریت. که واته وه لامی خه لکی په یوه ندی ههیه به و
شیواز و ریگایه ی که پرسیری پیده کهیت.

با نمونه یه کی ترت له سه ر کۆنترۆلکردنی راستیه کان پیده م. ئه گه ر
خاوه نی کتیبخانه یه ک بیت و سالی پار ۱۰ کریار و ئه مسالیش ۲۰
کریارت هه بیت، ئه و ده لئیت بۆ ئه مسال ریژه ی کریاره کانم دوو قات
زیادی کردوه. راسته، به لام خو تو ته نها ۱۰ کریارت زیاد بووه، ئیدی
دورقاتی چی؟ هه ر ئه وه نده ی سالی پاره، وه هه روه ها ۲۰ کریار بۆ
کتیبخانه یه ک زۆد که مه و پیشه کهت له مه ترسیدایه. به هه مان شیوه
ئه گه ر سالی پار ۱۰۰ کریار و ئه مسالیش ۱۵۰ کریارت هه بیت،
ئهرکات ده توانیت بلئیت سالی پا دوو له سه ر سیی کریاری ئه مسالم
هه بو، له هه مانکاتدا ده توانیت بلئیت ریژه ی کریاره کانم ۵۰٪ زیادی
کردوه، راسته هه ردوو قسه که راستن، به لام ده برپینی دووهمیان زۆر له
ده برپینی یه که م کاریگه ری زیاتره.

به کارهینانی وینه و نه خشه له ئاماردا وا له ئاماره که ده که ن کاریگه ری زیاتر دروست بکات. باشترین و پروونترین نمونه ی ئه م بابه ته ش له و کاته دا ده رده که ویت که نه خشه که له سفره وه ده ست پیناکات. بیر له دوو ئه ستون بکه ره وه، یه کیکیان ۱۵۵ برگه و ئه وی دیکه شیان ۱۶۰ برگه به رزه. مه ردووکیان به نزیکه یی وه کو یه کن، وانیهه؟ چونکه له سفره وه وه ده ستپیده کات ئه وکات ته نها ۵ برگه جیاوازیانه و جیاوزیه که ش که م پینانه وه دیاره، ئه مجاره یان هه مان دوو ئه ستون به هه مان دریزی و قه باره بهینه، به لام خالی ده سپیکی وینه که له سفره وه بکه به ۱۵۰، ئه وکات جیاوازیه که یان ده بیت به ۱۰ برگه، به لام زۆر گه وره تر له وه ی دیکه ده رده که ویت و کاریگه ری زیاتری هه یه. ئه م ته کنیک و گۆرانکاریه بو هه لئه تاندنی تو به کاردیت. بۆیه هه لمه خه له تی.

شتیکی دیکه، هه یچ که سیک ئاماریک به کارناهییت که دژی بیروکه و گفتوگۆی خۆی بوه ستیته وه. که وابیت هه میسه به باشی بیر له زانیاری و راستیه کانی ناو ئاماره که بکه ره وه، بزانه ئه م زانیاریانه کوکراوه ی یه ک بیروکه و شوینن، یان کوکراوه ی چه ندین دیدگا و بوچوونی جیاوازن.

**هه یچ که سیک ئاماریک به کارناهییت که دژی بیروکه
و گفتوگۆی خۆی بوه ستیته وه**

ياساى نەوہد و چوارەم ھۆكار و كارىگەر يەتتى

ھەندىك چار كەسانىك دەيانە وىت بۆت بسە لمىنن كە دوو پارچەى جياواز
لەك پەيوەندىە كيان لە نىواندا ھەيە . لەوانە يە ئامار و نەخشە و وىنە و
چەندىن شتى دىكەت پىشان بەدن تا باوہ پريان پىبكەيت . دەكرىت
ھەندىك چار راست بكن و لەسەر ھەق بن ، بەلام ناكرىت ھەموو چارىك
راست بكن ، يان دەبىت تۆ لە مېشكى خۆتدا وا لىكىبەدەيتەوہ . وەكو
بىر كەرەوہ يەكى رەخنەگر دەبىت رووداو و شتەكان تەنھا رووكە شانە
رەرنەگرىت و بچىتە بنج و بناوانى شتەكە . دواتر خۆت بىردەكەيتەوہ تا
بزانىت ئەم دوو پارچە يە پەيوەندىان بەيەكەوہ ھەيە يان نا .

قۇنانغى دووہ مى ھەلسەنگاندنە كەمان برىتتە لە ھۆكار و كارىگەرى ، بۆ
نمۇنە ئەگەر دوو شت پەيوەندىان بەيەكەوہ ھەبىت ، ئەوا دەبىت
دانەبەيان بىتتە ھۆكارى دروستبوونى ئەوہى تريان . نمۇنە يەكى ديار و
بەرچاؤ ئەوہ يە ئەگەر كەسىك جگەرە زۆر بكىشىت ، ئەوا ئەگەرى
نوشبوونى بە نەخۆشى سىەكان زياد دەكات . وەكو ھەموومان دەزانىن
ئەم راستىەكە و جگەرە كىشان ھۆكارىكە بۆ توشبوونى سىەكان بە
نەخۆشى كوشندە .

لهوانه يه زۆر سهرت بسورمیت ئه گهر پیت بلیم په یوه ندییه کی راسته خو
 هه یه له نیوان پیژهی جیابوونه وهی هاوسه ری له ویلایه تی ماینی
 ئه مه ریکا، له گه ل پیژهی ئه و پۆن و که رییه ی که هاوسه ره کانی ئه وی له
 ژه می به یانیاندا ده یخۆن! ئه م قسه یه زۆر زۆر راسته . به لام که به چاوی
 سه ر ته ماشا ده که یت ده بینیت هیچ په یوه ندییه ک نییه له نیوان هاوسه ران
 و که ری و پۆندا . تیگه شتیت؟ ته نها له بهر ئه وه ی زانیاریه که راسته مانای
 ئه وه یه نییه بتوانیت په یوه ندییه کی دیار و ئاشکرا له نیوانیاندا بدوزیته وه .
 کاتیگ په یوه ندییه ک هه یه له نیوان دوو زانیاریدا — بۆ نمونه یه ک و دوو —
 ئه وکات په یوه ندی نیوان ئه م دوو زانیاریه به چوار ئه گه ره وه
 به ستراوه ته وه :

- یه که م هۆکاری دووه مه .
- دووه م هۆکاری یه که مه .
- هیچ په یوه ندییه کی هۆکار و کاریگه رییه تیان له نیواندا نییه .
- شتیکی دی بووه ته هۆکار بۆ هه ردووکیان .

با نمونه یه کی کۆن و زۆر گوتراوت پی بلیم . وه کو ده زانین له هاویناندا
 پیژهی خواردنی ئایسکریم به رزده بیته وه ، له هه مان کاتیشدا حاله ته کانی
 کوشتنیش به رزده بیته وه . به لام به خراپی ده که ویته هه له وه ئه گه ر
 بته ویت په یوه ندییه کی هۆکار و کاریگه رییه تی له نیوان ئه م دووه دا دروست
 بکه یت . له راستیدا ده کریت هۆکاریکی ده ره کی وه کو گه رمی بییت به
 هوی هه ردووکیان .

وادابنی به دوای جوړه ئۆتۆمۆبیلێکدا ده گه پیت که تووشی که مترین
 پووداوی هاوچۆ ببن . که واته ئه گه ر توو کورپکی خوینگه رمی بیست

سالەيت دەتەوئيت ئەم جۆره ئۆتۆمۆبىلە بىرپىت تا لە پووداوى ھاتوچۇ
بەدور بىت. زۆر جوانە! لەوانە بە و شىۋە بە بىر بىكەيتەو! ئىستا لىم
بەستە با پىت بلىم كە ھۆكارى سەرەكى توشنەبوونى ئەم ئۆتۆمۆبىلانە
بۇ ئەو دەگەرئىتەو كە لەلايەن ئەو ئافرەتانەو بەكار دەھىنرئىت كە
تەمەنيان لە چلەكاندايە. لەبەر ئەم ھۆكارە بە كە توشى پووداوى كەمتر
دەبىت.

كەوابىت ئەمەش ھۆكارىكى دىكە بە كە پىۋىستى گەپان و پىشكىن بەدواى
زانبارى و راستىەكاندا دووپات دەكاتەو. پىش ماوہ بەكى زۆر، لەبارەى
ئەو ئافرەتە نەزۇكانەى كە چارەسەرى نەخۇشىەكەيان بۇ دەكرا دەگوترا
كە ئەگەرئىكى ئىجگار زۆريان بۇ توشبوون بە ژىرپەنجەى ھىلكەدان ھە بە
و دە ھۆكارى نەخۇشىەكەش ئەو ھۆرمۇنە بە كە بەكار دىت. ئىستا
پزىشكەكان بۇيان دەركەوتووە كە خودى نەزۇكىە كە گەرە دەبىت و
دەبىتە ھۆى دروستبوونى نەخۇشىەكى دىكە، نەك ھۆرمۇنە كە. ھەموو
ئەو ئافرەتانەشى لەم توئىژىنەو بە دا بەكار ھىنرابوون ئەوانە بوون كە
لەژىر چارەسەرى نەزۇكىدا بوون.

**دەبىت دواتر بىر بىكەيتەو تا بزانىت ئەم دوو
پارچە بە پەيوەندىان بە بەكەو ھە بە يەيان نا**

ياسای نه وه د و پینجه م

نه گهر توانای سه لماندی شتیکت نه بیټ مانای نه وه نییه که خودی شته که راست نییه

نایا باوه پرت به بیرخویندنه وه هه یه؟ هه ندیک جار دوو که سه که به رامبه ر
یه که ن، به لام هه ندیک جاری دی ئەم له شوینیک و نه وی دی له شوینیکی
دور له ئەم.

یه کیک له بنه ما هه ر دیاره کانی زانست نه وه یه که: هیچ شتیکت به پره های
راست نییه، مه گهر سه لمیندرابیټ. زۆریه ی خه لکی پیټده لاین که به لگه و
سه لماندنی زانستی بو ئەم شتانه نییه، که واته ئەم شتانه راست نین.
به س بزانه پۆژانیک هه بوو زانست نه گه شتبوو به وهی که زه وی به ده وری
خۆردا ده خولیتته وه. خه لکی نه وکات هیچ به لگه یه کی زانستیان پیټه بوو،
به س نایا زه وی له خوولانه وهی به ده وری خۆردا وه ستا؟ بی
به لگه یه که ی نه وان بوو به هوی نه وهی زه وی له خوولانه وهی خوی
بوه ستیت؟

من نالیم باوه پرم به بیرخویندنه وه هه یه، به لام نکۆلایش له بوونی ناکه م.
به داخه وه باوه پرم به جادوو نییه - خۆزگه باوه پرم پیټوایه - به لام وه کو
خۆم نه گهر بیرخویندنه وه به راست بزانه، نه وکات باوه پرم وایه که هیشتا
چهند سه لماندنیکی زانستی هه یه بو بیرخویندنه وه به لام هیشتا زانست

نەبەرزىتەوہ . دەكرىت چەند ئەزموون و پروداوئىكم بەسەردا ھاتىبىت بە
پشتگىرى لە بوونى بىرخوئىندنەوہ بگەن، بەلام كى دەلىت ئەو ئەزموون و
پروداوانەش سوتفە و لەخۆوہ نەبوون؟

بۆيە ھىندە گىژ و ساويلكە مەبە و شتانىك پەت مەكەرەوہ بەبىانوى
ئەوہى بەلگەيەكى زانستىت بۆيان نىيە . لىرەدا دەبىت زىرەكى و
رۆشنفكرىمان بەكاربھىنن . وەكو زاناكانى بوارى فىزىيا دەلئىن زۆرەي
ھەرە زۆرى خودى فىزىيا ھىشتا نەسەلمىندراوہ و لەسەر بناغە و ياسايەك
دەروات بەرپۆە كە زانست بەلگەي نىيە بۆ پاستبوونى ئەو ياسايە، بەلام
وادادەنىت پاست بىت . ئەگەر لە بوارى زانست بىمە دەرەوہ و بۆ نمونە
تەماشاي خىزانەكەم بگەم، ئەوكات زۆر ماقوول و گونجاوہ ئەگەر وادابنىم
خىزانە مردووہكەم ئىستاش منيان خۆش دەوئىت . خۆ من بەلگەم نىيە،
بەلام دەكرىت، چونكە ئەوان خىزانى منن .

شنىكى تر، بەلگە و سەلماندن تىكەل مەكە . ھەندىك كەس دەناسم كە
ئەزموونەكانى خۆيان وەكو سەلماندن لە قەلەم دەدەن و تىكەلى يەكديان
دەكەن . بۆ نمونە ئەگەر بلىم توئىژىنەوہكان دەريانخستووہ كە ئەو
كەسانى چاويان قاوہىيە لە بىركارىدا باشن - شتى وا نىيە لەخۆمەوہ
دروستم كردووہ - ئەوكات ئەوان زۆر بە جدى دەلئىن شتى لەو شىوہىيە
نابىت چونكە ئەوان ھاوئىيەكيان ھەيە چاوى شىنە و لە بىركارىشدا
باشە، يان ھاوئىيەكيان چاوى قاوہىيە و لە بىركارىدا خراپە . كيشكە
لئىرەدايە !

كەسنىكى زىرەك لە قسەكانى من تىدەگات . من نەمگوتووہ كە ھەموو چاو
قاوہىيەكان لە بىركارىدا باشن، يان ئەوانەي چاويان قاوہىيە نىيە لە

بیرکاریدا باش نین. من گوتوومه که له توژیینه وه که دا په یوه ندیکه ی زیاتر
هه یه له نیوان بیرکاری و په نگی قاوه بییدا له چاو په ننگه کانی تر. ده کریت
ئه زموونی که سیک گرنگ و راست بیت، به لام خو ناتوانیت دژی ئه و هه موو
توژیینه وه ورد و گرانه بکات که کردوومه. هه روه ها هه ندیک که س که ئه م
زانیا ریانه ی منیان گوی لیبوو یه کسه ر بیر له وه ده که نه وه برۆن له هاوړی
چاو شین یان قاوه بییه کانیا ن بپرسن و توژیینه وه که ی من به درۆ بخرنه وه.
بویه به لگه و سه لماندن تیکه ل مه که، یان وادابنییت ئه گه ر شتیک به لگه ی
له سه ر نه بوو که واته راست نییه. میشتکت بکه ره وه و هه موو ئه و زانیاری
و داتایانه ی پیتیان داوه به بیلا یه نی هه لسه نگی نه.

به لگه و سه لماندن تیکه ل مه که

ياسای نه وه د و شه شه م

دوای بیرکردنه وهی خه لکی مه که وه

نه گهر که سیکی خوشباوه پ و دواکه وتووی که سانی دیکه بیت، نه وا
بیرکردنه وهی په نخنه گرانه ت به لاهه قورس و ناخوشه . بی شک و گومان
هیچ کیشه یه ک له وه دا نییه به ببیت به نه دمی تیم یان تا قمیک، به لام به م
شبهه یه شته کانت له سهر قورس ده بیت. نه وهی گرنگه و ده بیت بیزانیت
نه وه یه که : نه گهر هه موو که س باوه پری به شتیکیش بیت، مانای نه وه
نییه که راسته . به مانایه کی دی زوربوونی باوه پ له سهر نه و شته بریار
له سهر راستی و دروست ناده ن. له یاسای یه که مدا له باره ی نه م بابه ته و
گرنگی له پرووی به ها و باوه په وه دوام .

گرنگی نه م جوړه بیرکردنه وه یه له بیرکردنه وهی په نخه گرانه دا
ددرده که ویت. باشه نه گهر هه موومان وه کو یه ک بیرکه ینه وه و دوای
سه مان عه قلبه ت و ژیری بکه وین، نه وکات کی بیرۆکه یه کی نوی
ده خانه گهر؟ نه گهر چارلس داروین که سه کانی تری به راستگو بزانیا یه ،
نه وکات هه ولی دده تا بیردووی په ره سه نندن دابمه زرینیت؟ نه دی باشه له
سهره تای دروستبوونی مروقددا چون که سیك فیبری کشتوکال و چاندن
بووایه نه گهر نه میش وه کو که سانی دی هه ر خه ریکی پاوکردنی ناژهل
بووایه .

داهینه ر و که سه به ناوبانگه کان به هه مان می شک و بیرکردنه وهی خه لکی
نه گشته نه و شوینه ی که پیی گه شتن. ده بیت هه میشه هوکار و

پالنه ريكي ماقوول بۇ بير و باوه پت هه بيٽ و له كاروانى بيركردنه وه دوا نه كه ويت و پشت به "خه لكى هه موو واده لئين" يان "هه موو كه س و ابيرده كاته وه". گريمانه بيانويه كه ميشك بۇ خوى ده هينيتته وه تا له ته مبه ليدا بيرنه كاته وه. بيانوه كه ت هه رچى بيٽ، تو كه سيكى كه به ياسا و ريسا بير ده كه يتته وه، كه واته تو ته مبه ل نيت.

له راستيدا ده توانيت هه نديك جار له بيركردنه وه دا ته مبه لى بكه يت، به لام به يه ك مهرج، ده بيٽ بزانيت هوى ئه م ته مبه ليه ت چييه و دواتر خوت كو بكه يتته وه و له و ته مبه ليه خوت نه جات بده يت. بۇ نمونه له كو تايى پورژه كه يه و توش ئه مپو زور هيلاك بوويت و ده ته ويت هه نديك پشوو بده يت، يان چه ند كاترميريك له گه ل كه سيكدا مشتومر يكي تاقه تپرو و كي نت كردوه .

به دلنيايه وه له هه نديك و بگره زوربه ي شته كاندا وه كو خه لكى بيرده كه يتته وه. زور ديدگا و گوشه نيگاي جوانى قبولكراو هه يه كه هيج جىگاي گفتوگو نين. بۇ نمونه ئه وه ي ماتورى بينيبيٽ ده زانيت كه ليخورپنى ئوتوموبيل له ماتور سه لامه تره. ده بيٽ بزانيت كه ئه م بير و بوچوونه له لاي هه موو كه سيك وه كو يه كه و توش له و شته دا وه كو ئه وا بيرده كه يتته وه.

ده بيٽ سه لامه تى له پيش هه موو ئه و تاييه تمه نديانه وه بيٽ كه له ئوتوموبيلدايه، ئه دى خيرايى؟ من به گومانم له وه ي هه موو كه س خيرايى له ئوتوموبيلدا پى باش بيٽ. يان هه موو كه س ريكه وتبن له سه ر ئه وه ي بزوينه رى ئوتوموبيل له پيشه وه بيٽ يان له دواوه، يان ته نها فلچه ته نها شته تا جامه كانى پى پاكبكريته وه، يان له سه ر ئه وه ي به نزين

به کاربهنیت یان غاز. ئایا به هر ئاوا به کویری دواي قسه کانی خه لکی ده که ویت؟ ده کریت هه ندیک شتیان راست بیٔ، به لام ته نها له کاتی پرسیارکردن و هه لسه نگاندنیدا راستی و دروستیت بۆ ده رده که ویت.

**گریمانه بیانویه که میٚشک بۆ خوئی ده هینیتته وه تا
بیرنه کاته وه**

ياساى نه وه د و حه وته م

كه بابته بوو به باوه ر واز له ويستى خوت بهينه

زورجار سهرم ده سورميت له و كه سانه ي كه به بى پشكنينيكي جدى -
يان به لايه نى كه مه وه پشكنينيكي لاهه كى - به ته واوى هه ست و سوژ و
ميشكيانه وه شه يدايانه متمانه يان به شتيك يان به باوه ريك هه يه . بو
نمونه نه وانه ي پييان وايه زهوى ته خته ، ده بيت چه ندين راستى و زانيارى
پيكه وه گريبدن تا بير و باوه په كه ي خويان به راست بسه لمينن ، يان
چه ند پلان و نه خشه تيكل بكن تا بيردوزه كه يان له شتيكى خه يالايه وه
بكن به شتيك كه گفتوگوى له سهر بكرت .

له وانه يه گویت له "گويزانه كه ي ئوكام" بوويت ، كه "ياسا" يه كى ناموى
زانستيه و ده لیت "هه ميشه ساده ترين پوونكرده وه راسترينه" . بو نه و
كه سانه ي كه له بيردوزى پلانگيريدا كار ده كهن - ليكوله ره وه ي كه يسى
كوشتن يان دزين - شتيك نييه به ناوى پوونكرده وه يه كى ساده . له بهر
نه وه ي ده كريت و ده شيت هه نديك جار ساده ترين پوونكرده وه راسترين
بيت ، به لام نايه به هوى نه م پوونكرده وه يه وه ده گه ينه نه نجاميك يان نا؟
نه وه گرنگه .

گه شتووم به و نه نجامه ي كه كه سانيك هه يه باوه ريان به ناماقوولترين و
نه سته مترين بيردوز و بيركرده وه هه يه ته نها له بهر نه وه ي ده يانه وييت
باوه ريان پيى بيت . دلنيام له وه ي دان به شته دا نانين ، چونكه نه گه ر
كاريكى وابكهن نه وكات ده سته كه يان كه شف ده بيت و هيچيان پيناكريت ،

له هه مانكاتدا هه موو ئه و كه سانهى كه بىردۆزىكى ئه سته م يان مه حال
ده خه نه پوو چيژ له و كاره يان ده بينن. ده بيت منيش دانىپيدا بنيم كه
پيشووتر جار جار ئه م حاله ته م به سه ر هاتوو، چونكه من هه زم له
چىرۆكىكى باش و چاكه و بىرۆزى پىلانگىرانيش يه كىك بوو له و بابه تانهى
كه زۆر بوارى زۆر ئه گه رى تىدا بوو.

بۆ ئيمهى به گومان بىردۆزى پىلانگىرپى وه كو شتىكى بى مانا و ناماقوول
ديته به رچاو. به لام ده توانين وه كو نمونه يه كى به هيز به كارى بهينين بۆ ئه و
باوه رهى كه به ويستى خۆمان و به بى به لگه و سه لماندن به شتىك
ده هينين.

ئيمه ده مانه وىت باوه ر به خۆمان بينين كه توپره كۆمه لايه تيه كان چاكن،
باوه ر به خۆمان بينين كه ئه و پارته سياسيهى ئيمه لايه نگرى ده كه ين
باشترين پارته، باوه ر به خۆمان بهينين كه هاوسه ره كانمان خيانه تمان لى
ناكه ن، باوه ر به خۆمان بهينين كه بازارىك هه يه بۆ فروشتنى كالاكه م و -
له به ر ئه وهى خۆت تاقه تى پياسه ت نيه - ئه مپۆ سه گه كه هه زى له
پياسه كردن نيه. گرنگ نيه چه ند به لگه و سه لماندن له دژى ئيمه
هه بيت، ئيمه چاومان داده خه ين و له كو نىكه وه ته ماشاى ئه و به لگانه
ده كه ين كه پشتگىرى ئه و بىردۆزه ده كه ن كه ئيمه ده مانه وىت باوه رپى
پىكه ين.

باش گوى بگره، ئه و بىر و بۆچوون و باوه رانهى كه پىويستيان به
نۆدرين پرسىار هه يه ئه وانه ن كه خۆمان هه لمان بژاردون، خۆمان
هه زمان لىيه تى، خۆمان ده يه لىينه وه و به جۆرىك خه زمه تى ده كه ين.

دوابه دواى ئه وهى بىرت له و شتانه كرده وه كه پيويسته بىريان
لييكه يته وه، ئاماژيه ك دروست ده بيت كه واده كات باشتر بىر و باوه ر و
بىرۆكه كانت هه لېسه نگىنيت و له گه ل خۆتدا دووقات و سى قات راستگۆتر
بيت.

**ئه و بىر و بۆچوون و باوه رانهى كه پيويستيان به
زۆرترين پرسىار هه يه ئه وانهن كه خۆمان هه ئمان
بژاردون**

ياساى نەوەد و ھەشتەم راھىنانى شەيتانى

ھەرچەند پەرخنەگرانە بىر بىكەيتەو، ھۆكار و بەھانە بۆ بىر و بۆچۈنەكانت بەيىتەو، لە زانىارىيەكان تىراپمىنىت، خۆت لە ئامار و زانىارىيە خەلەتتەر و لايەنگرەكان بەدوور بگريت ھىشتا بە چى دلتيا دەبيتەو لەوھى كە بەشيۆەيەكى باش بىر لەم بابەتانه دەكەيتەو؟ باشە ئەى ئەگەر تۆ خۆت بە كەسىكى پاستىن و بەويژدان دانا و كەچى دانت بەشتىكدا نەنا كە خۆت باوهرت پىي نىيە و ناتەويىت؟

وہلامەكەى زۆر ئاسانە. وہلامەكەى ئەوہيە كە ببىت بە كەسىكى دى، كەسىك كە بىر و باوهرىكى جياواز و دژ بە بۆچوونى تۆى ھەلگرتوۋە. بەردەوام بە و لەگەل خۆتدا مشتومر بگە. ئەو چالانە ديارى بگە كە تىي كەوتوويت، ئەو خالانە ديارى بگە كە تىيدا لاوازىت. وازابنى بۆچوونەكانى خۆت لەلای كەسىكە كە رقت لىيەتى و ناتەويىت متمانەى پىبگەيت. بەردەوام بە، پرسىارى لىبگە، سەرزەشتنى بىرۆكەكەى بگە و پىيان پىشانبدە كە دىدگا و گوشەنىگا كەيان چەند مندالانە و گەمزانەيە و نرديان لىبگە تا دان بە ھەلەبوونى خۆياندا بنىن.

نڈباشە، منىش دەزانم كەسى بەرامبەر تۆيت. بەلام دەبيىت بەربەرەكانىيى دىگا و بۆچوونەكانى خۆت و لىكدانەوہكانت بۆ زانىارى و پىشنىارەكان بگەيت. دەبيىت دلتيا بىتەوہ لەوہى كە مەبەستى تۆ پشكنىن و ھەلسەنگادنە نەك شتى دىكە. تەنات ئەگەر كەسىكى دىكەش ھەمان بىر و بۆچوونى ھەبوو دەبيىت مەبەستى تۆ ھەر پشكنىن و

هه لسه نگاندن بیټ. به م شیوهیه ئە گەر بیرکردنه وه شت نه گۆریت ئەوا
میشتک فراوانتر ده بیټ و بواری گفتوگۆی زۆرتتر له بهرده مدا ده کریتته وه
تا بۆ ملاممیکانی دیکه خۆت باش ئاماده بکهیت.

وادابنی دوزمنه کهت له بهرامبه رته و هه مان بۆچوونی پیشووتری تۆی
له میشتکدایه و تۆش ده ته ویت تیکیبشکی نیت. هه ولبده به دهنگی به رز
گفتوگۆ بکه و قسه له سه ر هه ردوولا بکه.

ده توانیت گره و له گه ل خۆتدا بکهیت و بلییت ئە گەر بیرکردنه وه ی خۆم
پی گۆردرا ئەوا خه لاتی خۆم ده که م. به م شیوهیه راستبوون یان
هه له بوونی خۆت باشترا بۆ ده رده که ویت، ئە گەر له حاله تیکیشدا
هه له بوویت ئەوا له ئە نجامی ئە م تاقیکردنه وان هه ده توانیت به باشتترین
شیوه سه ربکه ویت و پیشبکه ویت. ئە گەر له سه ر ئە م راهینانه
به رده وامبوویت و هیشتا بیر و بۆچوونت نه گۆرپابوو، ئە وکات ده بیټ به
تیروته سه لی به خۆتدا بجیتته وه و بلییت ئایا من ئە م راهینانه وه کو خۆی
به باشی ده که م؟ ئە گەر هینده له م تاقیکردنه وه یه دا باشم که وایه بۆ
نه گۆراوم؟ زۆر به ئە سته م بیرکردنه وه کانت به ته واوی ده گۆریت، به لام
هیشتا ده بیټ تۆ چه ند پرسیار و توانجیکی گه وره و وروژینه ر له خۆت
بکهیت له پینا و ئە وه ی زیاتر له سه رکه وتن و بیر بۆچوونیکی شیاو به تۆ
نزیك ببیتته وه.

سوودیکی تری ئە م راهینانه ی ئە وه یه که واتلیده کات بتوانیت زیاتر له
دیدگا و بیرکردنه وه ی که سی به رامبه ر تیبگهیت. ئە گەر بتوانیت هه م له
خۆت و هه م له که سی به رامبه ر تیبگهیت، ئەوا له ته واوی زیانتدا
سوپاسگوزاری ئە م توانا و لیها توویه ی خۆت ده کهیت. هه ست و سوۆت

لەلایەك و مێشك و بێرکردنەو هت لەلایەكی دیکە دەجولێنیت. كەوابیت
نەم پامینانە تەنھا بۆ كاتیكی دیاركراو گرنگ و بەبەها نییە، بەلكو بە
گشتی سوود بە بێرکردنەو و ئاسۆی تیروانینت دەگەیهنیت.

بەردەوام بە و لەگەڵ خۆتدا مشتومڕ بكە

ياساى نەو دە و تۆيە م بەرەوى گۆرانكاريدا داخراو مەبە

چى بەسەر باوهرتدا ديت ئەگەر زانيارىه كان گۆران و گۆشەنىگا
سەرکە وتوووه کەت گۆرانى بەسەردا هات؟ ئەوکات هەولده دەيت بىر و
بۆچوونە کانت بگۆرپيت؟ يان لەگەلیدا پابىيت؟ يان هەر لەسەر
بىرکردنە وهکانى خۆت بەردەوام دەبىت؟

ئەمە ئەو هەلوئىستەيه کە زۆربەى کەسەکان بەرامبەر گۆران هەيانە،
بەپاستى ناماقوول. هەموومان دەزانين کە مرۆڤ حەزى لە گۆرانكارى
نىيە - بەتايبەتى ئەگەر لە دەسەلاتيدا نەبىت بە زۆر پىي بکەن. بەلام
تەماشاکە هەموو ئەو پيشکەوتنەنى کە زانست بەخۆيه وه دەيبىنيت هى
ئەويه کە زانيارى نوئ قبول دەکەن و هەولده دەن سوودى لىوهرىگرن و
لەکۆتايدا دەبىتە مايهى پيشکەوتنى زانست. ياساى کيشکردنى نيوتن
هيندە گرنگ و بەناوبانگ بوو هەتا ئەنشتاين هات و بىردۆزى پىژەيى
نۆزیه وه.

ئەم گۆرانكارىه تەنها لە زانستدا پوونادات. بۆ نمونە چاو بەسەر
بەلوئىست و بابەتە کۆمەلایه تیهکاندا بخشىنینه وه. ئەوکاتەى من لە
نەمەنى گەنجيدا بووم تىپروانىنى پۆرئاوا بۆ نەژاد و پرەگەز و ئافرهت
سەجۆرىک بوو کە لەگەل ئەوهى ئىستادا زۆر جياوازه. ئەگەر خەلکى
پيشوو بە بىر باوهرى خۆيانە وه بنوسانايە ئىستا ئەو هەموو گۆرانكارى و
پيشکەوتنە نەدەهاتە بوون. ئەگەر هەموويان بە پق و کینه وه تەماشای
ئۆرانيان بکردايە ئەوکات نەدەگەشتين بەم ئاستەى ئىستامان. گۆرانى

دیدگای کۆمه لگه به س بۆ کرانه وهی گه نجه کانمان به پوووی بیروکی
نازاد یخواریدا ناگه ریتته وه، به لکو ئه وانه شی که ته مه نیکیان هیه و
به سالداچوون به پیی تیپه پبوونی کات گۆرانکاری به سه ر بیرکردنه وه یاندا
هاتووه. راسته ئه وان باسی هه ر شتیکیان بۆ بکرا بایه و شتیکیان
ببینیایه و هه ر که س قسه ی بۆ بکردنایه باوه پریان پیده کرد، به لام
له مه مانکتدا ئه گه ر هه ستیان به به سه رچوونی بۆچوونکه کانی خۆیان
بکردایه به دوای دانه یه کی نویدا ده گه ران.

هه لویتستی کۆمه لایه تی هیواش گۆرانی به سه ردا دیت. هینده خاوه که
هه ست به گۆرانی بیر و بۆچوونی خۆشت ناکه ییت، ته نانه ت ئه و
که سانه شی که زۆر له سه ر بیر و بۆچوونی خۆیان پیداکرن به شیوه یه ک
گۆرانیان به سه ردا دیت که خۆشیان درکی پیناکه ن. هه رکاتی که به دنیای
بریاره له سه ر گواستنه وه ی ماله که ت، یان خستنه بازارپی به ره مه که ت،
یاخود دامه زرانندی یانه یه کی توپی پیی ئافره تان یان ببیت به پوووه کخۆر
یاخود کالاکانت هه رزانفرۆش بکه ییت، ئه وکات چه سپانندی ئه م بریاره ت
له لاسان ده بییت. له وانیه پيش بریاردان به باشی بیرت لیکرد بیته وه،
بۆیه ئیستا کاتی ئه وه یه بیرکردنه وه کانت رابگریت و ده ست بکه ییت به
کارکردن له سه ر بریاره که ت.

ئهم.... یه ک خووله ک بوهسته، کی گوتی ئیدی ده توانیت بیرنه که یته وه؟
ئهم جۆره قسه یانه نابیت بکرین به یاسا و هه موو کاتی که به کار به یترینم،
چونکه هیه چ ماقوول نییه. باشه ئه گه ر زانیاری نویت ده ستکه ویت ئه وکات
به سه ر بیرکردنه وه و بریاره که تدا ناچیتته وه؟ خه لکی پيشوو ده یانگوت
که جگه ره کیشان بۆ سییه کان زۆر چاکه - به تایبه تی ئه گه ر سییه کان

دووچاری نه خوښی بووبیته وه - به لام دواتر زاناکان چه ند
تویژینه وه یه کیان کرد و پیشانیاندا که جگه ره کیشان نه ک چاک نییه
به لکو زور زیان به ته ندروستی ده گه یه نیت. نایا جگه ره کیشه کانی نیستا
هیشتا واده زانن جگه ره کیشان چاکه و سوودی هه یه؟ نه خیر
به دلنیا یه وه.

برپاری گواستنه وه ی ماله که ت داوه. وادابنی تووشی گرفتییکی دارایی
ده بیته وه، یان کوره گه وره که ت ده یه ویت بگه ریته وه لاتان، یاخود
بازاری خانوبه ره نویکاری به سه ردا دیت، نه وکات پیویست ناکات دووباره
به برپاره کانتدا بچیته وه؟ له وانیه دوا ی پیداچوونه وه ش هیچ شتیکی
نوی له برپاره که دا پوونه دات، به لام ده بیت به پووی گورانکاریدا کراوه
بیت. بویه هینده له برپاره که ی خوت دلنیا مه به - به تاییه تی نه و
کاتانه ی که زانیاریه کی نوی چنگ ده خهیت. دوا ی وه رگرتنی زانیاری و
نویکردنه وه ی بوچوون و برپاره که ت ده بیت دووباره خوت بو گورانکاری
ناماده بکه یته وه.

کی گوتی نیدی ده توانیت بیرنه که یته وه؟

ياسای سهدهم خۆت مه غافلینه

دهزانم له پيشهكى ئەم به شه دا گوتم له شتيك به ناوى ههست و سۆز له نيو
بیرکردنه وهی په خنه گرانه دا نیه. به لام ده بیست دان به وه دا بنیم که
زۆبهی ئەو گفتوگو به ناو "لۆژیکى" یانهی ئیستا ده کرین له راستیدا له
لۆژیک و ژیری خالین و پرن له ههست و سۆز. ده بیست ئاگات له ههست
سۆز بیست، هه م له بیرکردنه وهی خۆت و بیرکردنه وهی که سی
به رامبه ریشدا.

لێره له به ریتانیا ئەوه بۆ ماوهی نیو سه دهیه گفتوگو و مشتومر له سه ر
ئوهیه ئایا ببین به به شيك نه ته وه یه کگرتوو هکانی ئەه وروپا یان نا. له
هه موو قوناغه یه ک له دواى یه که کاندا لایه نگرانی هه ردوولا له جیاتى لۆژیک
و بیرکردنه وه ههست و سۆزیان بۆ گفتوگو کردن له گه ل که سی به رامبه ردا
به کار ده هیئا. هیشتا یه کلایى نه بوونه ته وه، من و تۆش ده زانین ئەگه ر
به ریتانیا بریارى کی بدایه ئەه وکات ئیستا ده یبیینى راستى کردوو ه یان
هه له. سوود و ئەه رزشى مشتومره که نه ماوه، به لام ئەه وان هیشتا قسه ی
له باره وه ده که ن.

باشه بۆچى وه لامى کی راستیان دهست ناکه ویت؟ زۆر ساده و ساکاره.
چونکه بۆ ئەم پرسىاره وه لامى ک راست یان هه له بوونى نیه. که س
نازانیت بارودۆخى دارایى و په نابهرى و پيشه سازى چى لیدیت. له
گفتوگۆکانیاندا هه موو پيشبینیه ناماقوول و ئەگه ره ئاسایى و خراپترین
ده ره نجامه کان لیکه درینه وه. هه موو ئەه که سانه ی که بانگه شه ی ئەوه

دەكەن كە راستىيەكان پىشتىگريان دەكات ئەوا جگە لە خۆهەلخەلەتاندن
ههچى دىكەيان بۆ نامىنىتەوه . ئەگەر راستىيەكان پىشتىگريى يەكئىك لە
لايەنەكانى بگردايە ئەوكات ئىمەش رازى دەبووين بەو پىشتىگريە .

هەموو ئەو كەسانە تەنها تىپروانىنىكى كەسىتيان بۆ بارودۆخەكە هەيە .
تىپروانىنەكەش بە مېشك نىيە ، بەلكو بە دلە . ئەوان " دەيانەويت " بېن بە
بەشئىك لە ئەورويى گەورە ، يان " واھەستدەكەن " كە پەناھەندەيى بۆ
ئاسايىشى ولات خراپە ، يان " باوھريان " بە سەرورەريکردنى ياساى هەيە لە
هەموو شتىكدا . هەموو ئەم هەست و سۆز و بىر و بۆچوونانە شتىك نىيە
كە لىي تىنەگەين ، بەلام لەگەل يەكدا ناگونجىن ، بۆيە تا ئىستاش
پىكەوتن لە نىوانياندا نىيە . هەموو كەس دەتوانىت بەدواى ئەو زانىارى و
بىرۆكانەدا بگەري كە پىشتىگريى كەيسەكەي دەكەن ، لە هەمانكاتيشدا
هەموو كەس دەتوانىت خۆي لەو زانىارى و بۆچوونانە بخاڤلئىت كە
پىشتىگريى كەيسەكەي ناكەن .

لەبەر ئەم ھۆكارەشە دەلئىن ھەرگىز باسى سىياسەت و دىن مەكە چونكە
لەكۆتايدا ھەر دەبىت بە مشتومر و مەملانى . خەلكى بىر و بۆچوونى
خۆيان لەسەر بناغەيەكى لۆژىكى و ھۆشدار ناگۆرن ، چونكە ھەر لە
سەرەتاوہ خۆيان لە گۆشەنىگاي مېشك و بىرکردنەوہو پووداوەكان
لىكنادەنەوہ . بىر و باوھريان پىگەپىدراو و شىاوہ ، بەلام پىگە نادەن كە
بە فيلتەريكى مېشكىدا تىبپەرئىت . سەرەپاي ئەوہش خەلك حەز دەكات
گفتوگۆ و دىبەتيان لەسەر بكات و وەكو بىرکردنەوہيەكى لۆژىكى پىشانى
بدات بە بەلگە مېشكى و باوھرپىكراوہكانى پارىزگارى و بەرگري لە خۆي
بكات .

نازانم بۆچی خەلکی هیشتا ئاگاداری ئەم حالەتە نین پێیان قورس و
نەشیاوە بڵین " زۆر سوپاست دەکەم من حەزم لە گفتوگۆی لۆژیکی
نییە. ئەمە ئەوەی کە بە دل باوەرەم پێیەتی و ناتوانم بە شیوەیەکی
لۆژیکی پارێزگاری لێبکەم. زانیاری و بۆچوونەکانیشم لە تێروانینی
کەسیتی خۆمەووە سەرچاوەی گرتوووە نەك لە راستیەووە. "

لە راستیدا ئێمە بۆچوونێک بە پێی بەهاکانی خۆمان دەدانیین دواتر بە
فیلتەری ئەو بێرکردنەو لۆژیکیەدا دەیبەین کە خۆمان دەمانەوێت و
دواتر هەموو ئەو زانیاری و نموونە و ئامارانە بەکار دەهێنین کە پشتگیری
بیر و بۆچوونەکەمان دەکات.

زۆر ئاساییە ئەگەر ئەم خاوەنی ئەم شیوازە بێرکردنەوێت، بەلام
دەبێت ئاگات لە خۆت و لە بێرکردنەوێت. تەماشای کەسانی
دیکە بکە کە ئەم شیوازە بەکار دەهێنن و بزانه هەرگیز ناتوانیت پشتیان
بەدیت لە زەوی، چونکە ئەوان مشتومپی لۆژیکیت لەگەڵدا ناکەن، بەلکو
مشتومپی ویستن و باوەر و هەست و سۆز و ئەگەر حەز دەکەیت
دەتوانیت مشتومریان لەگەڵ بکەیت، بەلام دەبێت ئەوەش قبول بکەیت
کە لەگەڵ ئەواندا بە هیچ شوێنێک ناگەیت.

**بیر و باوەریان ڕیگە پێدراو و شیاو، بەلام ڕیگە نادەن
کە بە فیلتەریکی مێشکیدا تیبەپریت**

ئەمانە ياساكان بوون

كتيبي (ياساكانى بيركردنه وه) به خوئى و ياساكانى ناويه وه بووه ته به شيك له و زنجيره كتيبه ي كه كارى هه له چنى و پابه رى بو پووداوه كانى ژيانمان ده كه ن. ياساكانى ناو ئه م كتيبه فه رمان نين، كه س زورت ليئاكات تا ياساكان جي به جي بكه يت. ئه م كتيبه وه كو هه موو كتيبه كانى تر په ياميكى هه يه، په يامه كه شى له پيشاندانى ئه و خو و تايبه تمه ندى و راهيئانانده دا خوئى ده بينيئه وه كه كه سانى دلخوش و سه ركه وتوويمان بنيادناوه. كه واته ئه گه ر كار به م ياساكانه بكه ين و له ژيانماندا رهنگ بداته وه، ئه وا له ريگه ي دلخوشى و سه ركه وتندا هاوپرى له گه ل كاروانى ژياندا پى ده كه ين. وه كو گوتمان كه س زورت ليئاكات تا ئه م ياساكانه به كاربه نيئت، بوئه باشتروايه به كاربان به نيئت.

چۆنیه تی به کارهینانی یاساگان

لهوانه یه تاچه تی خویندنه وهی ۱۰۰ یاسات نه بییت، ۱۰۰ یاسا و پرسیا بۆ ژیانیکی خوشتر و باشتر، لهوانه شه لیی بترسیت و نه زانی له کوپوه دهستپیکهیت. باشه ههر به پاست له کوپوه دهستپیده کهیت؟ لهوانه یه لهو ۱۰۰ یاسایه هه ندیکی بزانییت، به لام چۆن ده توانیت فییری ئه و هه موو یاسایه ی تر بییت و له ژیانندا جیبه جیی بکهیت؟ پیش هه موو شتیك مه ترسه، فیربوون و جیبه جیکردنی ئه م یاسایانه به زۆر نییه. هه میشه له یادت بییت که هیچ کاریک به زۆر نییه، ئه و کاره شی که دهیکهیت له سه ر ویست و پارزیبوونی خۆته. که واییت با یاسایه کان به شیوه یه کی وا جیبه جی بکهین که هه م ئاستی ویست و پارزیبوونی تۆدا بییت و هه م له قالبه که ی خۆیان ده رنه چن.

ده توانیت به دلی خۆت له هه ر شوینی که وه به ته وییت دهستپیکهیت، به لام ئه گه ر گوی له ئامۆژگاریه کانی من ده گریت، ئه وا چه ند پیشنیاریکم هه یه. شه نوکه وی کتیبه که جوان بکه و سی بۆ چوار یاسا هه لبرژی ره که واده زانییت جیاوازیه کی گه وره له ژیانندا دروست ده کات و هه ر له سه ره تاوه چه زت له خویندنه وه یان بوو و سه رنجیان پراکیشایت. پیشنیار ده که م لی ره دا بیاننووسیت:

بۆماوهی دوو ھفته ھینده کاریان له سەر بکه تا له میشک و دلئا پرگی
خۆیان دابکوتن و ئیدی ببن به به شیک له سروشتت. ئەگەر به کاریکی ئاوا
ههستیت، ئەوا سوودیکی ئیجگار زۆرت به خۆت گه یاندوووه. ئیستا
دهتوانیت سی بۆ چوار یاسای تر ههلبزێتیت و له ژیانی خۆتدا
جیبه جییان بکهیت. پێشنیار دهکهه لیڤه دا بیاننوسیت:

زۆر باشه. نازانم باوه پر دهکهیت یان نا، به لام تا ئیستا زۆر باش هاتوویت.
به کاوه خۆ و ئیسراحت کار له سەر یاساکان بکه. خۆ کهس به دواته وه
نییه! هیچ پێویست به په له کردن و خۆتیکدان ناکات. راسته ۱۰۰
یاسام نووسیه وه، به لام هه میسه بزانه که منیش مرۆقیکم و دهکریت
چاوم به پووی چهند یاسایه کدا نه کرابیته وه، بۆیه ئەگەر یاسایه کی نویت
دۆزیه وه، یان ههستت کرد دهتوانیت یاسایه ک له یاسایه کان
به ره و پێشه وه ببهیت، ئەوا بێ دوودی دهست به کاری خۆت بکه. تۆش
دهتوانیت یاسا دابنیت. چهند یاسایه کی لاوه کی – که دهته ویت له
داها توودا جیبه جییان بکهیت – لیڤه دا بنوسه:

دهزانیت ئەگەر یاسای نوێ بدۆزیته وه و به ئیمه ی نه لیت عهیب و
شووریه یه؟ بۆیه هه رکاتیکی یاسایه کی نویت دۆزیه وه ئیمه ش هه زده کهین
بزانی و سوودی لیوه ربگرین. ئەگەر ویستت له لاپه ره ی فه رمی
فه یسبوو که که م بالوی بکه یته وه، ئەوا زۆر خۆش حال ده بم و دهتوانیت
په یوه نندی به ئهم هه ژماره وه
بکهیت: www.facebook.com/richradtemplar

THE RULES OF THINKING

RICHARD TEMPLAR

چەند ياساىەكى تازە و نوئ

چەند رىكارىك تا لەرئىەوہ زىرەكى و ژىرى و دلخوشى دەست بەسەر
تەواوى ژياندا بگرت.

حەزەدەكەيت ببیت بە خاوەنى بىرۆكەى تايبەت بە خۆت؟ حەزەدەكەيت
شئوہى كەسە سەرکەوتووەكان بىرەكەيتەوہ؟ لەوانەى بەغىلى بە
كەسانىك ببیت كە ەموو جارىك خاوەنى باشتىرین بىرۆكەن، ەمىشە
ژىرانەترىن برىار دەردەكەن، لە چارەسەرکردنى كىشەكاندا داھىتەرن و
ەردەم و سات لە گۆشەنىگايەكى ئەرتنىەوہ تەماشای ژيانيان دەكەن.
باشە ەىچ شتىك ەيە ئەوان بىزانن و ئىمە لىى بئەوال بىن و نەبزانىن؟
باشە با بلئىن شتىكى لەو جۆرە ەيە، ئەدى باشە ئىمە دەتوانن پەى
پئىبەين و فىرى ئەو شتە پەنھان و نەزانراوہ ببىن؟ وەلامەكە پر بە دەنگ
ھاوار دەكات و دەلئىت "بەلى، ئىوہش دەتوانن فىرىن" تەنھا پئوىستان
بە كئىبى ياساكانى بىرکردنەوہى و بەس.

لە دووتوى ئەم كئىبەدا ياساكان ەولدەدەن چەند شتىكتان بۆ
بخەنەروو، ئەوانىش: چۆن ژىرانە برىار بدەين، كارەكان لەكاتى خۆيدا
بەئەجام بگەين، لە كوى و كەى لەگەل بارودوخدا بسازىن، چۆن
خۆمان لە ەلەكردن بپارىزىن، چۆن بژاردەى تر بدۆزىنەوہ و
دروستبگەين، چۆن مىشكمان بە چالاكى بەئىلئىنەوہ و داھىتەربىن، وە
ەروہا چۆن ببىنە خاوەنى بىرکردنەوہى كى تەندروست و شىاو.
بەكورتى و پوختى: لە مىكانىزم و پرۆسەى بىرکردنەوہى مىشكى خۆت